George Sovu

DANS ÎN FOIȘOR

CR roman

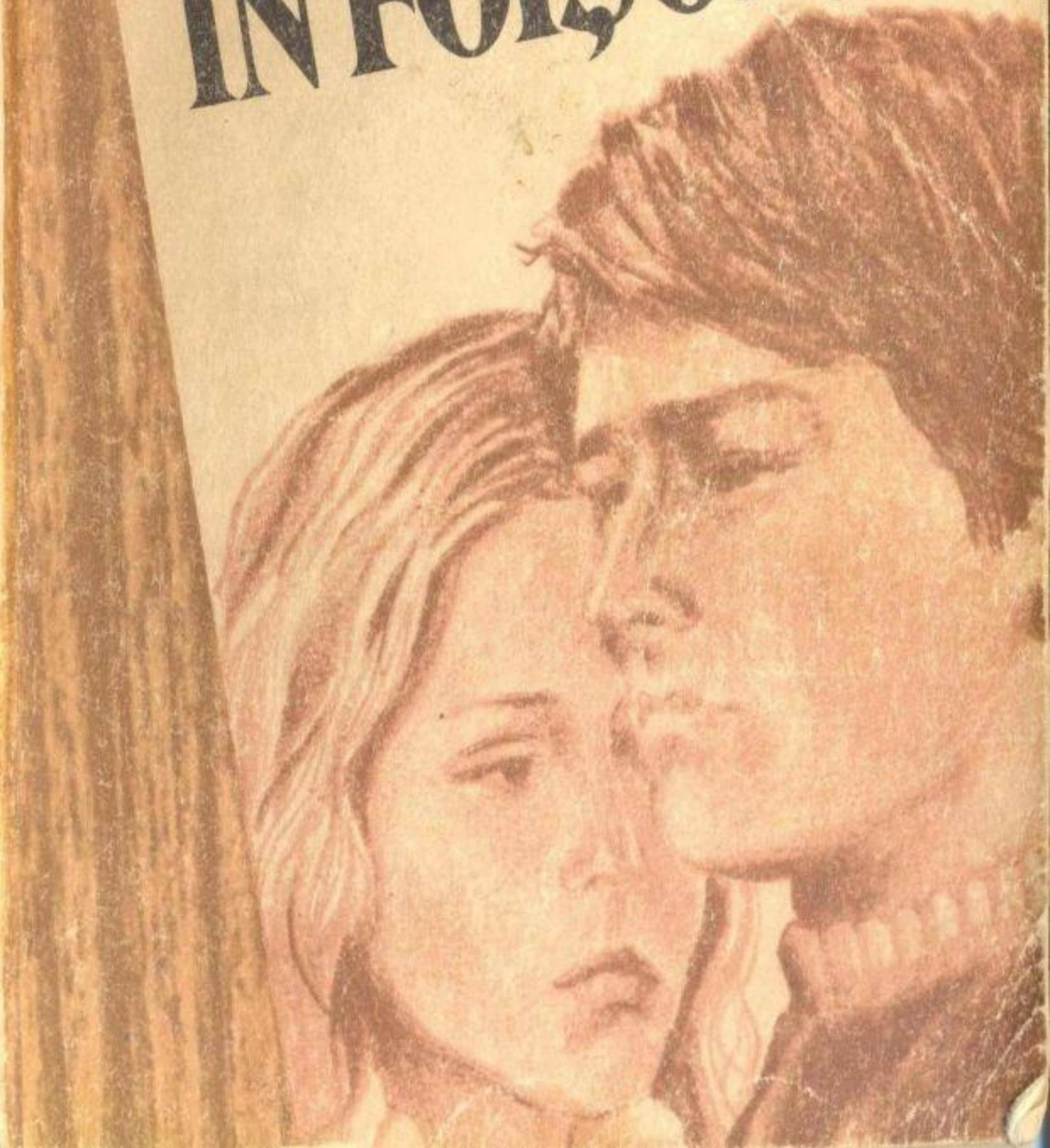

GEORGE ŞOVU

DANS ÎN FOIŞOR

Roman

CARTEA ROMÂNEASCĂ

1984

Coperta de Gheorghe Băloc

CAPITOLUL I

FATA ÎN ALB

Cînd tînărul medic a intrat pe ușa Salonului nr. 5, privirile i-au fost atrase de chipul ei : rezemată de tablia patului aflat lîngă fereastră, cu capul sprijinit de pernă, cu ochii închiși, primea cu o bucurie înspăimîntată razele rumenite ale soarelui, care o mîngîiau parcă înainte de a apune. Diadema de lumină înflorită deasupra părului castaniu, tuns scurt, respira odată cu întreaga ei ființă, însetată acum de aerul speranței, dar trecută, desigur, prin cenușa sugrumătoare a spaimelor morții. În urma accidentului ce-o adusese aici, mîna stîngă, din apropiere de umăr și pînă la degete, devenise un trunchi de ghips ; se sprijinea inertă pe abdomen, susținută de o meșă trecută pe după gît. Pansamentul lat ce se zărea prin deschizătura pijamalei, înfășurînd trupul subțire în imediata vecinătate a sînilor, care se rotunjeau frumoși sub pînza aproape transparentă, trăda un traumatism petrecut în aceleași împrejurări.

Trecînd pe lîngă toți pacienții din salon fără să-i observe măcar, medicul s-a oprit în fața patului de lîngă fereastră. Ochii ei s-au deschis și l-au învăluit de sus pînă jos, la început cu indiferență, apoi scînteind de mirare.

— Răzvan !... Tu aici ești ?... a spus fata, încercînd să se ridice.

— Luminița, Luminița Petreanu ! Ce s-a întîmplat cu tine, ce-ai pățit ? a răspuns tînărul în halat alb, fă-

cîndu-i semn să stea liniștită. Așezîndu-se pe marginea patului, i-a căutat mîna dreaptă și i-a sărutat-o.

— E o poveste lungă ! a șoptit cu buzele împurpurate, în timp ce din ochi i s-au zămislit, ca la comandă, bobițe de rouă fierbinte. Ce mult e de cînd nu ne-am văzut !...

— Într-adevăr, sînt... aproape nouă ani !

•

1

În vara aceea nu stătuse în stațiune decît o săptămînă. Și asta la rugămintea mamei sale, care se străduia să-i îndeplinească toate dorințele, doar-doar l-o îndupleca să rămînă mai mult și mai ales să urmeze cura de ape de care avea atîta nevoie pentru consolidarea ficatului, șubrezit din cauza unei hepatite contractate — nici el nu știa cum — cu doi ani și jumătate în urmă, la foarte puțin timp după moartea tatălui său, răpus de ciroză.

Îi plăcea stațiunea și cu deosebire sanatoriul acela, un adevărat palat al sănătății, așezat în mijlocul unui platou, de pe care se putea privi întregul orășel. Îndrăgise locurile încă de pe cînd era mititel și sosea aici cu amîndoi părinții ori cu o mătușă, profesoară ca și mama lui. Respira cu nesaț aerul pur, parfumat de mirosul florilor din imensul parc ce-nconjura palatul și de esențele răspîndite de brazii, stejarii și fagii din pădurile apropiate.

Prin specificul așezării geografice, stațiunea aducea deseori deasupra ei valuri de nori, din care ploaia curgea în voie, aproape fără oprire, cîte-o săptămînă întreagă...

În vara aceea însă, vremea fusese cu deosebire frumoasă. Și totuși, după o singură săptămînă, Răzvan se hotărîse să plece din stațiune. Era neliniștit, aproape trist, în urma unei mari bucurii. Nu i se mai întîmplase niciodată așa ceva. Reușita la Medicină, pe care o înregistrase cu numai zece zile în urmă, numele lui fiind menționat printre primele, în fruntea listelor, îl

tulburase într-atît, încît îl golise parcă de toate puterile, aducîndu-l într-o stare de apatie. În asemenea condiții, atmosfera aceea de tihnă, caracteristică stațiunii, devenea de nesuportat. Îi trebuia, așadar, ceva să-l scoată din amorțeală. Și, nevăzînd nimic în jur pe care să conteze în acest sens, se hotărîse să plece. Încotro? Deocamdată spre București. După aceea, va mai vedea! Gîndul îi zbura spre mare, dar marea îi era interzisă. Va merge poate la Predeal, sau mai bine la Poiana Brașov! În sfîrșit, rămînea să mai chibzuiască! Acum, important i se părea să plece cu orice preț...

Cobora încet pe scările de marmură din centrul palatului, cu geamantanul în mînă. Parcă număra treptele, fiecare pas înscriindu-și ecoul undeva, adînc, în ființa lui.

Eugen, vărul mai mic al lui Răzvan, licean începător, dispus să-l imite în tot ceea ce lui i se părea deosebit (ca gesturi, vorbă, comportare), îl privea cu mirare și, bineînțeles, cu părere de rău. Venise aici mai mult pentru proaspătul student medicinist. El n-avea nevoie de nici o cură și, la urma-urmei, nici de liniște. Dimpotrivă, ar fi dorit să zburde pe malul mării, să se cufunde în valurile înspumate ori să se tăvălească pe nisipul sclipitor și fierbinte. Cînd l-a auzit pe Răzvan că pleacă, s-a hotărît să-l convingă să plece și ei, nu peste mult timp, spre mare. Va fi greu să obțină ceea ce dorea — știa asta foarte bine —, dar va insista și nu se îndoia că va izbîndi. Acum pipăia și el treptele somptuoaselor scări cu pași văduviți de orice fel de entuziasm, însoțindu-și idolul cu o deziluzie ce putea fi citită clar pe obrajii de piersică abia pîrguită. Atunci a apărut ea, *fata în alb*.

A deschis ușor ușile mari și grele, cu geamuri de cristal, dublat pe din afară cu un desen frumos floral, din fier forjat; în spațiul rămas liber, ca în urma unei răsuflări, ființa ei, propulsată înăuntru parcă de soarele unei dimineți de vis, era o imensă petală albă înconjurată de raze de aur. Ochii căprui, migdalați, cu gene mari și întoarse, au bătut cu mirare din aripile pleoapelor, îmbrățișînd coloane înalte de marmură ce spriji-

neau arcade solemne cu obraz cald pe care desenatori inspirați închipuiseră lumi de fapte și visuri.

Și-a așezat, nedumerită, geamantanul lîngă picioare. Rochia ca o spumă, din pînză topită, modelată cu pricepere pe trupul subțire, de adolescentă, buchet de murmure și armonii săgetate de întrebări însetate de răspuns, a filfîit într-o înfiorare ușoară, ca un oftat, domolit în grabă de mîngîierile mîinilor fetei.

Răzvan s-a oprit la mijlocul treptelor. Și-a lăsat și el geamantanul, pentru ca după cîteva secunde să coboare în fugă pe cele ce-i mai rămăseseră, oprindu-se, la un pas, în fața acestei zîne ce călătorise pînă aici parcă într-o caleașcă de zîmbete ale soarelui.

— Fiți binevenită, domnișoară ! spuse el, învăluindu-i făptura cu luminile ochilor lui verzi, încălziți de o neașteptată emoție. Numele meu e Răzvan, Răzvan Bărbulescu, și tocmai mă pregăteam să... vă primesc (adăugă, după o clipă de ezitare, în care ar fi putut să spună că era de fapt pe punctul de plecare). Mă bucur mult că ați venit. Vă așteptam ! De-o săptămînă întreagă vă așteptam !

— Luminița Petreanu ! șopti fata nedumerită, întinzînd în același timp mîna, pe care Răzvan i-o sărută curtenitor. Dar nu înțeleg... de unde... pînă unde... ?

— „Așteptarea"..., „o săptămînă întreagă"..., o întrerupse băiatul, preluîndu-i vorbele și încercînd să-i domolească printr-un zîmbet cald, deschis, neliniștea răsărită pe chipul ei, acesta este secretul *nostru* !... Poftiți la cazare, adăugă el. Să vedem ce cameră găsim pentru dumneavoastră și pentru... Nu sînteți singură, firește !

— Bineînțeles ! Mama o să vină însă peste cîteva zile ! răspunse Luminița, convinsă fiind că Răzvan este un „om de-al casei".

Era mirată, dar și mulțumită, încîntată chiar de o asemenea primire. Mai fusese cu părinții ei prin diverse stațiuni. Nicăieri însă și niciodată nu-i „băgase cineva în seamă" mai mult decît se cuvenea. Erau oameni de rînd și, ca atare, nu-i scosese nimeni, cu nimic din „rîndul" lor. Peste tot trebuia să aștepte, uneori să se ...ecăjească..., în sfîrșit... Aici însă... Ei, aici e cu totul deosebit ! Le făcuse cineva rost de bilete și chiar le averti-

zase (pe ea și pe mama ei) în legătură cu acest lucru : „Veți vedea, acolo e ceva cu totul deosebit !“ „Într-adevăr, își spune fata în gînd, locurile, — pe care avusese timp să le admire prin fereastra microbuzului ce-o adusese de jos, de la autogara din centrul stațiunii, pînă aici sus, pe platoul acesta luminos, ca de basm — sînt încîntătoare ; apoi palatul în care intrase cu atîta sfială și acum această primire..., acest băiat, ce nu seamănă de loc a fi...“

— Mă iertați, domnule doctor, nu mai plecați ? întreabă Eugen, cu o ironie care nu scăpă Luminiței. Ajunsese cu geamantanul lîngă ei și-i privea acum, pe amîndoi, cu un zîmbet de cunoscător.

— Eugen, răspunse Răzvan, puțin iritat parcă, te-am rugat să duci geamantanul în cameră. Hai, repede, executarea ! adăugă el, însoțindu-și vorbele de un gest care-i arăta băiatului că *acolo* și *atunci* e de prisos. Te prind din urmă !

— Am înțeles ! spuse Eugen, puțin dezamăgit de comportarea „idolului“, dar bucuros în același timp, înțelegînd că acesta și-a amînat plecarea.

Ridică geamantanul și porni cu el înapoi, pe scările abia coborîte.

— Sînteți medic ? întrebă Luminița, în timp ce-l privea cu mare îndoială.

— Sper să fiu... peste vreo șase ani ! Abia am intrat, deocamdată, la Medicină !

— Și eu, care credeam că...

— Sînt „de-al casei“... De fapt, eroarea e foarte mică. Într-o mare măsură, sînt *de-aici !* În orice caz cunosc foarte bine tot ceea ce se află în acest palat — arătă el cu un gest larg — și în afara lui, chiar dincolo de... „în afara lui“... Și voi fi bucuros să vă fiu o bună călăuză... numai dacă...

— Sînt obișnuită să mă descurc singură ! răspunse Luminița, oarecum jenată de străvezia propunere a băiatului. Dar — și în clipa aceea ridică ochii și-l privi mai bine, fiind obligată să constate, cu bucurie, că are în față un băiat înalt, suplu, cu chip plăcut, cu trăsături regulate, cu ten măsliniu, ochi verzi, lucitori, și cu

un păr negru, scurt, ondulat — de data aceasta, cine știe ?!... Ce facem însă cu *plecarea ?* întrebă ea.

— Care plecare ?

— Despre care vorbea...

— Eugen ?

— Cine e ?

— Un văr al meu, licean, a trecut abia în clasa a X-a ! Apropo, tu... ? Îmi dai voie să-ți spun așa ?

— Eu... am trecut *abia* în clasa a XII-a !

— Excelent ! La anu vei fi studentă și...

— Nu mi-ai răspuns la întrebare.

— A, cu „plecarea“... dintr-o cameră în alta (găsi el la repezeală o scuză) și dintr-un corp de clădire — arătă spre partea stîngă a sanatoriului — în altul (precizâ, continuîndu-și gestul spre dreapta). Mai aveam de transportat un geamantan... acela pe care l-ai văzut.

Ajungînd la biroul de cazare, aflat la cîțiva pași, în partea dreaptă, Răzvan se adresă băiatului însărcinat cu asemenea treburi :

— Sandule, te rog o cameră bună pentru domnișoara Petreanu și pentru mama ei ! Vin pentru prima dată la noi, așa că... Uite, eu ți-aș propune... C 125 ! Pleca adineauri cineva de-acolo !

— Adică... lîngă... C 123, camera ta ! răspunse băiatul zîmbind.

— Exact ! Sper că n-ai nimic împotrivă !

— Eu nu ! adaugă el privind-o pe Luminița.

Fata se împurpură dintr-odată.

— E o cameră bună, interveni din nou Răzvan, liniștită, cu vedere spre parc. O să vă simțiți bine !

— Iar dacă e ceva în neregulă — completă ironic Sandu — vă adresați domnului „doctor“ Răzvan Bărbulescu. Ca vechi locatar al „casei“ noastre, el primește și rezolvă plîngerile vecinilor !

— Sandule !

— Vă rog să mă scuzați, tovarășă Petreanu, dincolo de glumă, să știți că Răzvan e un băiat strașnic, iar camera pe care v-o propune e foarte bună !

— Vă mulțumesc ! spuse Luminița, primind într-adevăr cheia camerei cu inscripția C 125.

Peste vreo oră se găsea în anticamera medicului care urma s-o consulte și să-i recomande din ce izvoare să bea, ce fel de tratamente să facă... Răsfoind cîteva reviste aflate pe o masă, privirile îi fură atrase de un nume: Răzvan Bărbulescu, semnatar al unui articol intitulat *Însemnări de vacanță*. Era de fapt o microproză. Începu s-o citească într-o stare de mare curiozitate...

„Zile în șir, cerul s-a sprijinit parcă de ramurile pomilor și de acoperișurile vilelor din stațiune — începea *însemnarea*. Și în tot acest timp, o stropitoare uriașă a lăcrimat neîntrerupt deasupra acestei căldări dintre dealuri și munți, din pereții căreia țîșnesc zeci de izvoare cu ape minerale, pe care oamenii, miile de oameni, veniți să se trateze de tot felul de boli, le înghit cu sfințenie din sticluțele înhămate cu fîșii de piele de diferite culori. Șiruri lungi de capete sub umbrele înaintează cu pași mărunți, cu frînturi de pași, către gurile țevilor pe care se scurge, mai cu inimă ori mai anemic, licoarea mai mult sau mai puțin urît mirositoare. Cînd ajung în dreptul izvorului, uneori după o oră de așteptare, potrivesc cu grabă sticluțele sub șuvoiul de apă, iar după ce acestea se umplu, capetele adăpostite sub umbrele ies din rînd și o pornesc către cantină. *Apa* și *masa* constituie preocupările principale în stațiune.

— Sărut mîna, sărut mîna, doamna... Cutare, se pleacă o umbrelă politicoasă către alta cu care se încrucișează pe aleile ce te duc la, ori te aduc de la... izvoare. Anul acesta ce mai beți?

— Tot ce-am băut și anul trecut! Sînt consecventă: 5 cald dimineața (izvoarele sînt numerotate) și 8 înainte de micul dejun, apoi 24; 11 înainte de prînz, și-apoi 24, iar seara — 24 înainte și după masă.

— Deci, în principal, spălăm rinichii!

— Exact! Numai că de cînd tot îi spăl și nu reușesc să-i mai scot la lumină...

— Ei, răbdare, răbdare! sosește răspunsul încurajator. Sîntem tineri, mai avem atîta apă de băut!...

Deși se dorește ironică, sublinierea vizează un nefericit adevăr: atîția oameni tineri, mult prea tineri, și-a-

tiția copii chiar (nu mai vorbesc de oamenii în vîrstă ori de bătrîni), au ajuns să-și petreacă zilele concediilor de odihnă ori ale vacanțelor purtînd, de la un izvor la altul, sticluțele înhămate cu fîșii de piele de diferite culori."

De la început, Luminița își dădu seama că *Însemnarea* lui Răzvan se referea la stațiunea în care sosise și ea în dimineața aceea. Pe măsură ce parcurgea rîndurile, lucrurile i se confirmară definitiv : auzise și ea, de exemplu, despre vestitul izvor 24, foarte bun pentru bolile de rinichi, ori despre faptul că localitatea, din punct de vedere geografic, era ca „o căldare" așezată „între dealuri și munți". Citi mai departe, cu tot interesul :

„Între cozile la *apă* și la *masă*, oamenii fac alte cozi, la diferite tratamente. Cele mai solicitate sînt masajele și băile cu plante, nu numai folositoare, ci și plăcute. Cozi sînt însă și la *impachetările* cu parafină, la băile sulfuroase, la fizioterapie, la dușul subacvatic. Cu fișele de tratament în mînă, pe care sînt trecute „procedurile", oamenii se mișcă de dimineață pînă seara, aproape neîntrerupt, de la o cameră la alta a complexelor sanatoriale. Cînd termină obligațiile de tratament ale zilei, sînt obosiți, aproape că nu le mai arde de nimic.

Și totuși, cînd e soare, ca astăzi de pildă, locurile devin atît de frumoase, de liniștitoare, încît uiți de toate cozile și de toate „procedurile", iar drumul pînă la izvorul 24, aflat undeva în afara stațiunii, parcurgerea acestui drum — o panglică cenușie de asfalt șerpuind kilometri întregi pe marginea unui pîrîu ce aleargă neobosit spre întîlnirea cu Oltul — devine o adevărată încîntare.

— Sărut mîna, sărut mîna... doamna Cutare ! se pleacă un cap politicos, azi fără umbrelă... În sfîrșit, a ieșit soarele ! Ce vreme splendidă ! De-acum, așa va fi cel puțin două săptămîni, veți vedea ! N-o să mai plouă, nu !..

Femeia, într-o superbă rochie de culoarea cerului limpede, care se arcuiește ca un clopot înalt deasupra stațiunii, zîmbește încrezătoare vorbelor cu darnicele asigurări și trece mai departe."

— Luminița, ce faci, ai terminat? întrebă Răzvan, intrind pe ușă.

— Încă nu, acum o să-mi vină rîndul. A fost multă lume. Răzvan, spuse în continuare fata arătîndu-i revista, tu ai scris *articolul* acesta?

— Tot îl mai ține pe masă doctorul Cosma?! I-am spus, doar, să-l ia de aici. E de acum un an! N-aveam și eu ce face... ploua, și... m-am apucat să mîzgălesc hîrtia. L-a citit, întîmplător, un ziarist care era pe-aici, i-a plăcut și l-a publicat. Și uite-așa ajunsei „celebru": „*Ăla* care a scris despre stațiune!" Mă arată lumea cu degetul!

Spusese totul repede-repede, așa cum vorbea de obicei, vrînd să sugereze că astfel stau lucrurile, nu-l interesează deloc mica lui glorie cîștigată în urma publicării rîndurilor citite de Luminița. Fata înțelese însă adevărul și nu-l condamnă. Dimpotrivă, dădu glas convingerii formate în cele cîteva minute de lectură:

— Să știi că ai talent! De ce te faci tu doctor? Poate că ai ajunge un mare scriitor, cine știe?!

— Puțini oameni dintre cei ce chinuiesc hîrtia ajung mari scriitori. Iar dintre aceștia, doar cîțiva pot trăi numai din scris! Mai important e însă faptul că înainte de a fi scriitor trebuie să fii *ceva*, să ai o meserie, care să te pună în contact cu viața și să ți-o justifice pe a ta. Eu mi-am ales medicina — drumul spinos, dar pasionant, spre apărarea și salvarea surselor vieții!

Zîmbetul cu care își termină replica, ușor persiflant, voia să atenueze oarecum grandilocvența din comunicarea acestor adevăruri — convingeri scumpe ale ființei sale.

Asistenta deschise ușa și o pofti pe Luminița înăuntru.

— Te aștept pînă termini, îi spune Răzvan, așezîndu-se pe un fotoliu.

După vreo zece minute, fata ieși cu prescripții foarte clare atît pentru apele pe care trebuia să le bea, cît și pentru „procedurile" de tratament. Răzvan le examină.

— Deci — 5, 7, 24! spuse el, citind numerele izvoarelor. Asta înseamnă: dischinezie biliară și predis-

poziție pentru calculi renali, ori măsură de prevedere — să-i spălăm chiar înainte de a avea neapărat nevoie.

— Exact, „domnule doctor"! Și dacă te mai străduiești puțin, cred că poți să-i iei locul medicului-șef! îl tachină Luminița.

— Aspirațiile mele nu pot fi satisfăcute numai cu atît! răspunse Răzvan, înțelegînd ironia. Eu vreau să devin un mare chirurg!

— Îți doresc să ți se împlinească visul!

— *Thank you!*... Și-acum, ia să vedem mai departe: *masaj!* citi el prima recomandare. Foarte bine, masajul nu face rău nimănui, nici chiar unei fete atît de tinere și de... frumoase ca tine!

— Mulțumesc!

— Nu trebuie să te jenezi, o încurajă Răzvan, observînd obrajii îmbujorați ai Luminiței. E un adevăr de care n-ai cum să scapi decît, poate, la bătrînețe. Și nici atunci!... Mda! Și altceva? A, *ultrasunete* în regiunea cervicală! Astea nu-mi plac! N-ar fi trebuit să ai nevoie de ele la vîrsta ta. Dar dacă așa a spus Cosma, nu ne tocmim! Deși...

Fata îl urmărea cu atenție. Începea să se deprindă cu acest fel de a vorbi al lui Răzvan, care cu cîteva ore în urmă o cam deranjase, cu toate că nu arătase. Se grozăvea față de ea, asta era sigur, dar în *grozăveala* aceasta a lui spunea lucruri demne de a fi luate în seamă. Îi zîmbi jenată, încercînd o explicație:

— Am o sensibilitate la coloană. Am mai făcut ultrasunete. Mă simt mai bine după ele.

— Mă rog, nu sînt boli, ci bolnavi! precizează Răzvan, profesional. Dar la tine nu este vorba decît de o... *sensibilitate*, după cum ai spus. Desensibilizare, deci!... Se uită la ceas. Luminița, e douăsprezece și jumătate. Ora apelor de dinainte de prînz. Ia să vedem, ce scrie pe fișă? E-n regulă: 24! Ca și la mine! Mergem, deci, la 24!

— Bine, dar pînă acolo e drum, nu jucărie! Așa am înțeles, cel puțin, din articolul tău. Cînd mai ajungem?

— În cel mult un minut!

— Nu se poate!

— Ba se poate! Vino!

O luă de mînă. Străbătură un hol mare, acoperit de un covor superb, cu desene geometrice asemănătoare bazoreliefurilor plafonului. De-o parte și de alta a holului, pe canapele, fotolii, în jurul unor mese, bărbați și femei, tineri, copii — lume de cele mai variate vîrste și cu cele mai diferite preocupări — discută, citesc, joacă remi, șah, table, cărți... Trecînd pe lîngă ei, Răzvan și Luminița atrag atenția, chemînd în urma lor priviri admirative. Coboară pe scările somptuoase, din marmură, o iau la dreapta, intră într-o sală în care se joacă biliard, subach etc., și de aici într-o altă încăpere, în care un perete întreg este tapetat... cu „izvoare". În fața peretelui se află un paravan din lemn, străpuns de diferite robinete, deasupra cărora sînt înscrise numerele izvoarelor recomandate celor ce fac cură de ape minerale. În spatele paravanului, fiecare robinet este conectat la cîte un mic bazin, în care se toarnă apa adusă special, cu cîteva minute înainte de programul de distribuire, de la sursele naturale din stațiune. Un microbuz face drumul acesta de trei ori pe zi, scutindu-i de o deplasare, ce poate măsura uneori și zeci de kilometri, pe cei care nu pot sau nu vor s-o facă.

— *Voilà, mademoiselle!* Izvoare, la discreție!

— Extraordinar! spuse fata, „Izvoare" la domiciliu!

— Exact! Confort super!

— Și noi?...

— Cum „Și noi"?

— Noi n-o să vedem izvoarele adevărate? Nu vom călca pe acea „panglică cenușie de asfalt, care șerpuiește kilometri întregi pe marginea unui pîriu ce aleargă neobosit să se întîlnească cu Oltul", spre a trăi astfel „o adevărată încîntare"?

— Mă bucur că ai reținut imaginea, exclamă Răzvan, sincer impresionat. Mă bucur și pentru întrebare. Răspunsul este tot o interogație: Cum să nu? Cine ne-ar putea împiedica? Nimeni și nimic! Dar nu acum! Căci pentru aceasta trebuie ceva timp și... răbdare. Rîndurile de oameni din fața robinetelor care bolborosesc în gîtlejurile sticluțelor „înhămate cu fîșii din piele de diferite culori", ca acestea pe care le avem și noi în

miini, se întind pe distanțe de zeci și, uneori, de sute de metri. Așa că — timp pînă acolo, timp și mai ales răbdare, la fața locului! Le vom găsi, începînd chiar din după-amiaza aceasta. Acum însă, poftiți, domnișoară, serviți aceeași băutură de la „barul" propriu. Și, atenție la măsură, că lăcomia... strică...! 50 de grame, bravo! Așa se începe!

Adormise cu fereastra deschisă, prin care pătrundeau șoaptele dulci ale frunzelor din teii rotați ai parcului. De cum se întinsese în pat, strecurîndu-se sub cearșaful curat și foșnitor, o păsărică, oprită din zborul ei undeva, în spațiul deschis al ferestrei, în spatele perdelei aproape străvezii, privi lung spre ea și-i ură, printr-un firicel de cîntec, subțire și delicat ca o mătase, „Bun venit!", „Bun venit!", „Bun venit!".

La un moment dat, fata se apropie de fereastră — era într-o cămașă de noapte subțire, care-i acoperea trupul frumos, liber acum de orice fel de încorsetare — întinse brațele în lături, asemeni unor aripi, și începu să zboare. Mișcările, precipitate, mai întîi o ajutară să prindă înălțime, să se salte deasupra teilor rotați, deasupra altor copaci și mai înalți, sus, tot mai sus, pînă în creștetul ruginiu al țiglei ce acoperea palatul. Se opri cîteva clipe aici, pentru ca apoi să pornească, într-un balans cumpănit, lin, pe deasupra platoului întregului parc, cu obrazul brăzdat de alei lucitoare, zîmbi cu drag miilor de buchete de ochi ce clipeau spre ea din rondurile de flori, care mai de care mai frumos colorate, și se îndreptă spre foișorul din partea de nord-est, înconjurat, ca de niște străjeri, de un șir de mesteceni argintii. Se roti de cîteva ori deasupra acoperișului circular, apoi plonjă pînă spre streșinile acestuia, încercînd să străbată cu privirea penumbra calmă de dinăuntru. Dar tocmai atunci se stîrni, ca din senin, un vînt puternic. Mestecenii își încordară solzii frunzelor și începură să sune din ce în ce mai tare, iar sunetele se transformară, în cîteva clipe, într-un vuiet impresionant. O pală de aer rece izbi fața Luminiței, învăluindu-i apoi trupul, care intră într-o vibrație dureroasă. Făcu un efort să se înalțe, aripile brațelor se zbătură nervos,

fata reușind, în curînd, să scape din fluxul acela zăpăcit. Trupul i se liniști, deveni ușor ca un fulg, și ea se simți atrasă, ca de un magnet, de spațiul acela liber al ferestrei de la camera sa, în care pîlpîia perdeaua aproape străvezie. Se apropie, intră și se așează din nou în pat, sub cearșaful alb, curat și foșnitor...

Deschizînd ochii, privi speriată spre ceasul de la mînă. Trecuse o oră și jumătate de cînd adormise... Își aduse aminte de zborul ei... din vis. „Oare ce-o fi însemnînd?“ se încordă gîndul Luminiței. „Cînd zbori, în orice caz, e bine!“ Așa îi spusese cîndva bunica ei. „Numai sufletele curate sînt în stare să zboare!“ Sufletul ei era — cel puțin pînă acum — o lumină în care se putea citi fără nici un efort. Dar vîntul, vîntul acela zăpăcit și rece?!...

În clipa aceea, peste atmosfera tihnită a parcului și a sanatoriului, peste ciripit de păsărele, gîngurit de porumbei și foșnet alinător de ramuri, se revărsă, curgînd delicat din ființa unei trompete, o melodie celebră, la modă cu mulți ani în urmă. Luminița o recunoscu, ajutată de înregistrarea pe care o avea tatăl ei pe o bandă de magnetofon și pe care o ascultase de atîtea ori. Se chema, parcă, *Liniște* și era interpretată de un trompetist celebru, al cărui nume fata nu-l mai reținea.

„*Liniște!* Aici! Acum, în o mie nouă sute optzeci și...?!“ își spuse fata. Dar oare cine cîntă atît de frumos?

Acordurile se răsfirau dinspre partea de nord-est a platoului ce adăpostea sanatoriul. „Probabil cîntă în *foișorul* pe care *l-am văzut...*“ se gîndi Luminița.

Dar acordurile cu glas de alamă se stinseră în curînd. Peste vuietul potolit stîrnit în sufletul fetei se rostogoliră, la numai cîteva clipe, armoniile calme, ușor suitoare și coborîtoare, dar profund răscolitoare și dureroase, ale altei melodii ce-a învolburat sute de milioane de inimi de pe toate continentele, odată cu destinul tragic al tinerilor eroi din filmul *Love story*. Sufletul melodiei se năștea de data aceasta din trupul de abanos al unui flaut, ce se înfiora adînc, dar blînd, potrivindu-și vibrațiile cu acelea din sufletul celui ce cînta.

Ochii Luminiței se umplură de lacrimi. Nu putea să suporte această melodie, dar nici nu se putea sustrage, de cîte ori o auzea, farmecului ei dureros. Urmărise, cu mai mulți ani în urmă, povestea dramatică a eroilor din film și, cu toate că pe-atunci era o preadolescentă, se simțise marcată profund de această poveste. Făcuse chiar o obsesie. Se gîndea adesea la moarte, și atunci fără să vrea, își simțea ochii potopiți de lacrimi.

De ce tocmai aici a trebuit s-o asculte din nou ? N-o mai auzise de cîțiva ani, o uitase ! Și, totuși, sufletul său asculta, asculta ! „Omul acesta cîntă nemaipomenit !“ Melodia se apropia de sfîrșit, Luminița o cunoștea foarte bine și nu știa de ce acum ar fi vrut s-o asculte încă o dată... „Ce bine ar fi dacă ar lua-o de la capăt !“

Sunetele de mătase ale flautului fură însă înlocuite, în curînd, de cele viguroase și săltărețe ale unui clarinet, care se porni să țopăie în ritmul zvicnit al unui cîntec popular de prin părțile locului.

„Cine cîntă, domnule ? Se întrebă Luminița, aproape enervată. Cine e acest «om-orchestră» ?“ Sări din pat și începu să se îmbrace. Trebuia să-l vadă neapărat !

Tocmai atunci se auziră cîteva bătăi în ușa camerei.

— Imediat ! Vin imediat, Răzvane !

— Te aștept jos, pe-o bancă în parc ! spuse băiatul...

— ...Vrei să cunoști, deci, pe „omul-orchestră ?“ Știi că tot așa îi zice și lumea de pe-aici ? E un moșulică trecut de șaptezeci de ani, mic și pricăjit, de parcă toată viața a mîncat numai miercurea și vinerea. Dacă se înfurie puțin vîntul, îl ia pe aripile lui, cu instrumente cu tot. A fost cîntăreț într-o orchestră simfonică sau militară, nici nu știu prea bine. Mirarea e de unde are acest omuleț atîta forță în plămîni să sufle mai ales în trompeta aceea, din care scoate sunete dumnezeiești. Și bineînțeles că și din flaut, și din clarinet !...

— „Forța“ e, cu deosebire, în sufletul lui ; acolo e izvorul tuturor acelor acorduri „dumnezeiești“, cum le-ai calificat tu ! Interesant ar fi de știut acolo ce se petrece, ce imagini din viața acestui om își măsoară și își întretaie umbrele în zbuciumul acelui izvor.

— O, bravo ! Sînt încîntat de gîndul tău, care bate frumos și departe !... Dar iată-l pe eroul nostru...

Într-adevăr, pe treptele foișorului și-a făcut apariția un bătrînel, mic de statură, cu trupul subțire, acoperit de o cămașă albă, al cărei guler era împodobit de un papion de mătase de culoarea vișinii coapte; pantalonii, kaki, erau strînși într-o centură provenită, sigur, dintr-o uniformă militară; fața, bătînd în roz, ca petalele unui trandafir decolorat de prea mult soare, cu obrajii subțiri, era încadrată de șuvițele părului alb, mătăsos și lung, ce se mișca într-o parte și-n alta, mîngîind gulerul cămășii. Purta în mîini cele trei instrumente din care cîntase, adăpostite acum în cutiile lor protectoare.

Lumea de pe bănci s-a ridicat și-a început să aplaude. Bătrînul s-a oprit pentru cîteva clipe, a mulțumit cu sfială, zîmbind puțin încurcat, copilărește; și-a continuat apoi drumul, adîncit dintr-odată în gîndurile lui.

— Așa se întîmplă în fiecare zi, de cînd a venit aici. Se pare că e de vreo două săptămîni — o lămuri Răzvan. E un „personaj" enigmatic: nu stă de vorbă cu nimeni, se plimbă singur, cu mîinile la spate, numărînd parcă fiecare pas pe care-l face. Din cînd în cînd, se oprește și-și rotește ochii peste pomi și peste flori, peste tot ceea ce se află în jurul lui, înălțîndu-i pînă la urmă către cer, de unde, cu siguranță, așteaptă un răspuns. Poate că este cel pe care-l comunică lumii în fiecare zi, începînd de la ora 17, prin melodiile ascultate astăzi și de tine. Fix la această oră, urcă solemn pe treptele foișorului, se apropie de masa din mijlocul rotondei și își așază cele trei instrumente. Se uită lung, cîteva clipe, la cutia în care se află trompeta. Își trece mîna dreaptă peste ea, mîngîind-o și își oprește degetele pe închizătoare.

Descuie, scoate instrumentul, îl potrivește la gură, închide ochii și începe să cînte *Liniște!* Și tot așa cu flautul și apoi cu clarinetul. La cererea „ascultătorilor", care se adună uneori în jurul foișorului și-l aplaudă, consimte să repete, să biseze, dar de fiecare dată — numai melodia din *Love story*... Acesta este „omul-orchestră"! își încheie Răzvan relatarea.

— „Omul-orchestră" cu tainele și zbuciumul lui!

Coboriseră, între timp, de pe platou pe un șir de trepte de piatră care duceau într-o alee carosabilă, ce înconjura, pe trei sferturi, clădirea sanatoriului. Era artera de circulație pe care se făcea de obicei aprovizionarea, de-o parte și de alta a ei fiind așezate diferite depozite.

Traversară aleea, intrînd într-o vastă grădină cu fel de fel de pomi fructiferi. Teritoriul era dispus, în mare măsură, în cîteva pante, ce se domoleau din cînd în cînd, prelungindu-se în oaze de cîmp neted, acoperit de iarbă grasă și frumoasă ori de culturi de trifoi și lucernă, de cartofi și căpșuni.

La poalele primului coboriș, cel mai abrupt, pe Luminița o aștepta o surpriză foarte plăcută : aleea de asfalt ce le purta pașii chiar pe mijlocul încîntătoarei grădini traversa peste un lac încărcat cu flori de nufăr. Fata a rămas înmărmurită. Nu văzuse niciodată atîția nuferi la un loc, cu florile larg deschise încă spre soarele ce-și grăbea razele către asfințit. De-o parte a lacului, în stînga, florile erau albe ; de cealaltă, în dreapta — galbene.

— Răzvane, izbucni Luminița după cîteva clipe de tăcere încordată de admirație, dar e nemaipomenit ! E o minune ! Așa ceva n-am văzut pînă acum — și o luă la fugă, pînă în apropierea maiestuoaselor flori.

Îngenunche, în marginea apei, în iarbă, și întinse mîna către o floare.

— Nu e voie s-o rupi ! strigă Răzvan.

— Cine ți-a spus că o rup ? Voiam doar s-o mîngîi puțin.

— Ei, asta se poate ; în acest caz, te ajut și eu.

Găsi la repezeală o creangă, un fel de cîrlig, apucă lujerul plantei, și floarea, purtată ca o regină într-o caleașcă de smarald pe tipsiile late ale frunzelor, pluti blînd spre marginea lacului.

În timp ce se mutau în partea cealaltă, Răzvan începu să recite :

„Lacul codrilor albastru
Nuferi galbeni îl încarcă ;
Tresărind în cercuri albe,
El cutremură o barcă.

Și eu trec de-a lung de maluri,
Parc-ascult și parc-aștept
Ea din trestii să răsară
Și să-mi cadă lin pe piept."

Fata îl privea încîntată, iar el îi mîngîia tandru, cu sfială, părul castaniu, în care se juca o ultimă rază de soare.

Vraja țesută o clipă între ei se rupse la suflarea zgomotoasă a unui cîrd de copii ce coborau în fugă panta, înaintînd către poarta de jos a grădinii, prin care se ieșea în oraș.

— Să mergem și noi, propuse Răzvan, căci altfel nu mai ajungem în seara aceasta la 24. Și mai avem încă multe de văzut și de făcut ; iar la sfîrșitul programului, ești invitata mea — te anunț de pe acum — la *dans în foișor !*

— Poftim ? întrebă Luminița, prinzîndu-l de mînă și îndemnîndu-l s-o ia și ei la fugă precum stolul de copii din fața lor. Am auzit bine ? Dansăm astă-seară ?

— Bineînțeles ! răspunse băiatul. În fiecare seară, în foișorul în care, începînd de la ora 17, se produce „omul-orchestră", se cîntă și se dansează.

— Cine cîntă ?

— De obicei un băiat, un băiat frumos și înalt, deși nu are mai mult de șaisprezece-șaptesprezece ani, un adevărat Adonis, cu părul negru, cu ochii mari, albaștri, cu fața albă, de care nu se prinde rumeneala soarelui, are ceva serafic în el, un mic zeu, în jurul căruia vibrează toată suflarea feminină a sanatoriului, între cinci și optsprezece ani. Se pare că e localnic, ori că stă întreaga vară aici, în stațiune, la niște rude. Cîntă foarte frumos din chitară, iar uneori își dă drumul și la voce ; are un timbru cald și plin, de bariton, nici n-ai crede privindu-l, ți-am spus, în ciuda faptului că e înalt și bine făcut, pare fragil, are, cum ziceam, ceva de înger, ce se poate ofili la orice suflare. În realitate, e un băiat în care viața clocotește din plin, cu toate că unele ciudățenii nu-i sînt străine. De pildă, nu dansează niciodată. Îl invită fetele, îl roagă, ba unele, ba altele, mai mari, mai mici, dar el nu dă curs nici unei

invitații. Zîmbește, fermecător, l-am văzut și eu, și răspunde, invariabil : „Nu te supăra, nu știu să dansez !“ Desigur, nu acesta este adevărul. De dansat, așa cum dansează cei mai mulți astăzi — adică o simplă bîțîială — oricine știe, ori poate, în cel mult cîteva minute, să învețe.

— Nu este adevărat ! se repezi Luminița. Cum poți să vorbești astfel despre dans ?! Auzi, „o simplă bîțîială !“ Dansul este în primul rînd o expresie a sufletului, o concretizare a unui clocot ori a unei liniști, a unui fel de a fi de dinăuntru ! Mișcarea este doar o aparență ce materializează un fior, dîndu-i un anume chip. Dacă lucrurile nu se petrec astfel, atunci, într-adevăr, se poate vorbi chiar și despre „bîțîiala“ de care pomeneai. Deși eu, una, nu cred că...

— Luminița, i se adresă Răzvan, sincer impresionat, tu ești pornită astăzi să spui numai lucruri *deștepte ?!*...

— Iartă-mă, răspunse fata, oarecum jenată, n-am vrut... Hai să mergem mai repede, spuneai că drumul este lung.

Au ajuns în scurt timp în parcul din partea de nord a orășelului. De-aici înainte începea regiunea izvoarelor, unele — cele mai multe — fiind grupate undeva în apropiere, într-o deschizătură dintre două dealuri înalte, ca doi munți — locul era frumos amenajat, izvoarele fiind captate și „aduse“ într-o sală mare, ca la un consiliu, în cadrul căruia fiecare își rostea cuvîntul în favoarea sănătății oamenilor, altele erau semănate de-a lungul drumului ce trecea pe marginile acelui pîrîu, de la care își trăgea numele și stațiunea, iar la capăt de tot, după aproximativ 5 kilometri, șușotea zi și noapte, neîntrerupt, pe cel puțin zece guri, singur sub o impresionantă cupolă, celebrul 24 !

După ce au admirat cîteva „Mariane“ — veveritele, pe care copiii le strigau „Mariana !“, „Mariana !“, „Mariana !“ (toate erau numite astfel) și le „serveau“ cu nuci ce urmau să fie „consumate“, ca într-un adevărat spectacol, chiar în fața celui (sau a celor) ce le oferiseră,

Răzvan a invitat-o pe Luminița să se așeze pe o bancă, din imediata apropiere a intrării în parc.

— Dar ce s-a întîmplat, ai obosit ?

— Nu, însă de cîte ori trec pe lîngă parc, intru și mă așez cel puțin un minut pe această bancă. O fac ca să „stau de vorbă“ cu tatăl meu. Peste obrazul băiatului au filfiit, în grabă, umbrele întristării ; ochii au început să-i lucească intens, iar glasul i s-a încălzit. Pînă acum doi ani și jumătate, în fiecare vară, putea fi văzut aici, pe această bancă, jucînd șah cu un vestit profesor, prieten bun, din București. Tatăl meu a fost tot profesor, dar și poet, și a avut, mulți ani, importante răspunderi politice... Pentru că prietenul lui, un om de o rară distincție și de mare cultură, locuia în orășel, atunci cînd venea să-și urmeze cura obișnuită, tata cobora de la sanatoriu și se întîlneau aici, aproape în fiecare zi. Jucau, ore întregi, șah. Erau niște pasionați. Erau !... Acum, nici unul dintre ei nu mai există ! Ne-au părăsit amîndoi în același an, la o distanță de cîteva luni, răpuși de aceeași boală : ciroză !

Luminița nu îndrăznea să-l privească. Aflase o veste groaznică. Îi strîngea mîna, cu căldură, în mîna ei, mîngîindu-i, involuntar, degetele lungi și subțiri ca de pianist.

S-au ridicat și au plecat în tăcere.

Drumul pînă la izvorul 24 i-a făcut o mare plăcere. Răzvan și-a revenit în curînd, întorcîndu-se la verva lui obișnuită. Au discutat fel de fel. Și-au spus multe spre a se cunoaște mai bine...

...Dansau ! Se mișcau înfiorați în ritmul unui tangou vestit imprimat pe o casetă a lui Răzvan. Din timp în timp, atunci cînd Adonis mai obosea, îl suplineau casetofoanele...

Foișorul era plin ; perechile, îmbrățișate, se mișcau alene după chemările calde, seducătoare, ale tangoului. Totdeauna, spre sfîrșitul reprizelor de dans, după „țopăieli“ și „bițiieli“ de tot felul, la care participau de-a valma, în grupuri mai mari sau mai mici, sub cupola foișorului sau pe aleile din jur, la lumina de argint a mestecenilor ori sub razele de sidef ale lunii (orice fel

de altă lumină era stinsă), copii, adolescenți sau tineri, se adunau perechi-perechi, după tainice sau declarate imbolduri, ori la întîmplare, și ascultau cu toții de o singură comandă : chemările tangoului....

Atunci, perdelele de la unele ferestre ale sanatoriului filfîiau, și parcul era străbătut de alte chemări, de data aceasta imperative : „Gabriela ! Liana ! Cosmin ! Treci acasă ! Vino înăuntru ! Gata cu dansul ! Hai ! Mai este și mîine o zi ! Nu vă mai săturați odată ?! Terminați, că deranjați lumea ! E tîrziu !“...

Dar aproape toți cei chemați își vedeau mai departe de dans. Sub oblăduirea întunericului ori a razelor mîngîietoare ale lunii, fosneau șoapte duioase, cel mai adesea neîndemînatic rostite, sufletele se adunau din cînd în cînd în gît și făceau explozie, inimile își pierdeau de obicei ritmul obișnuit, sugrumînd respirația, uneori cîte-un gest ce se rostea mai îndrăzneț era amendat la repezeală sau, dimpotrivă, căpăta răspuns asemănător...

O lume de gînduri, de sentimente și senzații se decanta sub vraja dansului... pînă ce începea să duduie prin apropiere pași amenințători, iar mîini „protectoare“ se înfigeau în gulere umezite de transpirație și de... aburul emoțiilor, chemînd pe purtătorii acestora la ordine ! „Acasă ! Imediat, acasă !“...

— Răzvan !

— Te ascult, Luminița !

Dansau pe o alee din apropierea foișorului. Lumina lunii le învăluia deopotrivă ființele, care căutau să-și potrivească ritmurile lor tainice...

— Știi că pe mine nu m-a sărutat niciodată un băiat ?...

Răzvan o strînse la piept și începu să-i mîngîie părul mătăsos și frumos mirositor. Era mai înalt, așa încît după cîteva secunde, cînd se opri din dans, își apropie buzele de părul ei și i-l sărută aproape pe furiș. Desprinzîndu-i apoi capul de lîngă pieptul lui, îi căută ochii, care luceau intens, sub razele sidefii ce cădeau din înalt, și începu să-i sărute tandru, pe rînd, coborî cu buzele fierbinți pe un obraz, apoi pe celălalt, ajungînd, în sfîrșit, la buzele fetei — două bucăți de jar

dulce, cu o aromă de piersică — pe care le atinse, mai întîi cu sfială, o dată, și încă o dată, pentru ca pînă la urmă să le țină sub apăsarea gurii sale secunde în șir, într-un sărut ce le uni parcă sufletele...

A doua zi, lucrurile s-au petrecut la fel, și a treia zi, ca și în toate celelalte pe care le-au petrecut împreună în vara aceea de vis...

La despărțire, și-au luat adresele, și-au promis scrisori. S-au ținut într-adevăr de cuvînt: și-au scris! Luminița era totdeauna mai zeloasă, ea scria, de fiecare dată, cel puțin un număr dublu de pagini. Îi vorbea despre toate, dar mai ales despre sufletul ei, care murmura acum, neîntrerupt, acel cîntec mistuitor, născut cu cîteva luni în urmă, într-un cadru de basm.

De la o vreme însă, Răzvan a început să dea semne de oboseală: scrisorile lui soseau din ce în ce mai rar și mereu mai lapidare.

„Am mult de învățat, sînt copleșit de treburi"... erau vorbe ce se repetau, încercînd să scuze întîrzierile, laconismul. Pînă într-o zi, cînd a început cu adevărat așteptarea: o lună, două, trei; o scrisoare, două, mai multe — nici nu mai știa cîte — ale fetei au rămas fără răspuns. În tot acest timp, Luminița a început să audă izvorînd din adîncurile ființei sale dureroasele acorduri ale singurei melodii pe care bătrînelul enigmatic, „omul-orchestră" din foișorul din acea vară, accepta s-o repete la solicitările insistente ale ascultătorilor. Obsesia atîtor ani se trezise din nou, zbuciumînd gîndurile și sufletul fetei...

2

S-au trezit amîndoi din acea visare scurtă, dar profund răscolitoare, scuturînd imaginile ce înviaseră în ființele lor...

— Spune-mi, cum ai ajuns aici? întrebă Răzvan, cuprins parcă de vinovăție. (Niciodată nu retrăise mai intens ca în acele momente *fragmentul de viață* pe care-l

credea uitat.) Un accident? Nu cumva locuiești în București, și eu nici măcar acest lucru nu-l știu?!

— Da, un accident! Eram... în trecere, răspunde fata, trădînd însă o nehotărîre.

— Erai cu soțul tău? Văd că te-ai căsătorit, remarcă tînărul medic, privind către degetul inelar de la mîna stîngă, pe care aurul verighetei sclipea, în vecinătatea pansamentului înfășurat, ca într-o carcasă, de ghips.

— Da... cu soțul meu! sosiră, rostite cu greutate, vorbele Luminiței, în timp ce o paloare ca de moartă îi inundă fața, izvorul ei venind mai de departe, de dinăuntru.

— Ți-e rău? Să-ți fac o injecție? se neliniști Răzvan.

— Nu, nu trebuie! Nu-mi trebuie nimic! Mi-e bine! Mi-a trecut!

— El unde e?

— S-a lovit la cap. E la Spitalul numărul 9.

— Extraordinar! Ce întîmplare nenorocită! Sper că nu e prea grav.

— Și eu sper!

— În sfîrșit, mai vorbim în cele cîteva zile în care sigur va trebui să rămîi aici. Sînt nevoit să plec. Vine profesorul la contravizită. După ce terminăm, eu rămîn în spital. Sînt de gardă. Voi trece pe la tine.

— Răzvan! strigă Luminița, în timp ce tînărul în halat alb se ridicase să plece. Vreau să te rog ceva, nu te supăra că îndrăznesc.

— Se poate?!

— Dă tu un telefon la numărul acesta... E un unchi de-al meu. Spune-i că sînt aici. Vezi să nu-l sperii. Eu nu am curaj să telefonez...

— Cu plăcere! se oferi doctorul, privind bilețelul din mîna bolnavei. Cînd citi numele celui pe care trebuia să-l caute spre a-i transmite mesajul, făcu ochii mari: Dragoș Dănescu? Ziaristul?

— Da!

— E unchiul tău?

— Da! E fratele mamei!

— Nemaipomenit ! Dar el este un foarte bun amic al nostru. A fost bun prieten cu tata ! Ca să vezi : ce mică e lumea !

— Spune-i să nu anunțe nimic acasă la ai mei !

— Bine, dar ?

— Nimic ! Deocamdată !

— Abia aștept să stăm de vorbă, să-mi povestești despre tine... Să se mai liniștească puțin lucrurile. Vom merge în cabinetul medicilor. Pa !

3

Ce să-ți povestesc, Răzvane ? se învolburară gîndurile Luminiței. Cum mi-am ratat viața ? Cît am suferit, mai întîi, din cauza ta ? Cum credeam atunci că pentru mine s-a sfîrșit totul, totul..., pînă cînd...

Scria prima lucrare din cadrul examenului de admitere la Facultatea de Cibernetică... Fusese peste măsură de emoționată în dimineața aceea. Înainte de a pleca din casa unchiului său, unde locuiau în perioada concursului ea și mama ei, plînsese de atîta încordare. Acum era liniștită. Subiectele pe care le primise la lucrare îi erau cunoscute, atît chestiunile teoretice, cît și problemele ce urmau să fie rezolvate. Scria de zor...

Ridicînd la un moment dat ochii de pe coala albă de hîrtie, ce se acoperea tot mai mult cu rînduri — rînduri de litere și cifre, și privind spre dreapta, se întîlni cu zîmbetul unui coleg de concurs. Luminița l-a receptat cu mirare, înțelegînd în același timp semnificația gestului, discret, pe care băiatul i l-a adresat mai mult din ochi : „Merge ? Merge ?“ Involuntar, fata a zîmbit și ea, răspunzîndu-i printr-un cod asemănător : „Da, merge ! Totul e-n regulă !“ Pe fața băiatului s-a așternut parcă o mulțumire. S-au apucat să scrie amîndoi mai departe.

După cîteva secunde, în care Luminița n-a putut să nu se întrebe : „Cine e ? O cunoaște oare de undeva ?“, reveni la preocupările de realizare a lucrării, care o acaparară din nou, total. La sfîrșit, cînd totul era gata, după ultima lectură, de verificare, fata privi iarăși în

dreapta ei, abia atunci aducîndu-și aminte de băiatul ce-i zîmbise încurajator. Terminase și el. O privi liniștit. Ochii lor s-au întîlnit încă o dată, și în ei se putea citi cu ușurință mulțumire și curiozitate.

S-a ridicat mai întîi el și a predat lucrarea. Ieșind pe ușă, a privit spre fată, tocmai în clipa în care ea pornea spre catedră. A așteptat-o pe culoar.

— Mă numesc Gabriel Manta !

— Luminița Petreanu !

Și-au strîns mîinile.

— Cum ți s-a părut ?

— A mers ! Chiar foarte bine ! Măcar de-ar fi și celelalte la fel !

— O să fie ! Trebuie să reușim !

Fata a întors privirile spre el. Îi plăcea această siguranță, care era de fapt mai mult o autoîncurajare. „Dar de cîte ori în viață nu ai nevoie de așa ceva !“ se gîndi Luminița. Îi plăcea și *„să reușim“ !* adică *noi, amîndoi.*

— Ar fi bine ! Altfel...

— Altfel..., reluă băiatul, sigur că ar fi greu să ne întoarcem acasă... De unde ești ?

— Dinspre Cîmpulung-Muscel.

— Dar tu ?

— Din Ardeal.

— Salut ! Și, *baftă* mai departe ! spuse Luminița la ieșire, zărind-o pe mama ei, care-i făcea semne, nerăbdătoare.

— Salut ! La fel ! răspunse Gabriel. Ne vedem mîine !

Parcă i-ar fi dat întîlnire... „Așa și este ! se gîndi fata. Nu ne întîlnim mîine la Economie Politică ?“

— Cum a fost ? o întrebă mama, galben-pierită de așteptare și de spaimă. De ce-ai ieșit așa repede ? Am văzut puțini copii pînă acum... N-ai știut ?

— Ba da, am știut ! Am făcut totul și cred că foarte bine. Liniștește-te !

— Ai făcut ?! întrebă, mirată, mama Luminiței, în timp ce fața ei revenea la o culoare normală. Chiar ai rezolvat totul ?

— Da, mamă ! Totul !

— Bravo, fetița mamei ! spuse femeia strîngînd-o la piept. Nu ți-am spus eu că o să fie bine ? Ai văzut ? Ai plîns degeaba azi-dimineață. Sau poate, cine știe, așa te-ai descărcat de nervi și ai putut să lucrezi liniștită. Bravo ! Hai să-ți dau o prăjitură, sau o înghețată... ce vrei tu. Cred că o înghețată ar fi mai bună, e așa de cald, un profiterol grozav de la Casata. Hai ! Dar băiatul acela cine era ?

— Un coleg ! Am fost repartizați în aceeași bancă, alături !

— Daa ?!...

— Și a făcut și el bine ?

— Așa spunea !

— Și ce mai spunea ?

— Nimic ! Crede că o să reușim !

— De unde este el atît de sigur ? Are pe *cineva ?*

— Nu știu, mamă ! Pe cine să aibă ? Parcă aici ?...

— Ei, cine știe ?!

— Hai, nu mergem ? Că a început să mă doară capul.

— Tu să termini cu durerile de cap ! În aceste zile, cît ține examenul, n-are voie să te doară capul. Gata ! Acum trebuie să fii perfect lucidă ! Eu, dacă nu intri, nu mai merg cu tine acasă. Ce, vrei să mă știe tot orașul ? „Fata lui Petreanu a căzut la facultate !“ Nu, asta nu se poate ! M-auzi ?

— Potolește-te, mamă ! Te rog ! Și dacă vrei într-adevăr să intru, lasă-mă-n pace ! Nu mă mai toca atîta ! Fac tot ce pot ! Am învățat, sînt bine pregătită. Am făcut deja o lucrare bună. Sper să reușesc. Parcă eu ce-mi doresc ?!

— Bine, să mergem să ne răcorim puțin. Dar vezi, să mănînci încet, să nu cumva să răcești, să faci iar..., auzi, să...

În drum spre cofetăria indicată de mama ei, aflată de altfel în imediata apropiere a facultății, Luminița zărește la un moment dat, venind din față, la o distanță de vreo 10—15 metri, un băiat și o fată care mergeau fericiți, ținîndu-se pe după mijloc. Inima i-a fost, pe loc, înjunghiată de un fior dureros : băiatul nu era altul decît Răzvan, iar fata, fata..., desigur... A simțit

că leșină. A prins-o repede pe mama ei de mînă și-a tras-o sub arcadele unui bloc din apropiere, ieșind astfel din raza vizuală a celor doi, care se apropiaseră la cîțiva pași doar.

— Ce e, ce s-a întîmplat? a întrebat-o speriată mama, privind la fața ei albă ca varul.

— Mi-e puțin rău! a reușit să șoptească fata, în timp ce se sprijinea de o coloană de susținere (era un fel de pasaj prin fața unor magazine, cu stîlpi mari, plantați din loc în loc); cred că emoțiile, căldura... Dar... (a vrut să adauge „Nu te speria, îmi revin!" însă în clipa aceea și-a simțit stomacul în gît și n-a mai putut articula nici un cuvînt).

Alăturîndu-și fruntea de coloana de marmură, puțin rece, Luminița și-a recăpătat repede echilibrul; a deschis ochii, pe care-i ținuse închiși cîteva zeci de secunde, și a privit lung în urma celor doi... Mergeau, nepăsători și fericiți!...

Mamă-sa îi freca mîinile, cercetînd-o cu mare tulburare...

— Luminița, fetița mea, ți-e mai bine?! Doamne-Dumnezeule!...

— Da, mamă! Cred că mi-a trecut! Te rog să mă ierți, a fost un moment de slăbiciune, dar a trecut. Îți promit că o să mă țin tare de-acum înainte! Ai să vezi!...

Au plecat mai departe, spre cofetărie. („În viață ai nevoie de atîtea ori de autoîncurajare și de voință! De multă voință!") Mergea de parcă atunci s-ar fi dat jos din pat după o grea operație pe care o suferise. O „operație" făcută la capătul unei lungi și zbuciumate așteptări... La urma urmei, acest lucru se și petrecuse cu ea: o „operație"... în plină stradă, în văzul lumii... „Domnul doctor Răzvan Bărbulescu, marele chirurg", tăiase în carne vie, așa, fără nici un fel de pregătire! Tăiase și trecuse mai departe. Nepăsător și... neștiutor!

„Cine-o fi? Era frumoasă, din cîte am putut să-mi dau seama! Abia am zărit-o de fapt! Vreo colegă, desigur. A găsit-o, a fost mereu lîngă el, explicabil. Da, acum, totul este explicat, domnule doctor!"

A doua zi, Luminița s-a dus cu mai mult curaj la examen. Gabriel o aștepta la intrarea în sală. S-au privit cu plăcere. Fata l-a observat de data aceasta cu atenție : era înalt, cu umerii lați, de sportiv ; avea o față rotundă, cu trăsături frumoase, ochii negri, în care jucau parcă luminițe de aur, ce le dădea o anume căldură, iar părul castaniu, bogat, era pieptănat puțin într-o parte, băiețește.

— Salve, colega ! o întîmpină el cu zîmbetul pe buze.

— Salut ! îi răspunse fata, scurt.

— Ți-e frică ?

— Puțin !

— Curaj ! Peste trei ore vom fi studenți ! Astăzi o să facem și mai bine decît ieri. Așa că ultima lucrare nici n-o să mai conteze...

— Cum să nu conteze ? Orice contează ; la o adică, și o sutime poate fi hotărîtoare, te plasează deasupra ori, dimpotrivă, dedesubtul liniei...

— Știu, numai că noi nu vom fi în vecinătatea „zonei periculoase“ a liniei, ci spre frunte. Ai să vezi ! Baftă ! mai apucă să spună el înainte de a se deschide ușa și a fi poftiți înăuntru.

— Mulțumesc ! Și ție !

Într-adevăr, lucrarea la Economie Politică au făcut-o cel mai bine, după cum aveau să constate la rezultatul examenului, care le-a fost cu totul favorabil, plasîndu-i în prima treime a reușiților, cu medii apropiate de 9, cea a lui Gabriel fiind cu cîteva sutimi mai mare decît a colegei sale.

A fost atît de bucuroasă atunci, socotind acest examen prima victorie adevărată din viața ei. Mama Luminiței bineînțeles că a plîns de bucurie, o îmbrățișa, o săruta, o mîngîia... nu mai știa ce să-i facă...

— Ți-am spus eu că vom reuși ? se auzi din spate vocea caldă a lui Gabriel.

Fata s-a întors și s-a repezit spre el, aproape gata să-l îmbrățișeze, în acele clipe simțindu-l atît de aproape de inima ei... Dîndu-și seama, s-a oprit la timp și i-a întins mîna.

— Vezi că te plesnesc de-ai să vezi stele verzi ! N-ai fost pînă acum de capul tău și nici de-acum înainte n-o să fii ! Asta s-o ții bine minte. Fiindcă totdeauna cînd m-ai ascultat pe mine, lucrurile s-au rezolvat cum trebuie... Și hai odată, ce te mocăi atîta, așază-ți mai repede ce ai de așezat în dulap și să plecăm, că mai avem o serie de treburi de făcut.

La ieșirea din cămin s-au întîlnit cu Gabriel.

— Sărut mîna, doamnă Petreanu !

Mama Luminiței îi răspunse cu o neașteptată căldură, zîmbindu-i și întrebîndu-l „ce mai face", dacă „s-a aranjat", interesîndu-se mai ales în ce cămin va locui.

— Să ai grijă și de fata mea ! i-a spus, după ce a aflat că i s-a repartizat o cameră în căminul de-alături. Sînteți colegi, poate mergeți împreună la cursuri, vezi să nu i se întîmple ceva. Te fac răspunzător, să știi ! îl amenință ea, în glumă, cu zîmbetul pe buze. Poate ai și dumneata o soră, gîndește-te că...

— Mamă, se poate ? interveni Luminița jenată.

— N-am nici o soră, doamnă, dar fiți sigură că voi avea grijă de... colega mea. „Răspunderea" pe care mi-o încredințați mă onorează, adăugă băiatul cu un ton de ușoară strengărie.

— Te văd un tînăr serios, își căută madam Petreanu argumente, în continuare, pentru hotărîrea pe care o luase. Ce sînt părinții dumitale ?

— Profesori !

— Foarte bine ! Și de unde ești ?

— De pe lîngă Alba-Iulia !

— Un motiv în plus să cred că ești băiat bun. Sper să nu mă înșel !

— Vă mulțumesc, doamnă !

— Ia ascultă, mamă, ce te-a apucat cu... „Te fac răspunzător..." ? îi zise Luminița, cînd au rămas din nou singure.

— Lasă-l, dragă, să știe cu cine are de-a face ! Pentru că, chiar dacă ți-aș interzice eu, tu tot o să umbli

la școală cu băiatul ăsta. Și mai bine cu el decît cu alții ! Nu știu de ce, îmi inspiră încredere. E drăguț, e voinic, dacă o să ai vreun necaz, te apără el. Numai tu să ai grijă, vezi ca „necazul“ să nu-ți vină tocmai de la cel căruia te-am dat „în răspundere“.

— Ești teribilă, mamă, zău ! Îți umblă mintea nemaipomenit...

— Bineînțeles că-mi umblă ! Dar ia stai, el ce caută la cursuri ?

— Cum, „ce caută la cursuri“ ?

— Da, ce caută la cursuri în anul acesta ? Nu e băiat, bărbat, de ce nu este la armată ?

— Fiindcă a dat examen la neîncorporabili.

— Și, mă rog frumos, de ce ?

— Nu știu, mi se pare că a avut o hepatită. Și-a amînat armata pentru perioada de după facultate, ori a obținut scutire... Nu știu !

— Mda ! zise madam Petreanu, gînditoare. Deci e cam șubred. Păcat ! Un bărbat trebuie să fie zdravăn, să te poți baza pe el din toate punctele de vedere. El trebuie să ducă greul în gospodărie. Tu un asemenea bărbat să-ți găsești !...

Luminița nici n-o mai asculta. Se săturase, realmente, de sfaturile mamei sale. Chiar grija aceea nemaipomenită, care este un lucru demn de toată prețuirea și căreia, probabil, niciodată nu va avea cum să-i răspundă pe măsură, o apăsa de mult, fiindcă în foarte multe împrejurări o anihila ca om, ca personalitate.

Ea, Luminița, nu avea voie să aibă păreri, inițiative, ea trebuia să se lase în grija mamei sale, care „face totul pentru ea“, care „gîndește“ pentru ea (adică la viitorul ei, voia să spună), care „îi vrea numai binele“ și care „trăiește și muncește numai spre a o vedea fericită“.

„Va trebui să fac ceva, fiindcă așa nu se mai poate. Tutela asta nenorocită mă scoate din minți.“

— În ceea ce privește armata — continuă Elena Petreanu — și eu trebuie să te scutesc. Tu ești bolnavă, nu poți să faci față la efortul necesar acolo. Și-apoi, de ce să nu ai si tu o zi liberă pe săptămînă ? Te mai odih-

nești, înveți mai în liniște, fiindcă ești șubredă, știi, doar cîte am pătimit cu tine.

— Mamă, dar nu mai sînt deloc bolnavă, de ce să nu fiu în rînd cu toți colegii mei ? De ce să mă cocolești în continuare ?

— „Să te cocolosesc" ai spus ? Nu ți-e rușine ! Asta ți-este răsplata pentru toată grija și pentru toate suferințele mele ? Ai uitat sutele de injecții pe care ți le-am făcut, eu, cu mîna mea, ca să nu las pe alții care te puteau infecta ? Sutele de nopți pierdute la căpătîiul tău...

— Păi, tocmai că mi-ai făcut prea multe injecții de care, după părerea mea, nu era nevoie, că ai exagerat totul, mamă, totul, și grija, și boala, totul ! Ai făcut din mine o schiloadă din punct de vedere sufletesc, nu înțelegi ? Cînd o să pricepi odată că trebuie să mă lași și pe mine să trăiesc, adică să gîndesc cu capul meu, să acționez după cum socotesc *și eu* că trebuie sau nu trebuie, cînd ?!

— Mai e mult pînă atunci, Luminița mamă ! spuse madam Petreanu cu un calm desăvîrșit...

Gabriel Manta și-a luat în serios rolul de „tutore" al Luminiței. De fapt, și-a luat în serios îndemnurile inimii, care își făurise un cîntec al ei, aprins, dar delicat în același timp, pentru fata cu părul castaniu, tuns scurt, cu ochii căprui, migdalați, streșiniți de gene mari, cu obrazul catifelat și frumos, cu buze ca miezul de piersică bună și cu trup mlădios și fragil. O aștepta în fiecare dimineață la micul dejun (el ajungea totdeauna primul și-i păstra și ei loc la masă), de unde plecau împreună spre facultate. La cursuri și seminarii stăteau mereu alături, la masă la fel, iar drumul spre cămin le era totdeauna comun. Învățau de asemenea, nu de puține ori, unul lîngă celălalt la bibliotecă...

Toamna aceea, a anului I, a fost lungă și frumoasă. S-au plimbat prin cele mai cunoscute parcuri ale Bucureștiului, au văzut spectacole, au discutat mult, mult, și-au făcut visuri, au luat chiar hotărîri : *cel mai tîrziu în anul III se vor căsători !* Lucrul acesta îl știau de pe acum toate colegele și toți colegii. „Aștia cred că vor fi primii ce se vor căsători din anul nostru ! a spus ci-

neva, la un moment dat. Nu vedeți ? Sînt pierduți unul după celălalt. Nu rezistă ei pînă la sfîrșit. De altfel, ar fi și păcat : amîndoi sînt frumoși, se iubesc, sînt potriviți din toate punctele de vedere, ce să aștepte *altceva* ? Nu ! Gata, cu ei am încheiat socotelile !...“

Cam în același fel gîndeau și cei doi tineri în cauză. Numai că lui Gabriel îi era greu să aștepte chiar și pînă în anul III. După fiecare plimbare sosea la cămin tot mai încordat, mai nervos. De la o vreme a început „să aibă treabă“ în unele seri, așa încît au mai rărit-o cu plimbările ; în prima vacanță de vară, la sfîrșitul anului I, după o vizită scurtă făcută Luminiței, acasă la părinții acesteia, a plecat singur la mare, apoi la munte, evitînd orice fel de întîlnire cu fata, care, în corectitudinea comportării ei, nu îndrăznea să meargă nici la strandul de pe malul Argeșului, la cîteva sute de metri de casă. A făcut „plajă“ pe o magazie toată vara ! Nu s-a întîlnit cu nici un băiat, nu s-a plimbat cu nimeni, în ciuda solicitărilor pe care le primea din partea unor foști colegi de liceu, unii dintre ei actuali colegi de facultate, originari din același oraș. Din cînd în cînd ieșea să vadă cîte un film, însoțită de mama ei sau de vreo prietenă. Și în tot acest timp i-a scris multe scrisori, tandre și calde, lui Gabriel, care i-a răspuns doar la cîteva dintre ele...

La începutul celui de-al doilea an, madam Petreanu și-a întețit sfaturile cu care n-o slăbise pe fată în tot anul trecut și nici în timpul verii.

— Vezi, acum ești și mai mare, Luminițo mamă, să nu cumva să mă faci de rîs ! Ai grijă, ai grijă, eu atît îți spun ! Dacă faci cumva vreo *prostie*, adio, ai terminat-o cu mine ! Mă jur că-ți succesc gîtul cu mîinile mele ; eu te-am făcut, eu te-am crescut — și cu atîta trudă și suferință (și iarăși începea să plîngă) — eu te omor ! Așa să știi ! Iar la nunta ta nu vin nici în ruptul capului ! Gîndește-te bine. Să nu-ți fie milă de el ! Bărbații sînt... (era să spun „niște porci“, dar mă abțin) ; în orice caz, n-au nici o limită, să știi ! Și pe urmă cine știe ce se întîmplă, „pe-aici ți-e drumul !“ Mie de ăsta al tău, drept să-ți spun, nici nu-mi place. Acum l-am cunoscut mai bine : m-am înșelat, nu

e cum credeam la început. E mîță blîndă în aparență, dar în realitate e omul dracului. Asta oricînd te calcă în picioare, trece peste tine — un-doi! Nu ne pricopsim cu el! Nu l-ai văzut cum se încontrează cu mine? M-a pus la punct de cîteva ori! *El*, pe mine!...

— Bine că s-a găsit cineva să te mai pună la punct și pe tine!

— Așaaa?... Bravo! Bravo, fata mamii! Ții cu el, ai?

— Dar bine, mamă, crezi dumneata că se va mai găsi cineva pe lumea aceasta să te suporte așa cum te-a suportat o viață întreagă tata, cum te-am suportat eu? Adică cineva care să facă numai *ce* vrei și *cum* vrei dumneata? Cineva care să-ți fie slugă mută, să aibă numai urechi ca să audă comenzile, picioare care să alerge, brațe care să lucreze și spinare să care, să care, să muncească în neștire? Cum poți să-ți imaginezi așa ceva? Tata e un exemplar unic, să știi! Altul nu cred să se mai afle. Și apoi, mie nu-mi trebuie un asemenea om. Sigur că e bine și necesar să aibă cineva grijă de tine, să simți mereu sprijinul cuiva, să știi că nu ești singur în tot ceea ce faci, dar tot atît de necesar e să fii și tu părtaș la totul! Dumneata vrei ca mie să-mi găsești un bărbat care „să mă țină în vîrful patului", precum te-ai exprimat cîndva, și care să-ți asculte și să-ți îndeplinească, fără murmur, poruncile? Dar eu ce statut să am: de schiloadă? Să ne adunăm așa, la un loc, *o schiloadă* și-o *slugă*? Asta vrei? Sigur că Manta nu este un asemenea om și nici nu se va putea schimba vreodată!

— Nu este, nu este! Asta ți-am spus și eu! De aceea vezi ce faci... fiindcă, mai ales după ultima ciocnire pe care am avut-o cu el, eu nu vreau să-l mai văd. Și cu asta am terminat.

Aflată între „ciocan și nicovală" și încă fără curajul de a lua viața pe cont propriu, Luminița a început să piardă încet-încet terenul în relațiile cu Gabriel.

La puțin timp după începerea noului an universitar, acesta a părăsit căminul studențesc, găsindu-și o gazdă,

în oraș. Le-a spus părinților că „nu poate trăi și învăța la grămadă“ !

A invitat-o și pe Luminița să-i vadă noua locuință — o cameră într-un apartament, cu acces la diversele lui dependințe. Proprietara casei, o femeie în vîrstă, care rămăsese singură, îi acorda toată libertatea, nu-l deranja cu nimic. Era tocmai ceea ce-și dorea studentul, care, înțelegînd că fata iubită nu este și probabil nu va fi niciodată în stare să iasă de sub tiranica tutelă a mamei, a început să-și orînduiască viața după cum îi dictau vrerile și interesele. În asemenea condiții, plimbările cu Luminița s-au rărit tot mai mult, răceala instalîndu-se treptat între ei.

O nouă și cumplită suferință începea pentru fată. Starea aproape disperată în care va ajunge în curînd va atinge intensitatea maximă atunci cînd, spre sfîrșitul anului școlar, Luminița Petreanu află că băiatul pe care ea încă îl iubea, de care își legase toate speranțele și visurile (în ciuda neînțelegerilor cu mama ei) se căsătorește cu altcineva ! Vestea a căzut ca un trăsnet peste sufletul ei.

„Se căsătorește ?! Se căsătorește ?!... se întreba cuprinsă aproape de nebunie. A uitat tot ce mi-a spus, tot ce-am visat împreună ?! Cum e posibil ? Ah ! Nimic nu mai este sfînt și trainic pe lumea asta !“

Cînd a aflat cine este mireasa lui Gabriel, uimirea Luminiței a fost totală. „Cu urîta aceea ?“ a mai apucat să spună, și-au cuprins-o amețelile... Revenindu-și, s-a întrebat mai departe : „Ce-a găsit la ea ? Cum a putut ? El nici nu se uita măcar spre femeile urîte. Și-acum, să-și ia o asemenea nevastă, care de la vîrsta aceasta are ceva de babă în ea, de joimăriță cu dinții scoși în afară ?!“ Dar, cînd a aflat că tînăra doamnă Manta, studentă în același an, la altă facultate a institutului, este fiica unui om cu mulți bani și că tata-socru le-a pus la dispoziție tinerilor căsătoriți un apartament într-o vilă, mașină, cu care să vină la cursuri (mai erau două săptămîni pînă la sfîrșitul anului școlar), și că le-a asigurat tot ceea ce era necesar spre a-și petrece vacanța în străinătate, lucrurile au început, desigur, să capete o altă față.

„Păcat! Să te vinzi așa, e oribil! Sau poate — cine știe? — mi se pare mie!“

Ultimii doi ani de facultate au fost un adevărat chin. Luminița a rămas singură și, în durerea ei, s-a izolat tot mai adînc de colegi. Mulți l-au condamnat pe Gabriel. Unii, dimpotrivă, „l-au înțeles“ și l-au aprobat.

— Nu se putea, domnule, a spus la un moment dat unul dintre aceștia, n-avea omul nici o perspectivă cu scorpia de mamă a fetei. Cu ea, nimeni nu s-ar fi putut înțelege!

— Și, să fim drepți, nici colegei noastre nu-i face pielea prea multe parale — a intervenit altul mai răutăcios, vrînd să plătească, probabil, cine știe ce poliță. N-o vedeți? Sclifosită, bolnăvicioasă... Păi nici așa, s-o duci în spinare o viață!...

— Și-apoi și să aștepți, iarăși să aștepți, să te chinui — aduse altcineva în discuție argumente mai directe. Anii trec! Uite că Ruxandra (așa se numea fata cu care se căsătorise Gabriel) n-a mai așteptat, a știut ce vrea și a rezolvat lucrurile în favoarea ei. Eu o admir!

Izolarea a continuat, de data aceasta prin forța lucrurilor, și după absolvirea facultății. Întoarsă în orașul natal, prin repartizare la cerere (ar fi putut să rămînă în București, dar mama sa n-a lăsat-o), tînăra licențiată s-a trezit deodată cu un gol mare în jurul său. Cei mai mulți băieți se căsătoriseră cu colegele lor, încă înainte de terminarea studiilor, poate și pentru a fi repartizați împreună cel puțin în aceleași localități.

Cunoștințele mai vechi, din oraș, se împuținaseră și, în orice caz, printre ele nimeni „nu era potrivit“ pentru Luminița, după gusturile Elenei Petreanu, iar la întreprinderea unde fusese încadrată, toată lumea era în vîrstă.

În felul acesta au trecut cîțiva ani. Chinuitori, deprimanți! Atmosfera devenise de nesuportat. Ce se sperase în legătură cu această fată, ce visuri își făcuseră nu numai soții Petreanu, ci și toate rudele lor de la țară, din București, din alte părți, cum așteptaseră cu

toții ca această ființă bună, frumoasă, pură, care acum se dovedea și foarte pricepută acolo unde lucra, fiind avansată în curînd, deși stagiară încă, în funcția de șef de serviciu, să-și împlinească viața așa cum s-ar fi cuvenit, precum merita! Și ce deziluzie! Pentru toată lumea!

Și pentru ce, la urma urmei? Care era de fapt vina fetei? Avea ea cu adevărat vreo vină? Lucrurile sînt greu de precizat! Sigur că mai mult curaj de a ieși de sub tutela mamei nu i-ar fi stricat. După cum mai multă *indeminare* în a-și rostui singură viața i-ar fi fost, de asemenea, de folos.

Dar mama!... Aici, adevărurile par să fie mai clare. Par! Pentru că, ia să se fi găsit cineva, un bărbat adevărat, care s-o vrea cu tot dinadinsul pe fată, să vezi cum ar fi înfruntat-o pe mamă-sa, cum ar fi făcut-o, cu siguranță, să cedeze din atitea ifose și pretenții, să se modeleze după nevoile noii familii, punîndu-și astfel în valoare fondul uman, emoționant, al unei mame adevărate, rare! Dar... Și totul a curs astfel pînă într-o zi, cînd Luminița l-a cunoscut pe viitorul ei soț.

L-a întîlnit pentru prima dată în casa unei prietene a mamei sale, Monica Barbu. Nu i-a dat nici într-un fel atenție. A doua zi însă, la poarta întreprinderii, cînd a ieșit de la serviciu, s-a pomenit cu el. A oprit-o.

— Ne-am cunoscut ieri la doamna Barbu. Am reținut că vă numiți Luminița. Dați-mi voie să mă mai recomand o dată: Victor Teodorescu!

— Și pentru asta ai venit astăzi aici, ca să-mi spui cum te cheamă? Am auzit încă de ieri, dar n-am înțeles, trebuia să-mi spună ceva mai mult numele dumitale?

— Numele nu, dar...

— Dar ce?

— Uite ce e, domnișoară, eu vreau să mă însor!

— Să fii sănătos! Pentru ce-mi spui mie?

— Pentru că și dumneata vrei să te căsătorești.

— Cu dumneata în nici un caz! spuse Luminița cu o silă teribilă în glas.

— Și de ce mă rog?

— Fii, domnule, serios! Te văd ditamai namila de om, poate ai și ceva minte în capul acela, cum crezi că ?!... Dumneata te-ai uitat vreodată în oglindă ?

Era roșie ca focul. Se enervase peste măsură. În clipa în care îl întrebase dacă s-a uitat vreodată în oglindă îl privise și ea cu mai multă atenție : drept rezultat, simțea cum i se încrîncenează carnea sub piele. Individul avea o față cumplită. Ceea ce te izbea mai întîi cînd îl cercetai erau bubele ce-i acopereau obrajii, niște umflături mari și roșii, unele purulente, iar printre ele — tot felul de semne, de urme ale altor bube, încît ți se părea că e tatuat. Chipul mare, parcă cioplit în piatră, colțuros, era luminat de doi ochi de un albastru spălăcit ca de pește mort, deasupra cărora stăteau, zburlite, sprîncenele stufoase, decolorate de soare. Părul, cam de aceeași culoare, castaniu bătînd spre blond, avea ceva pe el de nisip încleiat cu grăsime. Iar gura — largă de-i ajungea pînă la urechile blegi — te respingea prin buzele subțiri, arse pe jumătate și încrețite pe la colțuri ca la babe. Înalt, de peste 1 metru și 90 de centimetri, cu umerii lați, nu avea, în ciuda acestei staturi, nimic falnic, impunător. Dimpotrivă, privit din spate, ai fi putut jura că are peste șaizeci de ani, deși nu împlinise decît douăzeci și șapte. Contribuia la această impresie poziția bătrînească a corpului, cu umerii lăsați, trași în față de mîinile lungi, cu palmele late, ca niște lopeți, cu spatele puțin încovoiat, cu capul aplecat, privind spre pămînt, de parcă ar fi cercetat mereu ceva, cu mersul legănat, asemănător marinarilor, ce pipăie tot timpul terenul, ori al halterofililor, ce-și potrivesc picioarele la distanță, căutînd o bază de susținere...

N-a scăpat de el în ziua aceea, nici în următoarea, și lucrurile s-au repetat vreo treizeci de zile la rînd, pînă ce, sufocată de insistențele lui, desperată într-un fel de lipsa oricărei alte cereri în căsătorie, amețită de vorbele tuturor „binevoitorilor“ care-i „tocau“ zi de zi, care mai de care, că „e băiat bun, e harnic, e blînd, o iubește nespus de mult, e ascultător, va face tot ce va zice ea, are un suflet de aur“ etc., etc., n-a avut încotro și a spus : Da !

— Daa ?! Te căsătorești cu el ? Cu ăsta ?!... a întrebat-o atunci madam Petreanu. Să știi că eu nu l-aș lua nici de frică !

Simțea o durere cumplită în suflet : ce-și dorise pentru fata ei, pe care o crescuse ca pe o floare rară, străduindu-se s-o apere de cel mai neînsemnat rău de pe lumea aceasta, și la ce ajunsese !... Cum s-o dea pe mîinile „namilei“ ?! Nici nu-i spunea altfel decît „namila“ ! Și totuși, pînă la urmă... au început pregătirile în vederea căsătoriei.

Părinții lui Victor, gospodari de ispravă dintr-o comună aflată cam la vreo 80 de km de oraș, erau încîntați de viitoarea lor noră. Au invitat-o pe la ei, i-au făcut cîteva daruri : un inel, o statuetă, niște dantelă... O asigurau mereu :

— Are să fie bine, ai să vezi, te iubește foarte mult, e băiat bun, n-o să-ți pară rău !

De cîte ori rămînea singură, Luminița izbucnea în plîns. Mergea uneori pe stradă și se pomenea cu șirul de lacrimi pe obraz. „Doamne, Doamne ! se văitau gîndurile ei, sufletul ei. Ce rău am făcut eu pe lumea aceasta să fiu astfel pedepsită ?! Atîtea zăpăcite își fac de cap, umblă în sus și-n jos și găsesc bărbați de ți-e mai mare dragul să-i privești. De ce ? Cum ? Unde este dreptatea ? Pentru ce m-am păstrat eu oare pînă la douăzeci și cinci de ani curată ca lacrima ? Nu era, oare, mai bine ?... Și din nou, ca în atîtea și atîtea dăți în acești din urmă ani, pentru ea cenușii, doldora de suferință, se gîndi la Gabriel, pe care aproape că nu-l mai învinuia deloc. Pe sine se învinuia ! Ea nu știuse cum să-și orînduiască viața. O înnebuniseră „sfaturile“ mamei, amenințările ei... Și cît de mult l-a iubit ! Cît îl mai iubește și acum ! Nici el nu poate să fie fericit. Și el a avut parte de o urîtă ! Nu e drept ! Nu e drept ! Dacă nu ne-am fi cunoscut, dacă nu ne-am fi îndrăgit ! Dar așa...“

Mai am încă timp să spun „Nu !“ — o bîntuiau gîndurile pe Luminița.

— Mai ai încă timp să spui :„Nu !“ — o auzea din cînd în cînd pe mama sa, șoptindu-i, cu ochii în lacrimi.

„Ce să mă mai gîndesc, mamă ? ar fi vrut să-i răspundă. Probabil că aceasta este Golgota mea ! Ajută-mă cel puțin acum s-o urc demnă !“

Și a urcat-o ! În fața ofițerului stării civile, ca să poată spune „Da !“, i-a trebuit un mare efort de voință. La făcut și a învins ! A fost în stare chiar să zîmbească, să primească felicitările, îmbrățișările, să fie „fericită“ !

Dar ziua căsătoriei civile a trecut, a trecut și ziua nunții, cînd ea a fost „una dintre cele mai frumoase mirese din cîte au putut fi văzute prin părțile locului“, după cum spunea lumea, și a sosit noaptea în care trebuia să rămînă singură cu Victor, soțul ei !...

A făcut febră, s-a îmbolnăvit de spaimă, de silă ! L-a rugat s-o mai amîne, că nu se simte bine, că... Nici o îngăduință ! Și-a cerut *drepturile !* Și *le-a luat !* Cu lumina aprinsă ! Mare ! S-o vadă...

Ca să poată să treacă și peste acest moment, și-a mobilizat, din nou, forțele de dinăuntru. („În viață ai nevoie de atîtea ori de autoîncurajare și de voință, de multă voință ! Ca și de autoiluzionare !“)

„Gabriel ! Gabriel ! Iubitule !“ murmura sufletul fetei, în timp ce de sub pleoapele, strînse peste luminile ochilor, printre genele mari și întoarse se zămisleau calde mărgăritare...

4

— Alo ! Casa Dănescu ? Răzvan Bărbulescu la telefon !

— Un accident ?!

— Nu vă speriați, e ceva banal : o fractură la brațul stîng și două coaste fisurate puțin... Se pare însă că soțul e mai grav.

— Soțul ?...

— Da, el e la Spitalul nr. 9. S-a lovit la cap !

— Bine, dar știam că...

— Poftim ?

— Nu, nimic ! Spune-i că vin chiar în seara aceasta.

— Tu ești acolo ?

— Da ! Rămîn toată noaptea. Sînt de gardă !

5

După convorbirea cu Dragoș Dănescu, unchiul Luminiței, Răzvan intră în salon. Accidentata dormea. Medicul cercetă puțin fișa de la capătul patului. „Deci *Teodorescu* se numește. Teodorescu și mai cum ? În sfîrșit, mă descurc eu !“ Ieși fără să fie observat, îndreptîndu-se către cabinetul medicilor. Înregistră, grăbit, pe discul de telefon numărul Spitalului nr. 9.

— Alo ! Alo ! Spitalul numărul 9 ? Medicul Răzvan Bărbulescu, de la *Urgență*, la telefon. A fost internat la dumneavoastră, acum două zile, un accidentat, Teodorescu se numește, un bărbat tînăr, pînă în treizeci de ani. Mă interesează care e situația lui. Fiți, vă rog, amabilă, domnișoară... Cum ? Nu e nici un Teodorescu proaspăt internat ? Nu se poate ! Mi-a spus doar soția lui. Da, ea e aici la noi, e mai puțin grav lovită. Cinee ? Manta ? Manta Gabriel ?! Cîți ani are ? Douăzeci și șase ? Accident de mașină, de-acum două zile. Da ! Lovit la cap ! Bine ! Vă mulțumesc, domnișoară ! Mulțumesc ! La revedere !

6

„Luminița accidentată ! își spuse Dănescu după ce închise telefonul. Ce-o fi căutat la București ? Și în mașina cui o fi fost ? Dar de unde pînă unde Victor cu ea ?! Nu cumva s-or fi împăcat ? Nu cred ! E imposibil !“

Îl văzuse pentru prima dată abia la nuntă. Fata venise o dată cu el prin București, dar ziaristul nu se întîmplase acasă.

— Ei, cum e ? o întreabă el atunci pe soție.

— Vorba sorei tale : nu l-aș lua nici dacă ar fi ultimul de pe pămînt !

— Și fata aceea a înnebunit? Ce e cu ea? Ei îi place?

— Ea nu spune nimic altceva în afară de faptul că și-a dat o dată cuvîntul și că nu-l mai ia înapoi.

— „Cuvîntul", „cuvîntul"! E bine să-ți păstrezi cuvîntul, dar într-o situație ca aceasta e tot atît de bine să deschizi ochii mari, să cumpănești. În fond, de cît timp îl cunoaște? Parcă spuneați că nu e mai mult de o lună, o lună și ceva! Păi ce poți să afli despre un om într-o lună? Și încă despre unul pe care vrei să-l iei lîngă tine pentru toată viața!... Ce știe ea despre el? A avut timp să-l cunoască, mă rog, cît de cît?

— Cică e bun, e blînd, o iubește... E mare, așa cum vrea soră-ta, adică bun să facă treabă, să nu cumva să i se spetească odorul muncind!

— Dacă n-aș ști cîte ai făcut pentru ele — și pentru Luminița, și pentru maică-sa — aș zice că ești răutăcioasă. Dar așa...

— Dragoș, nu pot s-o văd pe Luminița lîngă... haplea acela! Ce să-ți spun, mă doare sufletul!

Această senzație a avut-o și el cînd l-a văzut pentru prima dată: că-l doare sufletul! A simțit cum parcă un fulger de foc îi taie pieptul, străbătîndu-i inima, toată ființa. Era în fața casei, lîngă mașină. Sosise de la București de cîteva minute. Se făceau ultimele pregătiri înaintea plecării la cununie. L-a zărit agitîndu-se pe-acolo. Deși nu-l cunoștea, l-a bănuit după ținută: haine negre, papion alb, floare mare de ginere pe revers. Și-apoi l-a și strigat cineva: Victore! Victore!

Atunci s-a uitat mai bine la el și a simțit, pur și simplu, cum amețește.

Biata Luminița! a murmurat, fără să vrea. Soția, care tocmai se apropia, îi spuse:

— Ți-ai văzut *nepotul?* Uite-l acolo! Hai să-ți fac cunoștință cu el!

— Nu-mi trebuie! a răspuns Dănescu bosumflat.

— Poftim?

— Nu-mi trebuie! a repetat el, nu e clar?

Soția a zîmbit trist și a plecat.

S-au aflat față-n față doar în momentul în care a trebuit să-i felicite, după cununie. Cînd i-a spus că-i

dorește „din toată inima să fie fericită“, Luminiței i s-au umezit ochii. Pînă atunci se ținuse tare, zîmbise, arăta senină, încîntată, astfel că, privind-o, ziaristul nu știa ce să creadă despre ea. În clipa aceea, i-a văzut sufletul în ochi. „Biata de tine!“ și-a zis el, încă o dată.

Nenorocirea a început curînd, la nici o lună de la căsătorie. Voiajul de nuntă n-a durat mai mult de două săptămîni. Toată lumea aștepta s-o vadă pe Luminița.

— Ei, cum e? a întrebat-o, mai întîi, mamă-sa.

— Bine!

— Ce înseamnă „bine“?

— Bine!

— Atît?

— Atît!

Și într-adevăr, nimic mai mult n-au scos de la ea. Tînăra soție se autoconvingea, în fiecare zi, că totul e bine și, mai ales, că trebuie să fie bine! „Acum, cu adevărat nu mai pot să dau înapoi! E bărbatul meu, trebuie să ne împăcăm...“

Numai că...

„Harnicul“ de dinainte de nuntă nu numai că nu făcea nimic în gospodărie (Luminița primise, din partea întreprinderii unde lucra, o garsonieră foarte bună, într-un bloc, pe care părinții ei i-o amenajaseră cu tot ceea ce o familie tînără avea nevoie), dar a început să fugă de la serviciu (la care abia de curînd fusese încadrat), să vină acasă și să se culce. Dormea cîte-o jumătate de zi și noaptea întreagă, la un loc, și nu se mai sătura.

— Poate ești bolnav, du-te la medic! Ce e cu atîta somn? îi spuse soția într-o zi.

— N-am nimic, dragă! a răspuns el, nepăsător. Mi-e somn pur și simplu! Așa dorm eu!

— Și socotești acest lucru normal?

— Nu m-am întrebat și nici nu vreau să mă întreb, pentru că îmi place să dorm!

— Dar mai sînt și alte lucruri de făcut în viață, cu atît mai mult cu cît ai doar douăzeci și șapte de ani și te-ai însurat de cinci săptămîni.

— O să le fac în restul timpului!

— Bine, dar de la serviciu de ce pleci cu ore întregi înainte de a se termina programul?

— Cine ţi-a spus că plec de la serviciu ?

— Inginerul-şef i-a spus tatei ; se cunosc foarte bine. Cum poţi să faci aşa ceva ? Nici n-ai intrat bine într-un ioc de muncă şi-ţi scrii o asemenea carte de vizită ? Din partea cealaltă, dacă nu plecai, am aflat că te dădeau afară...

— Ia ascultă, dragă, tu nu cumva eşti de la Miliţie ? Uită-te cu cine m-am însurat !... Te rog să nu te mai amesteci în treburile mele ! Ai înţeles ?

— Eu credeam că treburile *tale*, ca şi treburile *mele*, sînt *ale noastre !* Şi că trebuie să *ne* intereseze.

— Ba pardon ! Tu să-ţi vezi de serviciul tău, de *şefia* ta, şi să nu mă mai controlezi pe mine. Eşti *şefă* acolo la tine, nu şi acasă. Sau *tovărăşica* este jignită de faptul că soţul ei nu se ridică la înălţimea...

— Termină, Victore ! Nu ţi-e jenă să trăncăneşti de pomană ?

— Tu să termini ! Eu îmi aranjez viaţa aşa cum doresc, nu după cum o să-mi diotaţi tu şi cu mă-ta ! Că şi ea a venit să mă socotească astăzi. A deranjat-o, ca şi pe tine, că m-a găsit acasă, dormind. Am dat-o afară !

— Poftim ?!

— Am dat-o pe uşă afară ! Aşa cum ai auzit !

— Ce fel de om eşti tu, Victore ?

— Asta, pe care de-abia acum îl cunoşti !

Într-adevăr, *plicticosul*, blîndul, de dinainte de nuntă, nu era în realitate decît un bădăran ordinar, fără nici un fel de scrupul.

Într-o sîmbătă după amiază a dispărut. N-a mai venit de la serviciu. Luminiţa, îngrijorată, n-a ieşit din casă, aşteptîndu-l. A sosit duminică seară, pe la ora 22.

— De unde vii, omule ?

— Am fost pe la mama, la ţară ! Ştiam că nu-ţi face plăcere să mergi. Aşa că...

— Dar de unde ai tras această concluzie ? Părinţii tăi mi-au plăcut de la început, sînt oameni serioşi şi gospodari, m-aş fi bucurat să-i revăd ! Şi, în afară de acest lucru, eu ce sînt ? Eu nu trebuie să ştiu unde eşti ? De ce să fiu eu obligată să te aştept în casă peste

treizeci de ore? Și să mă frămînt, neștiind ce s-a întîmplat cu tine?!

— Am avut o ocazie, un prieten cu mașina, a trebuit să plec urgent și n-am avut cum să te anunț, că doar n-avem telefon acasă.

— Dar de ce nu mi-ai telefonat la serviciu, dacă aveai de gînd să pleci? Niște reguli elementare de civilizație, dacă nu și *altceva*, te-ar fi obligat, desigur...

— Uite că eu nu sînt atît de civilizat ca tine... Asta e!

— Nu numai că nu ești civilizat, dar ești și mincinos.

— Poftim?

— Un mincinos și-un necinstit!

— Nu-ți permit!

— Tu nu-mi permiți mie! Ce să-mi permiți? Să-ți spun adevărul? Adevărul iese singur la lumină, să știi!... Acum o jumătate de oră a telefonat la mama tatăl tău. Se interesa ce mai facem, cum o ducem. A zis că mîine dimineață e aici, să *te* vadă, că i s-a făcut dor de tine!...

Se albise la față. Era încurcat, speriat chiar. Știa că tatăl său îl mai bătuse de multe ori. Chiar după ce terminase facultatea. Și are o palmă!...

— Luminița, te rog să mă ierți! Uite, îngenunchi în fața ta și te rog: Iartă-mă! N-o să mai fac! Am fost cu niște amici și-am jucat pocher... Am cîștigat 200 de lei, 200 de lei, înțelegi? Iată-le! (A scos banii, pe care-i arăta, cu mîinile tremurînde.) Știi cum e cînd joci, te antrenezi...

— Nu știu cum e cînd joci! Și nici nu vreau să știu! Mi-e silă! De tine, și de amicii tăi, și de pocherul vostru! Ai înțeles? Mi-e silă!

I-a întors spatele și a plecat în bucătărie. El s-a ridicat și s-a dus după ea. A rămas în rama ușii, „cît mi ți-i melianul", cum ar fi spus Creangă. Tăcea.

— Victore, i-a spus soția, ia, te rog, loc pe scaun. S-a așezat și ea pe celălalt. Să stăm puțin de vorbă. Tu de ce te-ai însurat?

— Ce fel de vorbă e asta?

— Da, tu de ce te-ai însurat? Și, mai ales, de ce te-ai însurat cu mine? Știi bine că de mii de ori ți-am

spus că eu nu vreau să te iau de bărbat. Nu ți-a păsat de ceea ce auzeai. Ai insistat, m-ai rugat, mi-ai spus că mă iubești, „că fără mine nu poți trăi“; mi-ai promis cite-n lună și-n stele! De ce toate acestea? De ce acest circ? Ți-am făcut eu vreun rău ca să-ți bați joc de mine?

— Dar nu pricep de ce te plîngi?! Asemenea lucruri — mici neînțelegeri, că doar nu sînt altceva — aud și eu că se întîmplă în toate familiile. Tu de ce te plîngi?

Luminița înmărmurise de uimire. „E un înapoiat mintal, ori un cinic?“ se întreba. S-a ridicat de pe scaun și i-a spus:

— Să nu vii în pat lîngă mine! Dormi pe canapea sau te duci unde vrei!

Dimineață, cînd a sosit tatăl său, l-au judecat amîndoi. La un moment dat, în timp ce ea pregătea o cafea, în bucătărie, l-a auzit pe Victor strigînd:

— Să nu dai!

În ciuda acestor vorbe însă, tatăl i-a aplicat, cu sete, două palme, care-au răsunat pînă în stradă. Era mai înalt decît Victor și mai solid, bărbat în toată forța, în vîrstă de vreo cincizeci și cinci de ani.

— Dacă nu-ți bagi mințile-n cap, te omor, derbedeule! l-a auzit Luminița judecîndu-l, în continuare. Ai găsit o femeie cum nu ți-ai imaginat nici în visurile tale cele mai alese și te-ai apucat s-o batjocorești? Ce ești, mă, tu? Animal?! De unde-ai apărut tu în neamul nostru: puturos, mincinos, hahaleră, om de nimic? De unde? Nu te uiți, mă, la tine că i se face silă oricui numai dacă te privește cum arăți cu mutra asta scîrboasă, cu bubele de pe tine, dar să te mai și accepte în pat, în intimitate?... Ar trebui să-i săruți urmele, să mergi în genunchi în fața ei... Și tu? Ce faci? Lipsești de-acasă cu zi, cu noapte, la cîteva luni după însurătoare; ori fugi de la serviciu și te culci, dormi ca animalul, ca „să mai crești“! De ce n-ai spus, mă, că nu te simți în stare să întemeiezi o familie, de ce ne-ai mai băgat la cheltuieli, la încurcături, ai făcut și fata asta de rușine?...

— Tată! scînci Victor de lîngă un fotoliu, unde ajunsese în urma palmelor, îți promit...

— Ce-mi promiți, mă, ce-mi promiți? zise bătrînul Teodorescu apropiindu-se de el, în timp ce fiul ridică brațul să se ferească de o nouă lovitură. De cîte ori mi-ai promis tu pînă acum că te faci om serios? Spune, de cîte?

— Ai să vezi... Uite...

Intrînd pe ușă cu cafelele, Luminița s-a purtat în așa fel încît a dat impresia că n-a auzit și n-a văzut nimic din ceea ce se întîmplase. A ascultat, încă o dată, vorbele de încurajare ale socrului său, hotărînd în consecință să mai încerce, în speranța că Victor se va schimba.

O vreme, așa se părea! Luminița căpătase curaj. Aceasta și pentru faptul că n-ar fi vrut în ruptul capului să se dea bătută. Cînd hotărîse să-l ia de bărbat, nu se gîndise nicidecum să facă o simplă încercare, să vadă dacă „merge", ci pornise cu gîndul sănătos de a-și întemeia o familie pentru toată viața. (Deși hotărîrea ei fusese luată după atîta zbucium, după îndoieli, reticențe și spaime. Cu atît mai puțin ar fi vrut ca acestea să se adevereacă.)

Iată însă că bărbatul a început să-și dea din nou în petic, cum spun oamenii prin părțile locului. Adică „să uite", de pildă, s-o mai ajute pe Luminița la treburile gospodăricei; (cu toate că nu avea nimic altceva de făcut; de cînd se căsătorise — aproape o jumătate de an — nu deschisese o carte, din care să citească un rînd; a, da, citea uneori *Sportul!* De altfel, orice fel de conversație a lui cu cineva: cunoscut, prieten, vecin putea să aibă loc numai dacă se referea la probleme sportive. În afară de sport, un cuvînt nu putea să scoată: despre literatură, artă, știință, despre un film văzut sau despre un spectacol, o emisiune, despre ce se întîmplă în lume... Nu putea să închege o frază despre nici unul dintre aceste domenii, despre nici o temă, o problemă oarecare. Nici nu se străduia. Acest lucru ieșea, pur și simplu, din preocupările lui. La sport, în schimb, se socotea „as"! Pînă într-o zi, cînd un vecin de apartament, cu care îi plăcea „să discute", „l-a încuiat", dovedindu-i că nu știe

niște lucruri elementare dintre cele ce se petreceau în lumea sportivă. De-atunci, n-a mai avut ochi să-l vadă :

— Nesuferitul acela care face pe deșteptul ! Să nu-l mai prind pe-aici !

— Dar tu îl chemai ! i-a răspuns Luminița. Omul n-a venit niciodată din proprie inițiativă.

— Uite că nu-l mai chem !

— Foarte bine, asta înseamnă c-o să ai mai mult timp să faci și tu cîte ceva !

— N-aș crede !

— Victore, iarăși începem să discutăm ?

— De ce să discutăm ? Lucrurile sînt clare : treburile gospodăriei sînt treburile femeii.

— Și ale bărbatului care sînt ?

— Altele !

— De pildă ?

— Uite, vezi, *tu* vrei „să discutăm", să ne certăm ! Și ca să evit acest lucru, eu mă culc ! (Și s-a culcat.)

Plecările, clandestine, de la serviciu au început, de asemenea, să se repete. Dar Victor nu mai venea acum acasă să se culce, ca să-l mai surprindă părinții Luminiței, care treceau din cînd în cînd pe-acolo, pentru cîte-o treabă (aveau și ei o cheie a apartamentului). El știe pe unde umbla, dar de la serviciu chiulea, în mod sigur. A primit și o serie de penalizări pentru aceasta (rețineri din retribuție, ca și avertismentul că i se va desface contractul de muncă).

Comportarea, gesturile de bădăran și, în fond, de om lipsit de afecțiune sufletească pentru soția sa puteau fi zilnic constatate. La un moment dat, Luminiței îi era rău : o chinuia cumplit o măsea de minte care nu reușea să străpungă gingia și să-și facă apariția. Locul se umflase și devenise extrem de dureros. Un medic incompetent de la policlinica de specialitate din oraș i-a spus nici mai mult, nici mai puțin decît că, după părerea lui, „e vorba de o tumoare malignă !" Cum era și firesc, vestea a cutremurat-o pe bolnavă, ca și pe părinții acesteia, care au hotărît s-o transporte imediat cu mașina unor prieteni la București, spre a consulta și alți doctori. Aflînd diagnosticul pus de medicul din oraș, Victor a rămas aproape nepăsător. Și ca să-și con-

firme nepăsarea, cînd Luminița și-a strîns cîteva lucruri în grabă ca să plece la București, el n-a socotit că e necesar s-o conducă măcar din casă pînă-n fața blocului, unde o aștepta mașina. A rămas întins pe canapea, citind *Sportul*.

Din fericire, la București lucrurile s-au lămurit ușor: bolnavei i s-a făcut o simplă incizie, prin care a fost eliberată măseaua buclucașă.

Întorcîndu-se acasă, Luminița află că între timp fusese pe la ei mama lui Victor, care le adusese cîte ceva. Femeia s-a bucurat, exprimîndu-și totodată regretul că nu s-au întîlnit. Dar, după cîteva zile, căutînd prin șifonier, a avut o surpriză care a îndurerat-o peste măsură: sub niște lucruri a descoperit mai multe bucăți dintr-o plăcintă cu mere. Contrariată, a cerut explicații.

— A adus-o mama! a răspuns Victor, cu seninătate. Le-am pus acolo, fiindcă tu tot nu mănînci. Știam că te doare măseaua... Și-apoi, ai cam luat proporții, continuă el, în timp ce o măsura din ochi. Să știi că dacă te îngrași mai mult, eu nu merg cu tine pe stradă, să fie clar! Ori tu mergi înainte și eu în urmă, sau invers, dar nu ne cunoaștem!

A trecut anul, anul acela pe la mijlocul căruia ei se căsătoriseră. Revelionul l-au petrecut la țară, la o verișoară de-a Luminiței. A fost frumos. Gazdele s-au pregătit cu de toate și i-au primit cu inimă deschisă și cu mare bucurie. Au stat și în ziua următoare: au mîncat, s-au distrat. În sfîrșit, a treia zi au plecat spre casă. Verișoara Luminiței și prietenul ei, amîndoi studenți, i-au însoțit pînă în oraș. Au trecut pe-acasă pe la tînăra familie Teodorescu. Au fost opriți la masă.

— Victore, adu niște portocale din bucătărie, i-a spus Luminița la un moment dat soțului ei.

A venit cu o singură portocală. A curățit-o, a împărțit-o în două și-a oferit-o musafirilor.

— Ce e asta, omule? a întrebat gazda. Nu mai sînt portocale?

— Ba sînt! Dar eu nu mănînc. Iar lor le ajunge una singură. Zilele acestea au mîncat prea multe!...

Peste vreo două săptămini, se afla în sufragerie. Tocmai venise de la serviciu. Scoțind ceva din buzunarul de la spate, i-a căzut un ghemotoc de bani. N-a observat. Luminița i-a ridicat, s-a dus în bucătărie și i-a numărat: 1000 de lei. L-a chemat și l-a întrebat ce e cu ei?

Încurcat, a răspuns că îi strînge ca să-i cumpere un cadou frumos de ziua ei. Cînd, peste încă două săptămîni, această zi a sosit, i-a cumpărat trei fire de garoafă.

— Și cu banii?

— Nu-i mai am, i-am pierdut.

— Cum i-ai pierdut?

— La pocher!

— Bravo!... Victore, îți mai amintești ce i-ai promis tatălui tău?

— Sigur că-mi amintesc, dar eu ăsta sînt, și de schimbat n-o să mă schimb niciodată! Dacă-ți place! Dacă nu — liber! Ești liberă să pleci unde vezi cu ochii și să mă lași în pace!

Toate acestea i le relatase cu de-amănuntul lui Dănescu sora sa, Elena Petreanu, plîngînd și blestemînd.

— Ăsta are bube nu numai pe față și pe unde mai spuneți voi, ci și pe suflet! spuse atunci ziaristul, ca o concluzie la tot ceea ce auzise. Acelea nu se vindecă niciodată. Sînt fără leac. Așa că bine a făcut nepoata că a introdus divorț. Și care a fost reacția domnului Teodorescu?

— La prima înfățișare a spus că el „nu are nevastă de lăsat", deci că nu e de acord.

— Bine, dar cele pe care le-ați ascultat în acțiunea intentată sînt adevărate? l-a întrebat judecătorul. Ce aveți de spus?

— Sînt și exagerări! a răspuns.

— A avut el bunul-simț să recunoască?!

— Deci, în cea mai mare măsură lucrurile stau așa! a adăugat omul legii. Atunci, vă opuneți zadarnic...

— În continuare nu s-a mai împotrivit, dar a cerut „să fie despăgubit", să se împartă între ei totul, totul! Ne-a cerut să-i plătim tot ce-au cheltuit părinții lui la

nuntă, și-a luat înapoi cadourile făcute de aceștia Luminiței, care deveniseră, după cum se spune, „bunuri personale“ și nu se iau în seamă într-o acțiune de departajare (era vorba de un inel, o statuetă din nu știu ce, pînă și dantela pe care i-o dăduse mama lui a trebuit să i-o plătim, fiindcă o folosisem la niște bluze). A cerut, de asemenea, verigheta; a împărțit pe din două toate „bunurile“ comune. A ajuns pînă acolo încît n-a plecat din casă pînă nu a luat și jumătate din cadourile primite de Luminița de ziua ei de la niște prieteni. A luat și o sticlă de ulei, din două pe care le aveau în cămară, o traistă cu cartofi, cîteva cepe, „cîntărind“ ca totul să fie „pe jumătate“, sau dacă se poate ceva mai mult la el, a numărat sticlele goale și-a pus deoparte, pentru el, cîte i se cuveneau... A fost cumplit! La tot acest tîrg mizerabil, Luminița n-a vrut să participe. I-a dat voie să ia tot ce vrea și cît vrea, numai să plece. O mătușă de-a lui și bărbatul acesteia, care veniseră cu o mașină, să-l ajute, s-au simțit îngrozitor asistînd la acest spectacol al degradării. Un om tînăr cu astfel de apucături, nu se poate ceva mai jalnic! Și tocmai de un asemenea individ a avut parte fata mea!

Elena Petreanu și-a încheiat povestirea cu lacrimi, așa cum făcea de obicei atunci cînd vorbea despre Luminița.

Trecuseră cîteva luni de atunci. Divorțul își continuase cursul, din cîte știa Dragoș Dănescu, trebuind să ajungă în curînd la ultima filă. „Să se fi împăcat nepoata cu «bubosul»? Nu se poate!“ se gîndea ziaristul în timp ce se îndrepta spre spital.

7

— Am telefonat!

— Da? Și?...

— Vine să te vadă. În seara aceasta.

— Mulțumesc!

— Am telefonat și la Spitalul numărul 9...

Obrajii Luminiței au devenit două coli albe de hîrtie.

— Deci ai aflat !... Spune-mi, ce face ?

— Se pare că nu prea bine. Răzvan îi privește mîinile. „Verigheta“ de pe deget se răsucise între timp și devenise ceea ce era : un inel.

— Cine e ?

8

— Suferisem mult și cumplit după minunea aceea de vară !...

— Te rog să mă ierți, Luminița ! Știi...

— Prea tîrziu, Răzvane ! Știu : „Ochii care nu se văd“...

— O colegă, cu care m-am căsătorit. Avem un băiețel de trei ani ! „Pe drum“ se află, sperăm, o fetiță...

— Foarte bine ! Bravo ! Să fiți fericiți !

— Mulțumesc !

Bolnava respiră adînc, făcînd eforturi ca să-și revină și să poată continua.

— V-am văzut întîmplător — pe tine și probabil pe viitoarea ta soție, pe atunci — după ce dădusem prima lucrare. Mergeați fericiți pe stradă, ținîndu-vă pe după mijloc. Mi s-a făcut rău, am fost la un pas de a-mi pierde cunoștința...

Mîinile tînărului doctor se frămîntă neputincioase.

— Mi-am revenit și m-am dus cu mama la cofetărie să mănînc un profiterol. (Zîmbește amar.) Iar a doua zi mi-am continuat examenul. Fusesem repartizați în aceeași bancă. Am stat deci alături la toate cele trei lucrări. Ne-am împrietenit și am rămas prieteni timp de doi ani. Țineam mult la el, așa cum doar... (ar fi vrut să spună la el, Răzvan, mai ținuse...) Și el mă iubea ! Și totuși ne-am despărțit.

— De ce ? Ce s-a întîmplat ?

— A apărut alta, care n-a mai avut pretenția să rămînă *fată cuminte* pînă la căsătorie. Astfel am rămas,

din nou, singură, de data aceasta singură în mijlocul unor colegi care mă priveau cu mirare, neînțelegînd cum din *așa ceva* se poate sfărîma o prietenie ca a noastră, ce trecuse pînă atunci drept exemplară : eram doi oameni parcă făcuți anume unul pentru celălalt.

Cred, sînt sigură că la această „operă“ nefericită a contribut și mama, care l-a speriat pe Gabriel cu pretențiile ei, cu perspectiva ce ne-o înfățișa mereu de „a se ocupa de noi“ și de a ne orîndui viața numai așa cum credea și dorea ea. Cu *personalitatea* lui debordantă, Gabriel Manta nu putea nici măcar concepe o asemenea viață sub tutelă. Dar bineînțeles că au fost și celelalte elemente pe care ți le-am amintit și toate la un loc au creat ruptura.

Eu am rămas — nu mă sfiesc s-o spun — realmente cu sufletul mutilat. Nu puteam să înțeleg nimic și să accept. Mă întrebam : „Cine oare m-a blestemat să ajung astfel ?“ Săraca de mine ! Nici nu bănuiam că acela era doar un palid început pentru ceea ce avea să urmeze.

Fără nici un fel de vină — în afara aceleia, poate, că n-am fost în stare să hotărăsc de una singură ce *să fac* cu viața mea — ajunsesem, oarecum, o stigmatizată. Toată lumea se întreba : „De ce ?“

Băieții care pînă atunci ar fi fost în stare oricînd să-i devină rivali lui Gabriel (în perioada în care înțelegea că trebuie să se lupte cu el — unul dintre cei mai arătoși și mai de ispravă studenți) acum mă ocoleau cu sfială ori mă tratau ca pe-o infirmă : pentru toți eram „aceea părăsită de Manta“ ! Și iarăși întrebarea : „De ce ?“

Și, la urma urmelor, acest fel de a privi și trata situația era determinat și de altceva : către sfîrșitul anului II (cînd s-a petrecut „catastrofa“), cu atît mai mult în anul următor, „perechile“ erau deja făcute. Știi cum se întîmplă în studenție : căsniciile, cele mai multe, se aranjează în primii doi ani și se desăvîrșesc în următorii (doar și ție ți s-a întîmplat la fel).

Așa că priveam în jurul meu, nedumerită, și vedeam pustiul. N-aș putea spune că n-au mai apărut unul, al-

tul. Dar după cîteva tatonări se lămureau că eu, deocamdată... pînă la căsătorie... Și se lăsau păgubași. Oamenii voiau să fie siguri de pe-atunci ! Iar eu mă gîndeam la mama, care...

Ce să-ți spun ? Mi-e și silă să-ți povestesc. Pentru că mi-e silă de acest fel de a concepe viața : nu pot să înțeleg cum una dintre cele mai alese, mai rare trăsături ale unei ființe — puritatea unei fete — poate deveni piedică în împlinirea unui destin. Probabil că sînt eu înapoiată, dar nu înțeleg, asta e !...

Viața însă a luat-o cu siguranță pe lîngă mine, și eu am rămas în urma ei, și ea se tot depărta, iar eu o priveam tot mai de departe. Pînă n-am mai văzut aproape nimic.

Atunci mi-a apărut *Nimicul !* Un *mare nimic :* bubos, bătrînicios, aproape slut pe din afară și cumplit de slut, cum aveam să descopăr, pe dinăuntru. Acesta a fost *mirele* meu, soțul meu ! Pentru el „m-am păstrat“ pură ! A meritat, ce zici ?!...

Tînărul medic era ca de piatră. Privea prin fereastră în întunericul de-afară. Parcă nici nu asculta... Deodată, în fața ochilor îi apare o lumină, o imensă petală albă, înconjurată de raze de aur. Ochii căprui, migdalați, cu gene mari și întoarse, bat cu mirare din aripile pleoapelor, îmbrățișînd coloane înalte de marmură. Își așază nedumerită geamantanul lîngă picioare. Rochia, ca o spumă, din pînză topită, modelată pe trupul subțire, fîlfîie într-o înfiorare ușoară, ca un oftat, pe care mîinile fetei îl domolesc în grabă.

El, Răzvan, coboară în fugă treptele scării pe care se afla și-i iese în întîmpinare, șoptindu-i cu glas de miere și foc :

„Fiți binevenită, domnișoară ! Numele meu e... Tocmai mă pregăteam să... vă primesc... Fiți binevenită !...“

Degetele lui mîngîie cu nespusă afecțiune, amestecată cu durere și regret, pe cele ale Luminiței, ducîndu-i-le apoi la buze și sărutîndu-i-le pe rînd...

— N-am putere să-ți relatez despre întregul calvar ! De-ajuns să-ți spun că mai e mult pînă să se împli-

nească un an de la căsătorie, și noi așteptăm ultima înfățișare în cadrul divorțului.

Cu Manta m-am întîlnit întîmplător, acum cîteva zile. Terminasem un curs de reciclare. Era vineri, spre seară. Mergeam pe Calea Victoriei, căutînd un magazin de la care voiam să-mi cumpăr ceva. A trecut pe lîngă mine o mașină, o Dacie 1 300, care s-a oprit la vreo 10 metri, în față. De la volan a coborît un bărbat. Era el.

În seara aceea am mers împreună la un restaurant. Mi-am amînat plecarea pentru a doua zi, apoi pentru a treia, iar acum...

Mi-a povestit toată viața lui de cînd ne-am despărțit. E la fel de nefericit ca și mine. Nu și-a iubit cu adevărat niciodată soția, după cum spunea, și eu îl cred, pentru că era un om mîndru și îi plăceau femeile frumoase. „S-a încurcat" cu ea — este expresia lui — și n-a mai avut încotro, pentru că „a apărut tata-socru", care... Care, zic eu, i-a promis cîte i-a promis, iar Gabriel nu era insensibil la asemenea lucruri, ci dimpotrivă. Voia să facă neapărat mare carieră, să ajungă diplomat, să colinde lumea, „să cunoască și să fie cunoscut" — sînt, iarăși, cuvintele lui. Pentru asemenea perspectivă a renunțat la suflet, s-a aruncat în vîltoarea vieții fără inimă.

Și într-adevăr, la început nu i-a mers rău. Au fost repartizați — și el, și soția — la o întreprindere de comerț exterior. Ea, o ființă modestă, în fond o femeie bună și cinstită (l-a iubit mult pe Manta), a rămas la locul ei. În schimb, dînsul s-a zbătut, a început să se afirme, a fost trimis de mai multe ori în străinătate. Visul începea să i se împlinească. Numai că la un moment dat în urma mai multor abateri săvîrșite — îngîmfarea l-a dus la superficialitate și aceasta la o serie de greșeli — au început discuțiile, avertismentele și s-a ajuns la transfer — nu la cerere, bineînțeles. Gabriel a fost transferat într-un post de economist la o întreprindere de mîna a cincea. Soția i-a rămas mai departe acolo unde se afla, dar fără să-l poată ajuta cu ceva.

De altfel, lucrurile între ei, niciodată solid legate, s-au deteriorat tot mai mult. Copilul care a apărut — o fetiță, acum de vreo trei anișori, după cum spunea —

în loc să-i apropie, constituie o mare sursă de nemulțumire : bietul copil, în parte, este anormal ; se pare că la naștere a pățit ceva, pentru că, iată, deși are trei ani, nu vorbește încă, o mînă și un picior sînt puțin moi, ochii, de asemenea, nu sînt întru totul normali, comportarea la fel, în sfîrșit — prezența și îngrijirea ei constituie un chin, iar perspectiva este mai mult decît îngrijorătoare. În asemenea condiții, Gabriel și-a pierdut echilibrul. O stare cumplită de nemulțumire și de nepu.ință l-a cuprins. Și „salvarea" — cea mai nenorocită dintre cîte se puteau alege — a fost băutura : a început să bea, în fiecare zi — mărturisea singur — bea și simte că nu mai poate trăi fără această otravă. Și în seara aceea, cu toate rugăminții mele, a băut mult, s-a amețit și așa s-a urcat la volan. Am vrut, îți mărturisesc, să anunț un milițian, cu orice risc, să-l opresc, ca să nu i se întîmple ceva. Dar n-am apucat, n-am găsit pe nimeni la îndemînă, el a plecat în viteză mare, după ce îmi smulsese promisiunea că a doua zi ne vom întîlni din nou. Voiam mai mult să-l văd încă o dată, să constat că nimic rău nu i s-a întîmplat. Desigur, m-au tulburat și vorbele lui, mărturisirea că „nu m-a uitat niciodată", că... Știu, recunosc, sînt o sentimentală irecuperabilă, dar... n-am ce face !

Noaptea, la hotel, n-am dormit aproape deloc. M-am frămîntat, mi-am întors viața pe-o parte și pe alta... Așteptam să se facă ziuă, să-l văd... Parcă aveam din nou șaptesprezece ani !

A doua zi, sîmbătă, era liber. Nu trebuia să meargă la serviciu. Eu, de asemenea, abia luni urma să-mi reiau munca. Ne-am întîlnit. Era tot cu mașina. Își revenise, dar era complet răvășit. L-am rugat s-o parcheze undeva și să mergem într-un parc să ne plimbăm, să stăm pe-o bancă de vorbă. N-a acceptat. Am pornit cu mașina către o pădure din afara orașului, despre care spunea că e foarte frumoasă și liniștită. Cînd mai aveam puțin pînă acolo, a început să plouă. Strada a devenit alunecoasă, se crease un fel de mîzgă. Mașina rula fără siguranță. I-am spus să ne oprim ori să ne întoarcem în oraș. Tocmai se gîndea ce manevră să facă, ce hotărire să ia, cînd din marginea șoselei, unde stătuse pînă atunci

de vorbă cu cineva, un prieten, a izbucnit către mijlocul ei, pe neașteptate, la cîțiva metri în fața noastră, un copil, un băiețel de vreo zece-doisprezece ani. Gabriel s-a speriat, a pus piciorul pe frînă, mașina a intrat într-un derapaj puternic, și el n-a mai putut s-o redreseze. Am intrat într-un copac mare, izbindu-ne pe partea volanului. Și eu, și el ne-am pierdut cunoștința. M-am trezit într-o Salvare, cu un medic la capul meu; Gabriel, într-un lac de sînge, cu capul înfășurat în bandaje, nu-și revenise. Pe mine m-au oprit aici, la Urgență, iar pe el l-au dus mai departe, la Spitalul numărul 9.

Tocmai atunci se auzi soneria telefonului. Răzvan ridică receptorul.

— Tu ești, Petrescule? Apoi șopti către Luminița: Un coleg de facultate, prieten bun...

— În legătură cu accidentatul acela — spuse doctorul de la Spitalul nr. 9. Trebuie operat!

— Operat?

— Da! Altfel...

— Și?...

— Șanse minime să scape întreg!

— Bine-bine, Petrescule, faceți tot ce trebuie. Vă rog eu foarte mult, aveți grijă! Te rog, nu uita! Îți mulțumesc!

— Ce-a spus? întrebă Luminița, cu o voce stinsă.

— Că îl vor opera, dar că... nu este nici un pericol! Nu te neliniști! Scapă și... cine știe?!...

9

— De ce nu mi-ai spus, domnule, niciodată că o cunoști pe nepoata mea? îl întrebă Dragoș Dănescu pe Răzvan, în momentul în care ieșeau din salon.

— Fiindcă nu mi-am închipuit niciodată că Luminița este nepoata matale.

— Ce nenoroc pe capul acestei fete, ce nenoroc! Și ce copil bun este! O cunosc pe nevastă-ta, o prețuiesc, aveți o căsnicie reușită, dar, îți spun drept, mi-ar fi

plăcut să fii bărbatul Luminiței. Cred că nici ție nu ți-ar fi părut rău... Dar, în sfîrșit, altfel au căzut zarurile, și acum nu mai este nimic de făcut! Ce să mai dezgropăm morții? E prea departe dansul vostru din foișor. O lumină care s-a închis și a dispărut... Deși pe mine imaginea aceea a foișorului din stațiunea pe care amîndoi o cunoaștem foarte bine m-a obsedat și mă obsedează încă.

— Nu înțeleg, de ce?

— Mi se pare — sigur, am investit-o eu cu aceste semnificații — o metaforă pentru viața voastră, a tinerilor.

— Mă faci curios, nene Dănescule, cu atît mai curios cu cît, îmi amintesc, și Luminița vorbea atunci, într-o seară, despre niște valențe deosebite ale dansului, prezentîndu-l, dacă nu mă înșel, ca pe o expresie a sufletului, a unui chip de dinăuntru al omului.

— Interesant, n-am vorbit niciodată cu nepoata mea despre așa ceva. Chiar foarte interesant! Pentru că mie, *foișorul* acela mi se părea un loc al *aparențelor*, un cadru al *dansului*, al cîntecului, al atmosferei tinerești, nevinovate, înțesată, nu de puține ori, de banalități, de lucruri și atitudini superficiale... Îmi pare rău că trebuie să-ți mărturisesc o concluzie la care am ajuns, cam amară, în legătură cu mulți tineri.

— Problemele sînt prea importante, spuse Răzvan rîzînd, ca să le discutăm pe culoarul unui spital, și încă de urgență. Vă invit să bem o cafea în biroul meu. Se pare că avem o seară mai liniștită. Se mai odihnesc puțin bisturiurile...

— Concluzia la care mă refeream, reluă Dragoș Dănescu ideea, în fața unei cafele aburinde, e că nu prea mulți tineri, în împrejurările lor obișnuite de viață, de distracție mai ales, mai aduc în conversație probleme serioase legate de cultură, știință, de existență... Nu vorbesc, desigur, despre siuațiile de excepție. Și, totuși, în atmosfera aceea de banal îngroșat se croiesc destine, se orînduiesc drumuri lungi, pe care uneori se va merge pînă la capăt, se face, cu alte cuvinte, viața, cu tot ceea ce are ea frumos, dar și încordat, dramatic uneori.

Revenind la *foișorul vostru*, dincolo de aparența *dansului*, de concretețea lui, orice ochi mai atent putea să străbată spre suflete, spre mentalități, năzuințe, speranțe, spre impulsuri învolburate, care, măcar din cînd în cînd, tulburau frumoase și tandre lumini.

Lărgind metafora contrastului dintre aparență și esență, la atîtea alte cazuri și situații, am încercat, nu o dată, să le descriu, să le analizez, întrucîtva să propun chiar soluții. Ți-a căzut, desigur, în mînă ziarul la care lucrez ; între altele, de ani de zile, acopăr aici coloanele rubricii intitulate *Cine sînt ei ?* cu zeci și zeci, cu sute de *cazuri*, o întreagă lume de concretizări ale acestui contrast.

Multe le-am cunoscut prin soția mea, fosta ta profesoară de limbă engleză și dirigintă în același timp. Pe unele aș dori să le reiau, privindu-le de data aceasta prin prisma devenirii ; altele așteaptă abia să proiectez asupra lor o lumină. Deocamdată nu mă pot desprinde de acest *caz*, din salonul nr. 5. Ce-a fost această fată, ce așteptam noi toți, cei din familie, de la drumul ei prin viață și ce a ajuns !

— Vorbești de parcă ar fi un om pierdut. Zău, nu-mi place să te-aud așa, nene Dănescule ! Luminița e un om tînăr, are tot drumul înainte și e *un om*, în primul rînd.

— Care, în ciuda tinereții, a adunat atîta cenușă otrăvită în suflet. Aceasta nu se spulberă ușor, băiatule. E nevoie de un vînt puternic și curat care să sufle peste vatra aceea bună și să îndepărteze orice miasmă. Să nădăjduim în el ! Trebuie să se stîrnească de undeva. Abia îl aștept !

CAPITOLUL II

DESTIN ÎN DERIVĂ

— Cum se simte ? îl întrebă ziaristul pe tînărul medic.

— Bine ! Nu e nici o problemă din acest punct de vedere. Peste cîteva zile îi facem externarea. Ghipsul o să-l mai păstreze, desigur, cîtva timp, după care o să i-l scoatem noi sau oricare alt medic de specialitate de la ea din oraș.

Trecuse aproape o săptămînă de la vizita lui Dănescu la spital. Stăteau acum de vorbă în casa acestuia. Răzvan obișnuia să vină din cînd în cînd s-o vadă pe fosta lui profesoară și pe ziarist — prieteni buni ai mamei sale și ai lui, oameni de mare sensibilitate și delicatețe

— Rana e undeva înăuntru, continuă băiatul, așa cum spuneai și matale. Acolo trebuie să se petreacă o radicală *operație*, care să îndepărteze ceea ce e rău și să creeze premise de vindecare.

— Auzi, doctoare, îi spuse ziaristul foarte tînărului său prieten, nenorocirea aceasta petrecută cu Luminița mi-a adus aminte de un caz dintre cele dezbătute de mine în ziar. Aș vrea să-l reiau, pentru că între timp au apărut elemente noi, care demonstrează încă o dată — dacă mai era nevoie de așa ceva — cît de complicată e ființa omenească și pe ce cărări întortocheate, ascunse, imprevizibile uneori, te poartă viața. Am recitit ceea ce scrisesem atunci și aproape că m-am cutremurat. La

început a fost vorba tot de un cupiu, *el* avînd multe din însemnele nenorocitului ăla de bărbat al nepoatei mele. Atunci cînd scriam îi deplîngeam, fără îndoială, pe părinții fetei și pe bunicii acesteia, de la care aflasem de fapt întîmplările. Mai exact : îmi povestise totul un amic al meu mai în vîrstă, fost profesor la liceul unde lucrează și soția mea, unde ai învățat și tu. Cred că nu l-ai apucat...

— Cum se numea ?

— Andreescu ! Vladimir Andreescu, de biologie.

— Nu, nu mai era în liceu pe vremea mea, spuse Răzvan. În orice caz, m-ai făcut curios. N-ai vrea să-mi spui și mie despre ce era vorba ?

— Vrei să-ți povestesc ? De altfel, sper să scriu continuarea, și-atunci o să-ți dau să citești. Dar poate că pînă atunci...

1

Ea se numea Cristina, și pe vremea aceea, cînd am cunoscut-o și eu, era o fată plăcută la înfățișare, cu ochi frumoși, subțirică, grațioasă, o fată care răspîndea în jurul ei zîmbet și voie bună. Era cuminte, așezată, în general ascultătoare. Răsfățată, bineînțeles ! De părinți, mai ales de bunici. Nu prea harnică ! Trebuia îndemnată mereu să învețe ! Dar probleme deosebite pînă atunci nu apăruseră.

Era în clasa a XII-a și se pregătea ca după absolvire să dea examen de admitere la Facultatea de Comerț Exterior. Pentru aceasta începuse pregătirile cu doi ani înainte. Cum a trecut în clasa a XI-a, au început și meditațiile : la matematică și la economie politică. La engleză și franceză făcea pregătire de ani de zile. Mulți ani înainte, părinții i-au plătit lecții de balet, de pian, naiba știe ce fel de profesori i-au mai plătit ca „să-i facă fetei o educație aleasă", s-o pregătească pentru viață. Cheltuiseră pentru toate acestea zeci și zeci de mii de lei, o avere. Dar nu se plîngeau.

În sfîrșit, lucrurile evoluau pe un făgaș normal, dacă *normală* se poate numi o asemenea situație, în care

bieții părinți ai copiilor sînt nevoiți să cheltuiască atît de mulți bani, uneori, pentru a-și vedea fiii și fiicele în facultăți... (Am mai scris de cîteva ori despre acest lucru, cu care eu personal nu sînt de acord ! Dar...)

Cristina împlinise optsprezece ani, a fost sărbătorită, devenise cetățean major, cu *drepturi depline* (cred că la răspunderi se gîndea, fără îndoială, mai puțin sau deloc). Și cu ocazia aceasta, a găsit potrivit că trebuie să se îndrăgostească. Lucru normal, firesc deci, care se petrece și cu alții, cu toți, mai devreme sau mai tîrziu (ce-i drept, după cum știi și tu, cu unii sau cu unele prea devreme, mult prea devreme, dacă mă gîndesc la atîtea situații pe care le-am cunoscut și la care nu o dată am reflectat). Și și-a ales Cristina drept obiect al dragostei ei pe un coleg, așa cum fac atîția la vîrsta aceasta, numai că nu de la aceeași școală, ci de la alta, un coleg de clasă, cam de aceeași vîrstă.

Ți-am descris-o, sumar, pe fată. Alesul ei (alegere făcută, se pare, cam la întîmplare și, după cum vei vedea, cu mare pagubă pentru nepoata prietenului meu) nu excela prin nimic, ca înfățișare, aș zice, repetînd cele spuse de Andreescu (eu nu-l văzusem pînă atunci pe băiat), ci dimpotrivă : înalt, aplecat puțin de spate, cu o față mică, încadrată de un păr mare, creț, cu nas cam lung, puțin coroiat, sub care se adăpostea o mustăcioară neagră, parcă lipită acolo, ca și cum ar fi fost o muscă răstignită (e tot expresia lui Andreescu, el, cu biologia lui, se pricepe mai bine la așa ceva) ; figura lui Mișu — acesta era numele de alintare al flăcăului, de la Mihai probabil — arăta, luată așa, una peste alta, ca a unui șoarece puțin speriat, de aceea aflat în încordare, stînd parcă la pîndă. Cristina îl socotea însă cel mai agreabil băiat pe care l-a cunoscut vreodată. Drept pentru care s-a îndrăgostit de el, dar rău, rău de tot, nu așa ! Mă rog, peste înfățișare s-ar fi putut trece (părinții Cristinei își ziceau că, fiind prima dragoste să n-o dezamăgească pe față — se va trezi ea singură, sperau ei, și încă foarte curînd), s-ar fi putut trece, zic, în această ipostază a începutului, dacă băiatul ar fi dat la iveală unele calități ale ființei lui care să-l facă într-adevăr agreabil și, ținîndu-se seama de ele, ar

fi putut fi privit ca un om pentru care merită să-ți risipești niște valori ale sufletului. El însă, după foarte puțin timp de la începutul prieteniei cu Cristina, perioadă în care s-a prefăcut îndrăgostit și făcea eforturi să fie atent cu ea, cald, afectuos etc., a început să-și dea arama pe față, să apară, fără sfială, așa cum era de fapt : arogant, brutal în comportare și în vorbă, aproape vulgar, mai ales meschin, mic la suflet, foarte interesat ș.a.m.d. Părinții lui, pe care, din cîte spunea Andreescu, flăcăul îi reprezenta fidel, i-au spus Cristinei de la început, cînd Mișu le-a prezentat-o, că n-o plac și că o roagă „să le lase băiatul în pace", fiindcă el „trebuie să învețe", „are de făcut facultate", deci „n-are timp de pierdut așa, cu oricine".

În fața părinților lui, Mișu n-a zis nimic, n-a schițat nici un gest de protest. Cristina a rămas uluită, a plins mult și i-a spus totul, de data aceasta, mamei sale.

Vorbele rostite în fața Cristinei au fost repetate de părinții lui Mișu la telefon, în urechea mamei fetei îndrăgostite. Aceasta și-a sfătuit fiica să pună imediat capăt nefericitei iubiri și să-și vadă de treabă, pentru că se apropiau bacalaureatul și concursul de admitere în facultate.

„Acum, i-ar fi spus mama, profund jignită, îndurerată de tot ceea ce a aflat, ai nevoie de liniște, fiindcă e o etapă hotărîtoare pentru viața ta. Și apoi, stînd lucrurile astfel, nici nu merită să fii necăjită măcar. N-ai pentru cine ! Vino-ți în fire, Cristina !" a încercat biata mamă să-și îmbărbăteze fata, care plîngea în hohote. La fel a încercat bunica fetei. Tatăl și bunicul, prietenul meu, Andreescu, deocamdată nu știau nimic.

Dar de unde să ia Cristina liniștea de care avea nevoie ? Inima ei era cuprinsă de acel foc, de care se temuse pînă atunci, spre dogoarea căruia se îndreptase cu sfială, dar și cu o dorință enormă de a-i cunoaște căldura binefăcătoare, ființa ei vibra ca o frunză în vînt la orice gînd, la orice cuvînt ce-i aminteau de cel căruia își încredințase sufletul. În casă, în camera ei mai ales, nici nu era nevoie să-i privească fotografia, îl vedea peste tot, îl auzea vorbindu-i, așa cum îi vorbea la început, frumos, cald, pe stradă la fel, parcă se

afla într-o permanentă halucinație: din spatele oricărui trecător trebuia să apară el, la o distanță de cîteva zeci de metri se legăna cineva în mers ca Mișu. „El e, el e", cînta sufletul Cristinei, făcînd-o să iuțească pasul, spre a-și întîlni astfel, cu cîteva clipe mai devreme, deziluzia.

În săptămîna aceea, în care Mișu nu i-a dat telefon, n-a căutat-o în nici un fel, Cristina simțea că înnebunește. Cît era acasă, tresărea la fiecare țiriit al telefonului și alerga, cu sufletul la gură, să smulgă receptorul din furcă, în speranța că... Dar nu, nu era el; soneria de la intrare o făcea să sară, de asemenea, de la masa de lucru, unde încerca zadarnic să se concentreze ca să poată face față măcar obligațiilor școlare; revenea de fiecare dată în cameră fără vlagă, cu ochii pierduți undeva înăuntru, în lumina vie a amintirilor.

A doua săptămînă era pe sfîrșite. Mama și bunica fetei erau din ce în ce mai desperate de năpasta abătută asupra casei lor. Tatăl Cristinei era plecat de aproape trei săptămîni într-o misiune în străinătate. Bunicul, Andreescu, se afla undeva într-o stațiune, la tratament. Veștile de-acasă, pentru el, erau liniștitoare: „Totul e normal!" i se comunica, fie la telefon, fie în vreo scrisoare.

O prietenă mai tînără a familiei, căsătorită, chiar profesoară a Cristinei, văzînd-o schimbată, a vrut să știe ce s-a întîmplat cu fata. Cînd a aflat despre ce e vorba, a discutat îndelung cu eleva ei, pe care-o cunoștea de cîțiva ani, încercînd s-o învețe cum s-ar cuveni să procedeze într-o asemenea situație, spre a-și salva sufletul de povara cu care viața îl încărcase și care nu mai era o *dulce povară*, ci una atît de dureroasă. Între cuvintele profesoarei revenea, ca un laitmotiv, chemarea către păstrarea *demnității*. Fata era sfătuită să se poarte cu demnitate, pentru că altfel singură își retează suportul a tot ceea ce-ți dă forța și dreptul de a privi lumea și viața în față. Biata Cristina asculta, făcea eforturi să înțeleagă, dar se pare că puterile ființei ei n-o ajutau. Astfel, nu se putea potoli din plînsul însoțit de aceeași mărturisire a unei iubiri aproape bolnăvicioase, atît de impresionante, încît „de piatră dacă ai fi,

cum remarca profesoara, și tot te-ar zgudui o asemenea trăire".

A doua săptămînă de suferință era, deci, pe sfîrșite. Cristina era singură acasă. Tocmai sosise de la școală. Își lăsase servieta și se așezase într-un fotoliu, lîngă telefon; simțea o sfîrșeală în tot corpul, nu mai avea pic de vlagă. Se gîndea să intre în baie, să-și facă un duș și apoi să se culce. Nu mai avea putere nici să sufere. Ascultase de toți cei care o sfătuiseră „să nu facă ea primul pas, fiindcă ar fi nedemn pentru o fată, mai ales după ceea ce s-a întîmplat". Ascultase pînă acum. Se hotărîse ca mîine, duminică, să-l caute *ea* pe Mișu, fie ce-o fi, poate să spună oricine ce va vrea, ea îl va căuta, pentru că trebuie să afle de la el adevărul, „*să-și afle de la el destinul*", cum își spunea în gînd, exagerînd, bineînțeles. Pentru aceasta avea nevoie de odihnă. Se va odihni deci! Mîncare? Nu, nu-i trebuie! Simțea că n-ar putea înghiți nimic. De altfel, în aceste două săptămîni se hrănise din ce în ce mai puțin, de-aceea uniforma de școală ajunsese să fluture pe talia ei.

Cu ochii închiși, Cristina încerca să-și imagineze cum va proceda mîine. Îi va telefona, asta va face și, chiar dacă îi va răspunde unul dintre părinții lui Mișu, va vorbi hotărîtă și *demnă*: Cu băiatul lor, ea are unele lucruri de lămurit și, avînd dreptul la aceste lămuriri, și-a permis să...

Telefonul a sunat scurt. Cristina a tresărit mai întîi; apoi a întins mîna, a luat receptorul și l-a dus la ureche; vocea lui Mișu era schimbată întrucîtva, dar era totuși vocea lui, îi cerea să coboare, fiindcă o așteaptă jos, la intrarea în bloc.

— Trebuie să-ți vorbesc neapărat, a încheiat el, adăugînd, cum rar i se întîmpla, formula „te rog". Te rog să cobori măcar pentru cîteva minute, a auzit Cristina ultimele vorbe ale lui Mișu.

Se făcuse dintr-odată lumină în casă: soarele ardea puternic, deși telefonul se afla într-un hol care n-avea nici o fereastră spre afară; Cristina vedea numai pomi înfloriți în jur, și ea alerga nebunatică printre ei, iar crengile se aplecau în drum, își dădeau mîna, se uneau

formînd o boltă multicoloră, ce încînta ochii și răspîndea balsam peste suflet.

A ajuns în cîteva secunde. Mișu a întîmpinat-o zîmbind, sigur pe sine, ca și cînd nimic nu s-ar fi întîmplat. Intuind starea sufletească a Cristinei, în ciuda tăcerii din cele două săptămîni, planul lui — și-a spus în gînd — poate fi perfect aplicat. Mai întîi, fata trebuie convinsă că el, Mișu, n-are nici o vină. Că părinții lui, „ca toți părinții", s-au gîndit „că nu e timpul acum", „de parcă inima ar ști care este timpul favorabil pentru..." — se gîndise el la o replică „de efect". În concluzie, „după această luptă" cu ai săi, el a hotărît că, „indiferent de ce cred și vor ei, nu se va despărți de Cristina, pentru că fără ea nu poate să trăiască. Și lucrurile se vor aranja, cu siguranță, atunci cînd vor vedea cît de hotărît este el să se căsătorească cu ea. El o și socotește de pe acum «mireasa sufletului său». Vor lua bacalaureatul, vor intra la facultate, el va merge apoi în armată, iar ea îl va aștepta, și după aceea, la întoarcerea lui, se vor căsători. Vor trăi mai modest, din bursă (pentru că vor avea și bursă), el va da și meditații, poate-i mai ajută și părinții ei, sigur că și ai lui..., în sfîrșit, totul este clar, totul este plănuit și va fi bine. Gata, norii au trecut, s-au risipit, de parcă n-ar fi fost. Cristina trebuie să fie iar „Cristina lui cea dulce", să zîmbească așa cum știe ea, să rîdă...

Ajunseseră într-un parc, departe de casă, într-un parc în care nu se mai plimbaseră pînă atunci. Cristina rîdea, într-adevăr, rîdea din nou, deși lacrimile îi curgeau șiroaie pe obraji. Oricum i-ar fi motivat Mișu, ea tot nu înțelegea de ce timp de două săptămîni, lungi cît doi ani, în care sufletul ei, ființa ei au fost supuse la cele mai cumplite chinuri, el n-a dat nici un semn de viață ?!

Dar vorbele lui reveneau și ele, măcar acum, începeau să-i aducă alinarea mult așteptată, atît de mult dorită. Cînd s-a întors acasă, era alta. Mama, care i-a deschis ușa, a fost izbită de ochii Cristinei, umezi încă de lacrimi, puțin înroșiți, dar strălucind de o lumină tulburătoare. Obrajii își recăpătaseră culoarea, erau chiar prea îmbujorați.

Fata a sărit de gîtul mamei, îmbrățișînd-o îndelung, apoi a repetat îmbrățișările cu bunica, sosită și ea în grabă, în holul de la intrare, să vadă ce se petrece.

Povestirea gîfîită a Cristinei, trăirile ei atît de puternice și de sincere în loc să le liniștească pe cele două femei, dimpotrivă, le-au sporit îngrijorarea. Deocamdată nu i-au spus nimic fetei, simțind, înțelegînd cîtă nevoie are de o asemenea stare, pe care o doreau și o sperau regeneratoare pentru forțele ei sufletești, pentru capacitățile-i de muncă, scăzute în mod vizibil în ultimul timp. Și apoi, cine știe, încercau ele să spere, poate că băiatul o fi sincer, o fi iubind-o, așa cum spune; în orice caz, lucrurile se vor lămuri: ele trebuie să facă efortul ca s-o prevină, cu mult tact însă, pe Cristina că, măcar de data aceasta, trebuie să fie mai rezervată față de Mișu, să-și struncască sufletul, temperîndu-l puțin cîte puțin, pînă ce-și va afla acel *echilibru stabil*, de care în viață este atîta nevoie, fără de care, normal, nici nu se poate trăi. Fata „*trebuie să fie* — subliniau ele — *de data aceasta mult mai deșteaptă !*“

— Din cîte ai anticipat matale, nene Dănescule, interveni Răzvan, care ascultase cu tot interesul cele povestite, se pare că n-a prea fost „nici de data aceasta“.

— Într-adevăr, dragostea Cristinei pentru Mișu nu numai că nu și-a dobîndit „acel echilibru atît de necesar“, dimpotrivă, s-a aprins parcă și mai tare, în timp ce dumnealui...

— Mă ierți, interveni din nou tînărul medic, ce înțelegi dumneata, în acest caz, prin *echilibru ?* Crezi oare că este absolut necesar ? Sufletele pot fi puse așa pe cîntar, atît *dai* tu, atît *dau* eu ?! Căci altfel...

— Să știi, măi băiete, răspunse ziaristul, că într-o iubire adevărată, frumoasă, cele două inimi care vibrează trebuie să stea pe trepte egale, să privească și să înfăptuiască totul pornind de la aceeași înălțime. Dacă una se află în genunchi, iar cealaltă își înalță sprînceana către ea de deasupra, cumpăna existenței lor comune se va frînge cu siguranță. Sau, în cazul în care bucățile nu se rup, luînd-o care-ncotro, atunci orice mișcare, orice balans al vieții va produce atîta durere celui îngenuncheat, încît situația este cu mult mai rea...

— Este interesant ceea ce spui... M-am gîndit prea puțin sau deloc la acest lucru. La noi s-a întîmplat să fie totul „cum trebuie“; cred că și pe dinăuntru ne aflăm *pe trepte egale*, cum afirmai dumneata...

— Mă bucur pentru voi, Răzvane. Sînteți într-adevăr doi copii buni și meritați din plin să trăiți o viață în care să înfăptuiți „totul pornind de la aceeași înălțime sufletească“. Măcar așa mama ta mai poate zîmbi și ea din cînd în cînd, oprind parcă atunci, pentru cîteva clipe „ceasornicul care, la toți, ne măsoară destrămarea“, cum ar fi spus Lucian Blaga. Ce veți face voi în afară, ce veți înfăptui în profesiunea voastră, de pildă, acestea depind de mulți alți factori. Totul este ca, indiferent de relieful exterior al existenței, înăuntru să se păstreze cumpăna !...

— Mulțumesc pentru înțeleptul sfat, care, sincer să fiu, m-a emoționat. Dar te-am întrerupt din povestire. Care a fost, în continuare, destinul „eroinei“ dumitale ?

— Bacalaureatul a trecut cu bine pentru amîndoi, reluă Dragoș Dănescu firul întîmplărilor. Cristina, însă, în tot acest timp învăța din ce în ce mai puțin. Cînd nu se întîlnea cu Mișu, și cu el se întîlnea din ce în ce mai rar, pierdea timpul lamentîndu-se înfrigurată, nervoasă, tot mai nestăpînită și mai fără logică în gesturile și faptele ei. Mai ales în zilele de sărbătoare Mișu nu se întîlnea cu Cristina. Deși știa că pretextele invocate de el nu pot fi luate în seamă, adevăratul motiv fiind acela că părinții băiatului nu-i permiteau să mai fie prieten cu ea — și acest lucru s-ar fi putut constata cu ușurință tocmai în zilele de sărbătoare, cînd își puteau supraveghea clar odrasla —, Cristina se încăpățîna să nu vadă adevărul, stăruind în situația ei de umilință și de durere care-i otrăveau toată ființa.

În aceste condiții, intrarea în facultate a fost ratată. Amorezul mincinos, care, cunoscîndu-și interesul, nu și-a pierdut timpul, a învățat și a devenit astfel student, s-a arătat, chipurile, „îngăduitor“. „E foarte bine că n-a intrat“ — ar fi afirmat el; în timp ce dînsul se va afla la armată, ea va lucra, îi va trimite și lui bani, pachete, va putea să vină să-l vadă, dar va și învăța,

astfel că în anul următor, cînd „nu încape îndoială că admiterea ei va fi un triumf", vor fi colegi.

Nu-ți va veni să crezi, dar „programul de viață" plănuit de Mișu s-a împlinit în toate prevederile... ce-l interesau pe el însă.

Cristina, care-și pierduse parcă orice fărîmă de demnitate, de personalitate, i-a urmat întocmai sfaturile. A început să lucreze, iar banii cîștigați îi folosea exclusiv pentru Mișu: mandat poștal cu... sute de lei pentru Mișu; pachete cu țigări scumpe, ciocolată etc., etc. — pentru Mișu; cheltuieli pe bilete de tren pînă la Piatra-Neamț, unde se afla Mișu, și pe cameră, la hotel, unde să poată să stea în voie de vorbă cu el... Cînd întîrzia cumva o săptămînă „subvenția", soseau cu regularitate scrisori pline de reproșuri: ea se află în libertate, cine știe ce face? De el nu-i pasă, l-a părăsit etc. Cristina plîngea, ofta, se mai împrumuta și-i trimitea imediat tot ceea ce dorea, mai abitir decît cea mai supusă și mai devotată soție. Bunicul ei, profesorul Andreescu, povestindu-mi, presupunea că de fapt de-atunci au început între ei *altfel* de relații, care au înlănțuit-o pe Cristina și mai mult. Cert este că fata se pierduse de tot cu firea, nu mai trăia decît pentru amăgitorul ei prieten.

Părinții i-au plătit, în toată această perioadă, mulți bani pentru meditații. Cristinei capul nu-i stătea însă la învățătură. Cu o lună înainte de noul concurs, ea a refuzat ajutorul oricărui meditator. Acum „o ajuta" Mișu. Venise acasă, terminase cu armata, părinții lui erau plecați din București, în concediu, așa încît la el acasă „aveau asigurate toate condițiile ca să poată învăța în liniște", așa pretindea Cristina. „Și apoi, Mișu știe mai bine ca oricine ce se cere la Cibernetică, el doar a dat examen." (Se hotărîse între timp să dea și ea la aceeași facultate.)

„Parcă ne pierduserăm și noi capul, îmi spunea atunci bietul Andreescu. Deși era clar că lucrurile nu merg bine, nu puteam s-o oprim."

Cînd tatăl Cristinei s-a opus într-o zi, spunînd că „este de neacceptat ca o fată să stea singură, zile întregi, închisă în casă cu un băiat care pretinde c-o ajută

la învățătură — chiar dacă ar fi așa", domnișoara s-a revărsat într-un torent de vorbe necontrolate, grave, de ai fi putut să crezi că și-a pierdut mințile.

Atunci s-a întîmplat un lucru oribil. În familia părinților fetei există o taină pe care aceștia au păstrat-o cu strășnicie ani mulți. Cu aproape douăzeci de ani în urmă, cînd Cristina nu avea decît două luni, tatăl ei, adevăratul ei tată, plecase definitiv de acasă. În scurta conviețuire a aceleia ce-i dăduse viață cu „individul" respectiv, cum îi spunea ea, asemenea plecări mai avuseseră loc. Înaintea celei definitive, una le pusese vîrf la toate.

Era în seara de Anul nou. Mama Cristinei abia sosise acasă de la spital cu fetița. Era slăbită, dar bucuroasă. Adusese pe lume un copil, pe care și-l dorea, scăpase cu bine, și ea, și fetița erau sănătoase. „Poate se mai schimbă și el, se gîndea tînăra mamă, poate îl mai leagă de casă copilul, poate devine mai serios, mai rațional, mai matur !"

Pînă atunci te puteai aștepta la orice de la el, acționa fără nici un fel de responsabilitate, pleca de la serviciu oricînd, fără să dea vreo socoteală cuiva, pleca de-acasă, de asemenea, fără să spună unde și pentru cît timp, își bea aproape toți banii, iar cei rămași erau puși pe masa în fața cărcia nopți întregi, împreună cu alții ca el, își pierdea timpul jucînd pocher. Dacă i se cerea să răspundă pentru această comportare, parcă lua foc, își pierdea și bruma de judecată pe care altădată părea s-o aibă : țipa, insulta, spărgea tot ce găsea la îndemînă, trîntea apoi ușa în urma lui și... dus era !

„Doamne, dacă n-ar semăna fata cu el !" se gîndea biata femeie. Poate ar fi fost mai bine dacă năștea un băiețel, băieții moștenesc de obicei firea și înfățișarea mamelor, pe cînd fetele... I-ar fi plăcut Mioarei — așa se numea mama Cristinei — să aibă un copil care să semene cît de cît cu ea (profesorul Andreescu, lăudîndu-și fata, spunea atunci — și eu am putut să constat mai apoi, cînd am cunoscut-o bine, că nu exagera cu nimic — că e „un om și jumătate", harnică, răzbătătoare, plină de viață, în plus foarte atrăgătoare ca înfățișare, ca femeie).

Andreescu, bătrînul, care era de față, zicea că ar fi de a se închide prăvăliile, magazinele, proaspătul tată, aventurierul, a plecat „să-și cumpere țigări". Mioara a rămas singură acasă. Se întîmpla ca mama ei să fie chiar atunci bolnavă, stăteau pe vremea aceea în locuințe separate, așa că părinții, bunicii Cristinei, nu puteau să se bucure împreună cu „fetele" de sosirea unui nou an.

La plecare, Mioara a avut parcă o presimțire, l-a rugat să nu întîrzie. După o jumătate de oră, care s-a scurs pe nesimțite, a început așteptarea. O oră, două, trei... Miezul nopții, Anul nou — un nou an întîmpinat cu lacrimi, cu disperare, cu zarea zilelor următoare întunecată. O zi, două, trei... A patra zi, Mioara, care rămăsese și fără piine în casă, fiindcă nu putea pleca nicăieri din cauza fetiței, a adormit-o pe Cristina și a dat fuga, așa slăbită și desperată cum era, pînă la părinții ei. I-a găsit pe amîndoi în pat. Se îmbolnăvise și tatăl, avea febră, de aceea nu putuseră să vină în zilele respective să-și vadă fiica și nepoata. Au aflat și ei ce s-a întîmplat. Mioara s-a dus, în grabă, și la miliție, a telefonat la spitale. Nimic! Nimic nu se știa despre soțul ei. S-a întors la fetiță și a mai așteptat încă trei zile. În a șasea zi de la dispariție, spre seară, a sosit și *fugarul misterios*, cu zîmbetul pe buze, ca și cînd ar fi fost plecat de cinci minute. A povestit pe scurt, ca pe un fapt divers, *aventura:* La debit, s-a întîlnit cu un prieten care pleca să petreacă Anul nou la Ploiești. L-a rugat să meargă cu el și... nu l-a putut refuza. De la Ploiești au plecat, a doua zi, la o cabană, la Predeal, unde au stat cîteva zile. A petrecut foarte bine. Este refăcut, bine dispus...

— Asta merita „să i se pună capul pe tăietor", cum se zice pe la bunica la țară, spuse Răzvan.

— Așa zicea și bietul Andreescu. Mama Cristinei „nu i-a pus capul pe tăietor", dar „l-a decapitat" din atribuțiile de tată și de soț, anunțîndu-l că nu mai are ce căuta acolo. E liber să plece oricînd, de tot.

De data aceea, cică, individul nu s-a mai supărat. A plecat definitiv, abia peste două luni. Peste încă șase-șapte, Mioara obținea divorțul, iar Cristina își dobîndea un nou tată, eu aș zice, după tot ce mi-a spus pro-

fesorul și după cum aveam să-l cunosc ceva mai tîrziu, pe *adevăratul* ei tată, pentru că acesta, inginer, om de ispravă, bun ca pîinea caldă, afectuos, avea s-o crească de cînd nu împlinise încă un an și s-o iubească mai mult decît dacă ar fi fost copilul lui propriu. A crescut-o, a îngrijit-o, s-a străduit să nu ducă lipsă de nimic, să primească, așa cum îți spuneam la început, o educație aleasă, să-și asigure un viitor cum oricare tînăr și l-ar dori. S-a străduit în același timp ca fata să nu afle niciodată taina privitoare la venirea ei pe lume.

Cu puțin timp înainte de momentul acela de mare încordare pe care îl evocam, Cristina aflase acest adevăr de la o prietenă „binevoitoare" a familiei lor, căreia i se plîngea că nu se mai înțelege cu părinții. „E explicabil, ar fi spus la un moment dat aceasta, dacă nu e tatăl tău"... „Cum nu e tatăl meu, ce vorbă e asta ?" s-a revoltat Cristina. „Așa, bine ! Domnul inginer, domnul X, nu e tatăl tău. Ești un copil înfiat, domnișoară, asta ești !" au răsunat vorbele, spuse cu satisfacție răutăcioasă de către „amabila prietenă" a familiei.

Cristina a aflat atunci, cutremurată, toată povestea. N-a spus nimic acasă, dar din ziua aceea îl urmărea cu cea mai mare atenție pe acela căruia-i spunea *tată* de aproape douăzeci de ani și de care, din cîte își amintea, nu avea motive să se plîngă. Din contră, au fost atîtea situații cînd, răsfățată, așa cum a fost crescută mai ales de bunică (Andreescu singur recunoștea acest lucru), capricioasă din cale-afară, nu prea harnică din fire — precum aminteam, se găseau destule motive să i se facă observații, cel care totdeauna îi lua apărarea era *tatăl* ei.

Acum însă, cînd l-a auzit că „este de neacceptat ca o fată ca ea să stea închisă în casă" cu acela pe care îl iubește, a văzut roșu înaintea ochilor și a simțit nevoia de a-l jigni și ea, de a-l umili, de a-i închide gura, precum gîndea cu capul ei cel fără de sănătoasă judecată și precum simțea în ființa ei, stăpînită parcă de haos, în care orice echilibru părea rupt. Și atunci a săvîrșit acel lucru oribil, strigîndu-i cu furie că nu are nici un drept asupra ei, *fiindcă nu-i este tată*, că deci nu-i permite să se amestece în treburile *familiei* ei, în viața ei cu care face ce vrea...

Andreescu bătrînul, care era de față, zicea că ar fi preferat să moară în clipele acelea. Ar fi fost scutit, după cum spunea el, să vadă o scenă ce i-a încrîncenat întreaga ființă.

Inginerul a îngălbenit la început, apoi, în efortul de a se stăpîni (cîte ar fi putut să-i spună acestui copil nerecunoscător pentru fericirea căruia tremura de douăzeci de ani), s-a congestionat la față, încît credeau cu toții (în afară de Cristina, dezlănțuită într-o avalanșă de insulte) că-i vor plesni venele de la tîmple; după cîteva minute s-a liniștit, s-a retras într-o altă cameră și a început să plîngă precum un copil.

Crezi că ceea ce s-a întîmplat cu tatăl ei a impresionat-o cît de cît pe domnișoară? Nicidecum!

„Dragă Dănescule, asta m-a îngrozit mai mult decît orice, zicea bietul Andreescu. Era ca o fiară încolțită. Se manifesta de fapt exact ca nenorocitul acela ce-i dăduse viață. Săraca Mioara, ce și-a dorit și cu ce s-a ales! Săracii de noi, prietene, săracii de noi, pentru că toată existența noastră se concentrează, de ani de zile, în jurul acestui copil.

— Și inginerul?... a întrebat Răzvan. Cu el ce s-a întîmplat?

— Ce să se întîmple? Nu ți-am spus? Bun ca pîinea caldă! A doua zi — după cum povestea bătrînul profesor — a uitat, parcă nu s-ar fi întîmplat nimic. Ce suflet nobil! zicea Andreescu, a făcut efortul să-și închidă singur rana, fiindcă, îți dai seama, cine i-ar fi putut spune ceva în situația aceasta?! A încercat Mioara, dar el a rugat-o să nu mai adauge nimic, subliniind că nu aduce nici o vină nimănui...

În timpul examenului Cristinei, se afla la Constanța, detașat pentru cîtva timp, pe un șantier. Știi ce i-a spus atunci unui cunoscut? „Dacă intră fata mea la facultate (reține: *fata mea*), o iau pe calea ferată așa, pe jos, pînă la București". Îți spun drept că mi-au venit lacrimi în ochi.

— Te cred și eu, așa ceva mai rar se poate vedea! Nu i-au spus despre asta și fetei?

— Ba da!

— Și ce-a răspuns?

— Că „nu face el așa prostie !“

— Da, e un răspuns pe măsura ei !

— Cristina însă n-a reușit nici de data aceasta. Mama ei de altfel se și aștepta la un asemenea rezultat. Dovadă că înaintea concursului la facultate se interesa de școlile postliceale existente pe atunci și de perioada în care vor avea loc examenele de admitere. Nici *domnișoara* nu spera să aibă succes, ea știind cel mai bine că nu învățase nimic ca lumea tot anul. Mai uitase și din ceea ce știa. Cît privește „ajutorul“ lui Mișu, el s-a exercitat din plin și în continuu, în aceeași direcție : a otrăvirii sufletului celei pe care uneori mai pretindea că o iubește.

Singurul încrezător încă, în această fată, era tatăl ei, inginerul, cel ce ar fi fost în stare să calce drumul pe jos, de la Constanța la București, dacă ea ar fi reușit la examen.

După concurs, domnișoara a cerut să plece cu Mișu și cu altă pereche (reține : *pereche*) undeva pe litoral, să se odihnească, deoarece, vezi bine, se extenuase învățînd. A primit banii necesari, mulți bani, și a plecat. „Călătorie de nuntă !“, plătită, se pare, numai de către părinții Cristinei.

Pentru inginer, cel de-al doilea eșec al fetei a sosit ca un trăsnet ; a suferit cumplit, i se părea că viața își închide toate luminile pentru el. Nu știa că și pe el, ca și pe toți ceilalți din familie, îl așteaptă nenorociri și mai mari, toate născute din aceeași sursă : *domnișoara* Cristina și infamul individ care își bătea joc de ea.

A trecut vara, individul a început cursurile la facultate, iar Cristina la o școală postliceală de hidrotehnică, la care intrase către sfîrșitul lunii august, după mari zbateri ale părinților. „Diferența“ dintre ei a început să fie subliniată acum de fiecare dată cînd se întîlneau, cînd mai accepta să se întîlnească, bineînțeles, niciodată fără un interes anume : să-i dea niște bani, să-i predea un conspect pe care i-l ceruse și pe care ea îl făcuse lipsind zile întregi de la cursuri spre a citi și a lucra pentru Mișu, „care e foarte aglomerat, săracu“, să meargă împreună... ș.a.m.d. Cristina a ajuns astfel din rău în

mai rău, îngenunchindu-și demnitatea, cerșind întrevederile, în ciuda tuturor insultelor primite în continuare de la părinții lui Mișu, în ciuda bădărăniilor și nepăsării cu care o întîmpina acesta de fiecare dată, cu care o petrecea la fiecare despărțire.

La un moment dat, îmi spunea profesorul (încă un moment, o împrejurare de mare tensiune, de imensă rușine și umilință suferită de familia lor), tînărul student a intrat în panică în fața eventualei perspective de a deveni tată. Și atunci a hotărît să-i facă pe deplin „fericiți". Situația era încă nesigură. El, totuși, a convocat întreaga familie a fetei, spre „a sta de vorbă". Nu cunoșteau, bineînțeles, motivul, de aceea făceau tot felul de presupuneri.

„Îți place, Dănescule, zicea atunci prietenul meu, ce ajunsesem? Auzi, un mucos amărît ne convoacă în consiliu de familie, și dacă ai ști pentru ce!" „Pentru ce?" am întrebat, mai mult intrigat decît curios. „Ca să ne batjocorească, de data aceasta pe toți! În față, fără nici un fel de ocol." „Cum se poate așa ceva? am izbucnit. Cum ați putut admite, suporta?" „Măi omule, complicată ființă mai este cel ce poartă acest nume! a continuat bătrînul. Și cît de ticăloasă poate fi cîteodată! Ascultă aici: *șobolanul*, care ne batjocorise fiica și nepoata, a venit să ne spună verde, în față, că într-adevăr așa stau lucrurile, de peste un an se îndeletnicește dumnealui cu aceste fapte demne de laudă, dar că, supremă «mulțumire» pentru noi și pentru ea, bineînțeles, ne anunța pe toți, așa, în plenul familiei, că a făcut acest lucru fără s-o iubească. Deci, n-a iubit-o, n-o iubește, iar dacă s-au încurcat cumva treburile și domnișoara ar urma să aibă un copil, el «înțelege să-și ia toată răspunderea», fie plătind ceea ce trebuie, fie luîndu-și progenitura și pricopsindu-și cu ea părinții. Dar cu Cristina nu se va căsători! A venit atunci să ne spună el tot ceea ce gîndește și simte și să se termine pentru totdeauna!"

— L-au mai lăsat să iasă întreg de-acolo? a întrebat Răzvan cu indignare. Cum au putut să suporte o asemenea botjocură? Cum au reacționat? Mă interesează mai întîi „fericita" îndrăgostită. Ce-a zis?

— N-ai să crezi, a subliniat ziaristul. Cică ar fi spus că nu este adevărat, că Mișu vrea să facă pe grozavul, că așa este el, totdeauna își ascunde adevăratele sentimente.

— Biata fată! interveni din nou tînărul medic. N-o cunosc, nu știu deci care a fost esența lucrurilor, dar înclin să cred că era atît de orbită și atît de pulverizată în focul ce o mistuia, încît nici adevărul cel mai crunt și mai evident totodată nu voia să-l recunoască. Și încă ceva, nene Dragoș: Bănuiesc că domnișoara în cauză trebuie să fie, în ciuda aparențelor, o ființă orgolioasă, care, în disperarea ei, n-a vrut să se dea bătută, preferind să-și tirască mai departe „demnitatea în genunchi", după cum te exprimai dumneata, „să cerșească firimituri de speranță"... E o situație de care mă cutremur, să-ți spun drept...

— Așteaptă, căci n-am ajuns la apogeu.

— Exact: n-ai spus ce-au făcut ceilalți...

— Iarăși n-o să-ți vină să crezi (reacțiile oamenilor sînt de atîtea ori imprevizibile): au rămas consternați cu toții, stare ce i-a redus mai întîi la... tăcere. Rușinea ce-o simțeau era atît de mare, obrăznicia scamatorului ăluia — de necalificat, încît înțelegeau că nu sînt vorbe pe măsura faptelor.

După aceea, inginerul — cică — și-a revenit primul și l-a pus pe presupusul viitor tată să consemneze și în scris tot ceea ce le-a declarat lor cu neobrăzare.

— Și ?...

— A dat băiatul declarație!

— Nemaipomenit! Înseamnă, deci, că în felul acesta Cristina s-a lecuit...

— Așa ar fi fost normal.

— „Ar fi fost"? Dar ce s-a mai întîmplat! Că încep să mă îndoiesc dacă poate fi adevărat ceea ce spui dumneata de atîta timp...

— Pentru timp îmi cer scuze, doctore! Dar adevărul e cel pe care l-ai ascultat pînă acum.

— Și, totuși, mai departe ?...

— Ce-a fost atunci, în continuare, se poate rezuma astfel: Mișu n-a devenit tată, a fost numai o alarmă falsă; acest lucru l-a bucurat nespus și l-a făcut să mai

reducă din dîrzenia hotărîrii de a nu se mai întîlni cu Cristina. S-a gîndit că n-avea nimic de pierdut, la urma urmei. De altfel, la cîtva timp după scena evocată, studentul a suferit un accident, a căzut de pe scara unui autobuz și s-a lovit la cap. Cine crezi că s-a internat cu el la spital, pe timp de două săptămîni, spre a-l îngriji zi și noapte ?

— Mama lui, ar fi fost firesc, bănuiesc însă că...

— Ceea ce bănuiești, Răzvane, este adevărat. Cristina a fost aceea...

De atunci, vreme de încă aproape un an, de cîte ori era pusă în fața unei noi umilințe, iar ai ei interveneau în speranța, pe care o păstrau încă, de a o salva, de a o smulge, oricît de tîrziu, din nenorocire (Cristina se schimbase mult, parcă trăise deja o viață, își pierduse prospețimea, asprindu-se la înfățișare, iar comportarea ei devenea a unei ființe permanent hăituite), întîlneau la ea o rezistență din ce în ce mai desperată, care se transforma în vorbe neînchipuit de grele, în gesturi iresponsabile : țipa, urla, amenința, spărgea totul în jur, apoi, plîngînd, pleca de acasă.

Grav lucru este, tinere prieten, spuse în continuare ziaristul, pe un ton de impresionantă meditație, să-ți bați joc de viața ta, să-ți îngenunchezi demnitatea, mai ales cînd ai înainte o viață ce fără demnitate nu se poate trăi. Dar gravitatea aceasta sporește totdeauna, imens, prin aceea că viața despre care vorbim nu-ți aparține de fapt numai ție, ea fiind împletită cu viețile altora, din care te-ai rupt, venind pe lume, care au muncit și au tremurat pe dinăuntru pentru tine, ca și cu viețile acelora ce te-au primit în mijlocul lor sau te vor primi ca să le fii tovarăș de faptă și gînd, cu atîtea și atîtea vieți ! Și dacă în ceea ce te privește te încumeți să hotărăști singur, cine îți dă dreptul să faci același lucru cu privire la alții ? Cine ?

Ecoul acestei întrebări, unit cu al altor încordări ale ființei mele, stăruie și acum, fără să fi primit lumină deplină. Cu toate că destinul Cristinei a cunoscut, de mai multe ori, întorsături neașteptate ! Dar toate acestea — pe altă dată !

2

Vestea căsătoriei Cristinei cu Mișu, pe care i-o anunțase profesorul Andreescu, fusese mai mult decît o surpriză. Era un lucru atît de neașteptat, după tot ce se întîmplase, încît era greu de crezut în el. Și, totuși, acesta era adevărul. Atunci cînd nimeni nu mai spera nimic, nici chiar Cristina, venise schimbarea : studentul se hotărîse să se însoare, și hotărîrea lui a rămas atît de fermă, încît a reușit să-și convingă și părinții.

Tulburată peste măsură, familia fetei privea cu mare îndoială această întorsătură, prevestitoare parcă de alte nenorociri. Nu-i vedea, pur și simplu, împreună pe cei doi. Se întrebau, în chip firesc : „Cum, după o asemenea batjocură ? Ce fel de căsătorie poate să fie aceea ? Trebuie să urmărească ceva, și-au spus ei, pune el la cale ceva, s-ar putea să ne coste și mai mult !“

Au prevenit-o pe Cristina, dar cu ea nu se putea vorbi, de data aceasta de fericită ce era. „V-am spus eu ? le scotea ea ochii acum, că pînă la urmă voi reuși ? Iată rezultatul. Numai eu singură l-am cunoscut cu adevărat pe Mișu. În realitate, este un om bun !“

Dragoș Dănescu avea să-și aducă aminte de această subliniere a fetei mult mai tîrziu.

Deocamdată, primind invitația bătrînului său prieten, s-a dus cu bucurie și cu mare curiozitate la nuntă. I-a cunoscut mai îndeaproape pe miri, a stat de vorbă cu ei. Mișu arăta, în esență, așa cum îl descrisese Andreescu, schimbat, bineînțeles, de ținuta festivă potrivită cu momentul căsătoriei. Ziaristul a rămas surprins însă de comportarea băiatului, care în ipostaza de ginere s-a purtat ireproșabil. Mai întîi, s-a arătat foarte afectuos față de Cristina — acum fericită „în al nouălea cer“, și cald cu părinții și cu bunicii acesteia, cu toți invitații. Din răspunsurile date lui Dănescu la o serie de probleme aduse în discuție, rezulta, mai presus de toate, că nu este un om superficial, ci, dimpotrivă, că tratează ceea ce înfăptuia în ziua aceea — actul căsătoriei — cu toată seriozitatea și răspunderea. Iar hotărîrea pe care o luase nu avusese altceva la bază în afară de iubirea pentru Cristina.

„Bine, dar, ar fi vrut să-l întrebe Dănescu, într-o perioadă am auzit că...“ Nu se cădea să facă însă aceasta. Mai ales acum ! Intuind parcă, băiatul a spus, din proprie inițiativă, o serie de lucruri, din care rezulta că „da, oricine s-ar putea îndoi, întreba, dar că uneori este greu să te cunoști pe tine însuți, darămite pe alții, și că datoria fiecăruia este în primul rînd să se cunoască bine pe sine ; el, acest lucru l-a făcut... e adevărat, într-un timp cam lung, a provocat atîta nemulțumire, suferință : a ținut să știe însă adevărul adevărat, și acesta *este cel care se vede !*“ Din discuție a rezultat în același timp că el, Mișu, mai are, din păcate, niște temeri, dar n-a spus în legătură cu *ce* sau cu *cine*...

„Ca să vezi !“ și-a zis atunci Dragoș Dănescu, rămînînd cu un mare semn de întrebare.

Cînd lucrurile ies bine, orice suferință se uită. Așa s-a întîmplat și cu familia Cristinei, care, intrînd în acest „nou joc“, atît de nesperat, a făcut toate eforturile ca să le asigure tinerilor condiții mai mult decît onorabile pentru căsnicia lor. Astfel, în scurt timp le-a contractat un apartament mare și bun, de patru camere, pe care l-au mobilat corespunzător. Din prevedere, contractul l-au făcut deocomdată pe numele fetei. Cristina terminase între timp școala postliceală, și acum lucra. Masa o luau la părinții ei, care o scuteau astfel de niște eforturi, în speranța ca ea să se apuce de învățătură și să dea din nou examen la facultate. De fapt, acum se ivise posibilitatea unor diferențe, în urma cărora să intre în anul II sau III la o facultate de subingineri. Perspectivele erau bune și frumoase, și o vreme lucrurile s-au desfășurat în așa fel încît toată lumea era mulțumită.

„Vezi, dragă Dănescule, i-a zis într-o zi profesorul pensionar ziaristului, cine mai spera ?! Și uite că... În orice caz, viața e plină de surprize !“

„Surprizele le aduc oamenii, stimate magistre !“

Și surprizele n-au întîrziat prea mult ! Numai că acum ele n-au venit din partea băiatului. Neînțelegerile au pornit de la Cristina. Și ai ei au fost nevoiți să recunoască faptul. Parcă din nou a înnebunit, spunea bătrînul, însă în acest caz, fără motiv ! Bărbatul este

corect, se poartă frumos cu ea, o iubește, după cum arată, e harnic, face tot felul de treburi în gospodărie, la facultate învață bine, trecîndu-și toate examenele cu note mari, de 9 și 10... Ea însă nu face nimic ca lumea, la serviciu nu numai că nu excelează prin ceva, dar nu-și îndeplinește cel puțin obligațiile, primind repetate avertismente; a ajuns pînă-ntr-acolo încît părăsește nemotivat institutul la care lucrează, fără să dea nici o explicație. A întrebat-o maică-sa, am întrebat-o noi... Ne-a răspuns că nu ne interesează! Face ce vrea! Auzind, sigur că și Mișu și-a pus problema: Unde se duce? De ce pleacă? Și, mai ales, de ce o asemenea atitudine? Acasă, pe de altă parte, este absentă de la orice fel de treburi. „Nu m-am căsătorit ca să-ți fiu slugă!" i-a răspuns într-o zi soțului, în timp ce acesta îi atrăgea atenția că se cuvine să aibă grijă de gospodărie.

„Bine, Cristina, dar orice femeie are, cît de cît, grijă de casa ei. La noi, lucrurile văd că sînt invers: eu mă interesez de toate, eu fac totul, iar tu, tu ce ai de gînd? De învățat nu înveți, mîncare nu faci, trebuie să stăm așa, în continuare, pe capul mamei tale și al bunicii tale, pînă cînd? Nu crezi că e timpul să devii și tu ceea ce ești: adică o nevastă, care are și niște obligații?"

Nici nu l-a băgat în seamă, Dănescule, se văita bătrînul, i-a întors spatele și a plecat de-acasă.

După cîtva timp, fata și nepoata noastră, nefericita de altădată, despre care credeam că nu-și dorește altceva mai mult pe lume decît să fie împreună cu acest om, și-a găsit și alte preocupări, în afara casei și a serviciului: a devenit ghid la O.N.T. Știind franceza și engleza (măcar cu atît s-a ales în urma grămezilor de bani cheltuiți cu ea), a început să însoțească, simbăta după-amiaza și duminica (uneori lipsea de la serviciu și în alte zile, ori se învoia), grupuri de străini prin țară, pe diferite trasee turistice. Nimic rău în acest lucru dacă nu și-ar fi neglijat serviciul și casa, bărbatul și dacă n-ar fi intrat în tot felul de încurcături bănești, ca și de altă natură... A început să mintă, să inventeze tot felul de situații care mai de care mai caraghioase, ca să iasă din încurcături, afundîndu-se astfel tot mai mult. A trebuit să plătim pe urma ei, la O.N.T., vreo zece-cinci-

sprezece mii de lei, risipiți de ea cine știe pe unde și cu cine. A pierdut pînă la urmă serviciul, cu toate intervențiile noastre, a fost dată afară. Nemaiavînd bani, a început să se împrumute de la unii și de la alții, și aceste împrumuturi cine crezi că le-a plătit? Tot noi, bineînțeles!

Într-o zi, ne-am pomenit că ne aduce acasă un străin, un bărbat tînăr din Grecia, un excursionist. Ne-a spus că e „prietenul" ei. „Ce fel de prieten?" am întrebat-o. „Prieten!" Atît am scos de la ea.

Ce să-ți mai spun, treceam din uimire în uimire. Astfel că, nemaiputînd suporta toată mascarada aceasta, tatăl ei a chemat-o la o judecată serioasă și i-a tras, pînă la urmă, o mamă de bătaie ca s-o țină minte toată viața. Eu, drept să-ți spun, am fost de acord cu atitudinea și cu fapta lui. Aș fi făcut-o chiar eu, dacă aș mai fi fost în stare. Nevastă-mea și fiică-mea, în schimb, au sărit pe el. I-au luat partea neobrăzatei aceleia, și ei atîta i-a trebuit. S-a repezit la taică-său, l-a lovit și ea, i-a strigat, ca altădată, tot felul de infamii.

Inginerul a plecat pe șantier și nu s-a mai întors acasă. A rămas departe de București mai mult de un an, nevrînd să mai audă de nimeni și de nimic... Iar noi..."

Toate judecățile ziaristului se răsturnaseră. Logica aplicată la acest *caz* nu mai rezista. Cine este, de fapt, Cristina? Care sînt *datele* ființei ei? Tot ceea ce a făcut înainte de nuntă a fost o simplă scamatorie? Bineînțeles că nu! Dar comportarea de acum: e o rătăcire de moment, o *nebunie* oarecare? Greu de spus! Iar în acest timp, faptele, cele mai multe reprobabile, se înșiră unele după altele, se adaugă aproape zilnic, ajungîndu-se la un adevărat „palmares" al răului.

După grec, Cristina a venit în casa părinților ei cu un suedez...

— Oprește-te, ființă zăpăcită, oprește-te! a apostrofat-o mama într-o zi, unde vrei să ajungi? Pînă nu de mult nu mai aveai pic de demnitate în comportare, te umileai, cerșeai în fața celui pe care îl voiai de bărbat... Ți s-a îndeplinit dorința, ai obținut ceea ce ai vrut; ți-am cumpărat casă, mobilă, tot ceea ce-ți trebuie; ți-am obținut serviciu, pe care l-ai pierdut; ți-am dat

și îți dăm de mîncare ; ți-am înghițit atîtea... așa nu se mai poate !

L-am condamnat o grămadă de timp pe omul acela ; sigur, comportarea lui n-a fost potrivită, dar el și-a corectat-o pînă la urmă. Iar acum este un bărbat pe care oricine și l-ar putea dori.

— Poți să-l iei tu, ți-l cedez ! Celălalt tot a plecat de atîta timp. Poate ai nevoie !

— Cristina ! a răcnit, de parcă ar fi fost înjunghiată în inimă, mama ei. Și în clipa aceea s-a îngălbenit, apoi fața i-a devenit de var, a căzut în genunchi, lîngă un scaun, rostogolindu-se după cîteva secunde, cu ochii rătăciți, pe covor. O șuviță de sînge apărută imediat în colțul gurii indica tragicul sfîrșit. La nici cincizeci de ani !

Ziaristul a fost prezent la înmormîntare. Atunci a vorbit pentru ultima oară cu inginerul. După două luni, a pierit și el într-un accident. Un vînt rău parcă suflase peste casa lor, peste familia aceea, care părea să aibă toate condițiile spre a trăi o viață demnă, liniștită, luminoasă. „Vîntul rău" fusese această fată...

S-a despărțit în curînd de bărbat. *Ea* nu l-a mai vrut, l-a dat afară din casă. Era doar casa *ei !* I-o cumpăraseră părinții, care acum nu mai erau...

„Suedezul" i-a promis că o ia de nevastă ! Este român de origine, plecat de mult din țară. Mai în vîrstă cu aproape douăzeci de ani decît Cristina. Dar se pare că este un escroc, ca și ea ! Ceva mai deștept și mai canalie ! A păcălit-o : a pus-o să ceară statului aprobare pentru căsătorie. A obținut-o. Dar el nu s-a mai întors. Între timp, Cristina a născut o fetiță. Probabil a suedezului. A vîndut apartamentul. Serviciu nu are. Trăiește din pensia bunicului ei, atît de îmbătrînitul și îndureratul profesor ! Trăiește și așteaptă. Ce ?!

CAPITOLUL III

OCHII CARE AUD

1

În aer era o căldură densă de suflete. Avusese loc serbarea de încheiere a anului școlar. Acum se strigau premianții, pe clase. Se ajunsese la clasa a XII-a. „O generație bună, spuse directorul, copii merituoși, mulți dintre ei au adus deja o anume faimă liceului, prin premiile cîștigate la olimpiade, la concursurile artistice, prin felul în care s-au distins la întrecerile sportive, ajunse în finale de mare prestigiu ; unii au contribuit la apariția revistei școlii, alții s-au afirmat ca «tinere talente» în revistele de specialitate. O generație care ne mulțumește, înainte de toate însă, prin ceea ce au acumulat — cei ce fac parte din ea — ca oameni adevărați !“

În sala aceea, în care nu se putea respira decît suflete cu zîmbetul pe buze, în care aerul ardea de vibrațiile emoțiilor, se afla și el, ziaristul Dragoș Dănescu, nelipsit de la asemenea momente, mai ales în ultimii ani, de cînd soția sa era profesoară aici. De data aceasta, motivația era chiar mai mare : absolvea încă o clasă pe care ea, profesoara de limba engleză Mădălina Dănescu, o păstorise, în calitate de dirigintă, dintr-a IX-a pînă în a XII-a.

Sosise și rîndul ei. Tremurase aproape toată noaptea (nu închisese ochii decît puțin, spre ziuă) și toată dimineața la gîndul că se va urca acolo, pe scenă, în fața întregii școli : a directorilor, a profesorilor, a colegilor

ei și va primi, în văzul tuturor, *diploma de onoare* a liceului, conferită celor mai buni elevi, care s-au distins în toți anii școlarității, diploma, cărțile și coronița de premiantă întîi pe clasa ei, așa cum fusese și în ceilalți ani, și *va asculta* vorbele calde pe care i le va spune diriginta, poate că și directorul...

Se afla în primul rînd, la cîteva scaune de Dragoș Dănescu. Era ca o picătură de aur stropită cu rubin în obraji și luminată de două viorele ce se scăldau în rouă strălucitoare. Impresia ți-o dădea în primul rînd părul lung și bogat ca o mătase galbenă, înfiorată din loc în loc în valuri ușoare de frumusețe; obrajii catifelați, de obicei limpezi, puri, aproape de sidef, imprumutaseră acum ceva din culoarea mușcatelor pline de sănătate, iar ochii își prelungeau șuvoaiele albăstrii, electrizante, pînă pe scenă, vrînd să capteze tot ce *se face* și *se spune* acolo.

Alături, pe scaunul din stînga ei, se afla un băiat: mai înalt cu un cap decît ea, cu păr castaniu și ochi căprui, cu ten puțin măsliniu, cu trăsăturile feței regulate.

Ziaristul îi privea cu atenție. În clipa în care profesoara diriginită, Mădălina Dănescu, a rostit numele fetei — Voinea Ana-Maria—, anunțînd că „i se acordă *diploma de onoare* pentru succesele deosebite, obținute printr-o muncă *eroică*, depusă în toți anii de liceu, cînd a primit de fiecare dată premiul I, ca și acum, la absolvire", sala întreagă a izbucnit într-un ropot sincer de aplauze.

Băiatul a strîns-o ușor de braț, făcîndu-i semn.

— Despre tine este vorba. Du-te ! Curaj !

Ochii de viorea ai fetei s-au întors spre colegul ei și i-au culeș de pe buze cuvintele rostite. I-au zîmbit mai întîi lui, puțin speriați. Apoi, în timp ce Ana-Maria se ridica, s-au rotit peste sală, învăluind toate acele figuri atît de familiare într-o căldură limpede și bună. S-a îndreptat către scenă, urmărită de sute și sute de priviri, cele mai multe dintre ele cunoscătoare ale destinului dramatic al fetei.

A primit diplomele și cărțile din mîinile dirigintei, pe care o iubea atît de mult. Profesoara i-a așezat pe frunte coronița — acel cerc parfumat și vesel, din flori

de cîmp cu cele mai variate culori, iar fata arăta acum ca o prințesă, subțire și fragilă, unduind pe dinăuntru ca o mare răscolită de vînt. Mădălina Dănescu a strîns-o la piept și i-a sărutat obrajii de foc. Buzele fetei au vibrat într-o ușoară încordare de plîns, care s-a stins însă în cîteva clipe. I-a strîns mîna și directorul școlii, iar gestul acesta s-a prelungit într-o mîngîiere de părinte, înălțată către obrajii ei și către buclele aurii.

Colegii de clasă, aflați în sală, se ridicaseră de pe scaune și aplaudau cu mîinile adunate deasupra capetelor, *să se vadă!* Le-au urmat exemplul toți ceilalți elevi, care au înțeles semnificația gestului.

Ana-Maria s-a apropiat de microfonul serbării. Colegii aplaudau în continuare. Deodată s-au oprit, rămînînd însă tot în picioare.

— Știți că *nu vă aud decît... cu ochii!* a început fata cele cîteva cuvinte în care se concentra și se topea întreaga ei ființă. Vă mulțumesc din inimă pentru tot ceea ce ați făcut de-a lungul acestor ani — cei mai frumoși din viața mea — ca să-mi uit, măcar din cînd în cînd, nenorocirea și să mă simt și eu om întreg! Vă mulțumesc și n-am să vă uit niciodată! a mai adăugat, întorcîndu-se în același timp spre scenă.

Sala a izbucnit din nou în ropot de aplauze. Sutele de mîini ridicate deasupra capetelor intonau un frenetic și sincer, un grandios — ca semnificație — imn al omeniei! Fata îl asculta cu ochii, adunîndu-i, însetată, fiecare acord, pe care-l încorpora ființei sale ca pe o lumină ce trebuia păstrată pentru întreaga viață... Undeva, în spatele sălii, pe ultimul rînd de scaune, un bărbat și o femeie, părinții Anei-Maria, potoleau în batiste stropii acestei îndurerate fericiri...

Doctorița Lucia Voinea era tînără, avea douăzeci și trei de ani, și aștepta un copil. În ziua aceea lipsea de la spital, precum lipsise și în celelalte două zile anterioare. Era bolnavă, contractase o răceală puternică. Toamna începuse devreme în anul acela, nu era decît mijlocul lui octombrie și se făcuse, așa dintr-odată, frig. O surprinsese subțire îmbrăcată și răcise.

Luase medicamentele necesare și stătea în pat, acoperită cu un pled. Aproape că zăcea. Soțul, Mircea Voinea, inginer geolog, se afla undeva pe teren, de peste o săptămînă. Nici nu știa că este bolnavă.

Frigul se înteța, iar ea simțea că nu este chip să se încălzească. S-a hotărît să facă focul. A coborît din pat, s-a îmbrăcat cu un halat mai gros, și-a pus niște ciorapi în picioare și a mers pînă în bucătărie, de unde a luat cutia cu chibrituri. În toamna aceea aprindea pentru prima dată focul. Totdeauna la începutul sezonului rece, acest lucru îl făcea Mircea, soțul ei. Controla mai întîi sobele, arzătoarele de gaze, el știe ce mai controla și, cînd se convingea că totul este-n regulă, numai ce auzeai că începe, undeva lîngă tine, acel „cîntec" plăcut, aducător de căldură.

Acum îl așteptase, inginerul lipsea, și ea trebuia să aprindă focul, pentru că în întreaga casă era mult prea frig.

S-a apropiat de sobă, a dat în lături ușița, a deschis robinetul de gaz și a aprins chibritul. În clipa aceea a auzit o bubuitură atît de puternică, încît parcă i-a spart timpanele și s-a simțit împinsă cu brutalitate, proiectată cît colo de un suflu agresiv, care a năvălit peste ea. S-a lovit cu capul de tablia patului și... n-a mai știut nimic. Cînd s-a trezit, se afla într-un pat de spital, înconjurată de medici, cu masca de la tubul de oxigen alături de cap. Era lovită pe mîini, pe picioare, pe corp, dar pe unde nu era lovită ?! A dus imediat mîinile spre pîntece, pe care nu l-a mai simțit așa cum îl știa.

— Nu te speria, ai o fetiță, trăiește ! i-a șoptit un medic, în care a recunoscut pe un prieten al familiei, ginecolog la o mare maternitate, unde fusese adusă și ea, din întîmplare. Iar acasă, totul este bine ! O să fie bine ! O explozie de la gaze, atita tot ! Bine că ați scăpat cu viață amîndouă. Norocul a fost că te aflai în luna a șaptea... Iar astea trec — a arătat el spre loviturile de pe mîini, de la picioare — sînt fleacuri.

— Pot s-o văd ? a întrebat tînăra mamă.

— Puțin mai tîrziu, acum doarme ! Dar e întreagă, e frumoasă, îți seamănă !

Ochii doctoriței s-au umplut de lacrimi.

— Nu, te rog, a spus ginecologul. Vrei să strici totul ? Abia te-am *înviat !* Să știi că l-am anunțat și pe Mircea, astăzi cred că sosește și el...

Geologul a sosit, într-adevăr, peste cîteva ore, venind la spital direct de pe teren. Era speriat peste măsură. S-a liniștit cînd a aflat că soția este în afară de pericol și s-a bucurat nespus pentru faptul că fetița... *este întreagă.* A primit asigurarea că va trăi.

— Dar mai tirziu nu crezi că s-ar putea... ? și-a întrebat el prietenul...

— Te gîndești dacă nu va avea de suferit de pe urma traumatismului ?

— Exact !

— Nu este exclus, din nenorocire ! S-ar putea să apară ceva... Să sperăm însă că va avea noroc. Deja este un mare noroc că trăiește !

Le-a adus acasă abia după vreo două săptămîni. Amîndouă — și mama, și fetița, pe care au numit-o Ana-Maria — au avut nevoie de îngrijiri speciale. Și acasă au fost necesare reparații serioase : soba a trebuit refăcută, fiindcă odată cu explozia fusese pulverizată ; iar peretele din spatele ei, care era comun cu apartamentul vecinilor, a fost rezidit în mare parte, deoarece fusese dărîmat.

Cercetîndu-se cauza acestei întîmplări, s-a constatat că printr-o fisură foarte mică, provocată cu puțin timp înainte de a se aprinde focul, ieșiseră gaze, care se adunaseră în sobă. În clipa în care flacăra chibritului a pătruns acolo, s-a produs explozia...

Multă vreme, soții Voinea au trăit cu o mare spaimă : cum va fi fetița ? Să nu cumva să apară ceva ! Erau întrebările laitmotiv ce le chinuiau zilele și uneori nopțile, atunci cînd copilul prezenta semnele celei mai ușoare indispoziții. Ajunseseră să exagereze, fără îndoială. Își dădeau seama de acest lucru, dar ideea că s-ar putea întîmpla ceva rău cu fetița aceasta, pe care o iubeau ca pe ochii din cap, devenise o tiranică obsesie.

A trecut un an, au trecut doi, au trecut șase. Ana-Maria se dezvoltase normal, fiind un copil reușit din toate punctele de vedere : blondă, cu ochii albaștri, ca doi stropi de viorea, cu o față frumoasă, înăltuță, bine pro-

porționată ; era cuminte, ascultătoare, inteligentă ; învățase să scrie și să citească înainte de a merge la școală ; știa poezii multe, recita frumos, cînta la pian. Părinții o priveau ca pe o mare bucurie a vieții lor. Erau fericiți și sperau să rămînă !...

Atunci a apărut nenorocirea. Fetița se afla în clasa întîi ; trecuseră cam două luni de la începutul anului școlar. Stătea în prima bancă, asculta explicațiile învățătoarei, urmărind în același timp cu atenție tot ceea ce se petrecea în clasă : răspunsurile copiilor, murmurele lor, uneori chicotelile...

Ea era cuminte, nu-și permitea să vorbească neîntrebată, cu atît mai puțin să rîdă sau cine știe ce să mai facă.

Deodată, în jurul ei totul a devenit o liniște de mormînt. A întors privirile speriate către clasă. Doi colegi din spate se înghionteau, vorbind în același timp, dar ea nu auzea nimic. Învățătoarea i-a văzut, s-a apropiat de ei, le-a zis ceva ce i-a potolit pe loc, dar ea, Ana-Maria, n-a auzit nimic. Explicațiile continuau, se vedea clar că învățătoarea vorbește, fetița îi privea cu atenție buzele, fără să audă însă nici cel mai slab sunet. Vorbele rostite pînă acum cîteva minute răsunau clar în ființa ei, le asculta, dar altele noi, din toată larma ce se crease în jur, odată cu sfîrșitul lecției — cunoștea foarte bine acest moment — pentru ea nu se mai năștea. A dus mîinile la urechi, le-a apăsat pe rînd ori în același timp pe amîndouă, crezînd că i s-au înfundat cumva. Nimic ! Nici un sunet nu mai ajungea pînă la ea.

S-a speriat îngrozitor și a strigat : „Tovarășa, nu mai aud ! Nu mai aud !“ În clipa următoare a izbucnit în plîns, cu capul ascuns în brațele învățătoarei...

Așa a început calvarul ei și al părinților ei !... Acomodarea cu o viață fără sunete — cum a început să-i fie existența de atunci înainte, o viață cu forme, culori, cu mirosuri dar fără urmă de sunet — a fost neînchipuit de grea. Îi era teamă să vorbească, pentru că nu-și auzea cuvintele rostite, avea spaimă să meargă, călca de parcă atunci învăța să facă acest lucru, deoarece nu-și auzea pașii, și mai ales nu putea să comunice cu nimeni de-

cît... prin scris. Bineînțeles că a cuprins-o disperarea. N-a vrut să se mai ducă la școală, nu voia să mai iasă din casă, evita pe oricine, chiar și pe părinții ei, se închidea în cameră și plingea aproape tot timpul.

Desperarea soților Voinea nu cunostea margini. Aflaseră de la medicii de specialitate (Lucia Voinea era chirurg) că fetița nu mai are nici o șansă de a-și recăpăta auzul și că nu va putea întrebuința nici cel puțin un aparat care s-o ajute cît de cît. Ceea ce se petrecuse era ireparabil, ca urmare a șocului și a traumatismelor pe care mama le suferise în timpul acelei explozii.

Ana-Maria a trebuit „să se nască" din nou spre a face față vieții de chin ce-i era hărăzită de aici înainte. Răbdarea părinților și în special a mamei cu ea a fost dumnezeiască. La fel a învățătoarei.

Ca să scape măcar în parte de complexul infirmității, a trebuit mai întîi să învețe *să audă cu ochii*, să citească deci de pe buzele oamenilor vorbele ce se rosteau. Iar în al doilea rînd, ca „să-și regleze" tonalitatea, înălțimea glasului său, a fost nevoită să apeleze, pe de o parte, la *amintirea* sunetelor păstrate în ființa sa, iar pe de alta să exerseze neîntrerupt, sub supravegherea părinților, pînă ce și-a creat un reflex interior al intensității rostirii.

Înarmată astfel cu aceste două strategii de a se strecura prin lume, luîndu-și de asemenea drept sprijin o voință încrîncenată, trezită la conștiința de sine și educată tot de mama sa, o voință și o tărie care s-o ajute să treacă prin atitea greutăți și umilințe, fetița s-a întors, către sfîrșitul anului școlar, în clasa pe care o părăsise într-un moment atît de dramatic pentru ea. Avînd în vedere avansul de pregătire față de cei mai mulți dintre colegii ei înainte de a începe cursurile, nu i-a fost greu să promoveze.

Directoarea școlii și învățătoarea au avut înțelegerea de a o păstra pe fetiță și în anii următori în același colectiv de copii *normali*. De altfel, Ana-Maria s-a dovedit atît de inteligentă și atît de silitoare, încît a rămas mereu în fruntea clasei sale prin rezultatele obținute.

Greutăți mai mari s-au ivit în ciclul gimnazial, cînd, scăpătă de sub mîna unui singur om — învățătoarea — care se îngrijise de ea ca de propriul său copil, fata s-a trezit dintr-odată față în față cu atîția profesori necunoscuți, fiecare cu felul său de a explica, de a lucra cu copiii, fiecare cu pretențiile și uneori cu ifosele sale.

Buzele învățătoarei de pînă atunci erau o „carte" în care Ana-Maria putea să citească neașteptat de ușor.

„Ce va face acum ? se întreba. Cum să se descurce ?" Unii profesori vorbeau mult prea repede, gesticulau mult, nu priveau decît arar spre ea, atunci cînd explicau ceva, ori nici nu o băgau în seamă...

Pînă cînd au aflat cu toții, elevi și profesori, despre situația ei „specială", a trecut de mai multe ori prin momente cumplite. Profesorii i-au înțeles drama, deși unii nu s-au dat înapoi de la răutăți ce dovedeau cel puțin superficialitate și micime sufletească, nechemare de pedagogi.

„Ce e, dragă cu *surda* aceea din clasa ta ? a întrebat la un moment dat o tînără dăscăliță pe colegul ei, diriginte al fetiței, de ce n-o duc părinții la o școală specială, ce caută ea aici ?!...

Copiii însă, colegii, mai ales cei din alte clase, n-au scutit-o de fel de fel de farse, de șotii, naive, fără îndoială, care i-au făcut mult rău.

Treptat, Ana-Maria s-a obișnuit cu toate și lupta din răsputeri să le facă față. Cînd nu înțelegea ceva în clasă, învăța singură, citea în manuale, citea cărți ajutătoare, rezolva tot felul de probleme, de exerciții ; citea de asemenea multă literatură, s-a apucat să picteze, scria poezii... Își ocupa aproape fiecare părticică din timp cu un anume fel de muncă. Rar ieșea afară din casă să se joace. Era prietenă cu cîteva fetițe de pe aceeași scară a blocului, care o iubeau și o protejau de răutățile unor copii. Cu ele se plimba din cînd în cînd ori se juca.

Astfel au trecut anii ! Devenind elevă de liceu, Ana-Maria a trebuit să schimbe din nou colectivul. Se făcuse fetiță mare acum, o adevărată domnișoară, care

atrăgea atenția oricui, în primul rînd prin părul acela ca o mătase din aur, lung, bogat și ușor ondulat, ce-i mîngîia umerii fragili, ca și prin ochii de un albastru viu, bătînd puțin spre violet ; aveau o nuanță rară de albastru ochii acestei fete, păreau puțin stranii, mai ales prin intensitatea cu care învăluiau chipurile oamenilor.

Intrînd pe poarta liceului, primul om pe care l-a întîlnit și care a întîmpinat-o cu o neașteptată căldură, a fost profesoara de limba engleză, ce avea să-i devină dirigintă, o femeie distinsă, frumoasă și delicată, îmbrăcată cu mult bun-gust.

— Vai, dar ce frumoasă ești, dragă ! i-a spus ea cu zîmbetul pe buze și întinzînd mîna spre a-i mîngîia buclele fluturînde pe lîngă obraz. E fetița dumneavoastră ? a adăugat profesoara, observînd-o în spatele acesteia pe doctorița Lucia Voinea.

Mama Anei-Maria și-a împărtășit drama încă din ziua aceea. Mădălina Dănescu a ascultat-o și s-a cutremurat.

— Liniștiți-vă, doamnă, nu mai plîngeți, a încurajat-o profesoara. Voi avea eu grijă de fată — și acum, în timpul examenului, și după aceea. Să sperăm că va reuși. În cazul acesta, o voi lua în clasa mea — eu voi primi ca dirigintă, pentru anul care urmează, o clasă a IX-a. Vă asigur că va face parte din această clasă, numai să reușească !

Mama și fata erau fericite. Nu se așteptaseră la asemenea noroc. Ana-Maria a căpătat din clipa aceea un curaj care nu vibrase în ființa ei niciodată pînă atunci. Și-a simțit totodată sufletul stăpînit de o dorință arzătoare de a-i dovedi profesoarei că este un copil bine pregătit și bun.

Începutul anului școlar a găsit-o, într-adevăr, în clasa condusă de Mădălina Dănescu. Ana-Maria nu avea ochi decît pentru diriginta ei ; aceasta a ajutat-o enorm, cu tact și delicatețe, să se încadreze în colectivul de elevi din care făcea parte, ca și în colectivul cel mare, al liceului.

La începutul clasei a X-a, între elevii profesoarei de engleză a apărut o figură nouă : un băiat venit de

la alt liceu. Nu se știa cum, dar vestea s-a răspîndit rapid: „A fost mutat disciplinar"! Înalt, cu trup de atlet — de altfel s-a aflat curînd că făcea sport de performanță: era handbalist și juca în echipa de juniori a unui club — Dan Cristeanu, așa se numea băiatul, era departe de a fi un frumos; avea totuși un chip senin, încadrat de un păr castaniu, cam măricel pentru „ținuta" de elev, și ochi plămădiți parcă din ciocolată fierbinte, gata să aburească.

S-a așezat singur în ultima bancă. Și în prima zi n-a scos aproape nici o vorbă. La observația dirigintei în legătură cu lungimea părului, a răspuns decent, cerîndu-și scuze și promițînd că se va tunde, ceea ce s-a și întîmplat. Nici a doua zi n-a intrat în discuție cu cineva. În timpul orelor nu-și nota aproape nimic din explicațiile profesorilor, pe care le urmărea însă foarte atent, iar în recreații părăsea clasa, plimbîndu-se pe culoare sau prin curte.

— „Înălțimea-ta", l-a abordat într-o recreație din ziua următoare „Prîslea al clasei" — cum era numit Alexandru Pricop, cel mai mic ca vîrstă și ca statură dintre toți băieții din colectiv — ni s-a părut că nu ești mut, după răspunsul pe care, cu trei zile în urmă, l-ai dat dirigintei. Atunci, de ce ne fierbi în suc propriu?

— Poftim?! a răspuns Dan, privindu-l de parcă atunci îl vedea pentru prima dată.

— Te-am întrebat: Ce ai cu noi? De ce nu ne vorbești?

— De lene!

— Cuum?! s-a mirat „Prîslea", în auzul celor cîțiva colegi ce-l înconjurau și care au izbucnit cu toții în rîs.

— Dar dacă ți-s drag, a adăugat sportivul, te primesc lîngă mine în bancă, numai că ar trebui să te țin în brațe ca să vezi și tu ceva pînă la tablă...

Soneria, care a izbucnit peste cîteva secunde, a izbutit cu greu să potolească larma ce se crease în clasă.

În ciuda ironiei lui Dan, din ziua aceea Alexandru a devenit, în scurt timp, cel mai bun prieten al „Înălțimii-sale". S-au mutat chiar într-o bancă, așezată puțin mai în față, „ca să vadă și Prîslea ceva pînă la tablă".

Pereche simpatică, aproape caraghioasă, ei puteau fi văzuți aproape tot timpul impreună.

Așa a aflat Alexandru „povestea" lui Dan Cristeanu, iar acesta, la rîndu-i, a fost pus la curent cu drama colegei lor, frumoasa Ana-Maria Voinea. („Ce hram poartă *frumoasa* aceea din prima bancă?" îl întrebase Dan pe prietenul său cu prima ocazie. „Îți place?" „Hm! Mănînci, calule, ovăz?! Parcă ție? Sau celorlalți? Vă trădează ochii, puișorilor!")

Pe lîngă ce i se întîmplase lui, nenorocirea fetei părea să fie mult mai mare — se gîndea handbalistul...

Îl iubise pe tatăl său: era profesor universitar, om fin, „scrobit", ca înfățișare și comportament, deștept, publicase mai multe cărți de inginerie; cînd mergea cu el pe stradă sau la vreun spectacol, oriunde, era mîndru. A rămas uimit văzîndu-l că le părăsește casa, „pentru totdeauna", cum a ținut să precizeze: se încurcase cu o studentă din ultimul an, puțin mai mare decît propriul său băiat. Uimirea a cuprins-o și pe mama lui Dan, care nu se gîndise niciodată la așa ceva. Se înțelegeau bine, se iubeau...

Cuprins de furie, băiatul n-a vrut și n-a putut, mai ales, să înțeleagă *întîmplarea*. Și atunci, s-a răzbunat... pe sine: a început să lipsească de la școală, de la antrenamente..., pierdea timpul, umblînd singur pe străzi, prin parcuri, ori intra dintr-un cinematograf în altul, nu știa ce să mai facă, numai să uite...

Era amenințat să rămînă repetent. Pînă la urmă, l-a strîns de pe drumuri antrenorul său, un om înțelept și bun, care s-a priceput să-i „bandajeze" sufletul. Și-a reluat școala, dar chiar în ultima săptămînă de cursuri un coleg a rostit cîteva vorbe urîte la adresa tatălui său. Dan n-a suportat, s-au încăierat, și cel vinovat „a ieșit", pînă la urmă el; conducerea școlii, analizînd se pare superficial cazul, a hotărît ca în clasa următoare să fie transferat... „disciplinar"...

Prietenia Anei-Maria cu sportivul a început la puțină vreme după ce băiatul i-a aflat drama.

„O iau sub oblăduirea mea! a spus el în fața întregii clase, într-o zi. Cine mai îndrăznește vreodată să-i facă cel mai mic rău va avea de-a face cu mine. Să

nu uitați asta ! Și spuneți și altora, din afara acestor ziduri !“

Colegii, colegele se purtau în general foarte frumos cu fata cea blondă și delicată. Unele ironii ori gesturi care o răneau, născute mai ales din invidie pentru notele, aproape numai de 10, primite de Ana-Maria sau pentru înfățișarea ei, ce captiva toți ochii, odihnindu-i parcă, tot mai apăreau din cînd în cînd.

Într-una din zile, fata s-a întors în clasă, dintr-o recreație, cu o hîrtie agățată în spate, de uniformă, pe care scria, cu litere mari, roșii : „SURDA !“

Primul care a observat-o, îndată ce a intrat pe ușă și a înaintat către bancă, a fost Dan. Se afla lîngă o fereastră, cu Alexandru. L-a părăsit imediat pe acesta, s-a apropiat de Ana-Maria, a întrebat-o ceva, în timp ce fata se așeza pe scaun, iar în vremea aceasta, fără ca ea să simtă, i-a desprins hîrtia din spate. Cei aflați de față și care observaseră cu toții acea „dovadă“ a unui suflet strîmb și neputincios totodată — „cine o fi aceea ?“ se întrebau — rămăseseră înmărmuriți.

„Am să-l dibui eu pe nemernic !“ a spus Dan, uitîndu-se către clasă. Și l-a dibuit ! Era un sfrijit din clasa a XI-a, înăltuț, dar subțire și pirpiriu, cu o față ca de cretă, umbrită de ochelari cu lentile groase, cu multe dioptrii.

Handbalistul l-a prins de ceafă și l-a ridicat într-o mînă, amenințînd să dea cu el de perete. „De ce ?“ l-a întrebat scurt. „Fiindcă nu se uită niciodată la mine !“ „Și așa ai crezut c-o s-o faci să se uite ?! Iată cum procedăm, puișor : începînd de mîine, timp de... hai să zicem treizeci de zile, pentru început, vei cumpăra, în fiecare dimineață, cîte-o garoafă albă (te privește cum o aduci, să nu te vadă nimeni) ; și tot în fiecare dimineață te prezinți cu floarea la mine, mă aștepți la intrarea în școală ; eu o să-i pun colegei mele — pe care văd că o *prețuiești* foarte mult — floarea pe bancă, însoțind-o de un bilețel, cu mențiunea : „De la un admirator !“ Gestul sigur că o să-i facă plăcere, o să se bucure, se va gîndi la tine — chiar dacă nu te știe, și dă, Doamne, să nu te afle ! — iar tu *vei fi fericit !* Și dacă te porți frumos, corect, în așa fel ca nimeni să nu

afle nimic, poate că după o lună te iert ! Sper că ne-am înțeles, căci altcum, sublinie Dan în timp ce îl ridică din nou de la pămînt și îl sprijini de perete, să te ferească..., te spulber, să știi ! Deci, pe mîine, băiețică !"

„Sfrijitul", cum a început să-i spună Dan Cristeanu din ziua aceea, s-a ținut de cuvînt, neavînd încotro. Astfel că, la puțin timp după întîmplarea cu infama inscripție, despre care Ana-Maria nu aflase și nu avea să afle niciodată nimic, pe banca ei, într-o recreație sau alta din fiecare zi (cînd Dan prindea un moment potrivit, spre a nu fi observat de fată și în general de nimeni altcineva, în afară de Alexandru, care știa toată povestea) își făcea apariția garoafa albă, însoțită de mențiunea : „De la un admirator !"

Prima floare i-a stîrnit uimire și curiozitate. A doua zi, s-a gîndit că cineva vrea să-și bată joc de ea și a început să plîngă. În a treia, ochii ei l-au căutat tot timpul pe Dan, întrebîndu-l tulburați... Dar privirile de ciocolată aburindă erau limpezi, „fără nici un fel de mister". Apoi s-a obișnuit, zîmbea, săruta floarea, o punea în bancă, și la sfîrșitul orelor pornea către casă cu ea în mînă. Totul a durat cam două săptămîni, după care „sfrijitul" a obosit și l-a rugat pe Dan să-l ierte...

Începuseră să înflorească trandafirii. Grădina din fața casei lui Dan era încărcată de boboci, care în fiecare dimineață se deschideau spre lumină. Astfel, garoafele au fost înlocuite de bulgărași de catifea roșie, sau galbenă, roz sau albă, dar totdeauna amețitor de frumos mirositoare, și toată clasa a aflat că Dan Cristeanu o iubește pe Ana-Maria. Cînd pleca din localitate, în vreun turneu, pentru cîteva zile, cu echipa de handbal, i-o lăsa în primire lui Alexandru : „Vezi, ai grijă — îi spunea el — să nu se atingă cineva de ea, «cu vorba, au cu fapta», că atunci cînd mă întorc... îl spulber ! Începuse să-i placă această expresie : „îl spulber !"...

Acum, privind cînd spre scenă, cînd spre fremătînda sală, Dan Cristeanu își simțea „spulberată" propria ființă... de fericire. Cît era de mare, devenise ușor, ușor, parcă se rupea în bucăți și începea să plutească pe dea-

supra sutelor de capete și de mîini înălțate, care rosteau, ritmic, acel imn cald ce-i mîngîia și lui sufletul.

Ana-Maria coborise între timp de pe scenă și sosise lîngă el. S-a așezat pe scaun. I-a pus în brațe cărțile și diplomele, păstrîndu-și pe cap coronița. Apoi i-a prins o mînă într-ale ei și a început să i-o mîngîie... Cu fiecare mișcare a degetelor subțiri, grațioase, apărea o floare, un trandafir — bulgărași de catifea roșie și galbenă și roz și albă, cu toții însă mirosind amețitor de frumos...

2

Privindu-i, Dragoș Dănescu se întreba unde o fi mama fetei? O căuta din ochi, fără să poată bănui că ea, ca și tatăl Anei-Maria, nu avusese tăria să vină pînă aici, în fața sălii, preferînd să se așeze, spre a fi mai feriți de privirile curioșilor, acolo, în ultimul rînd de scaune.

„Trebuie să fie cel puțin mulțumită!" își spuse ziaristul, gîndindu-se din nou la doctoriță. De fericire e greu de vorbit! Și, totuși, starea aceea în care o văzuse cîndva cu așa ceva semăna. Mai degrabă cu o fericire îndurerată. De două ori îndurerată...

Stătuse de vorbă cu ea tot într-un cabinet de spital, ca nu demult cu Răzvan. Ajunsese acolo spre a-l vizita pe un coleg de serviciu pe care-l operase chiar doctorița Lucia Voinea.

Întîlnind-o, s-a mirat că-i vede fața mai luminată, spălată parcă de toți norii pe care, din nefericire, se învățase să-i observe plutind peste obrazul ei frumos de cîte ori s-a întîmplat să discute, în diverse împrejurări.

— Se pare că aveți o mare bucurie, i-a spus Dragoș Dănescu. Probabil încă o victorie împotriva morții. În acest sens, vă rog să-mi permiteți să vă mulțumesc călduros, pentru că mi-ați salvat colegul...

— Nu mi-am făcut decît datoria! Iar dacă ar fi să vorbim despre cine pe cine a *salvat*, acest lucru s-ar potrivi foarte bine cu ceea ce a făcut și face soția dum-

neavoastră pentru fata mea, pentru noi, într-o perioadă atît de importantă, decisivă.

— O, exagerați, fără îndoială !

— Nicidecum ! Iar astăzi mi-am dat încă o dată seama de importanța acestui lucru. Ana-Maria a fost acum cîteva ore aici. Am avut de rezolvat împreună o treabă. Ei bine, s-a purtat ca un om absolut normal ! Dacă nu mi-ar fi cunoscut drama colegii mei, cel puțin la prima vedere n-ar fi putut să descopere că fata *aude cu ochii*. De altfel, o pacientă care a văzut-o și cu care a vorbit puțin n-a observat nimic. Nenorocirea imensă, aproape de nesuportat, a acestei femei... pe mine m-a făcut fericită, într-un anumit fel.

— Poftim ?! a întrebat cu mare mirare Dragoș Dănescu.

— Ceea ce mi-a povestit ea a constituit o demonstrație (care de data aceasta mi-a pătruns în toate resorturile ființei — vă dați seama că aici, zilnic, văd și trăiesc aș putea spune atîtea mari necazuri, nenorociri) pentru a înțelege că alții au fost infinit mai năpăstuiți de viață decît mine. După ce Ana-Maria a plecat, m-am întors în salon. Am găsit-o pe femeie plîngînd. Este cercetătoare în domeniul psihologiei, la un institut. M-am gîndit că se teme de operația pe care urmează să i-o fac, deși o asigurasem de mai multe ori că totul va fi bine. Am aflat că nu despre aceasta era vorba. Plîngea fiindcă o văzuse pe Ana-Maria, care i-a adus aminte de fetița ei, de aceeași vîrstă (abia atunci am înțeles de ce o întrebase cîți ani are), moartă de nici o jumătate de an.

— Moartă ? De ce ?

— Închipuiți-vă : s-a sinucis !

— O fată de șaptesprezece ani ?

— Da !

— Elevă la Liceul...

— Exact !

Dragoș Dănescu s-a întunecat. A simțit cum îi tremură toată ființa pe dinăuntru...

Cunoștea povestea, o întîmplare aproape nereală. „Să mai spună cineva că Shakespeare a exagerat cînd

a scris *Romeo și Julieta* — gîndise atunci, aflînd că un băiat, elev în clasa a XI-a la un mare și vestit liceu, matematician de forță, „genial", cum îndrăzneau să-l socotească dascălii lui, s-a sinucis, în urma unei neînțelegeri cu fata pe care o iubea ; după o lună, nemaiputînd suporta viața fără el, fata, colegă de clasă și de bancă, s-a sinucis și ea în același mod. Era, acum afla acest lucru, copila bietei femei despre care vorbea Lucia Voinea.

— Vedeți ce fragili sînt cîteodată acești tineri, despre care nu de puține ori noi, cei maturi, spunem, cu atîta ușurință, că nu au nici un fel de sensibilitate, de suflet, că sînt *practici* pînă peste urechi, că fac totul din interes, că nu-i mișcă, nu-i afectează aproape nimic ș.a.m.d. ? Înțelegeți acum de ce vă spuneam că sînt fericită constatînd că fata mea se poartă ca un om *normal*, deci că judecă normal, firesc, fără spaimă, că a început să calce mai sigură pe fața pămîntului, că îndrăznește să privească dincolo de ziua de mîine... și că toată această stare își are, în principal, izvorul în comportarea fără egal a acelei dăruite profesoare care este soția dumneavoastră ?!

Plecase de la spital tulburat de discuția cu doctorița, dar și mai tulburat de nenorocirea acelor copii, pe care o retrăia încă o dată, a nu știu cîta oară de cînd o cunoscuse. Atras de grozăvia întîmplării, se interesase, stătuse de vorbă cu profesori, cu elevi, cu prieteni ai celor dispăruți... Îi venise greu să creadă că — după cum îi spuneau cei cu care discutase — așa se petrecuseră lucrurile, că numai din atît...

Bun la toate disciplinele, Tiberiu Drăgan — așa se numea băiatul — excela cînd era vorba de matematică. Nici nu termina bine profesorul de propus o problemă ori un exercițiu spre rezolvare, că el și găsea una, două, de obicei mai multe soluții, care mai de care mai surprinzătoare. Avea o minte strălucită, o memorie fenomenală, o capacitate de muncă și de concentrare impresionante. Fiecare oră la care el participa (uneori, deși prezent în clasă, își vedea de treburile lui, rezolva alt-

ceva decît propunea profesorul ori studia cursuri de specialitate din anii III și IV de facultate, sau pur și simplu privea pe fereastră, se gîndea) devenea un spectacol, el fiind vedeta. Colegii se obișnuiseră, în general îl admirau, deși din cînd în cînd invidia nu se putea să nu-și scoată capul, apărea fără îndoială. „Să mai termine ăsta, tovarășe profesor, cu farafasticurile lui, să mai dea voie și «oamenilor de rînd»“ — se auzea cîte-o intervenție. Și într-adevăr, Tiberiu „își făcea numărul“, după care „dădea voie“ și altora.

Cea care îl admira cel mai mult pe matematician — cîștigător, de cîteva ori, al concursului de specialitate, la fazele națională și internațională — era colega lui de bancă, Iulia Dorneanu. Deși Tiberiu nu avea nimic deosebit ca înfățișare, ba, dimpotrivă, s-ar fi putut spune despre el că este o figură ștearsă, cu excepția ochilor, albaștri-cenușii, care aveau în ei o iuțeală, o fulgerare continuă parcă, trădînd într-un fel tensiuni interioare, ce puteau merge pînă la incandescență (de altfel, această impresie o avea Iulia privind ochii colegului ei : a acumulărilor de încordare pînă în clipa în care se produc exploziile... de lumină, ca la aparatele de fotografiat), fata se lăsa tot mai mult robită pe dinăuntru de puternica lui personalitate. Începuse să-l iubească ; se ferea însă cu strășnicie să i-o arate : îi era teamă să n-o persifleze, pentru că de cîte ori venea vorba despre așa ceva (cu referire la alții, bineînțeles), Tiberiu califica situațiile cu celebrul vers eminescian : „Mușți de-o zi pe-o lume mică de se măsură cu cotul !“.

Iulia aproape că se speria auzindu-l.

Într-o zi, l-a întrebat : „Tiberiu, tu în afară de matematică mai iubești *ceva* pe lumea aceasta ? Sau *pe cineva ?*“

„Cine știe ?!“ i-a răspuns băiatul, învăluind-o cu privirile lui de oțel. „Eu cred că de cele mai multe ori uiți chiar și de părinții tăi. Pe ei îi iubești ?“ Colegul Iuliei a tăcut, n-a răspuns nimic. „Vezi să nu te trezești singur, absolut singur !“ a adăugat fata ca pe un avertisment, înfiorat de o adîncă părere de rău. „Sîntem și rămînem singuri, Iulia, în aproape toate clipele noastre hotărîtoare !“ „Nu este adevărat, s-a repezit co-

lega matematicianului, omul este înconjurat de oameni, are izvoare comune cu ei, pornește din aceste izvoare, pe care, orice-ar face, nu le poate ignora, se întoarce la ele, spre a-și lua puteri, mai ales în momentele lui de cumpănă...“ „Literatură, domnișoară ! Ceea ce se află în afară de noi nu este decît un simplu și fad decor, uneori mincinos peste măsură, ipocrit, viermuind de ambiții și sugrumîndu-se de suficiență pe care și-o poleiește cu «aurul» din gogoșile vorbelor ; alteori nu este decît un zid de mucava inertă : oricît ai bate, nimeni nu-ți va răspunde de dinăuntru, pentru că nu are cine să-ți răspundă !“

L-a lăsat în pace. Tocmai atunci trecea însă pe lîngă ea Cătălin, băiatul cel mai chipeș din toată clasa, care-i făcea o curte asiduă, sperînd s-o smulgă de sub influența matematicianului.

„Vino la soare, ființă superbă ce ești, îi zise el (Iulia era o fată frumoasă și foarte bună la învățătură în același timp), știința nu e valabilă decît dacă se întîlnește cu viața, altfel, slujirea ei înseamnă un imens și dureros sacrificiu, pe deasupra și zadarnic. Cine ți-a spus ție că trebuie să i te sacrifici ?“ a încheiat el, indicîndu-l cu arătătorul pe Tiberiu.

Fata i-a zîmbit cu cochetărie și, întinzîndu-i mîna, au ieșit împreună pe ușa clasei.

Matematicianul a privit lung în urma lor, după care și-a îndreptat privirile spre fereastră. Un copac superb, dintr-o grădină celebră a orașului, bătea ușor cu degetele ramurilor în geamuri, strecurîndu-și înăuntru, prin deschizătura acestora, parfumul suav al florilor ce-l împodobeau ca pe un Făt-Frumos, sigur pe sine și gata să se dăruiască oricărei solicitări. Tiberiu îl cunoștea de trei ani, de cînd devenise elev al acestui liceu (el și colegii lui avuseseră norocul să rămînă, în tot acest timp, în aceeași sală de clasă). „Ce faci, «bătrîne» ? îl interogă băiatul.

«Tu din tinăr precum ești
Tot mereu întinerești.»
«Numai omu-i schimbător,
Pe pămînt rătăcitor.»“

Era simbătă ; lucrase toată după-amiaza intens, nu se ridicase de la biroul din camera sa. Rezolvase zeci și zeci de probleme. Cu furie lucrase, vrînd să uite, să uite ! Acum se înnopta !

Se ridică grăbit de pe scaun și începu să măsoare cu pași mari covorul din mijlocul camerei. Umbrele înaintau, înghițind treptat firele de lumină care stăruiau cu strălucirea lor domoală prin fereastra în vecinătatea căreia se afla un mic balcon, ce dădea spre un petic de grădiniță dintre două blocuri...

Aduse telefonul din hol și, așezîndu-se pe un fotoliu, începu să înscrie pe disc un număr pe care îl cunoștea foarte bine, dar pe care îl folosise extrem de rar.

„Tu ești, Iulia ?“ „Da ! răspunse fata. Tiberiu ?!... Cu ce ocazie ?“ „Aș vrea să stau de vorbă cu tine ! Trebuie să-ți spun neapărat ceva ! În această seară, acum !“

Fata a simțit cum o năvală de roșu îi cucerește obrajii. Dar în același timp, un arc s-a încordat înlăuntrul ei, începînd să-i murmure în ureche șoapte străine de propria-i ființă. Ascultîndu-le, răspunse alb, înșirînd vorbele ca pe o linie dreaptă : „Îmi pare rău, Tiberiu, în seara aceasta nu pot ! Sînt invitată la un ceai, plecam chiar acum !“ (Se mira de sine cum poate să mintă cu atîta seninătate !) „Te rog... să amîni, Iulia, spuse băiatul, călcîndu-și pe inimă, e important !“ „Nu văd ce ar fi pentru tine mai important decît matematica ! Ne vedem luni, Tiberiu, și-mi vei spune atunci. Te voi asculta cu toată atenția. M-ai făcut chiar curioasă !“ După aceste vorbe, închise telefonul.

Matematicianul rămase cu receptorul la ureche. Un sunet gol, pustiu, sosea pînă la el. „Subțire, a șoptit ființa băiatului, firul a fost prea subțire, s-a rupt, a fost «decapitat» (așa i se păruse zgomotul receptorului așezat de Iulia în furcă — o «decapitare» ; acum, hăul nu mai poate fi trecut ! Și totuși...“

Formă la repezeală un alt număr, după ce îl culese cu ochii din agendă.

„A, să mai spună cineva că știința nu se umanizează, poftim, a ajuns să dea și telefoane ! rosti Cătălin, colegul lui Tiberiu, în loc de răspuns. Ce faci, «Pitagora»,

își continuă el peroraţia, te pomeneşti că nu-ţi iese vreo problemă şi vrei să mă consulţi ?!“

„Exact ! răspunse acesta, aş dori să discutăm puţin. Vrei să ne vedem pentru cel mult o jumătate de oră ?“

„Sînt măgulit, încîntat chiar de solicitare... Sper însă că nu vrei acum...“ „Ba da ! *acum* aş fi avut nevoie de tine, Cătăline !“ „Să fim serioşi, Tiberiu, tu în afară de matematică nu ai nevoie de nimic şi de nimeni cu adevărat ! Aşa că, lăsăm pe luni, bătrîne ! Acum, tocmai plecam la un ceai. Pe tine nu te interesează, desigur, aşa ceva, căci, altfel, te-aş fi invitat...“

„Nu, într-adevăr, aşa ceva nu mă interesează !“ îşi spuse Tiberiu, după ce de data aceasta el închisese primul telefonul.

„Nu credeam să-nvăţ a muri vreodată...“

Blînde la început, aceste cuvinte răsunau în fiinţa lui din ce în ce mai tare ; acum vuiau ca un talaz care îl clătina, îl clătina, pînă ce firul de legătură cu acel teritoriu sigur de sub picioare... se rupse.

Luă o hîrtie de pe masa de lucru şi scrise :

„Dragă mamă şi dragă tată,

Deşi nu v-am arătat acest lucru îndeajuns, v-am iubit mult, să ştiţi ! Niciodată nu avem timp pentru toate cîte ni le-am dori împlinite. Acum, eu nu mai am deloc. Lumea întreagă nu este decît «o clipă suspendată»... *Clipa* mea s-a consumat. Plec...

Iertaţi-mă, dacă puteţi ! Să mă duceţi acolo, la bisericuţa aceea de pe deal, unde *doarme* bunicul. Mi-e dor de el !

Vă sărut ! Adio !
Tiberiu.“

A dus telefonul la locul lui, pe măsuţa din hol. Deasupra discului a aşezat scrisoarea. A ieşit pe balconul camerei sale, a inspirat adînc şi... a pornit-o „în zbor“...

Vestea morţii băiatului matematician a zguduit tot liceul, ca şi pe toţi cei ce au aflat despre ea. Comentariile sînt de prisos acum. Dragoş Dănescu îşi aminteşte cum s-au întretăiat atunci părerile, presupunerile, cum

s-au formulat concluzii, fără îndoială contradictorii. Un lucru era sigur : că acest rar exemplar de tînăr dispăruse fără ca cei din jurul lui — colegi, părinți, profesori — să-i intuiască cel puțin drama. Și el avusese, vorba lui Camil Petrescu, nemăsuratul orgoliu de a judeca totul de unul singur și de a lua măsuri, ireparabile în ceea ce-l privea, tot de unul singur.

Ceea ce-l tulburase însă peste măsură pe ziarist, în continuare, se lega de faptul că încă o dată, la foarte puțin timp, o lună de zile parcă, întreaga ambianță umană din jurul altei ființe nu fusese în stare să observe ce se petrece cu aceasta și să împiedice un gest asemănător, izvorît acum din cumplita durere a remușcării.

Iulia se mutase din banca aceea, n-o mai putea suporta. Stătea singură, în spatele clasei, într-o bancă de lîngă fereastră. În primele zile a plîns mult. Acum, parcă nu mai avea nimic în ea, îi dispăruse sufletul ori parcă i-l anesteziase cineva.

Profesorul de matematică, în același timp diriginte al clasei, a scris, ca de obicei, un exercițiu pe tablă. Terminase. După cîteva secunde, văzînd că nu sosește nici un răspuns, s-a întors cu fața spre clasă, întrebînd :

„Ei, Tiberiu, nu ai nimic de spus ?“

Au înmărmurit cu toții ! Profesorul s-a făcut alb ca varul ! Iar din spatele clasei, din banca de lîngă fereastră, cineva a izbucnit în hohote de plîns !...

După cîteva zile, la o altă oră de matematică, în timp ce elevii căutau soluții de rezolvare la o altă problemă, același dascăl s-a pomenit afirmînd : „Pînă acum, Tiberiu ne-ar fi dat cel puțin trei variante de abordare...“ Și tot astfel s-a întîmplat și altă dată, și încă o dată...

„Te rog să amîni, Iulia, e important ! Te rog să amîni, Iulia, e important !“ Vorbele acestea deveniseră o tiranică obsesie pentru fată. „E important, important !“ zvîcneau gîndurile ei. „Nu văd ce ar fi mai important pentru tine decît matematica. Ne vedem luni, Tiberiu, și-mi vei spune atunci !“ sosea de undeva un răspuns, străin de ființa fetei, care o lovea întocmai ca o ghilotină...

I se făcuse dor de el. În banca *lor* nu stătea acum nimeni. La ora următoare și-a luat geanta și s-a mutat acolo.

„Tiberiu, întrebă sufletul Iuliei, în timp ce ea își întorcea ochii spre *locul* din partea dreaptă, în afară de matematică, tu mai iubești *cera* pe lumea aceasta ? Sau *pe cineva ?*

„Cine știe ?!... Sîntem și rămînem singuri, Iulia, în aproape toate clipele noastre hotărîtoare !"

„Cîtă dreptate ai avut, Tiberiu ! Nu puteam să te cred, dar acum... Acum nu mai vreau să fiu singură, nu mai *pot* să fiu singură..."

Plecase de-acasă pe la miezul nopții. Stătea undeva departe, în alt cartier. Ai ei (părinții și o surioară, mai mică) dormeau de vreo oră. A ieșit tiptil, să n-o simtă nimeni.

Noaptea, puțin răcoroasă, a îndemnat-o să-și strîngă pe lîngă ea balonzaidul, potolind începutul de tremur al trupului. A prins un troleibuz care se retrăgea. A coborît la o stație din centru, în apropiere de liceu și la cîteva sute de metri de blocul în care locuise Tiberiu. S-a apropiat cu pași șovăitori de bloc. A încercat ușa de la intrare.

„Extraordinar, e încuiată ! La acest lucru nu se gîndise. Acum, ce mă fac ?"

A privit spre blocul de vizavi. Ușa acestuia era dată de perete. A intrat. S-a urcat în lift și a apăsat pe butonul ultimului etaj. După ce a ieșit pe palier, a mai urcat cîteva trepte și a împins în ușa de la terasă. S-a deschis. „Sînt norocoasă !" și-a spus fata. A ieșit... Razele lunii i-au înfășurat fața și trupul într-un giulgiu de gheață. A început să tremure. S-a apropiat de marginea acoperișului. A privit către blocul vecin, căutînd un anume balcon, apoi în jos. A simțit că amețește. S-a retras un pas și a dus mîna spre inimă, să-i potolească zbaterea înnebunită. S-a așezat puțin, chircindu-se, spre a-și aduna puterile, după care s-a ridicat și a făcut, hotărîtă, un pas și încă unul ; în clipa aceea, tăcerea nopții a fost sfîșiată de un strigăt disperat și tandru totodată : „Tibeceriuu". Un paznic de noapte a auzit-o și a văzut-o

venind spre pămînt, cu aripile balonzaidului filfiind, ca o uriașă pasăre rănită.

Înainte de a pleca de-acasă, scrisese pe o hîrtie pe care le-o lăsase părinților, pe masă :

„Să mă înmormîntați alături de Tiberiu,

Iertați-mă,
Iulia !"

Ceea ce s-a și întîmplat : cei doi copii, pentru care viața adevărată nici nu începuse, se odihnesc pentru totdeauna — își aminti, încă o dată, îndurerat, ziaristul — în pămîntul din jurul unei bisericuțe aflate undeva departe, într-un sat din apropierea munților. Pe crucea de marmură, care le străjuiește trupurile din sicriele alăturate, fotografiile lor își zîmbesc cu mirare, de parcă atunci s-ar vedea cu adevărat pentru prima oară...

Serbarea s-a terminat ! Dan și Ana-Maria își zîmbesc fericiți. Se ridică să plece. Trec pe lîngă Dragoș Dănescu. Nu-l văd ! Așa cum nu mai văd de fapt pe nimeni altcineva în jurul lor...

CAPITOLUL IV

VĂLUL DE DEASUPRA TIMPULUI

1

Știm atît de mult și totuși atît de puțin despre oameni, despre sufletul lor! „Vedeți ce *fragili* sînt, cîteodată, acești tineri, despre care, nu de puține ori, noi, cei maturi, spunem, cu atîta ușurință, că nu au nici un fel de sensibilitate, de suflet, că *sînt practici* pînă peste urechi, că fac totul din interes, că nu-i mișcă, nu-i afectează aproape nimic?...“ Cuvintele doctoriței răsunau nu numai în urechile ziaristului, ci și undeva mult mai adînc, de data aceasta în ființa lui, așa cum a început să-i apară ea de sub vălul timpului dat într-o parte...

Proba de viteză se desfășura de vreo zece minute. Aștepta, nerăbdător, să alerge. Îi plăcea. De altfel, era campion pe facultate. Scotea pe atunci, în o mie nouă sute cincizeci și ceva, cam 10,6 secunde. Timp bun, din cîte își amintește. Viteza și săriturile la aparate îl pasionau. Din cînd în cînd — crosul și handbalul.

La marginea pistei, profesorul, cu cronometrul în mînă, dădea plecările. I-a venit și lui rîndul. A țîșnit „ca din pușcă“. Prinsese un ritm nemaipomenit, lăsîndu-și mult în urmă colegii de serie. Era sigur că va realiza un timp record. Dar după vreo 60 de metri parcurși a simțit că se sufocă, un bisturiu înroșit i-a sfîșiat pe dinăuntru pieptul, picioarele i s-au înmuiat pe loc și a căzut cu fața în zgura terenului. Noroc că a.

avut prezența de spirit să întindă mîinile și să amortizeze astfel lovitura.

Profesorul a sosit imediat.

— Ce e, ce s-a întîmplat, ești rănit ? l-a întrebat cu mare îngrijorare.

Era palid și abia putea să articuleze cuvintele.

— Nu știu, am simțit că mă sufoc, că... și am căzut !

— Ai avut vreun semn înainte ?

— O simplă durere sub clavicula dreaptă. Un junghi ușor, care nu dispare.

— De cînd ?

— De vreo două săptămîni. Am adormit într-o noapte cu fereastra deschisă la cap, de fapt o deschisese un coleg, în timp ce eu dormeam ; noaptea s-a întîmplat să fie rece (era sfîrșitul lunii mai). Eu la început cred că am transpirat, pe urmă... Dimineață am simțit cuțitul acela în piept. Nu i-am dat importanță... pînă acum.

— Urgent, la medic ! a hotărît profesorul. Trebuie să fie un fleac — a adăugat el, poate spre a-l încuraja — dar e absolut necesar să ne convingem. Amînăm deocamdată antrenamentele. Îmi pare rău... Astăzi am fi avut sigur un nou record ! Nu e nici o nenorocire dacă îl vom avea peste cel mult... două săptămîni !

I-a zîmbit încurajator, mîngîindu-i părul.

La acel record „sigur“ studentul Dragoș Dănescu n-a mai ajuns niciodată. Un coleg al său, localnic, l-a recomandat unui radiolog în care părinții lui, tot medici, aveau mare încredere.

— Respiră, băiatule, așa, încă o dată ; întoarce-te puțin la stînga, bun !... Acum respiră mai profund ! Bine... Aceeași mișcare o faci spre dreapta. În regulă ! Respiră, respiră ! Mda !... Ascultă, tinere, întreabă medicul, dumneata ai avut ceva vreodată la plămîni ?...

Își retrăsese mîinile din spatele aparatului, cu care îl manevrase pînă atunci ca să execute mișcările solicitate. A apăsat pe un buton, oprind fluxul razelor ce-l străpunseseră, făcînd vizibilă imaginea lui de dinăuntru. Și pe încă unul, în urma căruia în cabinet s-a aprins o lumină slabă. Te rog să ieși, i-a comandat medicul, în așteptarea răspunsului. Dar studentul nici nu ieșea,

nici nu răspundea. Doctorul ținea ochii plecați, ca să se acomodeze cu lumina.

— Te-am întrebat ceva, nu mi-ai răspuns, reluă el, întinzînd mîna să-l „ajute" să iasă de după aparat. Dar pustiu; după aparat — nimeni! Unde ești, domnule?

Nimic, nici un răspuns. Ridicîndu-se de pe scaun și privind mai bine, îl zări, ca pe un ghemotoc, la picioare. Cu capul în piept, chircit, stătea cu spatele rezemat de instalație...

L-a scos în grabă și l-a dus spre lumină. A deschis fereastra, l-a zgîlțîit, strigîndu-i: „Respiră, respiră!"...

— Vă rog să mă iertați, a spus Dragoș, rușinat, după ce și-a revenit. Cînd m-ați întrebat dacă am avut ceva vreodată la plămîni mi s-a făcut foarte rău. Neam de neamul nostru n-a fost bolnav vreodată de așa ceva!

— Aoleu, aoleu, mămăligă nefiartă ce ești! Halal tînăr, și încă student! Pe deasupra, și sportiv! Dar cine ți-a spus dumitale că ești bolnav de „așa ceva"?

— Păi, am înțeles că... din ceea ce ați văzut... se bîlbîi studentul.

— Da, din ceea ce „am văzut", pare că ai fi avut cîndva o răceală, iar acum nu mai este aproape nimic. Dragoș Dănescu simți din nou că amețește.

— Uite ce e, tinere, se repezi doctorul în el, să fim serioși! Ce ești dumneata, „copil neînțărcat"? Se poate?! Dar, chiar dacă ai fi bolnav, trebuie să privești bărbătește lucrurile, în față. Îți spun toate acestea tocmai pentru că nu ești... Adică nu ai nimic important... în afara unei răceli ce *trebuie tratată*, ca să nu se transforme în *ceva* ce... Și apoi, acum au apărut medicamente miraculoase, streptomicina, de pildă, care rezolvă rapid totul, dacă *treaba* este luată din timp... Dumitale nu-ți trebuie însă decît odihnă, hrană bună și aer. Am înțeles că nu ești din Iași.

— Nu, sînt dinspre Cîmpulung-Muscel!

— Bravo! Acolo este o regiune excepțională. Trebuie să pleci cît mai repede. Mănînci, te odihnești, respiri.

— Și cu facultatea?...

— Ai început sesiunea?

— Da, am dat două examene!

— Și cîte mai ai ?

— Patru !

— Le dai și pe celelalte... în două-trei zile, sau le amini pentru toamnă. Îți scriu imediat o recomandare... Ține minte, i-a spus doctorul la plecare, nu ai nimic, să-ți iasă din cap că ești bolnav, mai exact : să nu-ți intre ! Dar dacă nu mă asculți, s-ar putea să devii bolnav ! Și asta s-o ții minte ! Deci :

— „Mănînc, mă odihnesc, respir“ ! repetă Dragoș, zîmbind trist.

— Și capul, sus ! Colegul dumitale mi-a spus că ești un tînăr de toată isprava, primul din an, unul dintre cei mai buni din facultate ! Păi dacă și un om „cu cap“, ca dumneata... Ia, te rog !... La toamnă, cînd te întorci, vii să te „văd“ din nou. Totul va fi perfect. Îți garantez ! La revedere !

A susținut cele patru examene în două zile (le avea pregătite din timp) și a plecat spre casă, cuprins de o mare îngrijorare. Încurajările, asigurările medicului nu făcuseră altceva decît să-l neliniștească și mai mult... Dumnezeule, bolnav de plămîni ! Ce vor spune cei de-acasă ?!...

2

După sperietura trasă, în clipa cînd l-a văzut („Trebuie să se fi întîmplat ceva, că doar nu s-a terminat școala, e prea devreme“, îi fulgerase prin minte), mama a izbucnit în plîns cînd a aflat despre ce este vorba.

L-a bocit cîteva zile în șir, și chiar cînd se ascundea, să n-o vadă, o recunoștea după ochi, veșnic înroșiți de atîtea lacrimi.

— Te rog să te potolești, i-a spus Dragoș, că doar n-am murit ! Și nici n-o să mor !

Femeia a plecat, cu basmaua la gură, prin grădină, să plîngă din nou, în voie. Inima ei, friptă de dureri, se simțea iarăși înjunghiată și se zbătea de spaimă. Pentru că numai cu trei ani în urmă îi dispăruse, așa, pe neașteptate, în nici două săptămîni, o fată de douăzeci și trei de ani, care lăsase în urma ei două copile, una

de un an și ceva, alta de cîteva luni. Le creștea mama lui Dragoș, iar fetițele îi aminteau acesteia în fiecare zi de nenorocirea ce se petrecuse.

Fata aceea, Gabriela, fusese sprjinul întregii familii în timpul războiului, cînd tatăl celor șapte copii a lipsit aproape patru ani de acasă. Dragoș o iubise nespus de mult, era și o fată frumoasă, blondă și cu ochi albaștri — cum nu era nimeni în familia lor —, curajoasă mai abitir decît un bărbat, deși nu era pe atunci, în vremea aceea grea, de pierzanie, decît un copil. Delicată și fragilă în aparență, ea dăduse la iveală în anii de scrum și durere ai războiului puteri nebănuite ale sufletului care o ajutaseră să înfrîngă obstacole ce păreau de netrecut.

Dragoș Dănescu și-a amintit în zilele acelea despre multe dintre momentele în care el și Gabriela fuseseră împreună, trăind cu sufletele în voia furtunii. Astfel...

Cu vreo zece zile înainte de sfîrșitul unui an, li se terminase finul, nu mai aveau cu ce să hrănească cei doi cai — care însemnau toată averea lor și unica sursă de existență. Gabriela, ajutată de el (nu avea decît doisprezece ani, iar fata — cu patru mai mult), muncea la scosul pietrei de pe prundul riului din apropierea satului; puneau piatra pe marginea drumului — șosea națională, de fapt — cu ea urmînd să se astupe gropile făcute de roțile altor mașini și căruțe; li se plăteau pentru acest lucru bani puțini, dar ei însemnau în principal pîine sau mămăligă și fîn pentru cai. Acum, finul se terminase (fusese un an secetos și chiar atunci, în decembrie, nu exista pic de zăpadă). În sat și prin împrejurimi n-au găsit la nimeni un braț de fîn în plus. Nu aveau de unde să cumpere. În aceste condiții, s-au pregătit de drum lung, în Ardeal. Numai desperarea a determinat-o pe mama copiilor să-i lase să plece. A mai căpătat puțină inimă cînd a văzut că s-a hotărît să-i întovărășească, pentru aceeași nevoie, un vecin de-al lor.

De la Cîmpulung înainte, drumul le era necunoscut. Au făcut zile și nopți, peste munți, pînă în inima Transilvaniei. Aici, după îndelungi căutări (nu găseau fîn bun, ori era prea scump pentru punga lor subțire), au

reușit să încarce căruța, plătind ultimii bani ce-i aveau. La plecare, femeii de la care au luat finul — o văduvă cu patru copii — i s-a făcut milă de ei și le-a dăruit — să aibă pentru drum — o pîine mare și o bucată de brînză. Au plecat cu lacrimi în ochi, sărutînd mîna cea bună și darnică și luînd, în plus, merinde pentru suflet un zîmbet cald și o încurajare : „Să ajungeți cu bine, copii ! Să vă dea Dumnezeu sănătate, vouă și mamei voastre, și fraților voștri ! Și să-l vedeți pe tatăl vostru cît mai curînd acasă !“

Lelea Ioana — așa se numea femeia — care voia să mai spună ceva, și-a înghițit vorbele, pentru că o podidise plînsul (soțul ei pierise pe front).

Copiii s-au apropiat de cai și amîndoi, pe jos, pe lîngă ei, au pornit-o domol. Au plecat singuri și îngrijorați, fiindcă pe vecinul lor de-acasă îl pierduseră : se dusese într-o altă comună (aici nu se învoise din preț) și, cu toate că îl așteptaseră, nu sosise încă.

Mai erau cinci zile pînă la Anul Nou. După socoteala lor, puteau să ajungă acasă, dacă totul ar fi decurs bine, înainte de momentele „cumpenei dintre ani“. Dar n-au avut parte de această bucurie. La numai o zi de mers, li s-a stricat o roată la căruță. Fata, care a intuit prima nenorocirea, s-a făcut albă la față (și așa era aproape înghețată) ; apoi au început să-i tremure buzele, în timp ce pe obraz i se rostogoleau șiruri de lacrimi fierbinți.

Dragoș și-a adus atunci aminte de tot ceea ce-l învățase Gabriela în anii de cînd tatăl lor lipsea de acasă : să nu se dea bătut în nici o împrejurare, să nu-și piardă cumpătul, să nu se vaite, chiar dacă îl doare ceva, să fie curajos, să nu-i fie frică noaptea de nimeni etc., etc. Fulgerător, toate acestea i-au trecut parcă prin minte, hotărîndu-l să-și înghită desperarea, ce se adunase ca un ghem în gît, și să-i spună sorei sale să nu-i fie teamă, că este cu el, sînt împreună și că se vor descurca !

Gabriela a zîmbit amar, apoi i-a luat băiatului capul între palmele ei mici și înghețate și l-a sărutat pe ochi. Rezultatul a fost că a început și el să lăcrimeze. Fata s-a întors cu spatele și l-a lăsat în voie, timp în care ea și-a adunat toate puterile delicatei sale făpturi spre a se liniști și a reuși să chibzuiască la ce aveau de făcut.

Trei zile s-au chinuit să repare roata : pînă au găsit un meșter într-o comună vecină, pînă l-au convins să-i ajute — fără bani — pînă a efectuat reparația, fără să descarce finul... Au socotit totuși ca pe o minune faptul că cineva, un bătrîn, moș Ion Pînzaru, cum îl știa satul, s-a îndurat să-i ajute fără să primească altă plată în afara vorbelor de mulțumire, cu care copiii nu mai conteneau, și a lacrimilor de bucurie vărsate de ei din belșug...

Au reluat drumul și, încet-încet, au lăsat în urmă satele și s-au apropiat din nou de munți, pe care trebuia să-i treacă a doua oară, de data aceasta în condiții mult mai grele, căruța fiind încărcată cu fîn. Au lăsat în urmă și zilele !

Era 31 decembrie, după-amiază, cînd au început să coboare munții. Încercare temerară. Oricînd căruța putea să se răstoarne, în orice clipă se puteau trezi (mai degrabă să adoarmă pe veci) într-o prăpastie, cu cai cu tot ! Și, totuși, trebuia să ajungă acasă ; altă cale nu exista.

Gabriela purta caii de dîrlog, vorbind cu ei tot timpul, domolindu-le orice încercare de a grăbi pasul atunci cînd căruța îi forța din spate. Caii se supuneau cu blîndețe și țineau cu strășnicie oiștea căruței, proptindu-se în hamuri, mai să le rupă. Dar oricît ar fi ținut căruța bieții cai, nu se putea coborî fără să-i ajute printr-un sistem de frînare. Era primitiv și greoi, dar nu aveau altul la îndemînă : în fața roților din spate, suspendaseră, cu niște lanțuri, un buștean, ce se strîngea cînd apăsai pe o pîrghie, formată dintr-o prăjină și alt lanț. Cineva trebuia să apese permanent pe această pîrghie. Acel cineva nu avea cine să fie decît Dragoș. Cu mîinile nu reușea, nu avea destulă forță. De aceea, a trebuit să se cațăre cu picioarele pe ea, ținîndu-se în același timp de lanțul care strîngea un lemn lung, anume așezat de-a lungul căruței, peste fîn, deasupra, ca să nu se răstoarne sau să se risipească în timpul mersului. Astfel, apăsînd cu toată greutatea corpului și printr-un anume balans, imprimat aproape la fiecare metru parcurs, reușea să îngreuieze, parțial, mersul căruței, să ușureze de fapt coborîșul.

Băiatul se gîndea că niciodată în viața lui nu făcuse un drum mai lung și mai istovitor ca acela. Mîinile îi înghețaseră pe lanț, gata oricînd să se desprindă, iar picioarele îi tremurau de oboseală. Pe Gabriela n-o vedea. O auzea vorbind mereu cu caii. Vocea îi era din ce în ce mai slabă. Răgușise de tot!

De la o vreme, se înnoptase. Lui Dragoș i se părea că au intrat în iad! Lumina felinarului, pe care sora sa îl purta în fața cailor, pîlpîia speriată la fiecare serpentină, în apropierea prăpăstiilor. Îl cuprinse o teamă cumplită. Tremura din toată ființa. Plîngea... Se aștepta în fiecare moment să sticlească din întunericul ce-i înconjura ochii vreunui lup, ori să apară cine știe ce răufăcător...

Auzea sforăiturile cailor. I se părea că aceștia presimt lupii pe aproape. Bocănitul copitelor pe pietre și scîrțîiturile căruței răsunau puternic în noapte. În afară de ei, în față sau în spate — nimeni! Începuse să bată un vînt ascuțit. Îl pătrundea pînă la oase. Gabriela se încălzea mergînd. Picioarele ei mici se loveau de pietre.

Cînd au coborît ultima pantă și au văzut lucind luminile caselor de la Podul Dîmnovicioarei li s-a părut că visează. Nu credeau că vor mai ajunge!

Fata a oprit caii la margine de drum, lîngă zidul unei case. A smuls niște fîn și l-a pus în fața cailor. Apoi, văzînd că Dragoș nu apare, s-a repezit îngrijorată în spatele căruței. Așezat pe pîrghia cu care atîta drum frînase roțile, acesta plîngea încet, liniștitor.

Gabriela s-a apropiat, i-a șters lacrimile cu mîneca hainei și l-a rugat să urce în căruță și să încerce să-și facă un culcuș în fîn, ca să se încălzească puțin. Nu s-a urcat. A preferat să-i frece ea mîinile ca să i le dezmorțească.

Nu mîncaseră nimic, de dimineață, De altfel, nici nu aveau ce. Pîinea și brînza de la femeia aceea se terminaseră. De acasă nu mai aveau decît niște mere. Mere pe stomacul gol! Mere... Și-atît! În noaptea de Anul Nou!

— Vai, zise Gabriela, am uitat că asta e noaptea Anului Nou!

— Cît o fi ceasul? a întrebat băiatul. O fi sosit?

— Cine să socească?

— Anul Nou !

— Nu știu ! O fi sosit. Probabil că e trecut de 12.

— La mulți ani, Gabriela !

— La mulți ani, Dragoș !

S-au îmbrățișat.

— Oare ce-or fi făcînd ai noștri ? Mama cred că a înnebunit de frică și de durere. Dar tata, pe unde-o fi el acum ?

— Mîine sosim, spuse băiatul. Mîine se vor bucura că sosim sănătoși și aducem fîn.

În clipa aceea, ușa casei lîngă care se opriseră s-a deschis, și pe prispă a apărut o femeie tînără, cam de treizeci și cinci de ani, gătită de sărbătoare. Cînd a dat cu ochii de căruță și de mogîldețele de la poartă, a lăsat pe-o masă ceea ce avea în mînă și s-a apropiat. Cu glasuri aproape pierite, copiii au spus :

— Bună seara !

Femeia a răspuns mirată :

— Bună seara ! Dar cine sînteți dumneavoastră ? De unde veniți ? Sper că nu sînteți singuri !

— Ba singuri sîntem, a răspuns Gabriela.

— Singuri ?! a exclamat și mai mirată femeia.

După cîteva minute, caii se aflau la adăpost, cu două brațe de lucernă în față, coborîtă din podul gospodinei, iar Dragoș și sora sa se încălzeau lîngă sobă, privind la cei doi copilași — un băiețel și o fetiță — ce se jucau încă în jurul pomului de iarnă. Alături se afla o masă întinsă, încărcată cu destule bunătăți. La masă — un bătrîn, bunicul copiilor. Soțul femeii era tot pe front.

— La mulți ani, copii ! le-a urat bătrînul.

— La mulți ani, bunicule ! La mulți ani, lele ! au răspuns cei doi. Și vă mulțumim din inimă, continuă fata. Fără dumneavoastră nu știu ce ne-am fi făcut. Era păcat să înghețăm afară, după ce am izbutit să coborîm munții.

Se dezmorțise și avea chef de vorbă. Și băiatul se mai liniștise, dar îi era așa de foame, că înfuleca pe tăcute și fără jenă din toate cele ce se aflau pe masă. Iar femeia îl îndemna de zor :

— Mănîncă, mănîncă, băiete !

A mîncat și, tot la îndemnul acelei nevisate gazde, ce le răsărise în cale precum zînele din poveste, s-a strecurat în patul cald și bun și a adormit imediat. A mîncat și Gabriela și s-a culcat apoi lîngă el. Păcat de mîncare însă și de pat ! Tot somnul, Dragoș s-a zbuciumat cu pîrghia și cu frîna de la căruță !

A doua zi, spre seară, au ajuns, în sfîrșit, acasă. Mama lor pierduse nădejdea să-i mai vadă întregi...

Gabriela s-a sfîrșit, în mari chinuri, peste vreo opt, ani. Răcise într-o iarnă, contractase meningită și n-a mai putut fi salvată... Aducîndu-și aminte de ea, Dragoș rupse la repezeală mai multe flori din grădină, întocmi un buchet frumos și plecă spre cimitir. „Să nu te dai bătut în nici o împrejurare, să nu-ți pierzi cumpătul, să nu te vaiți, chiar dacă te doare...“ „Să nu te dai bătut..., să nu-ți pierzi cumpătul !“. Fiecare pas îi imprima în suflet, tot mai adînc, aceste îndemnuri...

3

Se scula de dimineață, la puțin timp după răsăritul soarelui. Ieșea în grădină și începea să se plimbe, inspirînd aerul pur și îmbălsămat de miros de flori și de ierburi... Înghițea lacom, ajutîndu-se de mișcări ale brațelor, pe care le întindea și le strîngea ca pe niște mari aripi, în stare să-l ajute oricînd să se înalțe peste cîmp și peste pomi, peste rîul ce murmura la cîteva sute de metri, peste arborii aceia mari, de sute de ani, din pădurea de pe deal, care la nevoie îi vor împrumuta ceva din puterea lor veșnică și din copleșitoarea lor măreție. Era sigur de aceasta. Tot mai sigur, cu fiecare zi. De aceea, după plimbare se întorcea acasă și bea, pe nerăsuflate, din laptele cald, înspumat, muls chiar atunci de la vacă. Bea cît putea, apoi mînca...

În cîteva zile, uitase de boală ; junghiul din piept îi dispăruse, obrajii își recăpătaseră culoarea, începînd să se rumenească puțin chiar, simțea în trupul tînăr aceleași puteri ca în zilele lui cele mai bune. În sfîșit, totul părea să se desfășoare normal.

Atunci a apărut cineva cu ideea : „N-ar fi bine să-l mai vadă, totuși, un medic ?“ Acel *cineva* cunoștea pe directorul Spitalului T.B.C. din orașul apropiat. S-a oferit să mijlocească întrevederea, care a și avut loc peste două zile.

— Ceea ce v-a spus doctorul de la Iași este perfect adevărat, avea să declare directorul, în urma radiografiei. Boala nu este deloc gravă în acest stadiu. Se poate vindeca fără nici un fel de medicament. Totuși...

— Totuși ?! a întrebat tatăl lui Dragoș, cu îngrijorare.

— Ca să avem deplină siguranță, ca să nu riscăm deci absolut nimic, mai ales că peste cîteva luni băiatul trebuie să se întoarcă la facultate și să fie complet restabilit, cred că n-ar strica să-i administrez vreo zece grame de streptomicină.

— Bine, dar... a încercat să spună ceva părintele.

— Vă gîndiți la faptul că este foarte scumpă și că nici nu se găsește...

— Mai ales la acest lucru.

— Nici o problemă ! Îl internez la mine la spital... pentru 10 zile, îi fac în fiecare zi cîte-o injecție, după care — liber, poate să zburde cum va dori... Adică, adăugă el grăbit, să urmeze în continuare programul de restabilire... Ei, ce ziceți ?

Tatăl s-a uitat spre băiat. Dragoș, auzind despre spital și gîndindu-se la ce fel de spital trebuia să fie internat, adică la ce fel de bolnavi sînt acolo, fu cuprins de o stare aproape asemănătoare cu aceea pe care o trăise la Iași. Simțea că amețește...

— Eu, domnule doctor..., sigur... se bîlbîi bărbatul, vă mulțumesc..., vă mulțumim foarte mult... În timpul acesta își tot cerceta fiul... Cred că nici băiatul meu nu are ceva împotrivă...

— Ai mai fost vreodată internat în spital ? îl întrebă atunci doctorul.

— Nu ! răspunse prompt Dragoș.

— Nu-i nimic, să nu-ți fie teamă. Te voi repartiza într-o rezervă, adică într-o cameră numai cu două paturi. Vei sta împreună cu un nepot al meu, tînăr inginer, care, ca și dumneata, a răcit puțin și urmează

același tratament. Ai să vezi, te vei simți bine, mai adăugă doctorul spre a-l încuraja și mai mult pe student.

Acasă, bocetele au început din nou.

— Lasă-l, femeie, în pace! s-a adresat tatăl către mama lui Dragoș. Nu i se întîmplă nimic. M-a asigurat doar directorul spitalului. El nu e nebun, să ne mintă. De ce să nu avem siguranța vindecării depline?! Iar medicamentul acesta nu putem altfel să-l dobîndim.

Au înhămat din nou caii la căruță și au plecat spre oraș. Spitalul se afla pe un deal, într-o parte a tîrgului. Cînd au ajuns la poartă, Dragoș și-a simțit picioarele moi. S-a uitat către tatăl său. A înțeles că și el trăiește o mare încordare. Au pătruns în curte, spunînd că sînt așteptați de director (de altfel, bilețelul pe care acesta îl scrisese atunci cînd l-a consultat pe băiat vorbea clar despre acest lucru: „Va veni în ziua de... la ora... pentru internare!").

S-au îndreptat către clădirea din centru, roșie la culoare, din cărămidă aparentă. Lîngă niște uși mari, într-o parte și în cealaltă, cîte-o bancă.

— Să ne așezăm puțin! propuse tatăl, cu glas tărăgănat. Cred că este devreme.

— N-ar fi rău, a răspuns băiatul.

Și s-au așezat pe una dintre bănci. Tăceau. Parcă nu aveau nimic să-și spună. Și drumul de acasă pînă aici cam tot în tăcere îl făcuseră. Fiecare își ascultase gîndurile, frămîntarea...

După cîteva minute, ieși pe ușă o asistentă. Căuta pe cineva cu ochii prin curte.

— Nu vă supărați, tovarășul director este cumva liber? îndrăzni să întrebe tatăl studentului.

— Nu e liber acum. Dar dumneavoastră cine sînteți. Cum vă numiți?

— Mihai Dănescu! Ne-a spus să venim astăzi, iată acest bilet...

— Poftiți înăuntru, zise femeia, binevoitoare, chiar adineauri a întrebat de dumneavoastră. De fapt, ar fi bine să intre numai băiatul, ca să-l mai consulte o dată. Așa se procedează. Dumneata rămîi aici, te anunț eu cînd e gata.

Dragoș a intrat în urma femeii în alb pe ușile mari ale clădirii. A deschis apoi alte uși și altele, a mers vreo 20 de metri pe un coridor, pînă în anticamera cabinetului în care se făceau radioscopii.

— Rămîi aici, ia loc, l-a îndemnat asistenta, arătîndu-i un scaun.

S-a așezat. Stătea ca pe ghimpi. Miros de doctorii, de spital. S-a temut totdeauna de așa ceva.

După nici un minut, au pătruns pe ușa camerei doi bărbați, sprijinind de dedesubtul brațelor pe un altul, care nu se putea ține pe picioare. Era un om între două vîrste; fața îi era descompusă, scofîlcită, pielea galbenă, ca de ceară, întinsă pe oase; ochii, duși, aproape pierduți în orbite, licăreau febril, ca două luminițe gata să se stingă. Cămașa îi era descheiată, lăsînd să i se vadă pur și simplu scheletul îmbrăcat în piele. Dragoș a început să tremure. A avut dintr-o dată imaginea scheletului din laboratorul de științele naturii de la Școala pedagogică, peste care se trăsese un sac de piele galbenă, aproape transparentă. S-a îngrozit! „Ce ravagii poate să facă boala asta!" și-a spus el în gînd. Nu prea știa multe despre ea. A simțit totdeauna o reticență și o înfiorare cînd auzea vorbindu-se despre tuberculoză. Evita orice conversație în acest sens și nici de citit nu citise prea multe despre simptomele și evoluția ei, despre tratamente. Cunoștea unele lucruri din literatura beletristică... Acum ar fi dorit să știe atîtea, dacă s-ar putea totul, tot ceea ce știau și doctorii.

Urmări cu privirea spectrul acela omenesc ce fusese introdus într-o cameră alăturată. Sanitarii îl întinseră pe o canapea, cu fața în sus. Dragoș s-a ridicat de pe scaun și s-a apropiat de ușă, care rămăsese întredeschisă. Vedea tot ce se întîmpla înăuntru.

După nici un minut, de bolnav s-a apropiat o asistentă care avea în mînă o seringă mare, prelungită cu un ac gros, de dimensiuni neobișnuite. Cei doi bărbați, la capul bolnavului, îl țineau fiecare de cîte o mînă Asistenta i-a desfăcut cămașa, a dezinfectat locul cu un tampon înmuiat în spirt și a înfipt, cu putere, acul acela gros puțin mai la dreapta de mijlocul pieptului. Pielea a pîrîit, iar omul de pe canapea a strîns pleoapele,

ce-i acopereau ochii, în timp ce oasele feței, de sub pergamentul acela galben, au tremurat scurt.

Studentul a întors capul, simțind o cumplită senzație de vomă. Inima i se zbătea speriată ; respira greu...

„Ce i-o fi făcînd ? se întreba Dragoș. Ce fel de tratament ?“ După ce l-au scos, tîrîndu-l precum îl aduseseră, și-a luat inima-n dinți, a băgat capul pe ușă și a întrebat-o pe femeia de dinăuntru :

— Nu vă supărați, ce fel de injecție i-ați făcut omului aceluia ?

— Streptomicină ! a răspuns scurt asistenta.

— Streptomicină ?! a întrebat băiatul, făcînd ochii mari.

— Da, dar de ce te miri așa ?

— Nu, nimic, vă mulțumesc ! a îngăimat Dragoș la repezeală, retrăgîndu-se și pornind-o către ușă, spre ieșire.

„Deci, așa se face streptomicina ! își spuse el îngrozindu-se încă o dată. Și eu, prostul, care credeam că...“ Se gîndea la locul obișnuit unde sînt înțepați oamenii cînd li se fac injecții. De asemenea înțepături nu-i era frică. Suportase el injecții mult mai grele : în venă — cu calciu — a făcut cîndva un tratament, sau în mușchii de lîngă gît, din apropierea omoplaților, atunci cînd răcise rău de tot la internat și cînd toată lumea credea că o să moară, fiindcă mai mult de o jumătate de an aproape că nu putuse întoarce, de durere, capul într-o parte sau în cealaltă. Îi găsise leacul un sanitar din sat, om înțelept, cultivat, bărbat fin, care îi făcuse cîteva zeci de injecții cu calciu, vitamine și nu mai știa ce, pînă cînd îl salvase. Erau extrem de dureroase înțepăturile, injecțiile, dar el și atunci se gîndise la vorbele Gabrielei și nu se temuse. Acum însă, ceea ce văzuse i se părea o grozăvie...

Ieșind pe culoar, se uită cu spaimă înapoi, să observe dacă nu-l urmărește cineva. Deschise apoi în fugă o ușă, încă una, ajunse în gangul acela de la intrare și începu să alerge.

Cînd sosi lîngă tatăl său, era alb ca varul și cu broboane de sudoare pe față.

— Dragoș, băiatule, se sperie tatăl, ce-ai pățit ? Ce ți s-a întîmplat ? Ți-au făcut ceva rău ? Spune !

Gîfiia, de parcă ar fi urcat Golgota.

— Ia-mă acasă, nu mă lăsa aici, dacă nu vrei să mă iei mort ! Hai să plecăm, aici nu rămîn ! Nu rămîn !

— Stai, fiule, puțin, potolește-te și spune-mi și mie ce s-a întîmplat. Unde e doctorul ?

— Îți spun pe drum, hai să plecăm !

Tocmai atunci se deschise ușa clădirii și apăru directorul spitalului.

— Ce faci aici, măi băiete ? întrebă el nedumerit. De ce-ai plecat ? Te caut de cîteva minute...

A fost nevoit să-i spună de ce plecase !

La început, doctorul a izbucnit într-un hohot de ris. Apoi s-a apropiat de el, l-a mîngîiat pe obraz și i-a explicat că omul acela pe care Dragoș îl văzuse era pe moarte și că ei, medicii, mai fac cu el încercarea, disperată, de a-l salva, introducîndu-i medicamentele direct în cavitățile din plămîni, în cavernele făcute de boală, care sînt mari, cît pumnul !

— Hai, nu fi copil, continuă directorul, că ție o să-ți facem injecțiile în... și-i arătă locul unde urma să-l înțepe. Măi-măi... și doar ești ditamai studentul !...

L-a luat de mînă și-a intrat cu el înăuntru.

4

Camera în care fusese repartizat — rezerva — se afla tocmai la etajul II, într-un colț al clădirii. Era o scară ce ducea direct acolo, dar acum se repara ceva la balustradă, nu se putea trece. Astfel că asistenta care îl conducea a ales o altă cale. La un moment dat, au intrat într-un salon mare, cu mai multe paturi. Dragoș s-a uitat curios și puțin speriat. A spus „Bună ziua !“ cu sfială, temîndu-se parcă să nu deranjeze. Bolnavii îl priveau.

— Încă unul ! a rostit careva dintre ei.

— Păcat de el, a adăugat altul, e doar un copil !

Dragoș a simțit că sîngele i-a năvălit tot în obraji și că-i zvîcnesc urechile. Ar fi vrut să se întoarcă spre ei și să le strige că el nu este bolnav !... În orice caz, nu este ca ei !

Dar asistenta a deschis altă ușă și au început să străbată un nou salon. Aici, într-un colț al camerei, mai mulți bărbați în halatele acelea de spital se adunaseră în jurul unui pat. Cîțiva își făceau cruce. Alții tușeau încet, cu teamă parcă.

— Ce e acolo ? a țipat asistenta, îndreptîndu-se către grupul de bolnavi. Fiecare, la patul lui ! Imediat ! a ordonat ea, de parcă ar fi fost undeva pe cîmpul de instrucție.

Oamenii s-au îndepărtat puțin, desfăcînd cercul din jurul patului pe care — abia atunci a văzut și Dragoș — se afla un bolnav ce trăgea să moară. Cu ochii închiși, respira greu, pe gură, hîrîind îngrozitor. Un mugure de flacără din vîrful unei lumînări pilpîia cu fiecare respirație chinuită a bolnavului. I-l ținea între degetele mîinii drepte un alt bolnav, așezat pe patul muribundului și veghindu-i ultimele clipe.

— De ce nu ați chemat pe cineva dintre noi ? a întrebat, tot supărată, asistenta.

— Ce să mai chemăm ? a răspuns careva dintre cei de față. Acum nu mai are nevoie de nimeni... Iar dumneavoastră nu aprindeți lumînări...

Studentul încremenise. Nu-și putea lua ochii de la cel care murea ! Pînă atunci nu mai asistase la un asemenea cutremurător spectacol. Gabriela, sora lui, se chinuise mult, dar s-a sfîrșit ușor. Se chinuise să nu moară, așteptîndu-l pe el, să sosească de la școală, să-l mai vadă. Cînd a ajuns lîngă patul ei, fata a deschis ochii și, recunoscîndu-l, i-a zîmbit ușor. El s-a aplecat, a îngenunchiat lîngă pat și a început să-i mîngîie obrazul și părul galben ca soarele de-afară... După cîteva minute, l-a ridicat cineva și l-a scos din cameră...

Asistenta s-a întors și l-a luat de braț.

— Îmi pare rău, foarte rău ! Ceea ce ai văzut nu e pentru dumneata. Să știi că cei mai mulți se fac bine. Sînt însă și unii care ajung prea tîrziu aici și cărora nu

mai avem ce le face... ca acesta, ca cel de care te-ai speriat acolo, jos...

A încercat să-i zîmbească, să-l încurajeze. Dar degeaba !

5

În cîteva zile a aflat *totul* despre tuberculoză..., tot ceea ce știau bolnavii, desigur, în primul rînd nepotul directorului, inginerul, care era un bărbat mai mare cu vreo șapte-opt ani decît Dragoș, plăcut la înfățișare, simpatic, prietenos.

L-a primit cu zîmbetul pe buze, „știa că va sosi", de aceea „îl aștepta !". I-a urat „să fie binevenit", dar „și mai bine i-ar fi dacă ar pleca de-acolo cît mai repede !".

— Zece zile nu sînt o veșnicie ! a încheiat el, invitindu-l să-și ocupe patul.

Inginerul era tot negativ, ca și Dragoș, adică nu avea bacili în spută, nu-i răspîndea cînd vorbea, nu era deci periculos, contagios. Dar era mult mai bolnav decît studentul.

— Așa am început și eu, i-a mărturisit el : un simplu infiltrat la vîrful plămînului drept. Nu prea l-am luat în seamă, și, după cîteva luni, microbul s-a așezat la lucru, a început să excaveze...

— Adică ?

— Să „mănînce" în jurul lui, lăsînd în urmă „găuri", cum se zice pe aici, adică să atace serios plămînul. Și cînd ajungi la așa ceva, vindecarea nu mai este chiar foarte ușoară. În aproape toate cazurile de cavități trebuie să intervină pneumotoraxul.

— Ce este acela ?

— O modalitate de tratament, care constă în introducerea artificială a aerului în cavitatea pleurei pentru a comprima și imobiliza plămînul bolnav, pînă la însănătoșire.

— Cum ?! Îți strînge plămînul ?

— Da, ți-l comprimă, ca să respire mult mai puțin, și în orice caz, atunci cînd o face, să nu forțeze zona bolnavă, să se poată vindeca...

— Și... dumneata ?

— A trebuit să accept și eu..., n-am avut încotro ! Dar să știi că nu doare...

— Dar nu te sufoci ? Cum o să respiri numai pe jumătate ?

— Nu, nu te sufoci ! Ai o oarecare senzație de greutate în plămînul comprimat, dar atît. Așa că, dacă va fi cazul și la tine...

— De ce să fie cazul ? a sărit, ca ars, Dragoș. Eu nu am nimic !

— Și atunci, de ce ești aici ? Ai citit ce scrie pe firma de la poartă ? „Spitalul T.B.C.“, adică de tuberculoză, adăugă inginerul, cu o nuanță de răutate în glas.

— Mie o să-mi facă zece grame de streptomicină, și gata !

— Streptomicina este un medicament aproape miraculos, e adevărat, cu care se tratează... *tuberculoza* !

Din momentul acela, Dragoș a început să-l evite. Vorbea foarte puțin cu el, îi răspundea, doar, din cînd în cînd la întrebări, și atîta tot. De cum se făcea ziuă, se spăla, se bărbierea, aștepta să i se facă injecția, după care părăsea camera ; se întorcea numai în momentele prescrise pentru odihnă. Ieșea afară să respire aer, aer curat, din parcul spitalului.

În jurul sanatoriului, pe o suprafață de zeci de hectare, se întindea o grădină, așezată în pante ușoare, o grădină cu copaci de tot felul, cu flori, cu pajiști acoperite cu iarbă, cu bănci pe care te puteai odihni. Imaginea generală încînta. Dar aceasta numai la prima vedere, pentru că parcul era împînzit de sute de bolnavi — bărbați și femei, tineri și vîrstnici, chiar unii copii — care roiau, roiau peste tot. Oriunde te îndreptai nu se putea să nu dai peste cineva ori să nu se apropie cineva de tine și să te abordeze :

— A, ești nou ? De aceea te agiți ! Ei, ai să te obișnuiești !.. Cu toții ne-am obișnuit...

— O formă ușoară zici ? Aproape nimic ?! Hm ! Așa am început-o și eu : cîțiva noduli acolo, la vîrful drept, și, uite, acum am găuri și într-unul, și în celălalt ! Cînd boala a început să se prindă, e greu s-o mai

arunci „din casă“ ! Ascultă-mă pe mine, asta e : sîntem condamnați ! Deși, cine știe, poate că tinerețea dumitale...

Dragoș începuse să despere. Spaima pusese stăpînire pe sufletul lui, pe gîndurile lui. „Deci, sînt bolnav ! Bolnav de plămîni ! Îngrozitor ! Avea dreptate să mă boccască mama ca pe-un mort ! De fapt...“

Și în clipa aceea, un gînd se instală în ființa lui, își făcu loc, mai mult loc... Nu, el nu va accepta să ajungă o epavă, să i se facă pneumotorax ori injecții direct în... În nici un caz. Mai bine... acum ! Va trebui să iasă de aici cît mai curînd și... va găsi el o *modalitate* ! O să-l uite și pe el... Toate se uită...

L-a podidit plînsul. I se făcuse milă de sine ! La un moment dat, și-a adus aminte de Gabriela. „Degeaba, surioară, i-a spus el, de data aceasta nu se mai poate, nu mai ține cu autoîncurajarea ! Bețișoarele acelea nenorocite mănîncă din mine, auzi-le cum mănîncă ! Iartă-mă, nu pot să suport, așteptînd neputincios, să ajung cadavrul lor. Mai bine vin mai degrabă, așteaptă-mă !...“

Se afla pe o bancă, în parc. Privea în față peste flori, peste oameni, peste copaci. Nu înregistra nimic. Parcă s-ar fi aflat într-un pustiu... Era singur !

„Sîntem și rămînem singuri în aproape toate clipele noastre hotărîtoare !“ își aminti ziaristul cuvintele băiatului aceluia, Tiberiu. Surprinzător, dar nici el, studentul Dragoș Dănescu, internat într-un sanatoriu pentru boli de plămîni, nu gîndea altfel atunci, în acele clipe de cumpănă.

Deodată, întorcînd capul spre stînga, observă că se apropie de el o fată cu brațul plin de garoafe albe. Roșie la față, emoționată, cu un păr castaniu, lung, trecîndu-i de umeri, îmbrăcată într-o rochie subțire, vernil la culoare, se apropia zîmbindu-i.

— Valentina ! exclamă Dragoș cu mirare în glas, în timp ce se ridica de pe bancă, făcînd cîțiva pași în întîmpinarea fetei. Ce e cu tine aici ? De unde ai aflat despre mine ?

— Înainte de toate, îmi dai voie să te sărut, domnule student ?

— Nu, te rog, sînt bolnav ! Nu vreau să ți se întîmple și ție ceva ! răspunse băiatul, precipitat, descurajînd avîntul înfiorat al celei pe care o numise Valentina.

Era o fostă colegă de la Liceul de fete din orașul în care el absolvise Școala pedagogică. Fuseseră într-o vreme prieteni. Se iubiseră, așa cum sînt iubirile la anii aceia : repezite, în general trecătoare.

În timp ce privea florile, Dragoș adăugă aproape supărat :

— Ai auzit cumva că sînt pe moarte de mi-ai adus „jerba“ aceasta ?!

— Te știam mai delicat, a răspuns fata, mîhnindu-se pe loc, deși față de mine n-ai arătat acest lucru aproape niciodată. Ce te-a înăsprit așa ?

— Mă mir că mă mai întrebi, nu vezi unde mă aflu ?

— Și ?...

— Cum „și ?“ Nu e de-ajuns ?

— Nu ! Cîndva, într-o situație ca aceasta, am fost și eu ! Dar tu ai uitat de mult totul ! Un lucru n-ar fi trebuit să-l uiți totuși : că eu ajunsesem la sanatoriu din cauza ta... După cum eu nu uit că m-ai căutat pînă la urmă și mi-ai spus că „nimic și nimeni nu merită pe lumea aceasta *sacrificiul* pe care vrusesem să-l fac eu !“ M-am gîndit mult la aceste cuvinte și ți-am dat dreptate. De aceea am și luptat ca să mă fac bine, în această luptă repetînd, din cînd în cînd, unele îndemnuri primite tot de la tine, între care acela de a nu ne da bătuți niciodată, oricît ne-ar fi de greu ! Se pare că am picat la timp : sufletul acela tare cînd e vorba de alții a început să tremure, să se clatine, să se ofilească... Și pentru ce ? Mi-a spus sora ta, de-aici din oraș, cu care sînt colegă de serviciu, la bancă (nu știai ?!) că în fond nu e nimic : o răceală și atîta tot ! La mine a fost mai grav și tot m-am făcut bine. Iar tu, în plus, beneficiezi de un medicament despre care atunci nici nu se vorbea...

Dragoș s-a simțit rușinat. „Lecția“ amintirii nimerise, cu semnificațiile ei, în plin. De fapt, nu uitase întîmplarea aceea dramatică a cărei „eroină“ fusese Valentina... În vremea în care erau prieteni, el se îndrăgostise de altă fată, elevă la Liceul pedagogic din orașul unde

se aflau chiar acum. Își scriau... Un coleg „binevoitor" de-al lui Dragoș, gelos pe succesele acestuia, a luat scrisorile Dianei (așa se numea cealaltă fată), a forțat un dulap, în care le-a găsit, și le-a dus Valentinei. Aceasta i-a cerut explicații. Confirmîndu-i-se adevărul, a hotărît, nici mai mult, nici mai puțin decît că nu mai are de ce trăi.

Discuția avusese loc în fața grădinii publice. După ce s-au despărțit, fata nu s-a mai dus acasă. Deasupra grădinii, la o depărtare de cîteva sute de metri, începea un parc imens, amenajat pe un deal. Valentina a rătăcit ore întregi, singură, prin parc. Apoi, cînd s-a lăsat gerul (era în februarie), s-a așezat pe o bancă și a rămas acolo pînă spre ziuă. Au găsit-o niște muncitori de de la Uzina metalurgică din oraș, cînd plecau în schimb, dimineață, devreme. Era aproape complet înghețată. În apropiere de parc se afla un spital de boli pulmonare. Au dus-o acolo, la camera de gardă, unde i s-au dat primele îngrijiri. Apoi au internat-o. După aproape două luni, s-a însănătoșit...

Valentina plecase de vreo oră. Studentul se așezase acum pe o altă bancă (iubita de altădată se căsătorise între timp și avea un băiețel, ceea ce n-o împiedica să se mai gîndească însă, uneori, cu învolburare de suflet la anii adolescenței); medita la întîmplarea petrecută cu cîțiva ani în urmă, la destinul acelor scrisori care... făcuseră și ele parte din „geamantanul cu visuri"....

6

Dragoș Dănescu zîmbea. Își amintea cu plăcere de romantismul, cam leșinat, e drept, dar răscolitor, al acelor ani...

Învăța la o școală vestită, dintr-un orășel așezat la poalele munților, o școală numai de băieți. Era elev în ultima clasă. Printr-o tradiție, statornicită de ani de zile (nimeni nu mai știa cine fusese cu inițiativa), băieții de-aici, viitori învățători, purtau corespondență mai ales cu fetele de la liceul, similar ca profil, dintr-un alt oraș, aflat la o distanță de circa 50 de km. Niciodată însă

scrisorile nu erau trimise prin poștă, în mod obișnuit, ci erau încredințate cuiva, unui mesager special, băiat, se înțelege, care, adunînd tot ceea ce scriau timp de o săptămînă colegii săi — sute de băieți, mai mari, mai mici, sute de îndrăgostiți sau de viitori îndrăgostiți —, întocmea „geamantanul cu visuri", născute pentru acei ochi frumoși ce luceau din depărtare, calzi și ademenitori, precum niște stele pilpîind de atîtea taine de suflet.

Biletul de tren — dus și întors — pentru originalul poștaș era plătit prin contribuția celor interesați. Cînd „omul cu geamantanul" ajungea la poarta liceului de fete, era anunțată eleva de serviciu; aceasta venea și îl însoțea pînă într-o sală specială, destinată întîlnirii celor sosiți din afară spre a sta de vorbă cu fetele aflate în internat (părinți, rude apropiate, mai rar simple cunoștințe). Aici începea un adevărat ceremonial: faimosul geamantan era deschis, scrisorile — orînduite pe clase, după care urma momentul culminant — împărțirea plicurilor. Atunci — se gîndi ziaristul, retrăind febra momentelor în care și el fusese fericitul împărțitor al visurilor de iubire — să fi avut un aparat de filmat spre a înregistra ochii cu deosebire, ochii sclipind de bucurie, de nerăbdare, ochii umeziți de lacrimi, fulgerați de întrebări, ochii și jocul florilor de pe obraji; ori bătăile inimilor să le fi înregistrat, freamătul sufletelor — emoționantă, copleșitoare simfonie!

Totdeauna la primirea scrisorilor se aflau de față și cîteva fete care în chip direct nu așteptau nimic de la „geamantanul cu visuri". Veneau așa, ca să se bucure pentru colegele lor cărora le scriau prietenii; veneau uneori și cu speranța că printre atîtea scrisori se vor afla și cîteva care purtau pe plic mențiunea „Unei necunoscute din clasa..." Autorul unei asemenea scrisori își însoțea sfioasele și ceremonioasele rînduri, în mod obligatoriu, de o fotografie. Necunoscuta privea fotografia, citea și epistola, și, dacă-i dădea inima ghes, răspundea, însoțind, la rîndu-i, scrisoarea cu o fotografie. Aștepta apoi, cu nerăbdare, confirmarea.

Momentul lecturii scrisorilor era cel mai înfrigurat...

După aceea, condeiele începeau să alerge pe hîrtie, visurile se torceau mai departe, geamantanul se încărca

din nou, și scenele se repetau, de data aceasta în liceul băieților...

„Romantism, așa este, fără de care însă viața își pierde măcar ceva din adevăratul ei farmec!“ își spuse ziaristul, întorcîndu-se cu gîndul lîngă banca studentului, aflat într-o stare de adîncă tulburare.

7

Și pînă atunci avusese de luptat cu nenumărate obstacole. Se străduise să le învingă. De cele mai multe ori reușise...

Nu era prea departe momentul absolvirii liceului, cînd fusese la un pas de imposibilitatea de a merge la facultate. Se înscrisese și el la un curs rapid, cu o durată de cîteva luni, pentru terminarea ultimei clase liceale, curs inițiat din nevoia satelor de a primi cu un an mai devreme o serie de învățători. Fuseseră aleși cei mai buni elevi. Ca premiant al școlii, Dănescu se afla, firesc, în fruntea lor. „Eu vreau să urmez, fără nici un fel de întrerupere, o facultate, i-a spus el directorului școlii, atunci. Mă înscriu la cursul rapid cu condiția să-mi dați, totuși, repartizare pentru învățămîntul superior.“ În ciuda promisiunii primite însă, după examenul de diplomă, lucrurile s-au schimbat: trebuia să meargă neapărat în învățămînt, să ia în primire o catedră la o școală primară. Nici n-a vrut să audă despre așa ceva, n-a vrut să primească repartizarea. S-a zbătut, s-a dus pe la fel de fel de autorități, amenințînd că va renunța la anul de studii cîștigat și că va face ultima clasă în mod normal, începînd din toamnă, iar la absolvire va trebui, potrivit legii, să i se respecte dreptul de a merge la facultate, avînd în vedere rezultatele sale foarte bune.

Pînă la urmă, cei de care depindea rezolvarea acestui caz au optat în favoarea tînărului atît de hotărît să urmeze un drum visat de mult timp și pregătit cu seriozitate, pas cu pas.

Cînd s-a apropiat de porțile Universității din Iași (aici fusese trimis, pe trei sferturi fără voia lui, de către profesorul de limbă și literatura română, ce-i călăuzise

pașii și... sufletul în anii de liceu, om pentru carea avea mare respect și iubire), Dragoș a simțit că i se înmoaie picioarele de emoție, întreaga ființă îi intrase într-o stare de vibrație, făcîndu-l aproape să se sufoce. Și-a adus aminte de prima sa întîlnire cu Școala normală, cînd trăise o frămîntare aidoma, poate chiar cu ceva mai multe spaime decît acum. Și-a adunat puterile și a pătruns cu zîmbetul pe buze în spațiul acela aureolat de o glorioasă tradiție de cultură, de știință, de poezie, a sufletului și a minții.

În mai puțin timp decît se aștepta, a fost declarat reușit la Facultatea de Filologie, imediat după susținerea lucrărilor scrise, înaintea examenului oral ce se practica, pe atunci. Hotărîrea fusese luată în urma unei Instrucțiuni a Ministerului Învățămîntului, intrată în vigoare în zilele respective, potrivit căreia absolvenții cu diplomă de merit ai liceelor erau admiși în facultăți fără examen. Nu-i venea să creadă ! Într-un fel, îi părea chiar rău, ar fi dorit să susțină examenul pînă la capăt, să-și măsoare forțele cu cele ale sutelor de candidați din jurul său. Hotărîrea aceasta îl scăpase însă de niște emoții în plus, contribuise la împlinirea celui mai ales dintre visurile sale de pînă atunci, era izvorul unei mari bucurii !

Deși știa bine că va trebui s-o plătească în vreun fel (niciodată pînă atunci nu dobîndise ceva fără trudă deosebită, după cum la fel avea să se întîmple în tot restul vieții), proaspătul student își deschise larg sufletul spre a primi cum se cuvine căldura și frumusețea unei victorii.

Odată cu el și în aceleași condiții fusese admisă în facultate și o fată, prima lui colegă de an deci ! Decanul i-a felicitat pe amîndoi. I-au felicitat și cîțiva profesori aflați de față. Li s-a comunicat că din acel moment sînt liberi să se întoarcă acasă !

„Vă așteptăm în toamnă la cursuri, a precizat conducătorul facultății. Să sperăm că veți fi și niște studenți foarte buni !“

„Și totuși, n-am putea să mai rămnîem ? a îndrăznit fata să întrebe. Dacă ne întoarcem mai devreme, cei ce ne cunosc nu ne vor crede, vor socoti că n-am reușit !“

„Pentru a lămuri o astfel de situație, vă eliberăm adeverințe de admiși, răspunse decanul. Dar dacă vreți să mai rămîneți în Iași pînă se încheie examenul, o puteți face, beneficiați de cazare și masă pe întreagă această perioadă. Se poate, de ce să nu se poată ?! Sînteți liberi să alegeți !“

Dragoș a rămas surprins de îndrăzneala colegei sale, dar s-a bucurat în același timp pentru întrebarea pusă și, mai ales, pentru răspunsul primit. A învăluit-o cu o privire caldă, de recunoștință. Sigur că nici el nu dorea să plece atît de repede din Iași. În cele cîteva zile de cînd se afla aici, nu avusese timp să-l cunoască. Drumurile pe care le făcuse pînă atunci se consumaseră între căminul studențesc, aflat în apropierea Teatrului Național, cantina din fața Bibliotecii Centrale și Universitate. Într-o seară, făcînd o scurtă plimbare cu cîțiva colegi, avusese prilejul să admire Biserica Trei Ierarhi și impunătoarea clădire a Palatului Culturii.

Teatrul, Biblioteca, Palatul Culturii, Universitatea !... Iar mai sus, Grădina Copou, în care străjuiește, de-atîtea decenii, Teiul lui Eminescu. Păstra, presată între filele unui carnețel, o floare din acest tei, adusă cu un an în urmă de către profesorul său de limba română.

După ce s-au plimbat prin întreaga grădină, pe aleile ce-i chemau prietenoase, învăluindu-i în mîngîietoarea poezie a atîtor culori și parfumuri ale florilor, după ce s-au plecat cu sfială și pioșenie în fața chipului de bronz al „Luceafărului“ și al aceleia ce i-a fost, în scurta lui viață, izvor de mare, tulburător cîntec și iubire, au poposit pe banca de sub tei, încercînd să asculte parcă șoapte sosite de dincolo de timp :

„Și în brațele-mi întinse
Să alergi, pe piept să-mi cazi,
Să-ți desprind din creștet vălul,
Să-l ridic de pe obraz.
Pe genunchii mei ședea-vei,
Vom fi singuri-singurei,
Iar în păr înfiorate
Or să-ți cadă flori de tei.
Vom visa un vis ferice...“

„O, rămii, rămii la mine,
Te iubesc atît de mult !
Ale tale doruri toate
Numai eu știu să le-ascult ;
În al umbrei întuneric
Te asamăn unui prinț..."

„O, lasă capul meu pe sîn,
Iubito, să se culce
Sub raza ochiului senin
Și negrăit de dulce..."

„Miroase florile-argintii
Și cad, o dulce ploaie,
Pe creștetele-a doi copii
Cu plete lungi, bălaie..."

...Recitau... Versurile, strofele soseau firesc, ca la o întîlnire mult așteptată, stabilită dinainte. Nu mai vedeau și nu mai auzeau parcă nimic din ceea ce era în jurul lor. Totul vibra de înălțătoarea, adînc răscolitoarea simfonie născută din ființa Poetului și țesută în acea vrajă de necomparat a cuvîntului „ce exprimă adevărul".

Ținîndu-se de mînă, au început să cutreiere, din nou, aleile parcului, recitînd, recitînd mai departe :

„Nu vezi că gura-mi arsă e de sete
Și-n ochii mei se vede-n friguri chinu-mi ?"

S-au trezit îmbrățișați pe iarba adumbrită de crengile dese ale unor arbuști frumoși dintr-un colț îndepărtat al grădinii. Încleștarea din iubirea lor a fost repezită, ca o ploaie de vară, cu fulgerări scurte, dar mistuitoare.

Carmen, așa se numea fata, zîmbea soarelui de deasupra, ce-i privea parcă întrebător din împărăția sa de azur, luminată blînd cu raze de aur. Dragoș o privea cu oarecare jenă, aproape încurcat. Nu era o fată frumoasă, așa cum îi plăcea lui. Deși, luate separat, elementele care compuneau chipul ei : ochii — căprui, cu desen de migdală, și gene lungi, nasul — mic și drept, buzele — frumos

conturate, senzuale, obrajii — cu pielea puțin smeadă, ce împrumutase acum culori de piersică dată în pîrg — erau aproape fără cusur, adunate toate la un loc se constituiau într-o imagine fără strălucire, care în tot cazul nu atrăgea neapărat. Trupul fetei era însă o sculptură de vis : subțire și mlădios, cu forme ce strigau parcă după mîngîieri, o statuie vibrînd de prospețime și aleanuri...

La începutul anului universitar, Carmen l-a întîmpinat cu sufletul cald, revărsat într-un zîmbet ce-i aminti pe loc imaginea lor din Grădina Copou. Un fior de oarecare spaimă l-a fulgerat pe Dragoș. „Nu, nu cred că am s-o pot iubi ! își spuse el. Îmi pare atît de rău !“

Se gîndise la ea de multe ori în vara care trecuse. Rememorase, cu plăcere, dar și cu îngrijorare ceasurile, din atîtea zile, petrecute împreună în timpul plimbărilor comune prin Iași, în așteptarea terminării examenului celorlalți candidați, după cum retrăise, ca pe o obsesie „dureros de dulce“, scena iubirii lor din parcul copleșit de poezie și miros de tei.

La sosire însă, chiar în gară, se întîlnise cu Andreea, o altă colegă, care reușise la examen cu cea mai mare medie : 9,86.

— Te salut, concurență ! îi spuse ea de cum îl văzu. Abia aștept să constat ce poți..., fiindcă la examen te cam fofilași !

Andreea era nu numai deșteaptă, ci și o fată cu adevărat frumoasă. Jocul înțepăturilor început în gară a fost continuat cu osîrdie din ambele părți, zile și săptămîni în șir, pînă ce inimile celor doi s-au trezit prinse în acel joc tainic, care le poruncea tot mai mult să-și deschidă brațele una spre cealaltă.

Carmen a înțeles ușor, ca și toți ceilalți colegi, ce se petrece cu Andreea și Dragoș. Suferea, fără îndoială, fără să pronunțe însă nici cel mai mic reproș. Doar într-o împrejurare sosită pe neașteptate, ea a rostit :

— Poate e mai bine așa ; aproape că mă bucur fiindcă nu va avea nici ea parte de tine !

A izbucnit în plîns, a întors spatele și a plecat.

Dragoș era ca lovit de trăsnet. Vestea că trebuie să întrerupă timp de doi ani facultatea, abia începută, spre a împlini obligațiile stagiului militar îl năucise. În situația lui se aflau, ce-i drept, aproape toți băieții, cu excepția cîtorva mai în vîrstă, care veniseră la facultate mai tîrziu, după ce făcuseră armata.

— Nu cred că am să te pot aștepta, Dragoș ! i-a spus Andreea la plecare. Doi ani înseamnă prea mult. Și-apoi, chiar dacă revii... Îmi pare foarte rău !

Cel puțin era sinceră ! În același timp, cu toată durerea din suflet, Dragoș fu silit de rațiune să-i dea dreptate. Așa era : cum o să-l aștepte doi ani ? Și, chiar dacă s-ar petrece o astfel de minune, și în acel caz pașii lor n-ar mai putea răsuna alături, fiecare ar călca pe alt drum, ce nu s-ar mai lega niciodată într-o pereche.

— Păcat ! șopti Dragoș, mai mult pentru sine. Îți doresc mult noroc !

8

La Comisariatul de care aparținea s-a întîlnit cu cel mai bun prieten al său, din copilărie. Era un consătean, Geo se numea, întors și el acasă, tot de la facultate (abia devenise student la Institutul Agronomic din Craiova).

Cînd s-au văzut cu ordinele în mînă, cei doi prieteni s-au speriat cu adevărat : așadar, nu mai aveau nici un fel de salvare ? „Cum ?! Nu se poate !“ și-au spus ei, neizbutind să accepte că vor fi nevoiți, într-adevăr, să-și amîne facultatea spre a-și îndeplini această importantă obligație. Au început să se roage de comandant, să implore. Zadarnic ! „Ordinul se execută, nu se discută !“ — iată unul dintre principiile de bază ale vieții militare, cu care se părea că trebuie să se obișnuiască degrabă și să-l respecte întocmai.

— Deci, ne văzurăm cătane ! spuse Dragoș cu un ton de păgubaș îndurerat. Adio visuri, adio poezie ! De-aici înainte tunuri, desigur, mai mari, mai mici.

— Bine că nu le-a dat în gînd să mă repartizeze la Cavalerie, pornind de la caii noștri de-acasă. Frumos

mi-aș mai fi petrecut zilele prin grajduri, curățind podelele și lustruind și împletind cozile și coamele bidiviilor ! Rîseră amîndoi, făcînd haz de necaz.

Întorcîndu-se de la Comisariat, de la gară au luat-o de-a dreptul, peste lunci, către casă. Erau vecini și, prin forța lucrurilor, se cunoșteau de cînd au ajuns să meargă în picioare, sprijinindu-se de gardul ce le despărțea ograzile.

La școala din sat, în primii patru ani, au fost colegi de clasă și de bancă, după cum au continuat să fie colegi și în clasele a V-a, a VI-a și a VII-a, pe care le-au urmat la o școală dintr-o comună vecină. Parcurgeau pînă acolo 3 km la ducere și, desigur, tot atîția la întoarcere. Numai că nu prea aveau ce învăța : manuale nu existau, programele analitice erau neclare ori lipseau cu desăvîrșire, profesorii improvizînd după cum se pricepeau ori îi îndemna inima. În anii aceia, un lucru l-au făcut bine : au săpat, în fiecare primăvară și vară, grădina cu pomi și zarzavaturi a directorului școlii, care, văzîndu-i harnici și serioși, i-a pus la treabă, la fiecare sfîrșit de săptămînă înmînîndu-le și cîțiva lei de fiecare, în timp ce le repeta, cu zîmbetul pe buze :

„Cine mișcă tot mai pișcă,
Cine șade coada-i cade !“

Dragoș și Geo rîdeau, primeau banii în palmă, îi priveau cîteva secunde, după care mulțumeau, în timp ce îi strecurau cu grijă într-unul din buzunarele de la pantaloni. Uneori, în cîte-o seară, cînd întîrziau mai mult, directorul îi oprea la masă. La început s-au codit, nu le venea să mănînce, deși foamea le dădea ghes. Pînă la urmă, după îndemnul repetat și sincer al dascălului, au început să se așeze la masă, să mănînce — e adevărat, cu mare grijă. Plecau apoi veseli și nepăsători, ținîndu-se pe după gît și lălăind, ca flăcăii din satul lor, cîte-un cîntec dintre cele învățate acasă ori la școală.

Se țineau și acum pe după gît și cîntau..., cîntau o melodie veche, dar mereu „la modă“, pe care o auziseră

de atîtea ori, în atîția ani, rostită de generații de tineri ce se pregăteau să plece în armată.

Zadarnic încercau ai lor, zi de zi, să-i liniștească! În familiile din care proveneau erau primii ce năzuiseră spre mai sus, prin învățătură. Se pregătiseră strașnic, reușiseră, iar acum...

— Cum de nu se gîndesc? se frămîntau Geo și Dragoș în fiecare zi, întrebînd, fără rost, o știau, dar parcă răcorindu-se întrucitva. De ce nu ne amînă, așa cum au mai făcut-o și cu alții?! Ce s-ar întîmpla dacă am satisface stagiul militar după terminarea facultății?

— Nimic! Pentru noi ar fi însă un mare cîștig, pentru că acum am urma un drum firesc, care, poate, chiar și pentru unele sacrificii evidente, n-ar trebui întrerupt!

Au trecut zile la rînd, multe zile, și săptămîni la rînd au trecut, vreo șase la număr! Acum erau de-a dreptul intrigați, pentru că nici la armată nu-i luau (termenul de încorporare fusese amînat de cîteva ori) și nici nu-i dezlegau de obligație, ca să se poată întoarce la facultate.

În sfîrșit, ultimul termen se apropia. „Gata, mîine plecăm! De data aceasta s-a terminat!“ își spuneau băieții, pregătindu-și bagajele. Și tocmai atunci a sosit poștașul. I-a strigat din drum și le-a înmînat cîte-un plic, pe care fiecare dintre cei doi, Dragoș și Geo, l-a desfăcut în grabă, cu degete tremurînde...

— „Vă aducem la cunoștință — citiră ei cu glas tare, în același timp — că, potrivit Hotărîrii..., urmează să satisfaceți stagiul militar, începînd chiar din acest an universitar, în cadrul facultății, timp de...“

— Poftim? au întrebat amîndoi... Și au reluat lectura *înștiințărilor*... „Vă aducem la cunoștință că... *urmează* (sublinie Dragoș) *să satisfaceți stagiul militar* (apăsă Geo pe cuvinte)... *în cadrul facultății*“ (țipară, aproape, amîndoi, repezindu-se la poștaș și îmbrățișîndu-l).

Omul cu geanta pe după gît se aplecă să-și adune cascheta de pe jos, rostogolită în timpul furtunoasei îmbrățișări, iar cînd se ridică întinse amîndouă mîinile și-i strînse pe cei doi băieți lîngă pieptul său.

— Așa, mînca-v-ar neica, spuse el, mîngîindu-i pe cap, bine că ați scăpat! Era păcat să pierdeți ori să aminați

învățătura! Acum, gata, hai, bagajele pentru școală, repede! Noroc și succes! Mult succes! Vă aștept la iarnă, în vacanță!

9

„Ce mult înseamnă uneori un ceas, o zi, darămite șase săptămîni!"

Gîndul lui Dragoș avea, fără îndoială, solid temei. Căci, iată, au fost de-ajuns șase săptămîni pentru ca aici, la facultate, unele lucruri să le găsească schimbate radical.

Provenită dintr-o familie de medici, după gestul făcut de a deveni studentă la filologie, prin aceasta stricînd o tradiție de cîteva generații, Andreea, cuprinsă parcă de remușcări, se întoarse destul de repede la un prieten mai vechi, conorășean, student în anul IV la Medicină. Cînd l-a văzut pe Dragoș intrînd, într-o dimineață, în sala de cursuri a îngălbenit! (Băiatul era pregătit de cu seară, de la cămin; îl puseseră „în ou-rent" colegii.) S-a îndreptat totuși spre el, l-a îmbrățișat, urîndu-i bun venit.

— Mă bucur că te-ai întors, deși pentru amîndoi, mult timp viața va fi un chin! a apucat să-i șoptească.

Dragoș a privit-o lung, fără să-i răspundă. Apoi, ca și cînd nimic nu s-ar fi întîmplat, a zîmbit senin tuturor, îndreptîndu-se către ultima bancă a amfiteatrului. Din ziua aceea, pentru el Andreea n-a mai existat. Nici măcar n-o observa.

În curînd a constatat că și Carmen se împrietenise cu un coleg de la Drept, mai mare cu un an decît ei.

Și celelalte fete din seria lor „mai demne de interes" — cum obișnuiau să spună băieții — își găsiseră prieteni printre filologi ori studenții de la alte facultăți.

O prietenă și-a găsit și el, Dragoș Dănescu, imediat: *învățătura!* A luat-o în stăpînire cu toată seriozitatea, căutînd să recupereze ceea ce pierduse și nu numai!

Singurătatea în care de bunăvoie se instalase nu l-a deranjat defel, pînă-ntr-o seară, mai exact într-o noapte, una anume : noaptea Revelionului !

Acum, fiecare suflet căuta să se afle în preajma altuia care să-i fie cît de cît apropiat. Sufletele ce purtau acest însemn pentru studentul Dragoș Dănescu se aflau departe de meleagurile Iașului.

Petrecerea era în toi. Se așezase și el la o masă cu mai mulți colegi și colege. Pînă la un timp, totul a decurs bine și frumos. Dar cei cu care se găsea împreună au început să se ridice rînd pe rînd, doi cîte doi, să danseze. Îmbrățișați de parcă ar fi fost o singură ființă, se pierdeau fericiți într-o lume fremătîndă ce părea pe deplin fericită.

Deschizînd ochii mari, atunci parcă pentru prima dată după atîta vreme, Dragoș constată pustiu în jurul său. Era singur ! Inima îi zvîcni dureros, în gît i se grămădi un nod care ținea cu tot dinadinsul să-l sufoce, iar pe ochi i-a coborît parcă o pînză de păianjen. Se apropia ora 12, clipa de cumpănă dintre ani !

Se ridică hotărît și ieși imediat afară ; simțea o acută nevoie să înghită cîteva guri de aer curat, altfel...

10

Prima vacanță din viața de student era pe sfîrșite... La cîteva zile după Anul Nou, Dragoș intrase în sesiune și terminase toate examenele și colocviile cu calificativul maxim : „foarte bine". Făcuse astfel primul pas spre crearea acelei platforme care avea să-l ducă la titlul de șef de promoție, cucerit treptat, în fiecare an, și decernat la absolvirea facultății, odată cu diploma roșie, de merit, cuvenită în asemenea situații.

Părinții, frații și surorile se bucuraseră, bineînțeles, de succesele lui, pe care le socoteau... firești. Dragoș însuși le prezentase ca atare, străduindu-se adică să nu atragă cu nimic atenția asupra lor.

Petrecuse bine în vacanță. Se întîlnise cu prietenii, mai ales cu Geo, se odihnise, citise mult ! Acum se pre-

gătea de plecare. Își așezase, cu grijă, totul în geamantanul cel nou, cumpărat încă din toamnă, odată cu începerea facultății. Se oferise să-l conducă la gară mama, pentru că tatăl era plecat de două zile cu căruța și caii, undeva departe de sat, pentru rezolvarea unor treburi.

Trebuia să meargă 3 km pe jos. Era noapte, întuneric. Au luat-o pe calea ferată. Pășeau din traversă în traversă, ca să le fie mai ușor, atenți tot timpul la cel mai mic zgomot, de teamă de a nu fi surprinși de vreun tren.

O vreme a dus Dragoș geamantanul în mînă. Nu era ușor. Cînd a obosit, l-a preluat mama. Nu mai era prea tînără : avea peste cincizeci de ani. Deși fusese de multe ori bolnavă, se învățase cu suferința și arareori spunea că o doare cîte ceva, doar cînd efectiv nu mai putea să se țină pe picioare. De altfel, viața îi fusese, în general, un calvar... eroic. Muncise de la vîrsta de șapte ani, la stăpîn, pe moșie. Era cea mai mare dintr-un șir de copii, pînă la urmă nouă aveau să fie la număr. Din cauza aceasta, nu putuse să meargă la școală, trebuind să muncească, să cîștige și ea ceva, să-și ajute părinții. Cînd a împlinit șaisprezece ani, a rămas singură : părinții i-au murit, amîndoi, într-o săptămînă. De tifos ! Era în timpul primului război mondial. Au murit în următoarele două săptămîni și doi copii. Patru morți în trei săptămîni. Iar ea, viitoarea mamă a lui Dragoș, a rămas deocamdată și mamă, și tată, la numai șaisprezece ani, pentru șase frați și surori mai mici, ultima, o fetiță, neavînd mai mult de cîteva luni. I-a crescut pe toți, i-a făcut mari, i-a supravegheat și ajutat pe fiecare, pînă ce au ajuns la casele lor, la rostul lor. Se căsătorise ea însăși între timp, avea copii, cu toții aveau să se facă șapte. Dragoș era al patrulea, primul după trei fete...

Acum, cînd mergeau spre gară, două dintre aceste fete nu mai existau : una murise de mică, pe la vreo șase ani, cealaltă — Gabriela, pe care o iubise atît de mult Dragoș — se stinsese cu trei ani în urmă.

Bocăneau, lovind ritmic traversele din lemn ale căii ferate. Deși iarnă, nu era pic de zăpadă. Nici ger prea mare nu era. Din cînd în cînd, mai izbeau cu încălțările

și în cîte-o piatră, care ajungea în șina strălucitoare, țiuind prelung în noapte.

Mama călca bărbătește, cu pași mari. Era o femeie înaltă, bine legată, dar subțire la trup. Așezase geamantanul pe creștetul capului, îl ducea mai ușor așa, sprijinindu-l din cîte-o parte, cînd cu o mînă, cînd cu cealaltă. Vorbeau. Deși neștiutoare de carte, mama era o femeie de duh, învățase atît de mult de la viață, se purta cu înțelepciune și echilibru în orice împrejurare. Pe deasupra, se exprima nu de puține ori colorat, plastic, valorificînd într-un chip fericit, original, resursele nelimitate ale limbajului popular.

La un moment dat, călcînd pe o piatră mai mare, pe care n-o putuse observa, fiind întuneric, femeia a alunecat. În clipa aceea, dezechilibrîndu-se, geamantanul i-a zburat de pe cap, aterizînd, la o distanță de cîțiva metri, între șine.

Dragoș s-a repezit spre geamantan îngrijorat, bombănind. Fiind încuiat cu cheia, nu se deschisese, dar din cauza loviturii se zgîriiase în cîteva locuri și se turtise la un colț, după cum și-a putut da seama, cercetîndu-l la flacăra unui chibrit. Mama se căina, scuzîndu-se.

— N-am vrut, maică, te rog să mă ierți ! spuse ea.

— Bineînțeles că n-ai vrut, dar asta nu mă consolează pentru faptul că mi s-a stricat geamantanul !

— Și mai dă-l, Doamne iartă-mă, de geamantan, izbucni femeia jignită, că la urma urmei o să-ți cumpărăm altul, la anu !

— Păi da, că sînteți și nemaipomenit de pricopsiți ! aruncă vorbele feciorul, fără prea multă gîndire, pornind mai departe spre gară.

Mama venea în urma lui, stingheră, parcă fără nici un rost. Nu spunea nimic. Dragoș își dădu seama că o mîhnise, dar o anume încăpățînare îl oprea parcă să-și ceară scuze. La despărțire, cînd se afla pe scara vagonului, observînd cum ochii aceleia ce-i dăduse viață înotau în lacrimi, îngînă cîteva cuvinte, dar era prea tîrziu, trenul se pusese deja în mișcare.

O lăsase supărată, ca de atîtea ori de altfel, și-i părea tare rău ! Și în alte dăți, din cine știe ce motive, o

necăjise și aproape niciodată nu fusese în stare să-i aline cu o vorbă necazul. Ceva de neînțeles îl oprea de fiecare dată s-o facă, deși în adîncul sufletului său simțea clar această dorință.

Nici după aceea, din păcate, își aminti ziaristul Dragoș Dănescu, lucrurile nu s-au schimbat prea mult. Parcă era obligat să îndeplinească un destin ce-i poruncea mereu să rămînă dator : fie cu o vorbă bună, fie dator s-o vadă mai des (uneori trecea cîte-un an și nu ajungea acasă). Acum, cînd nu mai are cui să spună nici una dintre vorbele acelea, pe care le simte foind în ființa lui, condamnate să se sufoce acolo în nerostire și adînc, ar da orice s-o mai poată vedea măcar o singură dată în poarta casei așteptîndu-l sau s-o mai audă cum le spunea la plecare, lui și alor săi :

— Vă mulțumesc, maică, pentru că ați venit *să vă mai văd !* Vă mulțumesc !

Chiar înainte de sfîrșitul bătrînei (ajunsese la șaptezeci și nouă de ani și era foarte bolnavă), a ezitat să-și părăsească treburile, urgente, e adevărat, și să plece imediat ce-a aflat vestea că-i este foarte rău. Ar mai fi apucat-o în viață, poate că ar mai fi reușit să vorbească ceva cu dînsa. A ajuns la o oră după ce-și dăduse sufletul. Degeaba alergase cu 120 de km pe oră ! A găsit-o cu lacrimile proaspete pe obrajii încrețiți precum scoarța bătrînilor copaci. Așteptase, așteptase, sperînd... Înțelegînd însă că *timpul nu mai are răbdare*, începuse să plîngă... Așa a murit !

„Neghiobi sîntem..., de-atîtea ori sîntem neghiobi, șopti, îndurerat, gîndul lui Dănescu. Lăsăm să ne scape viața printre degete ! Nu ne bucurăm de ea, nu ne bucurăm de cei dragi, de cei apropiați...“

„Parcă n-am fi surori, își aminti Dragos ce-i spusese într-o zi, la telefon, soției sale una dintre surorile acesteia. Trăim în același oraș, la o distanță de 1 kilometru și nu ne-am văzut de peste două luni !“

La mai puțin de-o săptămînă, cea care vorbise la telefon era moartă ! S-a stins pe neașteptate, într-o oră. Soția lui Dănescu a apucat s-o vadă cîteva secunde, înaintea unei operații care n-a salvat-o. Au plîns și

s-au căit după aceea amarnic ! În zadar, desigur ! Acum, dacă ar ști că trăiește undeva, la marginea pămîntului, n-ar ezita să pornească imediat într-acolo !

...Deocamdată, gîndul ziaristului alergă din nou spre curtea sanatoriului, unde-l lăsase pe studentul Dragoș Dănescu... Îl găsi mai înseninat la față. Părăsise banca pe care stătuse cu Valentina. Se plimba tot singur, ca de obicei, dar avea pe față înscrisă parcă hotărîrea pe care o luase cu cîteva clipe înainte, o hotărîre demnă de anii lui tineri, de drumul vieții ce îl aștepta.

CAPITOLUL V

LUMINĂ LA CATARG

1

— Ridicați marele pavoaz ! „Lumină la catarg“ ! „Lumină la catarg“ ! A sosit simpaticul nostru lup de mare !

Cel ce vorbise era Șerban Giurcă, agronomul.

— Andrei ! Andrei ! rostiră alte două glasuri.

Bărbatul înalt, cu fața ca de ciocolată proaspătă, înainta cu brațele deschise. Uniforma de un alb imaculat, a ofițerilor de marină, îmbrăca de minune trupul subțire și zvelt, mîngiind cu lumini calde chipul aproape colțuros, tăiat parcă în grabă într-o piatră pe care timpul nu-și găsise încă răgazul s-o șlefuiască.

După serbarea din fiecare an a absolvenților, la care ei participau cu regularitate, se întîlneau aici, în cabinetul de limbi moderne, fosta lor sală de clasă. Inițiativa fusese chiar a lui Andrei Cernea, „marinarul“, cum l-au numit din vara aceea a propriei lor absolviri, de la care trecuseră, iată, nu mai puțin de nouă ani. El, Andrei, care, după ce învățase undeva departe, la margine de țară, cutreierase lumea pe „mișcătoarele cărări“ de apă, simțise primul nevoia revederii. Aprinsese atunci „o lumină la catarg“ — o telegramă, adresată mai multora dintre foștii lui colegi, ca și fostei lui profesoare diriginte, conținînd propunerea unei întîlniri, ce urma să devină tradițională și să se petreacă de fiecare dată în ziua absolvirii unei noi generații de liceeni.

Metafora — „lumină la cătarg" — cu care denumiseră de-atunci această întîlnire căpătase multiple semnificații. Școala însăși era privită ca un adevărat „catarg", punct înalt și izvor de lumină, către care te îndrepți cu gîndul, cu sufletul, ori cu întreaga ființă, de-atîtea ori, în atîtea momente ale vieții, fie din plăcere ori datorie, fie din nevoia de a reîmprospăta contactul cu un șuvoi de putere și încredere neobosită în speranță și izbîndă pe un drum pe care ești chemat să-l urci, să urci trudind și bucurîndu-te !

„Lumină la catarg" devenise și un fel de parolă a generației lor. Era de-ajuns ca cineva să dea un telefon și să rostească aceste cuvinte pentru ca cel ce le recepta să înțeleagă imediat că la capătul celălalt al firului se află un coleg sau o colegă purtînd pe buze un gînd bun, o întrebare, o rugăminte, o propunere...

Bărbatul înalt, cu fața ca de ciocolată proaspătă, zîmbea acum, după ce îmbrățișase pe toți cei de față, străduindu-se să răspundă, pe rînd, întrebărilor ce-l asaltau. Privirile sale, de un albastru-cenușiu, în care se topiseră parcă toate culorile și tainele mărilor și oceanelor străbătute în ani de lungi călătorii, se plimbau de la o față la alta, zîmbind și ele cu luciri de oțel îmblînzit.

— Am o surpriză pentru toată lumea ! se grăbi Andrei Cernea să anunțe, spre a potoli șuvoiul de întrebări, pe care-l presimțea în continuare (de cîte ori se întîlnea cu foștii săi colegi, în asemenea împrejurări, ori în altele, era solicitat să le povestească, neapărat, despre ceea ce mai văzuse în ultimele sale călătorii).

— Ce fel de surpriză ? întrebă Cristina Vălcanu, una dintre doctoritele clasei (în total erau trei : ea, Cristina, Magda Ionășan a doua și Monica Dragu ; lor li se adăuga, dintre băieți, Răzvan Bărbulescu, absent deocamdată, urma să sosească ceva mai tîrziu, direct la restaurantul unde obișnuiau să se întîlnească după ce plecau de la liceu ; de altfel, și celelalte două fete — Magda și Monica — lipseau, ori nu sosiseră încă).

Andrei se îndreptă spre ușa sălii de clasă, deschise și ieși pe culoar, pentru ca după cîteva secunde să pătrundă înăuntru, de mînă cu o fată.

— Ea e Anca, logodnica mea !

— Logodnică ? se auzi glasul Cristinei ondulîndu-se într-o mirare aproape răutăcioasă. De cînd ?

— De astăzi ! răspunse marinarul, firesc.

Un ropot de aplauze, ca un ecou al cuvintelor lui Andrei, umplu sala de clasă.

Se făceau prezentările. Anca era o fată micuță, abia ajungea pînă la umărul lui Andrei, subțire, mlădioasă, cu o față plăcută, zîmbitoare, cu ochi căprui, inteligenți ; îmbrăcată cu bun-gust, ea concentra în juru-i priviri cercetătoare și zîmbete calde, ca niște ferestre deschise spre lumină.

— Bine că s-a găsit cineva *să te ia* și pe tine ! Acum, cred că ești mulțumit ! Șopti un glas lîngă umărul lui Andrei.

Era Cristina Văleanu, doctorița, care, ridicîndu-și cu semeție privirile, tulbură cu două săgeți verzi albastrul oțelit al ochilor marinarului.

— Da, Cristina, răspunse tot în șoaptă și Andrei, s-a găsit, în sfîrșit, cineva să *mă ia* și pe mine.

Soții Dănescu — profesoara de engleză și ziaristul, prezent și de data aceasta la întîlnirea foștilor elevi ai soției sale —, aflați în preajmă, ascultară mirați și cu îngrijorare schimbul de replici dintre Cristina și Andrei.

— Unele răni se vindecă foarte greu ! spuse profesoara.

— Așa se pare ! răspunse acesta...

2

Cristina și Andrei fuseseră prieteni buni în toți anii de liceu. Prietenia lor, o tandră și caldă iubire de fapt, se tulburase în clasa a XII-a, cînd Andrei și-a rostit mai ferm decît oricînd hotărîrea de a nu da examen de admitere la Medicină, ci la Institutul de Marină de la Constanța.

— Pentru ce? Pentru ce trebuie să pătimesc și cu tine ceea ce am pătimit cu tatăl tău? a întrebat într-o zi, a nu știu cîta oară, mama lui Andrei, desperată. Nu înțelegi că nu mai pot să suport? Nu-ți este milă de mine? Treizeci de ani am trăit cu inima înspăimîntată și m-am zbătut mai mult în singurătate. Tatăl tău a fost, o știi și tu bine, mai mult pe mare decît cu mine, cu noi! Fiecare plecare într-o nouă cursă a însemnat pentru mine încă o confruntare cu moartea. De fiecare dată mă uitam la el înainte de a părăsi pragul casei ca pentru ultima oară. Am avut noroc, s-a întors de fiecare dată. Dar ce folos! El a fost aproape mereu fără noi, iar noi... Acum ne-a părăsit de tot!

O înecase plînsul. Biata femeie!... Lui Andrei îi era cu adevărat milă de mama lui. Suferise și suferea cumplit pentru că tatal, ajuns la gradul de amiral la vîrsta de cincizeci și cinci de ani, abia ieșit la pensie, se prăpădise, pe neașteptate, în urma unui infarct. Era spre sfîrșitul clasei a XI-a, în mai. Cu toate acestea, cu toate dureroasele adevăruri pe care i le amintea și reamintea mama sa, băiatul era hotărît să urmeze aceeași carieră. Se contaminase pînă în adîncul ființei sale de acest lucru, de tot ceea ce văzuse, ca dovezi, la tatăl său, despre lumea întreagă, pe care amiralul o cutreierase și-o cunoscuse, de tot ceea ce auzise despre această lume, a albastrului infinit și mișcător și a uscatului cu atîtea chipuri și seducătoare taine. Degeaba! Nici el nu putea! Nu putea să renunțe! O fi meseria de medic interesantă, importantă, „vitală", cum îi sublinia în atîtea rînduri mama sa, „bănoasă" pe deasupra, dar pe el nu-l pasiona. Astfel că hotărîrea lui, odată luată, a rămas neclintită.

Atunci s-a petrecut ruptura între el și Cristina. Fată de medici, hotărîtă să urmeze de asemenea medicina, ea a decis, tot atît de categoric pe cît o făcuse Andrei în ceea ce privește profesia lui, că „nu-i trebuie în nici un caz un marinar", „un vîntură-apă și-un vîntură-lume"! Dacă aceasta îi este hotărîrea, „n-are decît să și-o păstreze, dar cu ea a terminat!"

Ușor de spus ! Ușor de procedat chiar în consecință ! Dar sufletul ?! El nu ascultă prea ușor de hotărîri luate mai ales de minte !

Suferința declanșată a ros în inimi nestingherită de nimic, ani de zile. Cristina a devenit pustie și rea. Nici măcar reușita la facultate n-a mai bucurat-o ! Ani de-a rîndul a evitat orice fel de băiat sau de bărbat care încerca să se apropie de ea. Pentru ca pînă la urmă să observe cu surprindere că ea însăși începuse să fie evitată. Rămăsese singură ! Era încă mîndră, dar singură, tot mai singură ! Pînă într-o zi, cînd, desperată, și-a scos mîndria din suflet, aruncînd-o ca pe ceva nefolositor, și a cedat primului care a îndemnat-o să facă acest gest.

Era cu un an în urmă, în primăvară... Ieșise de la spital. Ploua. Autobuzul cu care călătorea pînă acasă sosise în stație. A început să alerge, ca să-l prindă. A alunecat și a căzut. O arsură i-a fulgerat genunchiul drept, din care a început să țîșnească sîngele prin ciorapul murdărit și rupt. În clipa aceea a simțit o mînă viguroasă sprijinind-o să se ridice, iar în urechi a primit, ca pe o șoaptă de dragoste, încurajarea, desigur, mai mult ironică :

— Nu-i nimic, trece pînă vă căsătoriți ! Deși căzătura e semn că fenomenul se va petrece foarte repede. Iată, eu sînt dispus să vă iau și așa... lovită la genunchi.

N-a mai scăpat de el pînă acasă. Era un bărbat de vreo treizeci de ani, înalt, nu prea solid, nici frumos, nici urît, care vorbea domol și cu anume întorsături ale frazelor ce atrăgeau atenția. A sporovăit tot timpul, i-a împuiat capul cu fel de fel. Iar ea, în ciuda comportării caracteristice (era de obicei ironică, retezînd scurt, cu ascuțiș de bisturiu, orice fel de intenție pe care-o simțea înaintînd spre sine și care nu-i convenea) și în ciuda însingurării ce și-o impusese în ultimii ani, ori poate tocmai de aceea, l-a ascultat cuminte, din ce în ce mai liniștită, cu atenție, deși multe dintre cele auzite n-o interesau. A reținut astfel, dintre atîtea, că este inginer mecanic, că se numește Doru Nenciu, că lucrează la un Ciclop și că este necăsătorit, dar că, desigur, vrea să se însoare.

Peste vreo zece zile, după ce depuse actele în vederea căsătoriei, Cristina a auzit, întîmplător, pe o funcționară de la Oficiul stării civile șoptindu-i unei colege :

— Nici nu s-a răcit bine culcușul de la plecarea celeilalte, că a și găsit înlocuitoare. Și unde mai pui : asta e doctoriță ! Iar el ?...

L-a tras repede de mînă afară.

— Ai auzit ce-a spus femeia aceea ? l-a întrebat, privindu-l crunt.

— Ce-a spus, ce-a spus ? N-am auzit nimic ! s-a apărat „inginerul“ de vorbele Cristinei ca de mușcătura unei viespi, dînd să coboare scările clădirii.

— Ai auzit ce-a spus femeia aceea ? a repetat doctorița și mai apăsat. Ce e cu „cealaltă“ ?

— Ce să fie, dragă ? a răspuns viitorul mire, zîmbind, în timp ce o prindea de braț, îndemnînd-o să coboare. Cealaltă a fost..., a fost și s-a dus !

— Cum „a fost“ ?!

— Așa, bine, a fost ! Adică, înaintea ta a mai fost *cineva* ! Un an, atît ! Nu ne-am înțeles, și gata : „*Au revoir* !“ „*Good bye* !“ Și s-a dus ! Acum vreo două săptămîni, mai exact : în ziua în care ne-am cunoscut, veneam de la divorț, să știi !

A simțit că i se face rău ; chipul a împrumutat culoare de var, ochii căutau rătăciți în jur, iar picioarele, moi, călcau parcă străine de trup. În cap și în suflet se pornise furtună, iar ea, Cristina, asculta bombănitul uraganului dinăuntru fără să poată răspunde ceva.

— Dragă, dacă nu-ți convine, a continuat „domnul inginer“, în timp ce-o privea fără să fie impresionat cît de cît, poți să zici „Nu“ de pe-acum, ce să mai aștepți întrebarea ăluia cu panglică peste umăr ? Ne întoarcem, retragem hîrtiile și... „Mi-a părut bine !“ „*Au revoir* !“ „*Good bye* !“ Mai căutăm, că asta e viața. !

Doctorița n-a spus „Nu“ nici atunci, nici peste cîteva zile, ca răspuns la întrebarea tradițională din momentele oficierii căsătoriei, deși între timp mai aflase că „inginerul“ era de fapt „personal TESA“, după propria lui expresie, mai exact : recepționer la Ciclopul cu prici-

na ! Cîștiga însă „cît trei ingineri la un loc“ după cum a ținut s-o asigure, și pe deasupra, spre a-i satisface cît de cît orgoliul ei de „intelectuală“, a informat-o că este student în anul II la cursurile serale ale unei facultăți a Academiei de Studii Economice.

Cristina se simțea propulsată parcă de o forță inexplicabilă pe drumul pe care pornise și nu găsea în ea puteri să se oprească. Astfel că a mers înainte, nemaiauzind și nemailuînd nimic în seamă, iar după căsătorie, ieșind pe ușa Oficiului Stării Civile, n-a găsit altceva mai bun să rostească spre cunoștințele aflate de față, spre colegele de la spital sau spre fostele colege de școală decît :

— Fetelor, de-acum am și eu un bărbat !“

„Biata Cristina“ a șoptit cineva din preajmă, cu lacrimi în ochi.

Mireasa însă n-a auzit-o ! Părea cu adevărat fericită. Era frumoasă, fața toată îi era numai zîmbet ; atentă și tandră cu cei din jur, chiar și cu ginerele, nu auzea de fapt nimic și nu vedea pe nimeni. Sperase pînă-n ultima clipă că părinții ei o vor ierta și că vor fi de față, așa cum s-ar fi cuvenit în asemenea momente. Dar nu, nu veniseră ! Cel puțin, ai lui Doru se aflau undeva departe, în provincie.

— Ce să-i mai deranjăm, dragă ? a răspuns el cînd Cristina a cerut să-i invite la căsătorie. Le trimitem o scrisoare după aceea, ca să știe și ei, și „gata !“ (De fapt, nu apucase să-i anunțe că se despărțise de „cealaltă“, deși pe doctoriță o asigurase că făcuse acest lucru.)

La restaurant, unde au petrecut cîteva ore după încheierea căsătoriei, proaspătul mire a băut zdravăn, pînă s-a îmbătat și-a început să facă scandal. Cu ocazia aceasta, Cristina a aflat încă un lucru „îmbucurător“, și anume că bărbatul ei nu scapă nici o săptămînă în care să nu se îmbete, bine de tot, măcar o dată, și că, ajuns în această stare, plăcerea lui cea mai mare o constituie scandalul !

„În principal, pentru asta l-a părăsit fosta soție !“ i-a spus atunci un coleg de serviciu al lui Doru.

„Mă mir că în perioada care a trecut de cînd vă cunoașteți nu și-a dat în petec, a continuat altul, de-alături. E drept că nu sînt mai mult de trei săptămîni !"

„Ei, a făcut și el un efort ! Merita, doar !" a mai adăugat cel dintîi.

Doctorița a plîns pe săturate, căindu-se amarnic pentru nechibzuința ei de-a dreptul strigătoare la cer ! „Doamne, Doamne, cine m-a blestemat" ? strigau gîndurile ei învălmășite. „Cine să te blesteme ? se ridică unul mai treaz dintre ele. Bineînțeles că nimeni ! E o prostie să judeci astfel !" Fata nu se putea însă opri din plîns ; îi venea să-și muște degetele, să-și dea palme peste obraji, „să se dea cu capul de pereți", cum îi spusese mama ei cu puțin timp în urmă :

— Mai bine dă-te cu capul de pereți, Cristino, decît să faci asemenea gogomănie. Dă-te acum, că poate o să te trezești ! Mai tîrziu, degeaba ai să vrei s-o faci ! Va fi zadarnic ! Știi tu cine este acest individ ? De unde îl cunoști, de pe stradă ? Și de cînd îl cunoști ? De zece zile ?! Noi nu avem nimic împotriva lui, chiar dacă nu ne place nici mie, nici tatălui tău. Nu știu să-ți spun precis de ce, dar nu ne place ! Așa că mai așteaptă, fata mea ! Mai așteaptă, că nici sufletul tău nu e pregătit să-l primească ! Simt foarte bine acest lucru, sînt sigură că așa e ! Tu ești încrîncenată și atîta tot ! Încrîncenată și încăpățînată ! Dar nu s-a terminat lumea, Cristino ! Uite, nici Andrei nu...

— Să nu aud de Andrei ! a răspuns ea atunci cu înverșunare îndurerată. Și mai ales, să nu te aud pe tine vorbind despre el ! Pe voi ! Nu voi sînteți cei ce m-ați obligat să mă îndepărtez de el ? Nu din cauza voastră am suferit și sufăr atîta ? Acum, gata ! S-a terminat ! Am așteptat destul ! Cu ăsta mă mărit ! Fie ce-o fi !

Se uita la el cu silă, pe sub pleoapele umflate din cauza plînsului. Îl potoliseră cei doi colegi de serviciu, care-i știau foarte bine metehnele. Intervenise și Șerban Giurcă, așa cum proceda el întotdeauna, sărind fără preget atunci cînd cineva se afla în nevoie, ajutînd cu tot ceea ce era în stare să facă, ori de cîte ori se punea ceva la cale, cînd se organiza ceva. De data aceasta găsise la repezeală o mașină, și acum îl sprijinea pe mire

să ajungă pînă la ea, spre a-l trimite acasă. Cristina l-a urmat, s-a urcat și ea în mașină. Înainte de a închide portiera, i-a zimbit trist și i-a spus :

— Iartă-mă, Șerbane ! Îți mulțumescu mult ! Te rog să închei tu „lucrurile“ aici ! Vorbim miine la telefon. Încă o dată, îți mulțumesc !

— Ai grijă de tine, Cristina ! i-a răspuns Șerban. Aici, descurc eu totul, fii liniștită. În rest... — a încheiat el, înălțînd din umeri, neputincios —, vom trăi și vom vedea... Cine știe ?!

3

Fără să-i povestească chiar totul, ocolind deci cu bună intenție aspectele neplăcute, tristețea din scrisoarea trimisă de Șerban lui Andrei se simțea de la o poștă.

Nenorocirea căzută pe capul fostei sale iubite l-a îndurerat adînc pe marinar. Cu atît mai mult cu cît de cînd o întîlnise pe Anca el își recăpătase aproape total echilibrul. Sufletul lui, bîntuit de zbucium ca o mare de furtună timp de ani de zile, își potolise talazurile, străduindu-se, cu multă grijă și aprinsă dorință, să construiască, cel puțin la suprafață deocamdată, o oglindă clară în care să se poată reflecta un nou chip, o nouă ființă...

Se simțise atîta timp singur, față-n față doar cu hotărirea sa neclintită, cu greutățile caracteristice vieții de student-militar, cu asprimile cîmpului de instrucție, ale nopților de gardă, ale exercițiilor pe apă, în timpul cărora se simulau tot felul de situații de viață sau de luptă ce trebuiau rezolvate. Îl vegheau însă peste tot ochii albaștri-cenușii ai tatălui său, care erau și ochii lui, privirile acelea cînd blînde, cînd de oțel, deasupra cărora se profilau, ca două aripi bogate și grele, sprîncenele stufoase, ce pilpîiau în veșnică neliniște.

Cu toată această veghe, ar fi dorit totuși să-i fie mai aproape mama, colegii, măcar unii dintre ei cu care fusese și rămăsese bun prieten, profesorii... Pe Cristina o purta în suflet : ea era bucuria și durerea lui totodată ! Atunci i-a venit ideea întîlnirilor din fiecare an, botezate cu metafora „Lumină la catarg“.

Era într-o noapte pe mare, în timpul unui exercițiu. Vasul pe care se afla străbătea alene întunericul de smoală, tăind cu deplină siguranță, fără milă, trupul valurilor ce-i ieseau în cale. Bîzîitul înfudat al motoarelor se stingea treptat, înghițit de răsuflarea puternică a mării. Înainta, urmărind îndeplinirea unor comenzi prezente în ordine și înscrise pe bordurile aparatelor. Deodată, de undeva din dreapta lor, de la o distanță nu prea mare, au țîșnit semnale luminoase, al căror grai specific Andrei îl înțelegea foarte bine : colegii de pe alt vas anunțau îndeplinirea unui obiectiv din misiunea lor. Lui Cernea, acele lumini i s-au părut însă ca un strigăt la început, ca o chemare de suflet îndurerat, apoi, dimpotrivă, ca o încurajare ce se rostea în noaptea cea neagră : „Hei, voi de-acolo, fiți liniștiți ! Nu sînteți singuri !“

I-a povestit acest lucru într-o scrisoare lui Șerban, dezvăluindu-i și gîndul acela al întîlnirii. A trimis în același timp telegrame cu propunerea respectivă mai multor colegi, ca și „doamnei de engleză“, Mădălina Dănescu. Entuziastul Giurcă, „suflet mare și gînd frumos“, cum l-a numit cîndva ziaristul Dănescu în urma unei îndelungi convorbiri cu el, în timpul căreia îl întrebase de mai multe ori „de ce vrea să se facă inginer agronom ?“, i-a răspuns prompt, spunîndu-i, printre altele :

— Bătrîne lup de mare, propunerea ta a fost acceptată cu ropot de aplauze. Ea a aprins pe catargul cel mai înalt al ființelor noastre o lumină ce sperăm să nu se stingă mult timp. Așadar, „Lumină la catarg !“ Pe curînd !

4

Cînd aflase despre această inițiativă, Dragoș Dănescu se gîndise mult la încărcătura ei de frumusețe. Ce bine ar fi fost dacă cineva dintre cei ce constituiseră generația lui, dacă dintre foștii lui colegi de școală s-ar fi găsit unul cu o asemenea propunere ! Ar fi rămas, desigur, într-o mai strînsă legătură unii cu alții, s-ar fi cunoscut mai bine, ca oameni maturi de data aceasta,

s-ar fi ajutat la nevoie, ar fi pus poate la cale realizarea împreună a unor lucruri frumoase, cu mai multă șansă de a rămîne, ar fi fost scutiți de unele dureroase surprize...

Festivitățile prilejuite de sărbătorirea centenarului școlii coincideau cu împlinirea a douăzeci de ani de la terminarea liceului de către promoția lui Dănescu. La întîlnirea de zece ani, el nu fusese, la aceea organizată la cincisprezece ani de asemenea nu putuse să participe. Acum era prezent însă. Acum se va întîlni cu toți colegii sau cu cei mai mulți dintre ei. Pe unii îi mai văzuse între timp, prin București ori prin diferite colțuri de țară, pe unde viața îi răspîndise și-i fixase. Aceștia erau puțini însă ; cei mai mulți îi rămăseseră departe, timp de douăzeci de ani.

Erau momente de mare emoție, de încordare. Îi va recunoaște pe toți ? Nici nu încape îndoială ! Cum să nu ?! Iată : „Tu ești Cutare ! Ce mai faci ? Tu ești Cutare ! Tu... Cutare ! Dar tu ?... Tu cine ești ?“

În fața lui Dănescu se afla un omuleț cocîrjat, cu obrajii căzuți, scofîlciți, care s-ar fi potrivit foarte bine cuiva a cărui vîrstă să fi numărat cel puțin optzeci de ani ; buzele crăpate, bătute de vînt, fără seva vieții în ele, se străduiau să nască un zîmbet, dar rezultatul nu era decît expresia unei triste răstignite peste cele două țărmuri fragile, rare, ale dinților îngălbeniți de tutun, ochii însă erau vii, negri și adînciți în orbite ; bucuria ce s-a aprins în ei la început, în momentul revederii, s-a înecat repede în durerea cu care se părea că erau obișnuiți, într-o durere, fără margini, a sufletului...

— Cine ești, omule ? mai întrebă Dănescu cu glas tremurat, simțind cum i se urcă în gît un nod dureros. Am fost colegi ?

— Cum, măi Dragoș, nu mă mai cunoști ? se auzi glasul omulețului din fața sa. Știu că m-am schimbat mult, mult, adăugă mișcîndu-și capul într-o dureroasă meditație, dar nu se poate să nu mă recunoști. Adu-ți aminte, într-un fel eram idolul vostru, al școlii, al orașului acestuia...

— Sandule! strigă deodată Dănescu, îmbrățișîndu-l. Sandu Teodorescu! „Cangurul!“ Extraordinar! Ce s-a întîmplat cu tine? Ce-ai pățit?

— M-a călcat viața în picioare, Dragoș!

— Cum, pe tine?! Pe tine, care țineai în mînă viețile a sute și sute de oameni, sufletele ce populau un stadion întreg atunci cînd te aruncai, precum un cangur, dintr-un colț al porții în celălalt și nu lăsai să-ți scape nici o minge, nici măcar cele bătute la „păianjen“? Cine era portarul de fotbal imbatabil în tot orașul, în toată regiunea aceasta a noastră? Sandu Teodorescu! „Cangurul“! Ce-ai făcut, Cangure, cu tine? Pe unde te-ai pierdut?

— E o poveste întreagă, Dragoș, pe care am să ți-o spun, dacă vei avea timp s-o asculți, o poveste aproape de neimaginat!...

Dar au început festivitățile, programul lor a fost aglomerat și antrenant, iar Dragoș n-a mai apucat să asculte povestea „Cangurului“. A plecat din oraș chiar fără să-și ia la revedere de la el. De la școală au mers la un restaurant, într-un parc, apoi la altul, pe drum s-au pierdut, și pînă la sfîrșit nu s-au mai întîlnit. La București, s-a gîndit de mai multe ori la el; i-ar fi scris, l-ar fi căutat poate, dar nu știa nici măcar unde trăiește. Nu-și notase adresa lui. Sigur că ar fi putut întreba, eventual, pe alți colegi, poate stiau aceștia. Dar a pregetat, nu și-a găsit timp. Astfel că încet-încet, „Cangurul“ a intrat din nou în uitare...

— Dar Costel Drumea unde este? L-ați văzut cumva pe fostul meu coleg de bancă și bun amic, Costel Drumea? a întrebat Dragoș la un moment dat, în timpul festivităților, pe cei din jurul său. El n-o fi venit?

— De unde să vină, de pe lumea cealaltă?

— Poftim?! Ce tot vorbești, Hîrtiescule? întrebă intrigat Dănescu pe cel ce-i răspunsese, și pe care-l știa consătean cu Drumea.

— Dragoș, Dragoș! Se cunoaște că n-ai mai fost de mult timp pe-aici. Altfel, ai fi aflat că bunul tău prieten de altădată nu mai este printre noi de aproape patru ani!

— Cuum ?!

— Așa precum ai auzit ! Se îngrășase rău, își îmbolnăvise inima, și într-o zi s-a rupt arcul mașinăriei ! Și gata !...

Dragoș Dănescu amuțise. Nu mai auzea nimic și parcă nu mai vedea nimic din tot ceea ce se afla în jur... Alerga prin curtea aceea de forma unui patrat, ascunsă între clădiri, de mînă cu un băiețel grăsuț la față și la trup, cu pielea creolă, cu părul negru și ochi ca de smoală aburindă, alergau amîndoi rîzînd prin curtea aceea, apoi prin grădina școlii, cît era ea de mare, se jucau de-a v-ați ascunselea, apoi iar rîdeau și alergau pînă la poartă, la intrarea școlii, ca să vadă dacă nu „le-a venit cineva de-acasă". De obicei, tatăl lui Costel era acela care venea des, aproape în fiecare săptămînă, cîteodată chiar și de două ori într-un asemenea scurt interval. Era brutar și venea la oraș să cumpere ba făină, ba zahăr, ba una, ba alta ! Dădea, bineînțeles, și pe la școală, încărcat de bunătăți. Astfel că dulapul în care Costel își păstra lucrurile era o adevărată ispită pentru Dragoș, ca și pentru alți copii. Abia așteptau recreația cea mare din timpul cursurilor, ori pauza cea mare din programul de după-amiază, cînd își pregăteau lecțiile, ori momentele de seară de dinaintea culcării, sau pe cele de dimineață, puțin înainte de începerea cursurilor, ca să alerge la dulapul-minune, în care găseau pîine albă și proaspătă, așa de bună cum Dragoș nu mîncase niciodată (la ei, la țară, se făcea pîine neagră, din cauza făinii, măcinată la moară de apă, cu piatră care zdrobea boabele de grîu) ; găseau de asemenea în dulap cozonac frumos mirositor, galben ca soarele, pufos ca un burete, care avea în trupul său spirale, late cît degetul, din sîmburi de nucă ; se aflau în dulap și pui fripți, și bucăți mari de friptură din miel fraged, și rotocoale de caș afumat, și mere ionatane sau domnești, și gem de prune, și... cîte și mai cîte. Costel era un copil bun la suflet, darnic și tandru, iar Dragoș era primul lui favorit, în calitate de coleg de bancă și mai ales de... sprijin permanent la învățătură, la realizarea temelor, la trecerea examenelor, chiar și la... întocmirea, cînd s-au făcut mai mari, a scrisorilor de dra-

goste. Drumea iubea o fată din sat de la el, elevă la un alt liceu din oraș. Se întîlneau numai duminica, atunci cînd primeau învoire să părăsească internatul ; se plimbau de mînă prin grădina publică, așa cum făceau atîția alți elevi, ori mai ales prin parcul de deasupra acesteia, unde, pierzîndu-se printre copaci, îndrăzneau să-și apropie în fugă, ca într-o fulgerare, buzele... spre a avea apoi la ce să se gîndească o săptămînă întreagă. Gîndurile lor se așterneau adesea pe hîrtie, iar cele ale lui Costel găseau, de cele mai multe ori, haină de exprimare — potrivită și înfiorată — sub peniţa subțire și inspirată a lui Dragoș...

— Știi că are un băiat aici în școală, elev în clasa a XII-a ?

Întrebarea lui Hîrtiescu l-a trezit din visare.

— Ce-ai spus ?

— Drumea, Costel Drumea, are un băiat mare, e elev în clasa a XII-a, aici ! Dacă vrei, putem să-l căutăm, să stăm de vorbă cu el. E taică-său pe picioare. Cred că o să-ți facă plăcere să-l vezi. Și lui, de altfel ! Costel i-a vorbit de multe ori despre tine, ți-au citit cărțile...

— Da, da, să-l căutăm, răspunse Dragoș, cu gîndul tot la imaginile de altădată !

„Fără îndoială, adăugă el în gînd, legătura aceasta între membrii unei generații este atît de necesară. Tututuror ne trebuie cîte-o «lumină la catarg» către care să privim, în care să avem încredere, de la care, la nevoie, să așteptăm și să primim un sprijin...“

5

Privind la uniforma lui Andrei, impecabil călcată și care îi venea atît de bine (stăteau acum de vorbă, după ce Anca fusese prezentată tuturor celor prezenți), profesoara își aduse aminte de o întîmplare. Îi șopti ceva ziaristului. Zîmbiră amîndoi, apropiindu-și astfel din urmă o clipă care atunci, cîndva, îi impresionase atît de plăcut...

Primul an de student-militar se apropia de sfîrșit. Andrei se afla în fața ultimei sesiuni de examene. Era într-o duminică dimineață. Chemat la telefon de către mama sa, i s-a comunicat că peste cîteva ore va trece pe la el familia Dănescu. Profesoara și ziaristul primiseră cu plăcere rugămintea ei, a mamei lui Andrei, ca, în drum spre stațiunea Neptun, de pe malul mării, să-l viziteze la institut și cu prilejul acesta să-i aducă și un pachet.

Într-adevăr, peste cîteva ore a fost solicitat să se prezinte la camera de primire a oaspeților. Emoțiile aproape că îl sugrumau. Fosta lui dirigintă l-a îmbrățișat cu drag, iar ziaristul l-a salutat cu multă afecțiune.

„Ce vor spune oare? Vor observa?“ se foia de zor un gînd al marinarului... în drum spre vorbitor.

Au observat, sigur că au observat!

— Andrei, ce s-a întîmplat cu uniforma ta? a întrebat Mădălina Dănescu în clipa în care s-a apropiat de el.

Flăcăul s-a înroșit pînă-n vîrful urechilor.

— Vă rog să mă scuzați, s-a bîlbîit el, știți, ieri am făcut niște exerciții de... luptă și... am murdărit hainele. Am aflat prea tîrziu de venirea dumneavoastră, abia astăzi pe la ora... Dacă știam mai devreme, o spălam astă-noapte. Așa... n-a avut timp să se usuce. Dar nu-i nimic...

— Ai să răcești, nu se poate să rămîi așa! a replicat profesoara. Nu ai alte haine?

— Ba da, dar nu am voie să le îmbrac: uniforma de paradă, cu care ieșim în oraș, la festivități...

— Bine, dar nici așa...

— Lăsați, doamnă, că nu se întîmplă nimic! a îndrăznit Andrei să spună. În anul acesta, de cînd am părăsit culcușul cald, chiar prea cald, de-acasă, m-am călit serios, am trecut prin atîtea. Situația de față e un simplu moft! Nu vă faceți griji pentru mine.

— Totuși, a insistat Mădălina Dănescu, să ieșim cel puțin afară, la soare...

Au ieșit la soare, au stat de vorbă. Andrei se schimbase mult, gîndea și vorbea ca un om matur. Ziaristul

își amintește că a simțit atunci o plăcere deosebită să-l vadă astfel, să-i asculte gîndurile, opiniile.

— Iată, a fost de-ajuns un singur an pentru ca un tînăr cu destule excese în felul de a fi, de a se manifesta să devină un adevărat bărbat, echilibrat, serios, de încredere ! a remarcat el după ce-l părăsiseră pe Andrei.

— Un singur an, este drept, a răspuns profesoara, să nu uităm însă cadrul în care s-a scurs acest an. Vorba lui nea Pandele, de pe scara noastră : „Armata e... armată, domle !"

6

Restaurantul la care obișnuiau să petreacă vreo cîteva ore după întîlnirea de la liceu se afla în Parcul studențesc, pe malul drept al unuia dintre lacurile Bucureștiului. Clădirea, frumoasă, cochetă, dispunea și de o terasă splendidă, mare, acoperită, spre care se cobora pe niște trepte maiestuoase, iar în continuare se profilau, ca niște panglici cenușii, aleile parcului, șerpuind printre pomi încîntători și printr-un rai de flori, pe care străbătîndu-l ajungeai foarte curînd să simți răsuflarea întinderii de apă.

Giurcă alergase cu o mașină ceva mai înainte spre parc. Trecuse pe la o florărie, de unde cumpărase mai întîi un buchet bogat de garoafe albe — pentru Anca —, iar apoi alte flori, multe, de toate culorile, pe care acum le împărțea foștilor săi colegi, îndemnîndu-i să alcătuiască din ele o boltă... de frumusețe și zîmbete fragede, plăcut mirositoare, pe sub care să treacă cei doi logodnici.

Apărînd în capătul scărilor, deasupra, și văzînd spectacolul pregătit de Șerban și de ceilalți colegi ai lui Andrei, Anca s-a emoționat atît de tare, încît a început să tremure din toată ființa. Giurcă a apărut însă imediat și i-a înmînat buchetul de garoafe albe, iar toți ceilalți, „constructori" ai boltei de frumusețe, au izbucnit în urale sincere de „Mulți ani trăiască !" Li s-a asociat orchestra, alcătuită din cîțiva tineri, înarmați cu

tot felul de aparate și instrumente, care au intonat un marș solemn, potrivit cu asemenea împrejurare. Un ropot de aplauze a încheiat acest moment de aleasă tensiune a inimilor, după care toți cei prezenți s-au așezat în jurul meselor, ce-i așteptau încărcate de bunătăți.

Cele două mame ale tinerilor logodnici, aflate, ca și aceștia, în centrul atenției, lăcrimaseră de bucurie și de emoție. (Și tatăl Ancăi, fost profesor universitar, murise cu cîtva timp în urmă, din cauza unui cancer, apărut pe neașteptate. Soția acestuia, farmacistă, și cele două fete — Anca mai avea o soră, mai mică, acum elevă în clasa a XI-a — rămăseseră de-atunci singure.)

Petrecerea se desfășura într-o atmosferă plăcută: foștii colegi, bucuroși de revedere, întrebau care mai de care, povesteau, se lăudau uneori cu ceea ce au mai făcut în ultimul timp. Discuțiile se purtau fie în auzul tuturor, fie cu vecinii din stînga sau din dreapta, ori cu cei din față, după cum era cazul. Din cînd în cînd, dansau ori se plimbau pe aleea din imediata apropiere a terasei. În sfîrșit, „totul era cum nu se putea mai bine". Chiar așa a și rostit cineva, remarcînd că „de data aceasta se simte mai bine decît oricînd", pentru că „totul este cum nu se poate mai bine!"

După cîteva clipe însă, în capătul scărilor, deasupra terasei, a apărut un scandal: doi ospătari se luptau să oprească un individ care voia să coboare scările și care, beat fiind, abia se putea ține pe picioare, rostogolea peste ei, ca și în auzul tuturor, înjurături și vorbe de ocară. La un moment dat, uitîndu-se peste mesele de pe terasă, a început să strige:

— Credeai că nu te găsesc, ai? Așa sperai, spune! Spune, femeie ingrată ce ești! Va să zică eu mă muncesc să-ți aduc acasă grămezi de bani, chiar dacă mai mototoliți (și în timpul acesta scotea de prin buzunare ghemotoace de bani mototoliți, e-adevărat, pe care le presăra de sus sau le arunca în fața ospătarilor ce-l imobilizaseră), iar tu să petreci, *să te întinzi*, cine știe pe unde, cu *foștii* colegi! Cu mine ți-e rușine, ai, ți-e rușine! De mine fugi! Credeai că nu te găsesc! Am antenele mele, cucoană, ce crezi? Așa că te-am găsit, am venit să te iau. Treci acasă! Hai, imediat!

Fața Cristinei Vălcanu devenise de ceară. Mîinile îi tremurau, buzele la fel, iar din ochi i se rostogoleau șiroaie de lacrimi. Doru Nenciu întrecuse de data aceasta orice măsură. „Așa nu se mai poate!“ și-a spus doctorița. Deocamdată însă, trebuia să-l scoată imediat de acolo. Au ajutat-o cîțiva bărbați, care l-au potolit, urcîndu-l într-o mașină, adusă în grabă de același harnic și mereu întreprinzător Șerban Giurcă.

— Ce păcat de fata aceasta! Mare păcat! a rostit profesoara Mădălina Dănescu.

Orchestra a început să cînte un tangou. Cei mai mulți s-au prins în dans.

7

Anca și Andrei sînt parcă o singură ființă... Se cunoscuseră în anul acela, în martie, deci de aproape patru luni. Fata se întorcea de la o mătușă de-a ei din Constanța; Andrei venea acasă, după o cursă de trei săptămîni. S-au întîlnit în avionul de București; s-a nimerit să aibă locuri alăturate. La aeroport, marinarul a întîlnit o cunoștință; acesta era cu mașina: o așteptase pe soția lui. I-a luat și pe ei. Andrei a coborît odată cu Anca, în poarta casei acesteia. Au mai stat de vorbă, era într-o sîmbătă seară. A doua zi, duminică, marinarul i-a telefonat, invitînd-o la plimbare. Era o zi splendidă. Andrei a scos din garaj mașina ce-i rămăsese de la tatăl său. Așa a început prietenia lor, iubirea lor. Anca era o fată bună, serioasă și modestă, după cum și-a putut da seama Andrei. Nu s-a speriat de meseria lui, de perspectiva unor săptămîni sau luni de singurătate.

— O să avem copii, a spus ea într-o zi, cînd iarăși a venit vorba despre plecările lui. Voi avea atîtea de făcut!

De-atunci, vorbele acestea, înțelesurile lor tălăzuiesc frumos în ființa marinarului, murmurîndu-i permanent un cîntec cald de tainică fericire...

8

— Cine dintre dumneavoastră se numește Octavian Mincu ? întrebă un ospătar de sus, din capătul scărilor. Să poftească la telefon !

— Mi-a născut nevasta, fraților ! țipă Octavian, ridicîndu-se în grabă de la masă. Eu sînt, eu sînt ! continuă el, făcînd semne cu mîna ospătarului, în timp ce alerga, printre mese, către telefon.

După cîteva minute se întoarse strigînd :

— Oameni buni, am un băiat ! Un băiat, auziți ? Am un băiat ! Andrei, să știi că-i pun numele tău ! Te superi ? În cinstea acestei zile fericite și pentru mine, și pentru tine ! Andrei o să-l cheme, Andrei Mincu ! Ce zici ?

Ce să zică ? Andrei rîdea. Se bucura și el odată cu proaspătul tată al unui băiețel care o să-i poarte numele.

— Și dacă vrei, îl fac și marinar, să știi ! Inginer electronist, ca și tine !

— Bine, Tavi ! răspunse Andrei, menajîndu-și prietenul atît de entuziasmat. Bine ! Numai că pînă atunci e drum lung, omule ! Și-apoi, mai trebuie întrebat și el, el — Andrei Mincu ! Ce zici ? Iar, deocamdată, micuțul tău nici nu știe cum îl cheamă !

Toată lumea a izbucnit în rîs. Se grăbeau cu toții să-l felicite pe Octavian, urîndu-i noroc copilului și izbîndă în viață.

— Da ! „Noroc“ și „Izbîndă“ ! Trebuie și „noroc“, spuse la un moment dat fericitul tată. Norocul meu a fost, în primul rînd, Elena !

— Ingrate creaturi sînt uneori copiii ! a rostit, ca pentru sine, mama lui Andrei.

— Vă rog să mă scuzați, doamnă, n-am vrut să jignesc pe nimeni ! răspunse Octavian, care auzise foarte bine replica. Vă gîndiți la părinți, desigur. De pildă, eu, iată, sînt părinte pentru a doua oară. Ați văzut cît mă bucur că mi-a apărut un suflet pe lume, un suflet din sufletul soției mele și al meu. Bucuria mea este într-adevăr sinceră. Am și o fetiță, e mare acum, are cinci ani ; în curînd va fi școlăriță. E un copil bun, un suflet ales, inteligentă, sensibilă. E o permanentă sursă de bucurie pentru noi. Și chiar dacă nu tot ce face ea, dacă existența

ei în casa noastră nu înseamnă numai bucurie, ci, dimpotrivă, și grijă și necaz, uneori încordare, alergătură, eu socotesc că aceasta e datoria părinților. Ea nici nu trebuie pusă în discuție. Iar pentru îndeplinirea unei asemenea îndatoriri, grea, recunosc, orice părinte adevărat nu trebuie să ceară nimic! Dar absolut nimic! El, părintele, datoria să și-o facă! Cît mai bine, atît cît poate el! În rest, intră în joc îndatoririle altora. Ale copiilor, de exemplu. Vă gîndiți la recunoștința și la dragostea cu care aceștia ne sînt datori? E dreptul dumneavoastră să vă gîndiți, după cum mă gîndesc și eu! Dar nici acestea nu trebuie puse în discuție, măsurate, cîntărite! Ele sînt ca un dat: sînt, sau nu sînt! Atît! V-a deranjat, desigur, de ce am spus că norocul meu a fost în primul rînd Elena, adică soția mea! De ce n-am numit-o mai întîi pe mama mea, de ce nu m-am gîndit la tatăl meu?! Dar ei sînt părinți, doamnă, ce mi-au dat ei, ce au făcut ei pentru mine s-au înscris în ordinea acelei *datorii* despre care vorbeam. Au fost datori! Firea lucrurilor trebuia respectată. Pe cînd Elena, ea mi-a apărut în drum ca un adevărat noroc, cel mai mare pe care mi l-a oferit viața! N-o cunoașteți pe soția mea, desigur! Nu-i nimic! Vă spun eu, doamnă, vă asigur, *e o minune!* O minune de om, de femeie! Iar pentru mine-un mare noroc! Cel mai mare!

Cînd Octavian a cunoscut-o pe Elena, aceasta avea șaptesprezece ani. Și el tot șaptesprezece avea, și cîteva luni! Îi împlinise în august, iar atunci era noiembrie, pe la început. Amîndoi se aflau în clasa a XI-a. Învățau la licee diferite. Părinții Elenei, muncitori, se mutau într-un bloc vecin cu cel în care stătea Octavian.

Întîlnirea s-a petrecut într-o zi cenușie, de toamnă, cu ploaie măruntă și deasă, cu vînt, care zvîrcolea picăturile de apă în toate părțile, plesnind cu ele peste fețele oamenilor. Octavian tocmai ieșise să cumpere pîine. Văzu pe trotuarul de vizavi o mașină, un camion, din care doi oameni descărcau bagaje: mobilă, saci, cutii... „Vai de capul lor, își spuse el, pe vremea aceasta și-au găsit să se mute?“ Se gîndi însă că cine știe ce i-a obligat s-o facă, probabil că stabiliseră pentru ziua de azi...

Puteai să știi că o să fie un asemenea timp? Ieri, de pildă, a fost foarte frumos. Începînd de azi-noapte însă... „Dar în ce apartament s-or fi mutînd? Au făcut schimb cu cineva, desigur!“

Cu pîinea sub braț (o cumpărase, între timp), se îndrepta spre intrarea blocului său, cînd privind din nou spre trotuarul din față văzu o fată luptîndu-se cu două valize mari și probabil destul de grele, din moment ce mai mult le tira.

„De ce n-o fi luînd una singură, nenișorule? își spuse Octavian intrigat; chiar dacă plouă — începuse și mai tare —, dar cu amîndouă își rupe mîinile, pur și simplu.“

Rugă pe un băiețel, un vecin de apartament, pe care-l văzu în ușa blocului, să ia pîinea și s-o ducă, sus, în casă (locuiau la etajul VII), iar el trecu în grabă strada și se repezi drept la geamantanele fetei.

— Vrei să-ți rupi neapărat mîinile? i se adresă, fără nici un fel de altă introducere; ți-a spus cineva că n-o să mai ai nevoie de ele? Sau mijlocul? Păi, nu e păcat de... tine? — și o învălui într-o privire caldă, de sus și pînă jos. Mamă, ce frumoasă ești! exclamă Octavian, cu privirile lipite de chipul fetei. Iar, după cîteva secunde, apucînd cele două valize, spuse: Ia lasă-mi-le mie!... Oho! mai zise, abia ridicîndu-le de jos și pornind cu ele spre intrarea clădirii.

Le așeză în hol. Se întoarse apoi către fată, care venea agale în urma lui, zîmbind. Era înaltă, aproape cît Octavian de înaltă, subțire la trup, îmbrăcată cu niște blugi vechi, care veneau însă foarte bine pe picioarele ei lungi și frumoase, și cu un pulover gros, din lînă, ce-i scotea în evidență bustul, cu sînii formați, vibrînd la orice mișcare. Toate acestea, băiatul le observă în cîteva clipe, deoarece ochii lui se opriseră, ca și acum cîteva minute, pe chipul acela de madonă, descinsă parcă din icoanele bisericilor: obrazul era fin și catifelat, de un roz-pal, nasul mic și drept, buzele delicate, dar pline de viață, ochii de un albastru senin, iar părul... părul era o minune de aur moale și buclat, pe care însă îl chinuia acum cu nemilă și nepăsare vîntul nesuferit și umed.

— Te rog să mă ierți pentru stilul „abrupt“ în care te-am abordat ! Mă cheamă Octavian. Vezi să nu-mi spui cumva Tavi, că nu-mi place.

— Elena — răspunse fata, întinzîndu-i camaradește, mîna. Nici mie să nu-mi spui Nuți, că nu-mi face plăcere.

— Vă mutați aici ? La ce etaj ?

— La VII !

— Coincidență : și eu stau tot la VII, în blocul de vizavi. O să-ți spun bună dimineața de la aceeași înălțime a... ferestrei ! În ce clasă ești ?

— A XI-a !

— Excelent ! Și eu ! Nu poți să fii la liceu cu mine, că te-aș fi cunoscut. O asemenea frumusețe nu putea să treacă neobservată !

Nu, nu erau colegi de liceu !

Și-a făcut de lucru pe lîngă ea pînă au terminat de cărat toate bagajele din stradă. L-a căutat între timp, ca să-l cheme în casă, unul dintre frații mai mici — avea doi, și încă gemeni, elevi în clasa a IV. Nu s-a dus, bineînțeles ! Și Elena avea un frate, pe Adrian, în vîrstă de treisprezece ani, dar acum era internat în spital : i se făcuse, de două zile, operație de apendicită...

Urcînd și coborînd de cîteva ori scările, gura nu i-a stat o clipă, a înșirat verzi și uscate : despre sine, despre ai lui, despre colegi și prieteni... dar cîte nu i-a spus acestei fete, pe care o cunoștea parcă de cînd se născuse, față de care era îndemnat — așa, fără nici o explicație, desigur — să nu aibă nici o reticență ! O simțea atît de apropiată de sufletul lui, parcă toată viața o căutase, și acum era nemaipomenit de fericit că a întîlnit-o. De aceea i s-a confesat, i s-a lăudat... I-a vorbit și despre aparatele „inventate“ de el, ca de pildă, despre cel cu care bruiază toate radiourile vecinilor, încît aceștia,ieșind, pe rînd ori în același timp, în ușile apartamentelor, încep să strige : „Octavian, Octavian, încetează !“ Momentul cel mai palpitant a fost acela în care a ajuns să-i spună despre romanul polițist pe care îl scria : *Hoții de bijuterii !*

— Ce zici de titlu ? a întrebat-o el pe Elena.

— Cam banal, dar atrăgător. A fost, parcă, mai de mult un film italian : *Hoţii de biciclete !*

— Da, știu, am auzit și eu despre el ; *Hoţii de biciclete* e, într-adevăr, un titlu banal, pe cînd al meu... Și-apoi, chestia asta cu bijuteriile, foarte interesantă de altfel, palpitantă și, la urma urmei, adevărată — pentru că am pornit de la un caz pe care-l cunosc foarte bine — e numai un moft, o problemă de suprafață. În principal, conflictul se construiește în jurul unei probleme *de spionaj !* Înțelegi ? De spionaj economic, care implică, desigur, și dimensiuni politice... Interesant e însă faptul că, apropó de... cunoștința noastră, am acolo o eroină (personaj negativ în aparență) pe care atunci cînd am descris-o am avut în minte un chip ca al tău... Visam de mult un asemenea chip ! a adăugat Octavian, meditînd ca un visător.

— Va să zică : un chip ca al meu — pentru un personaj negativ ! Cum ți-ai permis așa ceva ? a întrebat Elena, simulînd supărarea.

— Ți-am spus că doar „în aparență“... În realitate, fata, secretară a unui mare om de știință, a unui savant, de la care „fură“ documentele unei invenții extrem de valoroase, spre a le „vinde“ unui spion străin, ajută la demascarea unei întregi rețele de spionaj. Interesant, nu ?

— E o schemă, și nici măcar originală, sublinie fata, dezumflînd pe jumătate balonul cu care Octavian tot încerca să zboare prin fața ei. Observînd însă cum chipul lui se întunecă, adăugă, spre a nu-l supăra prea tare (n-ar fi putut să spună de ce, dacă ar fi întrebat-o cineva, dar nu-i displăcea lăudărosenia lui, mai ales nu-i displăceau preocupările pe care le avea, despre care vorbea) : depinde, firește, de cum prinde viață o asemenea *schemă*, aici e totul !

— Păi, *aici e totul !* repetă Octavian, luîndu-și din nou avînt. Iar în *problema aceasta*, a felului în care... mă rog, cred că am reușit o serie de lucruri... în sfîrșit, sper să le poți citi cîndva... Închipuiește-ți ce ai să simți cînd ai să vezi în vitrinele librăriilor volumul pe care o să scrie mare și frumos : Octavian Mincu — *Hoţii de bijuterii* — roman polițist.

— Nu știu ce am să simt atunci, sper să nu fie prea departe clipa... spuse fata cu o ironie îndulcită într-un zîmbet frumos, deocamdată simt însă că... nu mă mai țin picioarele, iar mîinile, de care tu te îngrijorai, și mijlocul parcă sînt făcute din bucățele ce abia se mai țin unele de altele...

— Te rog să mă ierți pentru sporovăiala mea neroadă... Ți-am bombardat auzul cu toate prostiile mele.

— Dimpotrivă, îți mulțumesc, răspunse Elena cu căldură în glas, îți mulțumesc pentru tot — pentru ajutor și pentru *cunoștință*...

— Nu te-ai supărat pe mine ? întrebă Octavian sincer interesat.

— Nu ți-am spus ? Dimpotrivă ! Pe... curînd ! Cînd înveți ?

— Dimineața !

— Și eu !

— E bine ! rostiră amîndoi deodată !

S-au despărțit rîzînd...

De-atunci, viața le-a rămas un zîmbet, în ciuda atîtor încordări prin care au fost nevoiți să treacă.

Văzînd că nu au încotro, la sfîrșitul clasei a XII-a, la vreo zece zile de la terminarea bacalaureatului, părinții i-au lăsat să se căsătorească. Dar și unii, și ceilalți, oameni modești, cu greutăți, i-au avertizat că în facultate nu-i pot ține (dacă ar fi fost singuri, fiecare ar fi avut probabil bursă, era altceva, dar așa, o familie, nu se poate, trebuie atîtea, vin atîtea...).

Nici nu e nevoie ! au spus ei. Vom munci, vom trăi pe propriile noastre picioare !

Și într-adevăr, s-au angajat la întreprinderile la care au fost repartizați de liceele absolvite : Octavian — la o mare unitate industrială, constructoare de mașini, iar Elena la o fabrică de confecții și tricotaje. Băiatul și-a perfecționat, în scurt timp, calificarea ca strungar, după care și-a efectuat stagiul militar, iar fata, pricepută și la desen, cu fantezie, a fost cooptată în atelierul de creație, unde a ajuns în curînd o specialistă dintre cele mai apreciate. Din verva căutărilor de altădată ale lui Octavian s-au concretizat — în anii care au trecut de atunci — nenumărate inovații, de pe urma cărora a

cîștigat și întreprinderea, dar și tînărul strungar. Numele și chipul lui, așezate la loc de cinste pe panoul de onoare al uzinei, au apărut de mai multe ori și în presă, devenind familiare multor cititori, chiar dacă în vitrinele librăriilor nu s-a putut vedea încă o carte cu titlul *Hoții de bijuterii*, pe care să figureze numele Octavian Mincu...

— Bravo, domnule Mincu ! îi zise Anca, înaintînd spre el zîmbitoare și întinzîndu-i mîna. Te felicit de două ori : o dată pentru *băiat* (într-un fel, o să ne fie și nouă foarte apropiat, spuse ea, îndreptînd priviri frumoase și fericite spre Andrei), iar în al doilea rînd, pentru *norocul* dumitale, ce se cheamă Elena, și în mod deosebit pentru felul în care ne-ai vorbit astăzi despre acest *noroc* !

9

— Și eu te felicit, Tavi, spuse doctorul Răzvan Bărbulescu, strîngînd mîna lui Octavian Mincu.

— În aceeași măsură te felicit eu, Răzvane, pentru micuța ta domnișoară, sosită pe lume acum trei zile ! Împreună am dăruit vieții, deci, încă o pereche. Să fie fericiți ! Să aibă destin bun și luminos !

Ciocniră cu toții paharele în cinstea *vieții*, „care a fost și trebuie să rămînă victorioasă, în ciuda atîtor ravagii pe care moartea le face, clipă de clipă, în teritoriul ei“, după cum a ținut să sublinieze tînărul medic, sosit doar de cîteva minute în mijlocul foștilor săi colegi.

Venea direct de la spital. Fusese de gardă toată noaptea și lucrase apoi, în continuare, pînă acum o oră în urmă. Povesti că participase, împreună cu doctorul Cristea, cu care lucrase în echipă, la nu mai puțin de nouă operații.

— Poate că vi se pare aberant ce spun, dar la Urgență acest lucru nu este decît un element obișnuit al acelei rezistențe disperate pe care oamenii — medici și pacienți — o opun permanentei și viclenei ofensive a

morții. În fața ultimului caz, cel de-al nouălea, eu nu mai puteam, mă clătinam pe picioare. M-am uitat la doctorul Cristea : era și el de nerecunoscut, avea pe față o paloare cadaverică și mă privea rătăcit, cu ochii înroșiți, in urma unei concentrări și a oboselii duse dincolo de puterile obișnuite ale unui om.

Bolnavul avea o cangrenă oribilă la piciorul drept, care trebuia să-i fie imediat amputat de la genunchi, în speranța salvării vieții. Carnea era aproape putredă și mirosea îngrozitor. Nu te puteai apropia. Doctorul Cristea, medic și om de excepție, a rugat să intervină altă echipă de specialiști, mai puțin solicitați în noaptea aceea. Dar cu toții se aflau în sălile de operație.

Nu puteam lăsa omul să moară în fața noastră — un bărbat de nici treizeci și cinci de ani, cu doi copii mici acasă (făcuse un accident și stătuse așa vreo două săptămîni, fără să-și dea seama de nenorocirea ce-l păștea). Ne-am apucat de lucru, i-am tăiat piciorul, l-am salvat de la moarte, chiar dacă a rămas invalid. Dar la sfîrșitul operației, mie mi s-a făcut rău ; m-am liniștit, în parte, vomînd. Doctorul care operase simțea aceeași senzație complită de vomă, dar nu putea să facă acest lucru, nu reușea. Cineva — o asistentă — l-a sfătuit să și-o provoace, așa cum se face în mod obișnuit, prin introducerea unui deget ori a unui tub în gură, care să determine reacția respectivă. Procedînd astfel, în urma unui spasm violent, ficatul medicului, atît de greu încercat în noaptea respectivă, ca și în atîtea alte dăți, a făcut un fel de explozie, s-a produs în el o ruptură. Sîngele i-a năvălit pe gură și pe nas. Doctorul se stingea sub ochii noștri. Singurul om care l-ar fi putut opera, de data aceasta pe el, era profesorul Paulescu, la ora aceea — 3 noaptea — bolnav într-o rezervă a spitalului, cu 39 de grade temperatură, în urma unei duble pneumonii.

L-am sculat, l-am adus în sala de operație și, sprijinit, pur și simplu, din spate ca să nu se prăbușească, l-a operat pe colegul său mai tînăr, salvîndu-i viața... Dar dacă nu era Paulescu?! Dar dacă nu reușea ?! Ar fi fost mare păcat !... Așa, să sperăm că doctorul Cris-

tea va mai salva el însuși, de-acum înainte, atîtea alte și alte vieți !

10

Virgil Purcărea, „matematicianul“ (era profesor de matematică la un liceu în provincie), nu vorbise aproape deloc. În general era el tăcut, retras, dar astăzi nu scosese mai mult de cîteva cuvinte, și acelea ca răspuns la unele solicitări ale dirigintei.

— Ce-ți face fetița, Virgile ? îl întrebă la un moment dat Răzvan. Tot așa... ?! (Voia să spună : cu aceleași manifestări curioase, adică țipă, fără nici un motiv, din senin, se repede uneori cu dinții în carnea copiilor pe care-i întîlnește în cale ori în a celor ce-i sînt tovarăși de joacă, ori sparge, sparge totul în jurul ei — vaze de flori, oglinzi, geamuri, farfurii...)

— Hm ! S-a mai potolit, răspunse profesorul, cu un zîmbet enigmatic pe buze. N-are încotro ! Se face mare de-acum !

— Ți-am spus eu ?! Erau manifestări ale unei copilării mai... sucite puțin (nu găsise alt cuvînt, și fără îndoială că cel folosit nu spunea prea multe, dar... cu cît mai echivoc, cu atît mai bine — se gîndi Răzvan).

— Da ! Sigur... mai „sucite“, repetă Virgil, gîndindu-se încă o dată, cu spaimă, la aceste „sucituri“, care ar putea să-i rămînă toată viața și care cine știe din ce *izvor* proveneau...

În ziua aceea se simțea cu adevărat fericit, pentru că făcuse fericit pe altcineva, pe un om prin apropierea căruia atîția treceau fără să le pese, fără să-l privească o dată cu atenție, așa în general, sau pe bucățele, fără să se întrebe ce se află dincolo de masca aceea a unui chip nici frumos, nici urît, în spatele ochilor acelora din catifea maro, puțin decolorată, pe jumătate moartă, dincolo de hainele potrivite, cam fără gust la culori și croială, pe un trup ce ar fi putut să fie ispititor, fără să lase însă această bănuială, dar mai ales treceau fără

să intuiască ce vifor se zbate ori ce apă lincedă bolborosește în inima acelei ființe, a acelui om.

El, Virgil Purcărea, student în anul IV la Facultatea de Matematică, în curînd — adică nici peste două luni, era atunci în mai — viitor absolvent, se uitase în ziua aceea la omul cu pricina, adică la o colegă de an, studentă foarte bună, premiantă, fată serioasă, cuminte, care străbătea culoarele facultății în tăcere, strecurîndu-se mai mult pe lîngă pereți, aproape ca o umbră, ferindu-se parcă mereu să nu deranjeze pe cineva. În sălile de seminar însă, prezența ei se făcea imediat simțită, pentru că ea se afla mai tot timpul în centrul atenției, umplînd de zeci de ori tabla de scris cu fel de fel de formule, dezlegînd probleme, exerciții, propunînd soluții mai puțin frecventate, chiar de către profesori, nu mai vorbesc de asistenți... Da, aici, în sălile de intensă, rafinată activitate intelectuală, ea, Lucia Vasiliu, era imbatabilă. Dar cînd seminariile se terminau, totul murea parcă în jurul ei; colegii și colegele își vedeau de treburile lor, fiecare avea o prietenă sau un prieten, se plimbau, mergeau la spectacole, petreceau împreună... Ea, Lucia, rămînea mereu singură. Pe ea n-o abordase niciodată un băiat sau un bărbat pe stradă — așa cum se întîmpla cu atîtea dintre colegele sale, dintre fetele de la cămin: pe culoare, în sălile de curs sau de seminar, la bibliotecă, nici un coleg — cunoscut sau student la o altă facultate — nu-i spusese niciodată vreo vorbă care să fi bătut dincolo de obișnuit, de banal; ei nu-i zîmbise, așa, într-o doară, nimenea, nici măcar băieții mai obraznici ori puși pe șotii; nu-i spusese nimeni o vorbă în doi peri, care eventual s-o jignească ori să-i aducă, pentru cîteva secunde, sîngele în obraji! Nimic deci din toate acestea! De ce?! se întrebase de atîtea ori fata. De ce? se întrebase și Virgil Purcărea de la o vreme, de cînd începuse să observe *fenomenul*.

Și ea, și, iată, de cîtva timp și Virgil, fiecare deci, la rîndul său, își spusese: „Nu e drept! Pur și simplu: nu e drept! Păi, cum vine asta? Sînt în jurul nostru ființe lipsite de orice merit, dar cărora viața le oferă din plin tot ceea ce doresc! De pildă, priviți fetele, femeile în general (ca să rămînem la domeniul aflat în

discuție) : cîte dintre ele nu ne surprind pentru faptul că, bunăoară, deși urîte, îmbrăcate ca niște țopîrlance, fără nici un fel de gust, „sorcove" de ficcare zi, deși negospodine sau leneșe și... s-ar mai putea înșira în continuare atîtea alte asemenea „calități" —, cîte din acestea, deci, nu se căsătoresc cu bărbați buni din toate punctele de vedere, sau măcar acceptabili, oricum superiori lor ?! Și, dimpotrivă, cîte ființe delicate, alese, de multe ori și ca înfățișare, nu numai ca spirit, serioase, harnice, bune — în adevăratul înțeles al cuvîntului — nu trec neobservate, aflîndu-se în așteptare, în frămîntare și întrebări care le otrăvesc sufletul, în spaime ce le strică echilibrul, determinîndu-le la cine știe ce gesturi desperate ! Și atunci : unde este dreptatea ?! De ce se întîmplă ori se pot întîmpla astfel de anomalii ?!

Răspunsul nu poate fi decît unul singur : din cauza oamenilor. Ei sînt cei care greșesc în variate forme și împrejurări. Unii nu au, de pildă, curajul să înfrunte obrăznicia (se știe că nu de puține ori asemenea manifestări rămîn fără replică potrivită, tocmai pentru că, deranjînd prea tare, inhibă, și cei ce se manifestă ca atare scontează pe o asemenea reacție din partea acelora cu care vin în contact, pe care îi violentează cu vorba, gestul, înfățișarea sau fapta lor) ; alții nu au tăria să se dea la o parte din calea tentațiilor, mai ales cînd acestea țîșnesc din izvoare dubioase, din care răul duhnește de la o poștă, iar alții, dimpotrivă, caută asemenea făgaș de viață și cu cît se afundă mai mult în el, cu atît se simt mai fericiți, pentru că otrava, întunecîndu-le orice lumină, le nivelează simțirea și gîndirea, scutindu-i de orice „bătaie de cap și zvîcnire de inimă" ; se întîmplă apoi să bată la ochi poleiala, lustrul de înfățișare ori de vorbă, care, luînd ochii, pot *lua* în stăpînire și „lumea" de dincolo de ei, și pînă să se trezească cel orbit, nu arareori e prea tîrziu ! Și cîte nu se mai întîmplă sau se pot întîmpla ! Iată, de pildă, între altele, și această anomalie, potrivit căreia fata, femeia trebuie să aștepte, să aștepte uneori ani mult prea mulți, mai ales cînd nu face parte din categoria „atacantelor", să aștepte deci... solicitarea *cuiva* (acesta putînd fi și un neisprăvit, care nu face nici două parale) de a porni pe drumul vieții...

La toate acestea, ca și la altele, se gîndiseră și ea, Lucia Vasiliu, și el, Virgil Purcărea, pînă în acea zi de 15 mai, cînd, întîlnindu-se pe unul dintre culoarele facultății, s-au ciocnit unul de celălalt, din neatenție, desigur, sau parcă atrași de un magnet nevăzut.

— Scuză-mă, te rog, Lucia ! a spus băiatul.

— Nu-i nimic, Virgil ! Nu m-ai deranjat !

Ochii lor s-au întîlnit atunci pentru prima dată cu adevărat și, în cîteva clipe, studentul matematician a văzut cum catifeaua aceea maro, pe jumătate moartă, a luat foc, tremurînd de neliniște și de speranță, cum obrazul, neted de altfel, frumos rotunjit, dar ținut parcă mereu la umbră, împrumută ceva din culorile petalelor de trandafiri în floare și din frăgezimi de piersică dată în pîrg, cum buzele severe, croite spre a pronunța numai formule, raționamente, cifre, se deschid într-un zîmbet, gata să se dăruie așa, fără nici un scop...

— Unde mergeai ?

— La bibliotecă.

— Eu vin de-acolo.

— Nici eu nu am mare nevoie, pot să merg și altă dată !

— Atunci, e bine ! Vrei să ne plimbăm puțin, să ieșim la soare ?

— Dacă vrei tu... sigur că da !

S-au plimbat pînă le-au obosit picioarele. Și au discutat în cîteva ceasuri cît pentru o viață de om.

La un moment dat, au ajuns, nici ei nu știau cum, în poarta unui mare stadion de fotbal.

— Tu ai fost vreodată pe un stadion ? a întrebat Virgil.

— Nu ! a răspuns Lucia.

— Eu da ! Vrei să intrăm, să vezi cum arată ?

Au intrat și, după cîteva clipe de mirare, Lucia a început să alerge pe gazonul stadionului, de parcă ar fi fost o copilă de cîțiva anișori. Virgil s-a luat după ea.

— Prinde-mă, prinde-mă ! i-a strigat fata, alergînd cu o viteză pe care nu i-ai fi bănuit-o.

Studentul și-a pus în joc toate forțele și toată abilitatea pînă ce a reușit s-o prindă...

Se rostogoleau acum, agale, pe iarba moale și frumoasă, cînd într-o parte, cînd în alta : de zece ori în dreapta, apoi de alte zece ori în stînga. De fiecare dată, cerul limpede se apleca pînă ce se întîlnea cu verdele crud al gazonului, unindu-se cu acesta, reflectîndu-i sulițele mici și fragile în oglinda sa imensă, tremurătoare. Rîdeau fericiți ca doi copii pe care nu-i încearcă nici un fel de grijă. Virgil simțea o bucurie imensă în suflet ascultînd rîsul Luciei, înțelegînd starea ei de fericire. Un gînd îl îmboldi să-și mărturisească : *Fericirea se află, de fapt, în mîinile noastre !*

— Ce faceți aici, puișorilor ? Vă distrați ? N-ați mai găsit un alt loc decît stadionul pentru asemenea joacă ?

Au sărit în picioare, ca arși. În fața lor stăteau două namile, doi hojmălăi murdari pe mîini și pe față, îmbrăcați cu niște bluze și pantaloni din doc pe care se aflau nenumărate pete de ulei... Duhneau a băutură.

„De unde or fi ieșit ăștia“ ? se întrebă fulgerător Virgil. Privi speriat în jur. Nimeni ! Se înserа. O prinse pe Lucia de mînă și încercă să-i ocolească, spre a se îndrepta către ieșire.

— Nu așa, băiețică, nu așa ! — zise unul dintre ei. Dacă vrei să pleci, n-ai decît ! Dar pe domnișoara ne-o lași puțin nouă, „să ne distrăm“ și noi oleacă, ce naiba ? Hi-hi-hi ! — sfîrși namila, cu un rîs gros, hîrîit.

— Să nu pui mîna pe ea, bestie ! țipă Virgil înspăimîntat, trecînd în fața fetei.

— „Bestie“ ? se miră, afectat, individul. I-auzi, Jane, se adresă el celuilalt, care privea nepăsător, nici nu știi cu cine ești prieten, cu o „bestie“, ai văzut ? Ți-a spus-o dumnealui, așa, ca să știi și tu ! Și în timpul acesta, îl prinse pe student cu mîna stîngă, cît o labă de urs, de ceafă, iar cu dreapta îi repezi un pumn ca un mai în stomac, apoi încă unul sub bărbie, aruncîndu-l cîțiva metri mai încolo, ca pe-un sac nefolositor. Virgil leșinase. Lucia s-a repezit spre băiat, țipînd și strigînd după ajutor. Dar nimeni n-o auzea ! A început apoi să se roage de cel care ținea neapărat s-o batjocorească.

— I-auzi, Jane, se roagă s-o iertăm ! Te pomenești c-o fi ne-ncepută ! Ha-ha-ha ! Hi-hi-hi ! În cazul ăsta,

ești o raritate, puicuțo, cu atît mai mult nu pot să te iert !...

Cînd Virgil s-a trezit din leșin, Lucia plîngea deasupra lui, bocindu-l de parcă ar fi fost mort.

— Ce ți-au făcut ? a întrebat el cu disperare.

Fata a izbucnit într-un plîns și mai amarnic. Durerea trupului, supus cu violență, și a sufletului, care nu putea nici înțelege măcar ceea ce s-a întîmplat, cum de a fost posibilă o astfel de întîmplare, îi tăia respirația...

În seara aceea, Virgil a hotărît s-o ia pe Lucia de soție. I-a comunicat hotărîrea lui, ca s-o liniștească. Dar această hotărîre, pe cît de frumoasă, pe cît de nobilă, a constituit începutul unei adevărate drame.

S-au căsătorit peste vreo două luni. Au plecat undeva într-un oraș de provincie, fiind numiți amîndoi profesori de matematică la două licee din localitatea respectivă. Și-au întocmit un cămin. S-au străduit să uite nenorocirea prin care au trecut și despre care nimeni, în afară de ei doi și de jivinele acelea cu chip de om, de pe stadion, n-a aflat nimic. Dar a sosit pe lume copilul, fetița, pe care au numit-o Monica. Și fără să-i spună vreodată soției sale despre acest lucru, socotind că, neîndoios, și ea se gîndește la el, profesorul nu poate să nu se frămînte, să nu-și otrăvească zilele, viața, la gîndul că Monica, fetița *lui*, s-a născut cu cel puțin două luni mai înainte decît ar fi trebuit în mod normal. Iar atunci cînd pune în legătură faptul respectiv cu manifestările cam „sucite" ale fetei, un sloi de gheață i se așază pe suflet, iar în întreaga sa ființă simte cum îi crește păr de fiară care ar dori să sfîșie pe toți ticăloșii lumii...

11

Odată cu Răzvan Bărbulescu, la restaurant sosise și Luminița, nepoata lui Dănescu, pacienta de acum cîteva luni a tînărului medic.

— Ce e cu tine, Luminița ? a întrebat ziaristul ridicîndu-se, bucuros, de la masă și întîmpinînd-o. Cum ai aflat că sîntem aici ? N-am știut că vii în București...

— Nici eu n-am știut, altfel vă dădeam telefon. Azi-dimineață s-a hotărît că trebuie să aduc urgent la Centrală niște documente. N-am avut încotro: am venit, le-am adus și tocmai mă gîndeam să vă caut; eram în apropiere de spitalul lui Răzvan, mă îndreptam chiar spre un telefon public, cînd m-am auzit strigată. El știa că sînteți aici. Așa am ajuns și eu...

— Îți mulțumesc, Răzvane, că ne-ai adus-o!

— Plăcerea e de partea mea, nene Dănescule! M-am bucurat foarte mult întîlnind-o pe Luminița; cu acest prilej, am putut constata că urmele accidentului s-au șters, cel puțin pe din afară: iată, mîna îi este sănătoasă, coastele — mi-a spus că n-o supără în nici un fel. Poate că și sufletul...

O umbră s-a zbătut peste ochii și obrajii fetei. Lui Răzvan i-a părut rău pentru vorbele rostite la sfîrșit. S-a gîndit imediat la Gabriel Manta, care nu rezistase atunci la operație. Luminița rămăsese astfel cu sufletul de două ori mutilat, fără să fi avut nici o vină.

— O, ce nepoată frumoasă aveți, tovarășe Dănescu! Îmi dați voie, domnișoară: Șerban Giurcă, fost coleg de liceu cu unii dintre tovarășii aceștia de pe-aici, în prezent — inginer agronom! Sînt încîntat să vă cunosc!

— Mulțumesc! Sînteți foarte amabil! răspunse nepoata ziaristului. Și eu mă bucur de cunoștință!

— Vă rog să luați loc aici, lîngă foarte bunul meu prieten Emil Hanu, inginer constructor... de baraje... într-un fel, tot de la țară, ca și mine. Ea este Liliana, soția lui, profesoară de fizică. Au și doi băieți — oameni harnici, nu ca alții! încheie Șerban, arătînd spre sine.

— Ești tare la autocritică, Șerbane, spuse Emil, dar dacă o să rămîi tot la pragul vorbelor...

— Gata, am înțeles, „Meștere Manole", vă promit că pînă la întîlnirea din anul viitor, *totul* se va rezolva. Și eu, cînd promit ceva, știu să mă țin de cuvînt!

Auzind promisiunea lui Șerban, toți foștii lui colegi s-au bucurat sincer. Știau cît suferise, ani și ani de zile, în urma pierderii Danielei...

Era cea mai frumoasă fată din clasa lor și din întreg liceul. Era deșteaptă și talentată în același timp. Șerban

o cunoștea de cînd se aflau în clasa a IV-a primară. Daniela venise în toamna aceea la școala lor, în vremea mutării în Capitală a tatălui ei, numit director într-un minister. Învățătoarea a așezat-o lîngă el, în banca înîi. S-au împrietenit. Au fost colegi în continuare, în toate clasele de gimnaziu. Au intrat la același liceu și au nimerit, de asemenea, în aceeași clasă. Prietenia lor s-a transformat acum în iubire. Șerban crescuse, era înalt, bine legat, făcea sport de performanță — fiind membru în echipa de polo a unui club renumit. Avea un chip extrem de plăcut, cu trăsături bărbătești, îndulcite însă de un zîmbet bun, ce-i flutura aproape tot timpul pe buze. Era totodată cald, afectuos în comportarea sa față de fata iubită, ca și în relațiile cu celelalte colege. „Bunul Giurcă" îl numiseră ele, fetele din clasa lui, și așa îi rămăsese numele pentru toată școala.

Mulți băieți îl invidiau pentru iubirea Danielei, dar nimeni nu se putea opri, văzîndu-i împreună, să nu recunoască faptul că le stă atît de bine alături : și fata era înaltă, și era subțire, cu o talie s-o cuprinzi între degetele de la două mîini, cu picioare lungi, ca de balerină, și cu un cap de la care nu ți-ai mai fi luat ochii. Privindu-l, n-ai fi știut ce să admiri mai întîi : părul — negru, revărsîndu-se în valuri mari, lucitoare, pînă dincolo de umeri, fața prelungă, dar cu trăsături ce se uneau într-o desăvîrșită armonie, pielea obrazului puțin smeadă, sub care zîmbeau parcă tot timpul culori din inimi de trandafiri ce se deschideau spre lumină, ochii căprui, catifelați, cercetînd inteligenți tot ceea ce întîlneau în cale... Făptură întru totul remarcabilă, Daniela sfîrșise tragic, înecată și pierdută în mare, în vacanța de vară dinaintea clasei a XII-a.

Șerban se afla într-un turneu, în străinătate, cu echipa sa. Cînd s-a întors și a aflat nenorocirea întîmplată, s-a jurat că măcar zece ani nu-i va trebui altă fată pe care s-o iubească. Se împlineau în vara aceasta cei zece ani !

12

Dragoș Dănescu a tresărit auzindu-l pe Giurcă vorbind astfel. Cunoștea foarte bine „povestea“ lui, după cum o cunoștea și pe aceea a lui Emil, a Doinei Miron, profesoară de engleză, a lui Ionică Pătru — profesor de franceză și italiană, a lui Mihai Pătrașcu — zis „Patric“-chimistul și ale atîtor altora. Nu era tînăr sau tînără din fosta clasă a soției sale despre care să nu știe cite ceva deosebit, așa cum cunoștea multe lucruri interesante despre alți foști ori actuali elevi ai liceului. Cu unii dintre ei colaborase la activitatea cenaclului literar și la scoaterea revistei școlii, ori la pregătirea programelor de brigadă, a montajelor literare, colaborare neîncheiată, firește...

În ziua aceea se supărase pe Emil, ca și pe alți colegi de-ai lui. Repetau un program de brigadă, nu mai aveau decît vreo două săptămîni pînă la spectacolul ce trebuia prezentat în cadrul unui prestigios concurs, iar lor — elevilor — nu le ardea de treabă. Răbdarea și tactul lui Dănescu ajunseseră la margine: el își sacrifica un timp ce-i era atît de prețios, și „dracii“ ăștia rămîneau pasivi, nu intrau deloc în rol, nici măcar nu se străduiau, ba, dimpotrivă, se țineau de șotii, dezorganizînd repede orice moment de seriozitate la care se ajungea după subliniate strădanii ale ziaristului. Tartorul tuturor era Emil Hanu, cel mai talentat dintre ei, dar un fel de înrăit, parcă avea numai țepi pe el, rareori puteai să-i intri în voie și să-l cîștigi pentru o treabă serioasă. Dănescu a informat-o pe directoarea liceului că „în asemenea condiții, el renunță, cu toată părerea de rău...“

Directoarea a venit pe scena sălii de spectacole, unde se făcea repetiția. A stat puțin de vorbă cu toți elevii, după care l-a oprit cîteva minute, pentru o discuție specială, pe Emil Hanu.

Dragoș Dănescu ieșise, pregătindu-se să plece. Dînd-și seama însă că a uitat mapa, a fost nevoit să pătrundă din nou în sală. Una dintre intrări ducea direct pe scenă. Ziaristul a fost surprins de vorbele directoarei: erau blînde, nu-l certau aproape deloc pe Emil. S-a oprit în spatele unei perdele, pe care a dat-o puțin în-

tr-o parte. Băiatul, în picioare, asculta, cu capul plecat. S-a ridicat și directoarea de pe scaun și, cu un gest de mamă, l-a mîngîiat pe păr, spunîndu-i :

— În fond, tu ești un copil foarte bun !

În clipa următoare, cînd se pregăteau să plece, băiatul i-a oprit mîna și i-a purtat-o, ca pe ceva de preț, peste obrazul său, aprins de dojană și emoție.

— Pe mine nu m-a mîngîiat nimeni, niciodată ! a rostit el, cu glas sugrumat.

Dănescu a lăsat ușurel colțul perdelei și a părăsit scena în grabă, în timp ce în urechi și în suflet îi răsunau, ca o dureroasă obsesie : „Pe mine nu m-a mîngîiat nimeni, niciodată !“...

Încercînd să afle de la soția sa ceva despre viața băiatului, așa cum se orînduia aceasta în afara școlii, ziaristul nu s-a ales cu prea multe. Profesoara dirigintă îl vizitase pînă atunci (trecuse mai mult de jumătate de an din clasa a IX-a) de două ori, dar niciodată nu avusese șansa să stea de vorbă cu părinții lui Emil : aceștia lipseau de-acasă. Anunțați să vină la școală, nu se prezentaseră pînă atunci niciodată.

În aceste condiții, Dănescu a sfătuit-o să mai încerce o dată.

— Ba nu, a spus el, de data aceasta mă duc eu, dacă îmi dai voie !

Bineînțeles că soția n-a avut nimic împotrivă. Astfel că, într-o seară, ziaristul a pornit, cu adresa în mînă, în căutarea străzii, a casei, a familiei lui Emil Hanu. Desigur, nu-l avertizase !

După o oră de mers și de bîjbîială, a ajuns. Întunericul de pe strada prost luminată îl ferea de ochii oricui, și aceasta îl bucura. Îl chinuia însă cumplit gîndul : Cum va interpreta băiatul această vizită ?! Dacă în loc să și-l apropie, așa cum dorea și spera, va strica totul ? N-ar fi fost mai nimerit să-l fi anunțat ori să fi stat cu el de vorbă la școală, așa, deschis, ca între *bărbați* ? Cine îi garanta însă că băiatul, într-o asemenea situație, ar fi fost sincer ?!

Prin fereastra luminată se vedea totul ! Familia era în plenul ei. Se vorbea tare, și vorbele se auzeau din stradă. Ziaristul s-a oprit (ca și atunci, în spatele sce-

nei), n-a mai intrat. Cîteva minute de așteptare lîngă un pom, crescut în apropierea ochiului de geam luminat, au fost suficiente spre a se lămuri în legătură cu ceea ce dorea să afle. Părinții lui Emil se certau în toată regula, se insultau, se batjocoreau, își aruncau unul altuia acuzații atît de grave, cu vorbe atît de urîte, încît Dănescu simțea, el, în locul celor de dincolo de fereastră, o cumplită rușine. Și toate acestea se petreceau în fața elevului, care bineînțeles că n-a rămas scutit de batjocură, așa cum probabil se întîmplase în atîtea alte rînduri.

Acest băiat, înzestrat cu numeroase aptitudini (nu numai spre teatru), „în fond — un copil foarte bun", trăia așadar, zi și noapte, o cutremurătoare dramă, pe care se străduia s-o transforme permanent în comedie de bravadă.

Dragoș Dănescu a plecat pe nesimțite, așa cum sosise. Iar vorbele rostite de băiat pe scena școlii, vorbe care constituiau singura replică din piesa vieții lui, i s-au părut atunci, ca și mult timp după aceea, și mai pline de omenesc și de durere: „Pe mine nu m-a mîngîiat nimeni, niciodată!"

Prietenia dintre Emil și Liliana a început în clasa a XII-a și a continuat în timpul consacrat facultății. Părinții fetei — mama economistă, tatăl profesor de chimie — n-au fost de acord cu intenția lor de a se căsători, nu atît pentru perspectiva înrudirii cu niște oameni lipsiți în general de responsabilitate și de echilibru, *așa* cum au fost și au rămas, în mare măsură, părinții lui Emil, cît mai ales pentru profesia băiatului, care reclama cu necesitate plecarea din București, oferindu-le o viață ce urmează să se consume pe diverse șantiere ale țării. Voința celor doi a fost însă de neînfrînt, astfel că, de la absolvire, Emil lucrează pe marele șantier ce va lega, cu drum de apă, Dunărea de Marea cea mare, iar Liliana funcționează ca profesoară într-un oraș din apropiere... Au trecut de-atunci aproape cinci ani!

Oricine stă însă de vorbă cu Liliana despre căsnicia ei află — și vorbele sînt rostite de fiecare dată cu

mîndrie și sinceritate — că „nu există pe lume bărbat și tată pentru copiii lui mai bun, mai afectuos, mai de ispravă decît inginerul Emil Hanu“, acel suflet care rostise cîndva cu durere: „Pe mine nu m-a mîngîiat nimeni, niciodată !“

13

— Ce se întîmplă cu tine, Doiniţo? a abordat-o la un moment dat ziaristul pe fata cu părul ca spicul de grîu și ochii precum seninul boltei de deasupra. Astăzi, parcă nu eşti aici. Pe unde cutreieri?

— Ba sînt aici și aştept să fiu invitată la dans! răspunse fata zîmbind.

— Cum nu se mai află nimeni prin preajmă, înseamnă că numai eu te pot invita.

— Pe dumneavoastră vă aştept!

— Mă emoţionezi, fetiţo, zise Dănescu ridicîndu-se și pornind cu profesoara de limba engleză, Doina Miron, spre ringul de dans.

Nu se schimbase aproape deloc de cînd o cunoștea. Vorbea, ca și altădată, puţin, cu glasul scăzut, dar vibrant. Purta aceeași umbră de asprime pe obraz, în ciuda zîmbetului cu care te întîmpina și pe care-l păstra chiar și atunci cînd rostea lucruri foarte serioase.

— Ce mai scrii? Ţi-am văzut numele din cînd în cînd prin reviste, o întrebă ziaristul în timp ce dansau. Atît poeziile, cît și prozele tale sînt de foarte bun gust. Eşti nu numai talentată, ci și inteligentă. Și instruită pe deasupra! De altfel, nu-ţi spun noutăţi! Îmi cunoşti părerile de pe vremea cînd redactam împreună revista liceului. Am ţinut să știi că nu mi le-am schimbat.

— Vă mulţumesc foarte mult. Ca întotdeauna, sînteţi generos!

— Deloc! Este ceea ce cred!

— M-aţi întrebat despre ce mai scriu. Nimic, deocamdată! S-au adunat prea multe în mine, viaţa a îngrămădit cu toptanul și bune, și rele, mai ales rele... și mă simt parcă blocată, fără grai. Aştept explozia spre a

putea ieși în afară... Numai că nu știu dacă voi mai putea să adun atunci la un loc țăndările...

Fata a tăcut. Zîmbetul de pe buze i s-a ofilit și a încremenit într-un colț al gurii. Picioarele s-au oprit.

— Te ascult, îi spuse Dragoș Dănescu, după ce s-au așezat undeva pe o bancă aflată în parcul din apropierea terasei. Ce se întîmplă cu tine ? De ce ești iarăși singură ?

— Pentru că m-am despărțit și de al doilea bărbat.

— Sînt numai *ei* de vină ?

— Nu știu, nu cred ! De altfel, acest lucru a început să mă sperie. Îmi dau seama că în mine este ceva în neregulă. Urăsc singurătatea, și în același timp sufletul meu aleargă după ea. Mai exact : nu după singurătate, ci după liniște aleargă el.

— Te-ai zbuciumat prea mult și prea de timpuriu. Ți-amintești ? Ca elevă, erai veșnic îndrăgostită. Mă socoteai prietenul tău și ajunseseși să-mi povestești cîte și mai cîte... Te ascultam cu interes, fiindcă ceea ce-mi spuneai erau lucruri ce depășeau totdeauna obișnuitul, banalul. Este adevărat că chiar în povestirile tale... orale făceai, în mare parte, literatură.

— Se observa ?

— Era simplu de identificat !

— Și eu, care credeam !... Proasta de mine !

— Era un exercițiu al ființei tale... Îți prevedeam o evoluție interesantă. De altfel, ai tot drumul înainte !

În ceea ce privește *liniștea...* există fără îndoială o liniște a singurătății, un aer calm, care îți dă posibilitatea să vezi mai bine tot ceea ce este în jurul tău, să observi atent, să cauți, să scormonești, să aduni și să înțelegi, pentru ca apoi, intrînd într-o neliniște, într-o frămîntare creatoare, să încerci să spui, să fixezi, spre a rămîne eventual ! Există însă și o liniște a armoniei cu... universul, cu omul de lîngă tine care trebuie să valoreze cît un univers !

— Nu oricine aflat sau adus în preajmă-ți valorează cît un univers !

— Nu, din păcate ! Dar tocmai de aceea sînt lăsate căutarea și... speranța.

Din activitatea de profesoară a Doinei Miron — avea o catedră de limbă engleză la o școală generală dintr-un cartier bucureștean, o școală așezată în apropierea liniei de centură din partea de răsărit a orașului —, ziaristul Dragoș Dănescu reținuse un fapt, popularizat chiar și de presă, și care proba seriozitatea muncii ei, dăruirea de care era în stare în activitatea cu copiii.

În primăvară se aflase în București o delegație de parlamentari americani. Unul dintre membrii delegației, plecat într-o zi singur prin oraș, cu un mijloc de transport în comun, un troleibuz parcă, voia să afle ceva. Din întîmplare, în troleibuz nu se afla atunci nimeni care să-i dea explicații în limba engleză, în afara unui pușți, a unui elev din clasa a VIII-a de la școala cu pricina. El a intrat în vorbă cu americanul, răspunzîndu-i la întrebări. Parlamentarul a rămas încîntat, dar și mirat în același timp de faptul că un copil oarecare cunoaște limba engleză. L-a întrebat de unde știe. Băiatul a răspuns, mîndru, că de la profesoara sa. Americanul și-a notat numele profesoarei, numărul școlii, iar după ce s-a întors în țară, a trimis pe adresa Doinei Miron, la locul ei de muncă, o scrisoare de mulțumire și de felicitare. Elevul Doinei făcea parte dintr-o familie de muncitori cu cinci copii. El era cel mai mare !

— N-am avut prilejul să te felicit pentru scrisoarea americanului. Bravo ! Te cunoaște acum toată țara ! Iată cum și un copil te poate scoate din anonimat, zise Dănescu, trecînd la un plan mai concret al discuției.

— Hm ! O simplă întîmplare. În ceea ce mă privește, eu n-am avut ocazia să mărturisesc unui străin de la cine am învățat *bine* limba engleză, dar aceasta nu înseamnă că nu rostesc de atîtea ori, pentru sufletul meu în primul rînd, cu o imensă recunoștință, numele Mădălina Dănescu !

14

Într-un grup adunat pe o altă bancă, în apropiere, se agita de zor, povestind cu aprindere, Mihai Pătrașcu — Patric, chimistul, cercetător la un institut de speciali-

tate din București. Dintre toți colegii de altădată, el era *savantul*. Așa îl cunoscuse tot liceul, încă de cînd intrase în clasa a IX-a.

Pasiunea pentru chimie o moștenise de la tatăl său, cercetător de prestigiu, bărbat mai în vîrstă cu cincisprezece-douăzeci de ani decît mama lui „Patric", așa încît, cînd băiatul a devenit licean, el era deja pensionar. Noua situație îi permitea să se consacre și mai mult decît o făcuse pînă atunci muncii în laborator, în care l-a atras, tot mai stăruitor, și pe feciorul său. Lucrau în primul rînd acasă, locuința lor era pe jumătate transformată în laborator. Făceau experiențe peste experiențe, cercetau, notau rezultatele, pe care apoi le verificau în alte încercări practice. Își petreceau aproape tot timpul în cele două cămăruțe-laborator, spre disperarea mamei lui Patric, învățătoare, care își certa adesea bărbatul, spunîndu-i :

— Ai să omori copilul, omule ! Mai dă-i pace, mai lasă-l și pe el să facă și altceva, la urma urmei — să se și joace, să se plimbe în aer curat, afară, că aici o să-l otrăvești de tot cu experiențele tale ! Nu vezi că a ajuns galben ca lămîia ?

— Dar ce ? Eu îl țin să nu se joace ? Îl silesc eu cumva să stea lîngă mine ? Nu-i spun eu de-atîtea ori : „Du-te, Mihai, du-te, băiatule, afară și te mai joacă și tu ?" Să recunoască el dacă nu-i așa !

De fiecare dată cînd răspundea astfel se uita spre fecior și zîmbea cu un anume înțeles.

— Păi da, intervenea din nou mama, îi spui, cum să nu, îi spui, parcă eu n-am urechi să te aud : „Ia privește, Mihai ! Ia notează, Mihai ! Ia pune mîna aici, Mihai ! Mihai, extraordinar ! Bravo, băiatule ! Bravooo !"... În condițiile acestea, cum să nu se ducă feciorul nostru să se joace ?!... Se duce ! Se duce pe apa sîmbetei, că ai să-l îmbolnăvești precis, ori într-o zi o să aruncați totul în aer, Doamne ferește !

— Bată-te peste gură, femeie, și nu mai cobi ! Vezi-ți de treburile tale ! îi răspundea chimistul. Ce știi tu ? Băiatul nostru o să ajungă departe, dar ca *să ajungă*, trebuie să muncească serios.

Bietul Patric muncea chiar foarte serios, și nu numai acasă (unde într-o zi, cînd se afla singur în laborator, a determinat o explozie în timpul unei experiențe, în urma căreia doi dintre pereții unei camere au fost dărîmați, în rest, pagubele fiind neînsemnate, mai mult spaima a contat), ci și la școală, mai ales în afara orelor. Directoarea liceului, la propunerea profesoarei de specialitate, își dăduse avizul ca cei doi Pătrașcu — tatăl și fiul — să lucreze în laboratorul de chimie, spre a-l pregăti cît mai bine pe Patric în vederea participării la faza pe țară a olimpiadei. În felul acesta, Mihai Pătrașcu a fost ani la rînd laureat al concursului respectiv, iar succesul obținut în clasa a XII-a, atît la faza națională, cît și la confruntarea pe plan internațional, i-a asigurat admiterea ca student al Facultății de Chimie din București fără alt examen.

Urmărindu-l acum pe Mihai, care, desigur, povestea despre succesul recent al unei delegații de chimiști români (din care și el făcuse parte) la un congres de specialitate ținut în Anglia, în fața ochilor lui Dănescu apăru chipul de altădată al lui Patric, surprins într-o ipostază nu prea fericită.

Concursul pentru admiterea în treapta a doua de liceu se afla în plină desfășurare. Se dăduseră probele scrise, se afișaseră rezultatele, iar acum se susținea examenul oral (pe atunci, prezent în metodologia concursului). În ziua aceea erau examinați elevii la matematică. Se făcuse, bineînțeles, planificarea, astfel că fiecare copil știa — cu o oarecare aproximație, firește — ora la care va urma să apară în fața comisiei. Lui Patric îi venea rîndul pe la ora 17 după-amiază. Cu toate acestea, mamă-sa îl adusese la liceu la ora 8 dimineața.

— De ce, mamă, așa de dimineață? a întrebat cu îngrijorare băiatul. Ce să facem acolo pînă la ora 5 după-masă? Dumneata nu te gîndești?

— Tu să taci! Ce știi tu? Ești mic, nu cunoști tehnica examenelor. Mergem acolo, stăm la ușă și, pe măsură ce ies colegii tăi, ne notăm subiectele. În felul acesta aflăm toate problemele și exercițiile care se dau, că doar n-or avea ei cîte-un bilet pentru fiecare candidat!

Pînă la prinz le termină, cu siguranță ; apoi le repetă. E clar ?

Neavînd încotro, bietul Patric, premiantul clasei și al școlii, a fost postat de mama lui în fața sălii de examen. Fiecare elev care ieșea de la comisie era imediat abordat de învățătoare cu întrebarea-laitmotiv :

— Ce ți-a căzut ? Ce ți-a căzut ?

Apoi Patric trebuia să răspundă dacă știe exercițiile sau problemele respective. Spre deplina convingere a mamei, trebuia să le rezolve chiar în fața ei.

Un nou elev — aceeași întrebare :

— Ce ți-a căzut ? Ce ți-a căzut ? După care : Pe astea le știi ?

Patric răspundea invariabil :

— Le știu, mamă, le știu !

— Rezolvă-le ! îi poruncea învățătoarea.

— Pe astea le știi ? Rezolvă-le ! Le știi ? Rezolvă-le ! Le știi ?

— Le știu, mamă, le știu !

— Rezolvă-le !

— Nu le mai rezolv ! a țipat atunci băiatul, înnebunit. Le știu pe toate, pe toate, auzi, din toate cărțile ; și pe cele pe care nu le-am făcut la școală le știu, căci le-am rezolvat singur, știu orice m-ar întreba și la matematică, și la fizică, și la chimie, știu !

— Și-atunci noi de ce stăm aici ? a întrebat mama, acum trezită parcă la realitate.

Băiatului îi venea să se arunce pe fereastră. S-a stăpînit cît a putut și, galben la față, scrîșnind din dinți, tremurînd din toată ființa, a răspuns cu o ironie zdrobitoare, dar și cu durere :

— Stăm, de ce să nu stăm, nu *te-am rugat* eu să stăm, ca să mă fac de rîs, iremediabil, în fața colegilor mei, a profesorilor, a școlii întregi ? De aceea stăm ! Cum, nu știai ?!

Din ochii plini de furie i-au țîșnit două șiruri de lacrimi fierbinți. A întors spatele mamei sale și a început să alerge pe culoar, apoi pe scări, a ieșit în curtea liceului, a traversat-o, de asemenea în fugă, ieșind în stradă. Mergea cu pași apăsați și largi, răsuflînd greu,

ștergîndu-și lacrimile. În urma lui, învățătoarea striga de zor, alergînd după el :

— Mihai, Mihai, de ce te-ai supărat, mamă ? Nu înțeleg ! Mihai !...

15

Mașina lui Șerban a virat scurt și s-a oprit în fața pridvorului central al fostului conac boieresc — în prezent sediul unei întreprinderi agricole de stat. În spatele Daciei 1 310 a lui Giurcă s-a oprit, la doi pași, un Renault 16, condus de Andrei Cernea, și la încă doi metri mai departe Trabantul lui Ionică Pătru.

Șerban a sărit de la volan și, trecînd pe partea dreaptă, a deschis ambele portiere : din față a coborît Luminița Petreanu, iar din spate — profesoara Mădălina Dănescu. Ziaristul a ieșit, în același timp, pe ușa din stînga. Andrei și Anca se apropiau, privind în jur cu interes și admirație. Ionică Pătru mai fusese pe la Andrei, cunoștea deci locurile.

— Ei, ce spuneți ? întrebă mîndru Șerban, de parcă le-ar fi arătat propriul lui palat.

— Splendid ! rosti profesoara. E un loc într-adevăr splendid !

— Să sperăm că nu numai la prima vedere ! adăugă Giurcă, oarecum circumspect, privind spre conac.

Pe scările din centrul clădirii, construită în formă de U, fiecare dintre cele trei laturi avînd pridvor cu stîlpi și bolți în stil brîncovenesc, precum și scări dispuse de-o parte și de alta a pridvoarelor, cobora inginerul Ion Stancu, bărbat ce se apropia de patruzeci de ani, directorul I.A.S.-ului.

— Te însori, tovarășe inginer ? Văd că ai venit cu un adevărat alai de nuntă !

— Pînă la urmă, o să mă și însor, tovarășe director ! răspunse Șerban. Deocamdată, dați-mi voie să vă prezint pe oaspeții mei..., într-o măsură și ai întreprinderii noastre, pentru că tovarășul Dragoș Dănescu, despre care, desigur, ați auzit, nu va scăpa prilejul să scrie un — să sperăm frumos — reportaj despre aceste locuri...

Cuvintele i-au atras atenția directorului, care și-a îndulcit ironia de la început în urări de bun venit adresate musafirilor lui Șerban.

— Fiecare dintre noi urma un drum, care într-un fel trecea pe aici. Astfel că am primit cu plăcere invitația mai tînărului dumneavoastră colaborator — spre a vedea locurile în care trăiește și lucrează, spuse ziaristul privindu-l cu atenție pe directorul Ion Stancu. În ceea ce mă privește, continuă Dragoș Dănescu, eu cunosc regiunea. M-am născut la mai puțin de o oră de mers. Cunosc și I.A.S.-ul dumneavoastră. Conacul acesta n-a fost al boierului Dobrovici ?

— Ba da ! a răspuns directorul.

— Atunci, aici, pe aceste locuri, pe fosta moșie a lui Dobrovici, a lucrat și mama mea, începînd de la vîrsta de șapte ani !...

Cercetau cu atenție registru după registru... Șerban îi spusese lui Dănescu despre ele. Le găsise depozitate într-o ladă dintr-o cămară pe care o descoperise întîmplător (era o prelungire secretă a unuia dintre pereții camerei sale, un fel de nișă, a cărei intrare se afla sub rama unei oglinzi ; cînd zugrăvise încăperea, inginerul descoperise și ascunzătoarea respectivă, iar aici aflase fel de fel de documente, între care și registre cu numele țăranilor ce lucraseră ani mulți, zeci de ani, pe moșia boierului.

Căutarea nu le-a fost zadarnică, pentru că după vreo oră de trudă au dat peste un registru în care erau însemnate nume de copii. L-au găsit și pe cel al Elisabetei Stan ; „etatea — șapte ani", așa se menționa acolo.

— Biata mama ! a spus, deci, adevărul !

— Te îndoiai cumva ? l-a întrebat profesoara.

— Nici vorbă ! Dar abia acum mă cutremur cu adevărat, cînd văd acest document.

În alt registru, numele Elisabetei Stan se repeta ; „etatea — nouă ani" ; iar în altul era înregistrată la vîrsta de treisprezece ani...

— Cine e, domle, fata asta frumoasă ? întreabă directorul Ion Stancu pe Ionică Pătru, fostul coleg al lui Șerban.

— Nepoata ziaristului și... *logodnica* inginerului Giurcă, găsi Ionică un răspuns care să-l intereseze pe director.

— Logodnică, domle? Nu glumești?

— De ce-aș glumi, parcă folosește la ceva?

— Ai dreptate, ai dreptate! Bravo lui! A dat lovitura, domle! Fainâ fată!

Deși era duminică, se întorsese la sediu, fiindcă „mai avea ceva treabă", după cum îi spusese soției. În realitate, o văzuse pe tînăra directoare a școlii din sat — profesoara Mioara Istrate — dînd tîrcoale conacului. Avea douăzeci și opt de ani, era localnică și nu se căsătorise pînă atunci. Cîțiva ani înainte de a sosi Șerban la I.A.S. și doi după aceea, profesoara, care nu găsise pe nimeni mai acătării să se mărite, îl lăsase pe director să spere că „cine știe?... mă rog, dacă își lasă soția..." Dar acest lucru era cam dificil de făcut, pentru că aveau și un copil — băiat mare, elev în clasa a V-a ajunsese, și, apoi, Irina, nevastă-sa, o să facă scandal, ce dacă ea e doar tehniciană și are numai liceul (la „fără frecvență")? E nevasta lui, nu se lasă cu una, cu două; iar satul o să rîdă de ei, că ce treabă are?! Așa că...

Satul rîdea și așa, pentru că Ion Stancu era nebun după Mioara, și cîte n-a făcut el ca să-și împlinească scopul! Dar degeaba, profesoara îl amîna mereu, iar de la un timp, adică de vreun an în urmă, i-a retezat orice speranță. Motivul acestui refuz total îl constituia interesul pe care tînăra directoare (fusese numită directoare între timp) îl manifesta pentru inginerul Șerban Giurcă.

Ei bine, cînd a văzut Stancu așa ceva, atît i-a trebuit ca să schimbe cu o sută optzeci de grade comportarea față de agronom. De unde pînă atunci, tot ceea ce făcea era „bun, interesant", colaboratorul lui dovedind „pregătire, seriozitate, pricepere practică, simț de orientare" ș.a.m.d., acum putea să se dea peste cap Șerban, totul era zadarnic, vorbă bună, adică dreaptă, în consens cu adevărul muncii desfășurate, al capacităților concretizate în activitatea prezentă și în propunerile de perspectivă, n-a mai primit de la director. Au început ciocnirile. Șerban le

prefera pe cele deschise, pe față. El nu avea nimic de ascuns. Toată lumea înțelegea situația, toți erau de partea tînărului inginer, dar Stancu era director, și pînă la urmă își impunea, într-un fel sau altul, punctul de vedere. Mai ales de partea lui Șerban era nevasta directorului, care îi tot dădea ghes să se însoare cu Mioara, spre a o vedea îndepărtată din calea bărbatului ei.

În ceea ce-o privește pe directoarea școlii, nu s-ar fi putut spune că ea își dorea altceva. Nu avusese curajul să discute deschis cu agronomul acest lucru, dar, din tot ceea ce făcea, din comportarea ei, se vedea bine că îi iese în întîmpinare cu cea mai vie dorință și cu speranță în același timp.

Lui Șerban îi părea rău de colega lui de la școală, era bună, delicată, în ciuda pintenilor pe care îi zornăiseră pe lîngă ea Stancu și alții, își păstrase reputația de femeie serioasă, dar lui nu-i plăcea sau nu-i plăcea într-atît încît să și-o facă soție...

— Ce e, mă, cu florile acelea, cine ți le-a dat?

Vasilică, băiatul lui Stancu, avea în brațe un buchet mare de garoafe albe, în mijlocul cărora se deschidea, precum un zîmbet, un boboc de trandafir cu obraz ca de jar. Le numărase: erau douăzeci și șase de garoafe, iar cu trandafirul — douăzeci și șapte; „Întocmai cîți ani face azi nenea Șerban" — își spuse Vasilică.

— În orice caz, nu sînt pentru matale și trebuie să le predau direct „andrisantului", spuse el, sub influența comediei lui Caragiale, pe care o ascultase, încă o dată, transmisă la radio, chiar în dimineața aceea. „Andrisantul" e cunoscut, așa că, „pardon, scuzați, *mon cher*", nu se-nghite!... Merg direct la omul în cauză, așa sună porunca: „Auzi, direct, numai *lui* — mi s-a zis; ferește-te mai ales de...", adică de dumneata.

— Vasilică băiatule, ia spune tu: cine e tatăl tău? îl întrebă directorul pe copil, în timp ce încerca să se apropie de el („Să-l iau cu binișorul, că ăsta e zurliu, acum o rupe la fugă, iar eu trebuie să văd neapărat, dar neapărat, ce scrie *dumneaei* în plicul acela" —

observase un plic agățat de funda roșie cu care erau legate florile).

— Nu știu, „domle", nu știu precis, răspunse băiatul, pus pe șotii, cum îi era felul (repetînd și el acel apelativ, caracteristic exprimării lui Stancu), probabil că dumneata...

— Cum, mă, „probabil" ? Anafura cui te-a făcut ... De unde pînă unde „probabil" ? Ai, ia spune ?

— Zicînd „probabil", domle, ești scutit de o eroare posibilă, pentru că, la urma urmei, sigur nu poți să fii decît de mamă ! Păi nu ? Și rostind aceste cuvinte, nu fac altceva decît să citez ce ne-a spus tovarășa noastră profesoară de biologie — recte stimata directoare — (și Vasilică arătă spre brațul de flori) la o ședință de cerc ! Lucru, de altfel, cunoscut de oricine, „domle" Așa că nu știu de ce te-ar enerva...

— Vasilică, vezi că mă enervezi rău cu fițele tale, spuse directorul, învăluindu-și băiatul într-o privire cruntă. Dă-mi imediat buchetul de flori ! Nu înțelegi că nu te poți duce tu acolo, în foișor ? Deranjezi oamenii, care abia s-au așezat la masă. Nu e frumos, băiatule !

Vasilică înțelegea că tatăl său nu are dreptate și că folosește această stratagemă ca să-i ia florile — „Cine știe ce vrea să facă cu ele ? Te pomenești că nici nu i le dă lui nenea Șerban !"

— Am să le duc eu ceva mai tîrziu, într-un moment potrivit, adăugă directorul, străduindu-se să fie convingător.

— Dar nu pricepi — se repezi băiatul — că tocmai asta ar fi nepotrivit : ca dumneata, ditamai directorul, să duci un buchet de flori de la... în sfîrșit, de la *cineva*... unui colaborator de-al dumitale, și unde mai pui, acela mult mai tînăr ?!

— Termină, domle, odată cu interpretările tale și cu sfaturile de deștept ! Nu mai încape omul de deșteptăciunea ta ! — și, în momentele, în care rostea aceste vorbe, apropiindu-se de băiat, rămas pe loc, ca hipnotizat, îi smulse din mînă buchetul cu flori.

Vasilică îl privi lung, dezamăgit.

— Cum dorești, tovarășe director, dar află de la mine că nu e *ocoș!* îi spuse el, ducînd în acest timp arătătorul mîinii drepte spre obraz.

În clipa următoare a făcut stînga-mprejur și-a început să alerge spre poartă.

„Din toată inima, îți doresc : La mulți ani și fericire ! Am înțeles că trebuie să ne spunem ADIO ! Păcat ! Ar fi putut fi o minune viața noastră ! ADIO, deci și fii fericit !

Mioara"

— Foarte bine, fetițo, foarte bine ai înțeles, bolborosea directorul în timp ce împacheta la loc scrisoarea și o introducea în plic. „*ADIO*" e cel mai frumos cuvînt pe care trebuie să vi-l spuneți, *ADIO* și n-am cuvinte ! Ha-ha-ha ! Ce bine s-a potrivit ! Pînă la urmă, tot în brațele mele ajungi, Miorițo, neică, degeaba ți-ai strîmbat tu nasul, întorcîndu-l mereu în altă parte, în ultimul an. Ți-a jucat festa inginerașul tău ! Acum să te văd, acum, cînd o să alergi tu după mine și-o să mă rogi ! Pentru că o să mă rogi, n-o să ai încotro, fiindcă „altul mai acătării", cum îți place să zici, n-ai de unde ! Toți cîți sînt au „schema completă" — însurați, cu copii, și mai ales navetiști ! Așa că — eu singur fiind dispus „s-o las pe urîtă" (și, la urma urmei, Irina nici nu e așa urîtă, numai că s-a îngrășat cumplit), la mine ai să tragi. Și-atunci, poate că „viața noastră" o să fie o minune ! Ia uită-te la ea : „Ar fi putut fi o minune viața noastră !" Măi, să fie ! La ce s-o fi gîndit ?...

16

Scriind *urările* pentru Șerban, tînăra directoare nu-și putea stăpîni lacrimile. Deși el nu-i promisese niciodată nimic, de fapt nici nu discutaseră vreodată despre căsătorie, ea spera totuși, spera, cu toate că era mai în vîrstă cu un an decît inginerul. „Bine-ar fi fost să fie invers, el să fie mai mare, și nu cu un an, cu doi, ci chiar cu mai mulți, cu șapte-opt — e bine ca bărbatul să fie mai matur la început, pentru că de obicei femeia îl ajunge în grabă din urmă, astfel că imagini, chipuri diferite în

mod vizibil ca vîrstă, la un anumit moment, după o vreme, capătă expresii apropiate, vremea adună și pe unul, și pe celălalt, iar «cîștigurile» acestea mai ales la femeie se văd...“ Deși nu se nimerise astfel, Mioara spera de data aceasta... Cîndva, într-o situație cît de cît similară, știuse de la început că nu trebuie să-și aprindă în suflet scînteia nici unei nădejdi. Atunci fusese totuși altceva.

Se întorsese de un an, în sat. După absolvinea facultății, la repartizare, ceruse catedra de biologie și agricultură de la școala din satul natal. Ar fi putut foarte bine să meargă în altă parte, într-un oraș, de pildă. Avea a doua medie, în ordine, pe țară și putea să-și aleagă posturi mult mai bune. I s-a propus să rămînă chiar în București, în domeniul cercetării. Ea însă a cerut răspicat această catedră.

— Vreau să mă întorc în satul meu ! a mărturisit comisiei.

— Aveți acolo, desigur, părinți, frați...

— Nu mai am pe nimeni — a răspuns Mioara. Tatăl meu a murit cînd eu aveam cinci ani, a fost învățătorul satului și directorul școlii. Mama, țărancă, s-a prăpădit acum cîteva luni. Frați, surori nu am ! Mă întorc să continuu acolo un drum început de demult !

Comisia, impresionată, a felicitat-o.

Era toamnă. Se ruginise totul în jur. Pe ulițele satului, nu numai prin grădini și prin case, dădeau buzna merele și gutuile cu mirosul lor amețitor. Licoarea din dulcea făptură a strugurilor începuse procesul de decantare, liniștindu-și bolboroseala, căutînd către butoaiele mai mari sau mai mici, aflate într-o însetată așteptare. La povarnă, zi și noapte, se auzea murmurînd izvorul picurat al tăriei prunelor. Căruțe scîrțiind, tractoare cu cîte una sau două remorci sau chiar camioane, încărcate cît puteau să cuprindă, cărau către hambare și magazii aurul porumbului. Era toamnă bogată și frumoasă !

Tocmai atunci a sosit în sat o echipă de cineaști. Trebuia să filmeze la conac și prin părțile acelea cu locuri atît de frumoase o secvență dintr-un film de altă-

dată, cu haiduci. Regizorul, un artist cunoscut — realizase mai multe asemenea filme, ca și o gamă variată de alte pelicule, a selecționat pentru figurație mai multe persoane din sat și de la fermă. A vizitat, bineînțeles, și școala. În asemenea împrejurări s-a întîlnit Mioara cu el. Timp de trei săptămîni a fost fericită, fără să spere, desigur, ceva. Nimeni de la școală, din sat și se pare că nici din echipă n-a știut despre bucuria ei din fiecare noapte a acelei toamne de aur, a acele toamne de vis... Pentru că dacă nu i-ar fi rămas niște fotografii — și ea se numărase printre localnicii care „jucaseră" în film — ar crede și acum că totul n-a fost decît un vis frumos...

Cu Șerban, lucrurile se petrecuseră însă altfel. El venise aici, în aceste locuri cu întinse plantații de pomi fructiferi, cu ogoare pe care creșteau grîu frumos și porumb cu bobul plin de sănătate, cu dealuri în terase, din pămîntul cărora via sorbea și decanta licoarea de aur, cu ferme de vite, de porci și de găini, ca să rămînă! Mioara se convinsese de acest lucru în primii doi ani ai lui de stagiatură, în care l-a observat cu înfrigurare, rugîndu-se aproape în fiecare noapte să-l cuprindă duhul pămîntului acestuia bun și să nu-l mai lase să se ducă. Pentru că rămînînd, își spunea, dorind cu înverșunare să se întîmple așa, nu va aduce aici pe nimeni de-acolo de unde vine. Știa ea că e greu să te rupi de asfaltul Bucureștiului, dacă n-ai trăit mai mult timp lîngă țărînă. Astfel stînd lucrurile, speranța ar putea să prindă aripi. Chiar începuse să prindă, mai ales de atunci, din noaptea aceea albă, cînd „s-a născut o nouă frîntură de veșnicie", cum spunea cineva, un nou an, anul acesta...

Șerban avusese treabă atunci, în ajun, pînă spre seară. Se întîmplase ceva la ferma de viței, mai mulți dintre ei se îmbolnăviseră și nu se știa de ce, medicul veterinar — o femeie, navetistă — plecase fără să soluționeze lucrurile, și el, în condițiile acestea, nu se desprinsese de-acolo pînă nu găsise cauza : ceva în hrana ce li se dădea vițeilor nu era în regulă și, de-aici boala.

În sfîrșit, luase toate măsurile să evite îmbolnăvirile mai departe, dar în același timp să încerce salvarea animalelor afectate. Mai avea o oră, o singură oră pînă la plecarea trenului. O jumătate de oră îi trebuia ca să ajungă la gară. Bagajul, o simplă valiză, îl aștepta în cameră, lîngă ușă. O pregătise de dimineață. Atunci s-a trezit parcă dintr-un vis și a privit în jur. Ningea de nu vedeai la doi pași, ningea strașnic, și nu de o oră, de două, ci de o zi și-o noapte. În incinta întreprinderii, de la o clădire la alta, cu atît mai mult în afară, de la o fermă la alta, de-abia se putea circula, pe poteci înguste, pe care se înșiruiau, pentru cîteva secunde pașii, ce se acopereau, în urma trecerii, aproape imediat. „Cum mai ajung eu la București ?“ se întrebă îngrijorat Șerban. Dădu un telefon la gară. Vestea că de vreo cinci ore nu mai circulă nici un tren și că, bineînțeles, nici nu va circula cine știe cît timp în continuare l-a lăsat mut. „Și eu, cu ce fac acum ?“ se gîndea tînărul inginer. O rugă pe fata de la centrala telefonică să-i facă legătură cu cei de-acasă, de la București. Părinții săi — tatăl tot inginer agronom, acum director general în Ministerul Agriculturii, iar mama economistă la o centrală industrială — au primit vestea cu multă părere de rău. Era pentru prima dată, în cei douăzeci și șase de ani ai lui Șerban, cînd urma să petreacă noaptea Revelionului singuri. L-au certat puțin pentru faptul că „a fost neglijent“, că „a întîrziat atîta acolo“, „la urma urmei, putea să plece de dimineață sau chiar cu o zi înainte...“ Toate acestea ca și altele, mama i le spusese, ea fiind cel mai tare afectată de *lipsa băiatului*. Șerban încerca să se scuze... Atunci a intervenit tatăl, care l-a asigurat „că-l înțelege și că-i dă dreptate !“ I-a urat „La mulți ani“ ! adăugînd că-l așteaptă a doua zi sau... „cînd va putea să sosească“ !

„Așadar, iată-mă singur în noaptea Anului nou ! își spuse tînărul Giurcă, mișcînd capul de sus în jos, a pagubă. Trebuie să mă reped pînă la cantină, să văd dacă găsesc cel puțin ceva de mîncare.“ Băutură avea destulă : vin, coniac, țuică, o rezervă serioasă... Tot adunase între timp, fără să se omoare cu băutura. Strîngea mai ales să ducă acasă, mai dădea uneori prietenilor.

— Luați, măi, îi îndemna el, totul e absolut natural, preparat sub ochii mei ! Luați !

Nu se gîndea să apeleze la nimeni dintre localnici, care ar fi putut eventual să-l primească și pe el alături în noaptea aceea. De fapt, singurul la care ar fi meritat să meargă era directorul. Dar acesta se uita strîmb la Șerban de mai multe luni, de cînd directoarea școlii — profesoara Mioara Istrate — îl rugase pe el, inginerul Giurcă, să predea niște ore de tehnologie și să conducă vreo cîteva grupe de practică ale elevilor din clasele a IX-a și a X-a. Șerban primise cu plăcere solicitarea directoarei, iar în cele cîteva luni ce trecuseră de atunci, fusese foarte mulțumit de colaborarea cu elevii. Nu mai puțin mulțumită se arătase directoarea, ori de cîte ori stătuse de vorbă cu el. Odată, trecînd pe lîngă ușa unei clase a IX-a, la care Șerban avea oră de tehnologie, directoarea s-a oprit puțin, atrasă de vocea „profesorului", care în loc să vorbească despre modul de execuție a cine știe cărei lucrări agricole sau despre oricare altă temă din programa analitică, se pare că recita o poezie, într-o liniște de mormînt :

„Pe cînd din zarea serii ca namile, cu rost
Răsar, rănind amurgul ceresc cu cornul frunții,
Pe rînd : albaștri, vineți, de aur verde, munții
Păzind de-acolo basmul copilului ce-am fost".

— Mai vrem, mai vrem ! Mai spuneți-ne, vă rugăm ! Încă una ! se auziră repezite, întretăiate, calde glasurile copiilor.

— „Tot mai miroase via a tămîios și coarnă", începu cu glasul coborît Șerban, iar elevii continuară, aproape în cor :

— „Mustos a piersici coapte și crud a foi de nuc..." după care tăcură, ascultînd cu sufletele sus, înflăcărate, foșnind mătăsos, cu aripi de aur :

„Vezi, din zăvoi sitarii spre alte veri se duc ;
Ce vrea cu mine toamna pe dealuri de mă-ntoarnă ?

Nu e amurgul încă, dar ziua e pe rod,
Și soarele de aur dă-n pîrg ca o gutuie.

Acum — omidă neagră — spre poama lui se suie,
Tiriș, un tren de marfă pe-al Argeșului pod.

Cu galben și cu roșu își coase codrul ia.
Prin foi lumina zboară ca viespi de chihlimbar.
O ghionoaie toacă într-un agud, și rar,
Ca un ecou al toamnei, răspunde tocălia...“

„S-a dus !“ roti directoarea de la ușă, oprindu-se apoi jenată și privind repede într-o parte și-n alta a culoarului, ca să vadă dacă n-a observat-o cineva.

Dar în clipa aceea, clasa întreagă, de dincolo de ușă, i-a reluat parcă vorbele :

„S-a dus. Și iarăși sună... și tace. Dar aud
— Ecou ce adormise și-a tresărit deodată —
În inimă cum prinde o toacă-ncet să bată,
Lovind în amintire ca pasărea-n agud.“

Un ropot scurt de aplauze răsună în clasă. Directoarei îi venea să pătrundă înăuntru, să meargă direct la catedră și, în văzul tuturor, să-l sărute pe profesor și să-i spună : „Știam eu că rugămințile din atitea nopți își vor găsi răspuns, că duhul pămîntului acestuia bun, distilat dumnezeiește în imagine artistică, în cîntec fermecător, unduios și înaripat totodată, molcom, uneori sfîșietor, înmuiat în soarele amintirilor ce nicicînd nu vor muri, de către un mare poet, izvorînd, prin buni și străbuni, din sevele mustind de viață și de rod ale plaiurilor și dealurilor acestora, te va cuprinde și pe tine și că, iată, tu vei fi în stare să-i faci și pe alții să tresară la întîlnirea cu mistuitoarea lui putere și frumusețe.

Dar gestul îi fu oprit de întrebarea :

— Și-acum, să vedem cine ghicește :

„Copilăria toată dă buzna la uluci
Cînd stă la poartă coșul cu struguri și cu nuci“.

— *Septembrie*, din *Trecutul viu* — răspunse cineva.

— Exact ! confirmă profesorul. Continuăm ?

— Daa ! se auzi clasa, în cor.

„Un singur nai, dar cîte ecouri în păduri...“

— Este chiar definiția *Poemului într-un vers*, din ciclul consacrat unor asemenea poeme, spusă o fată.

— Bravo, Mădălina !

Directoarea plecase de lîngă ușă odată cu ultimul vers ascultat. După cîțiva pași, muzica acestuia îi vibră din nou în ureche : „Iubirea ta m-ajunge cu umbre tot mai lungi !“ Își amintea că poemul se numește *Amurg*. Coborînd treptele către cabinet, fiecare pas făcut se rostea în ființa ei pe o frîntură de vers : „Iubirea ta m-ajunge cu umbre tot mai lungi !“ Astfel, coborîșul se transforma în sufletu-i avîntat, dornic de iubire și de adevăr, și de frumos, în urcuș, umbrele — în lumini, amurgul — în răsărit !

Se pregătea să iasă din cameră. L-a oprit o bătaie în ușă. A deschis. Era directoarea școlii. N-a putut, bineînțeles, s-o refuze ; dimpotrivă, i-a făcut chiar plăcere invitația ei de a petrece împreună Revelionul.

Casa profesoarei se afla undeva, în centrul satului, foarte aproape de școală și de sediul întreprinderii la care lucra Șerban, dar prin poziția sa era în același timp izolată de ochii lumii ; astfel, ca să ajungi aici trebuia să străbați, din strada principală, în dreapta, o uliță de cîteva sute de metri, iar din aceasta să pătrunzi la un moment dat într-o grădină cu tot felul de pomi fructiferi și de flori, care avea tocmai la marginea ei de sus, pe locul cel mai înalt, un platou, de unde începea o fîșie de pădure, o clădire albă, frumoasă și sănătoasă, ridicată de învățătorul Paul Istrate, cu puțin înainte de cel de-al doilea război mondial...

A fost o noapte pe care Mioara a înscris-o în inima ei ca pe „debutul unui șir de minuni“, cum și-a dorit, în gînd, în clipa cînd au ciocnit paharele de șampanie, în întîmpinarea noului an.

La început reticent, puțin speriat chiar de „ce-o să zică lumea“, de ce-o să-i facă directorul, care și așa „se uită la el cruciș“, de cînd... Șerban a uitat pînă la urmă totul, lăsîndu-se în voia acelor ceasuri pline de frumusețe, de prospețime și sinceritate.

Pe la 2—3 noaptea, cînd se încălziseră bine — contribuiseră la aceasta și băutura, și căldura bună, sănătoasă, pe care o împrăștiau în camere lemnele ce trosneau sub pala focului, în cămin, dar și vorbele multe puse la mijloc, și gîndurile — cînd încordate, cînd dulci, lin-foșnitoare — au ieșit în grădină, îmbrăcați bine, în cojoace de lînă. Ninsoarea se ostoise. Totul în jur alcătuia un basm alb, care-i chema și-i primea cu brațele deschise. Au intrat în zăpada strălucitoare și pufoasă, înaltă pînă la briu. Abia înaintau prin ea, pe sub pomii ale căror crengi vibrau sub povară de frumusețe. Se bucurau ca niște copii... Au început să alerge, să înoate, la propriu, prin omăt, să se rostogolească, rizînd, unul după altul, pornind de sus, de pe platou, pînă spre poartă... o dată, și încă o dată, și încă o dată...

Erau singuri, nu le păsa de nimeni ; lumea rămăsese undeva departe, mult mai departe decît hotarul acela de gard ce împrejmuia grădina și casa, iar ei înaintau, prin omătul alb, cu suflete înnobilate parcă de puritatea naturii ; iar cînd oboseau, începeau să se rostogolească și să rîdă, să rîdă... De la o vreme, băgară însă de seamă că nici înaintarea, oricît era aerul de pur și obstacolele de gingașe, încît o simplă suflare peste ele le-ar fi înlăcrimat făptura, și nici acel sus-jos, sus-jos de-a rostogolul, chiar dacă direcția lui era la vale, deci fără opintire, nu erau deloc ușoare ! Și-atunci, rîsul s-a speriat și s-a oprit, iar gîndurile se încordară sub frunți precum mușchii înaintea unei comenzi de start !

Fiecare dintre ei simțea clar „comanda", dar aceasta, din păcate, nu era chiar identică : Șerban abia acum înțelegea că această noapte ar putea să aibă urmări la care nu voia deocamdată să se gîndească și la care nici nu credea că s-ar putea gîndi vreodată cu adevărat. Dacă cineva l-ar fi întrebat „De ce ?", n-ar fi putut să răspundă concret. Mioara era un om care merita toată atenția, un suflet rar, ar fi putut fi un partener de viață alături de care să poți ține mereu fruntea sus, în orice împrejurare. Și, totuși, ceva se aduna în el, sosind din izvoare necunoscute, mai mult presimțite ca fiind ale lui, ceva ce-l golea de puterea de a decide în favoarea unui drum comun...

Lunile care au urmat au constituit o zbatere permanentă, care uneori i-a urcat, cel mai adesea i-a rostogolit însă, aducîndu-i, iată, la clipa de-acum, cu chip de garoafe albe și zîmbet de trandafir, pe fruntea căreia profesoara directoare a pecetluit petală de suflet îndurerat :

„Am înțeles că trebuie să ne spunem ADIO ! păcat ! Ar fi putut fi o minune *viața noastră !*“...

„Și, totuși, cu *ursul* de Ion Stancu n-am să mă mărit niciodată ! hotărî Mioara. Mai bine rămîn fată bătrînă !“

17

— Profesore, se adresă directorul gazdă lui Ionică Pătru, care părăsise de cîteva minute foișorul, spre a căuta ceva în mașina lui, ia dumneata buchetul acesta de flori și dă-i-l lui Șerban. L-a adus cineva adineaori. Cică astăzi este ziua lui. Mă mir, nu ne-a spus niciodată. Trec și eu peste cîteva minute să-i spun „La mulți ani !“ Acum, mai am puțină treabă.

— Ziua lui Șerban a fost ieri, tovarășe director, răspunse Ionică (îl cunoștea bine pe Stancu ; i-l prezentase inginerul cu altă ocazie). Și-a sărbătorit-o la București. (Deși, spunînd aceasta se gîndea că Șerban nu șoptise o vorbă, iar ei uitaseră pur și simplu) !

— Și-atunci, astăzi ? întrebă directorul, arătînd spre foișor.

— Astăzi e așa, după... Se bucură de fapt de trecerea noastră pe aici. Și-apoi, ieri e foarte aproape de azi, așa că o puteți lua și ca pe o continuare !

— Mda ! mormăi Ion Stancu.

— O, dar florile sînt excepționale, exlamă profesorul, abia atunci privind cu atenție buchetul. Cine e *darnicul* expeditor ?

— Scrie acolo, în plic ! O să se lămurească el ! Dumneata dă-i-l ! răspunse directorul, ursuz.

În partea dreaptă a clădirii fostului conac boieresc se întindea, pe mai multe hectare, un parc de toată frumusețea, iar în mijlocul parcului, înconjurat de pomi

ornamentali și ronduri de flori, se afla un foișor splendid, loc în care se putea sta de vorbă, se putea servi masa, la umbră și răcoare, iar pe mica terasă din fața acestei interesante construcții, renovată de curînd, se putea dansa.

Aici își invitase Șerban oaspeții, pentru care pregătise, cu ajutorul unor femei din sat, lucrătoare la cantină, tot ceea ce trebuia pentru o masă bună, servită în aer liber, curat, îmbătat de mirosul florilor.

Cu toții erau de-a dreptul încîntați! Profesoara Mădălina Dănescu nu mai contenea cu laudele: Anca și Andrei, în drum spre Poiana Brașov, unde aveau de gînd să-și petreacă vreo cîteva zile, se priveau fericiți, își zîmbeau tot timpul și fiecare zîmbet se încărca parcă de o tainică promisiune; în timp ce Luminița, trezită din somnul ei de cenușă, vîslea printre vorbe și gînduri, către un liman unde i se părea că se aprind lumini pe cel mai înalt catarg. Marinarul, care agita frumos „marele pavoaz", avea chipul lui Șerban și glasul lui, ce se ondula cu căldură, urcînd și coborînd pe firul unor gînduri izvorîte parcă direct din inima și cugetul ei.

— Maestre Dănescu, i se adresă profesorul Ionică Pătru ziaristului, se pare că am creat o încurcătură.

— Anume?

— Ca să înțelegeți la ce mă refer, ar trebui să vă dau cîteva explicații.

— Sînt dispus să le ascult. Aici este atît de bine, că putem rămîne pînă spre seară. Avem deci destul timp.

— Iată.. directorul I.A.S.-ului, inginerul Ion Stancu, pe care l-ați cunoscut (ați remarcat, desigur, „amabilitatea" cu care ne-a primit), îi cam poartă sîmbetele lui Șerban. Motivul îl constituie directoarea școlii din sat, după care el aleargă de mai mulți ani, nereușind pînă acum s-o și „prindă", în timp ce *dumneaei* privește, cu tot interesul, spre inginerul nostru.

— Ia uită-te!... Pînă aici, schema e bună pentru o piesă de teatru... Zi-i mai departe!

— De fapt, verbul *privește*, la prezent deci, ar trebui schimbat, în consens cu realitatea, la trecut : *a privit*, adică directoarea *a privit* pînă astăzi cu interes...

— De ce „pînă astăzi" ? Ce s-a întîmplat astăzi ? Am tulburat cumva noi apele ?

— Dumneavoastră nu !

— Atunci, cine ?

— Eu !

— Nu înțeleg !

— Ca să „tulbur" în bine atitudinea de catir a directorului, i-am spus (atunci cînd am fost întrebat) că nepoata dumneavoastră, domnișoara Luminița, este... *logodnica* lui Șerban. Înțelegeți, deci, că avînd o „logodnică" — fată atît de... frumoasă, acesta este cuvîntul potrivit —, inginerul nu se mai poate gîndi la profesoară, iar ea, rămînînd fără pavăză, poate fi prinsă, după speranța lui Stancu, în vîrtejul care s-o aducă... la țărmul lui. Primind această informație, năbădăiosul îndrăgostit a țipat-o către fiecare dintre cele patru punete cardinale ale ființei sale, spre a fi auzită, și s-a grăbit totodată s-o aducă la cunoștință idolului său, numai așa, spre a-i face o mare bucurie" ! Urmarea ? Acest buchet de flori, splendide, trebuie să recunoaștem, însoțit de cuvîntul *ADIO* (mărturisesc păcatul : am deschis plicul și am citit. Sînt într-un fel, dacă nu în totalitate, responsabil de ce s-a întîmplat și..., probabil, de ce-o să se mai întîmple, așa că era necesar să fiu în cunoștință de cauză).

— Tinere, spuse Dănescu meditînd, văd că ai declanșat cu o simplă vorbă o întreagă furtună. Un singur lucru m-ar interesa, deocamdată : Dacă Șerban „privea" și el, așa cum ziseși, „cu interes" către „partea adversă".

— Ca să ne convingem de adevăr, zise Ionică, ar trebui să *privim* amîndoi spre foișor : ce spuneți ? Cineva care strînge în brațe cu patimă și cu „pierdere de sine" o fată, chiar dacă în timpul unui dans, așa cum procedează acum Șerban cu Luminița, nu cred să fi căutat, cu interes real, înainte către altcineva !

— Argumentul e palpabil și de bun-simț ! S-ar putea ca tu, băiete, să fi intuit bine un lucru ce m-ar bucura și m-ar interesa foarte mult ! mărturisi Dănescu. Șerban îmi este foarte apropiat. Îl cunosc bine pe tatăl lui,

care mi-a fost coleg de liceu, ca și tatăl tău, după cum știi, iar Luminița, ce să-ți spun, e un copil bun, de ispravă, care ar merita din plin o zodie mai limpede. Șerban poate fi „marele ei pavoaz"! ca să ne păstrăm la una dintre imaginile ce-au colorat discuțiile de ieri, cu prilejul prezenței între noi a marinarului logodnic. Dar să nu ne pripim !... În orice caz, îmi pare rău de suferința acelui suflet ce îndurerează ofranda aceasta de frumusețe cu un cuvînt și un gînd atît de triste !

18

Se însera. Musafirii lui Șerban dansau cu toții, în frunte cu el, învăluiți în acordurile unui tangou — mîngîietor de suflete. Simțeau în același timp cum pacea și frumusețea locurilor le încoronează zîmbetele cele mai alese ale ființei lor, bătînd în porțile gîndului emblemă de mulțumire și de frumoasă aducere-aminte.

Singur profesorul cel tînăr mai adăsta la masă, privindu-i...

Nu știa ce s-a întîmplat. Întrebă încă o dată, de data aceasta pe șeful gării :

— Tovarășe, este adevărat că acum două ore a sosit un tren cu legătură dinspre București ?

— Este ! răspunse șeful.

— Dar acest tren nu apare în graficul dumneavoastră !

— Nu ! răspunse din nou șeful.

— Aș putea să știu și de ce ?

— Da !

— Vă rog, aștept !

— Pentru că astăzi, în ajun de Anul nou — începu bărbatul cu chipiu roșu să explice tacticos —, fiind o foarte mare aglomerație (știți doar cîtă lume se grăbește în această zi încoace și-ncolo, fiecare dorind să rontăie la noapte curcanii altcuiva și să-i bea zaibărul — izbucni într-un rîs scurt, sperînd că a fericit urechile celui ce-l asculta cu o glumă de pe urma căreia să-ți lingi buzele), *Onor* conducerea ministerului nostru a hotărît, pentru

astăzi și pentru primele patru zile din anul care vine, să pună în circulație cîteva garnituri noi, în afara graficului obișnuit, rînduite pe diverse trasee din țară. Una dintre acestea a ajuns pînă aici. Priviți-o, este cea de colo ! A sosit acum două ore ! Mulțumit ?

— Deci așa ! Asta înseamnă că s-ar putea să ai dreptate, Cătăline. A sosit cu trenul acela. (Cum e ea cu capul în nori, nici nu s-a uitat cu atenție ce tren a luat.) A sosit și...

— Și n-a avut răbdare să aștepte. Îți spun eu, așa s-a întîmplat. Nu cred să mă fi înșelat : după cum am văzut-o în fotografie la tine, ea era ! Peronul se golise de lume. Îmbrăcată cu un cojoc, cu o căciuliță pe cap, și în mînă cu o geantă de voiaj, se fîțîia nervoasă aici, prin fața intrării, privind impacientată în toate părțile. Treceam, ți-am spus, întîmplător pe stradă, cînd am văzut sosind în gară trenul. M-am abătut și eu puțin, ca să casc gura. Croitorul îmi spusese că peste vreo oră și jumătate îmi termină costumul. Ce era să fac pînă atunci ? Mă plictiseam lîngă el, așteptînd. Așa că, am plecat... Am stat ce-am stat pînă s-a dus lumea. Atunci am observat-o pe dînsa. „Pe cine o fi așteptînd ?“ mă gîndeam. Și în timpul acesta, numai ce-o văd că intră în sala de așteptare, traversează în grabă și iese în partea cealaltă a clădirii, spre stradă. Curios, m-am luat după ea. Aici, iarăsi s-a uitat ce s-a mai uitat, pret de vreun minut, cînd din șosea coboară în viteză un Mercedes cu număr de București. De la volan se desprinde un tip tînăr, mișto bărbat, aliură de sportiv, îmbrăcat cu un pulover frumos și cu un pantalon introdus în cizme, ce-i ajungeau pînă sub genunchi. În dreapta se afla un alt bărbat, puțin mai în vîrstă. Tînărul se duce pînă la șeful gării, nu știu ce-a vorbit cu el, și se întoarce în nici două minute. Deschide portiera și vrea să intre în mașină. Atunci, domnișoara, care se afla în apropiere (băiatul cu Mercedesul se uitase spre ea, fără s-o ia în seamă neapărat), i se adresează : „Nu vă supărați, mergeți la București ?“ „Da, domnișoară !“, i-a răspuns tipul, cu amabilitate, în timp ce-o cîntărea din ochi. „Îndrăznesc prea mult dacă vă rog să mă luați și pe mine ?! Știți...“

voia să explice, probabil, dar el îl răspunse prompt :
„Mie îmi plac fetele *îndrăznețe*, așa că vă iau. Poftiți !"

Domnișoara a chicotit ușor și a intrat în mașină. Cînd au demarat, mi-a căzut și mie fisa : „Te pomenești, mi-am zis, că *dînsa* era Lena lui Ionică ?!" Îmi venise în minte chipul din poza văzută la tine astă-vară, cînd mi-ai spus că vrei să te însori cu ea...

— Mda ! a rostit atunci studentul Ionică Pătru, oftind din rărunchi. Fir-ar să fie de întîmplare ! Cum de n-am știut eu de trenul acesta ? se căina el. Am stat acasă, așteptînd să treacă timpul, iar ea, săraca...

— „Săraca" ! Ce să-ți spun ? interveni Cătălin (un văr de-al lui Ionică, elev în clasa a XII-a de liceu), că dînsa nu putea să se uite pe panou și să observe că trenul la care v-ați înțeles să o așteptți nu este cel cu care sosise ! Și dacă tot greșise, luînd altă garnitură — cum s-a exprimat chipiul cel roșu, și în consecință trebuia să mai aștepte puțin, îi cădea rangul, da ?! A preferat, de aceea, să plece cu... primul venit !

— Ia mai potolește-te, măi Cătăline, că nu de *morala* ta duc eu acum lipsă !

— Nu e bună de nevastă, vericule, ascultă la mine, chiar dacă nu am eu experința ta ! Una din astea, care nu are o răbdare de nici două ore, de unde să scoată ea răbdare pentru o viață întreagă ?!

Curios, dar vorbele liceanului îl puseră pe gînduri pe student. Întorcîndu-se cu mașina (Ionică împrumutase Dacia 1100 a tatălui său, profesor și director la școala din satul lor, aflat undeva, peste vreo două dealuri, dacă priveai drept în față din orașul în care se găseau), tocmai cînd se întreba mai abitir cu cine o să petreacă el Revelionul, văzu într-o pantă o mașină oprită. Șoferul controla ceva la motor. Oprind în apropiere, Ionică întrebă dacă poate să-i fie cu ceva de ajutor. Omului i se rupsese cablul de ambreiaj și altul, de schimb, nu avea. Mergea în același sat. În mașină, o fată !

Au făcut cunoștință.

— Tamara Fulga !

— Sînteți studentă, domnișoară ? a întrebat-o Ionică.

— Da, în anul IV la Franceză-Română.

— Mă mir că nu ne-am cunoscut pînă acum : și eu sînt tot în anul IV — la Italiană-Franceză !

S-au bucurat de întîlnire. Au plecat amîndoi cu mașina lui Ionică, urmînd să trimită tatălui fetei, prin cineva, un cablu de ambreiaj, pe care sperau să-l găsească în sat. Au descoperit că vor petrece Revelionul împreună, la o vilă a Pavilionului de vînătoare din regiunea respectivă, tatăl Tamarei fiind invitat aici de către o rudă foarte apropiată a familiei Pătru, inginer silvic, văr bun cu mama studentului de la Italiană...

Cu Italiana fusese o adevărată poveste... Cînd a venit vremea să intre la liceu, Ionică aflase, nu știu cum (se pare că se publicase în presă), că în București există o școală care, începînd din acel an, va avea cîteva clase cu predare în limba italiană. Îndrăgostit de muzica italiană cu deosebire (cînta foarte frumos, acompaniindu-se la chitară), dar și de literatura și de cultura italiană în general, de această țară, pe care n-o văzuse pînă atunci, dar o cunoștea foarte bine din albume, hărți, documente, băiatul profesorului Pătru hotărî, nici mai mult, nici mai puțin decît că *el va urma acest liceu !* Și cum a hotărît, așa a și procedat ! Venit în București, a susținut examenul de admitere, a reușit și a intrat. A absolvit deci secția de italiană a liceului la care era profesoară și Mădălina Dănescu. Așa s-au cunoscut, descoperind că ziaristul fusese coleg de liceu cu tatăl lui Ionică. Băiatul s-a împrietenit cu elevi din clasa doamnei Dănescu. Unii dintre ei l-au vizitat, petrecîndu-și zile ale vacanțelor prin aceste locuri încîntătoare. În ceea ce-i privește pe soții Dănescu, cel puțin o dată pe an ei trec cu mare plăcere pe aici. Acum, de pildă, în preajma acestui Revelion, sosiți anume pentru asemenea sărbătoare, ei erau oaspeții familiei Pătru...

Peste cîteva luni, în primăvară, Ionică și Tamara se căsătoreau. Au fost astfel repartizați împreună, ca profesori de franceză într-un oraș din Transilvania. De cîteva luni, au al doilea băiat. De aceea, Tamara, pe care el o aducea mereu la tradiționala lor întîlnire, n-a putut să fie prezentă anul acesta... Acum, profesorul cel

tinăr, dansează totuși cu ea... O ține strîns lîngă pieptul lui, ascultîndu-i parcă bătăile inimii. Nu-i mai spune nimic. O noapte întreagă, împărțită între doi ani, i-a tot spus, vorbind și tăcînd lîngă ea. Acum, doar dansează... Toți — ai lui, ai ei, ai... altora — s-au culcat. Ei singuri mai dansează, așteptînd luminile zorilor, lumini care în aceste locuri apar întîi-și-ntîi acolo sus, deasupra munților, mîngîindu-le fruntea cea albă și scînteietoare, acolo sus, unde se află *catargul* cel mai înalt, ce dă mîna cu cerul!

19

„Amurgul, cu razele-i de miere", cum ar fi spus Poetul acelor locuri, îi învăluia tot mai mult. „Tămîia înserării înalță-albastru fum" deasupra fostului conac, deasupra parcului și a foișorului...

În această atmosferă care unea pămîntul cu cerul, dînd sufletului aripi și murmur de vis, o lumină caldă și bună apăru la orizont. Ziaristul, tînăr pe-atunci — se scurseseră aproape douăzeci și cinci de ani —, bătu repezit din pleoape, spre a-și feri ochii de năvala de foc blînd ce aprinsese crestetele copacilor, dar și spre a deslușî conturul acela de madonă, cu aureolă cît zarea, răsărit în față.

Ieșise în luminiș, venind dintr-o lume de trupuri drepte și mîndre ce-și întindeau brațele spre apele albastre, acum parcă neclintite, ale infinitului. Pășea cu sfială pe covorul de smarald al ierbii, în care sclipeau mărgăritare de rouă, ferindu-se să tulbure prin ceva rîsul cristalin din ochii florilor, încărcați de toate minunile curcubeului.

S-a apropiat de el — încremenit într-o admirație mută. Atunci i-a văzut chipul, colorat frumos de soarele verii, și i-a privit de-aproape făptura. Rochia din mătase albă, mișcîndu-se ca într-un filfiit cald de pescărușî îndrăgostiți de zare și de țărm totodată, acoperea un trup geamăn cu cel al statuilor cu linii potolite într-o armonie perfectă. S-a supus, cu tainică bucurie în suflet,

privirilor verzi, peste apele cărora jucau năluci de umbre ale genelor lungi, protectoare.

A aflat că e studentă la Engleză și că însoțește, într-o călătorie prin țară, o delegație de oameni de cultură din patria lui Shakespeare. În dimineața aceea urma să părăsească Sinaia, îndreptîndu-se spre Giurgiu, de unde vor lua un vapor, vor călători o vreme pe Dunăre, ținta finală fiind litoralul Mării Negre (îi condusese între timp pe la mînăstirile din Moldova, trecuse apoi cu ei în Transilvania, făcînd popasuri mai însemnate la Cluj și la Brașov).

A decis să lărgească aria reportajelor și interviurilor sale, realizate prin locurile respective, timp de vreo săptămînă. Stătuse mult de vorbă cu profesori și specialiști din țări îndepărtate ale lumii sosiți, aici, la Sinaia, la cursurile de vară ale Universității din București pentru perfecționarea străinilor în domeniul limbii române...

Prima zi pe vapor se scursese pe nesimțite, cu toate că vorbiseră atîta, dansaseră ore în șir, dar mai ales stăruiseră cu privirile în zarea de dincolo de prora vasului și de dincolo de clipă, rostind nenumărate întrebări făcute să fie ascultate, dar mai ales tainice, ascultînd și cu deosebire așteptînd de la ei și de la timp răspunsurile potrivite.

„Amurgul" sosea și acolo „cu razele-i de miere", „tămîia înserării" înălța și atunci „albastru fum", pînza de apă, spintecată lin de trupul vaporului, se înnegrea, filfîind alene și mîngîind cu aripile-i zdrențuite colosul de oțel, în față sau în spate vuia din cînd în cînd respirația altor ambarcațiuni, care acum își făceau simțită prezența și prin salba de lumini aprinse pe catargele mereu căutînd către cer.

În liniștea deplină de pe punte, glasul studentei a vibrat în șoaptă caldă și îmbietoare :

— Ar fi bine să ne culcăm. Mai avea și mîine timp de vorbit !

— Ai dreptate, a răspuns ziaristul. *O viață întreagă o* să tot vorbim !...

L-au îmbrățișat cu toții pe Șerban, mulțumindu-i pentru această zi, pe fruntea căreia „bătuseră emblemă

de frumusețe", de răscolitoare aduceri-aminte și nu mai puțin de... înfiorate speranțe !

— Trecem s-o lăsăm acasă pe fata aceasta, care stă doar la o azvîrlitură de băț de aici, spuse Dănescu, așezîndu-se la volanul propriei sale mașini, pe care la sosire o condusese tînărul inginer, și apoi ne îndreptăm spre satul, pentru noi încărcat de atîtea amintiri, al vechiului meu prieten și coleg — învățătorul Pătru, tatăl lui Ionică. Rămînem acolo cu toții la noapte, iar mîine dimineață vom mai vedea. Am intrat doar în vacanță, stimată doamnă, nu ?! se adresă ziaristul soției sale. Iar Anca și Andrei nu au nimic împotrivă, după cum am înțeles !...

De la poartă, au privit încă o dată spre clădirea albă, cu chipul sprijinit pe stîlpi solizi împletiți din sfori de lemn. Întunericul ce cuprinsese fostul conac s-a dat dintr-odată în părți, speriat de bulgării de lumină înșirați pe un arc de metal ce susținuse urarea „Bine ați venit", menită să întîmpine oficialitățile județului care vizitaseră de curînd ferma. Șerban a aprins și a stins de cîteva ori la rînd buchetul acela cu litere de foc alb, ce pîlpîiau ca niște impulsuri de suflet. Cele trei mașini au răspuns clipind din ochii farurilor.

Undeva prin apropiere a vuit sirena unui vas, iar lumina din vîrful catargului său plutea maiestuoasă, pe deasupra parcului, pe deasupra clădirii, împingînd tot mai departe aburul negru al nopții, dansînd ca o speranță a cărei busolă nu se va strica niciodată.

— SFÎRȘIT —

CUPRINS

Capitolul I	*Fata în alb*	5
Capitolul II	*Destin în derivă*	64
Capitolul III	*Ochii care aud*	87
Capitolul IV	*Vălul de deasupra timpului*	110
Capitolul V	*Lumină la catarg*	146

Lector : SORIN MĂRCULESCU
Tehnoredactor : GHEORGHE CHIRU

Apărut : 1984 Bun de tipar : 23 IV 84
Format : 16,34x84 Coli tipo : 13,25

Tiparul executat sub comanda 3540 la
Întreprinderea Poligrafică Galați
B-dul George Coșbuc nr. 223 A
Republica Socialistă România

GEORGE SOYU ● DANS IN TOISOR

Lei 10